ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

พีรพนธ์ รัตนคม

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายและการบริหารสาธารณะ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2562

ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

พีรพนธ์ รัตนคม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายและการบริหารสาธารณะ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์
ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

พีรพนธ์ รัตนคม

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายและการบริหารสาธารณะ

พิจารณาเห็นชอบโดย **อาจารย์ที่ปรึกษา**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมีนสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมีนสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ชื่อเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายพีรพนธ์ รัตนคม

ชื่อปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการบริหารสาธารณะ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ รวมไปถึงศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ และเสนอแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม โดยใช้เครื่องมือได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และจัดทำการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาคือ ผู้ถือครองพื้นที่ทำการเกษตรในอำเภอสะเมิง จำนวน 325 คน เจ้าของกิจการฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในพื้นที่ 3 แห่ง และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า 1) สถานการณ์การท่องเที่ยว หลังจากจังหวัดเชียงใหม่ที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคเหนือจึงส่งผลให้อำเภอสะเมิงได้รับความนิยมมากกว่าในอดีต จึงได้มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวใน 2 มิติคือ 1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว 2. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ ความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดอันดับคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศักยภาพการบริหารการจัดการ ความพร้อมในการให้บริการ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ตามลำดับ 2) ในการศึกษาฟาร์มสเตย์ทั้ง 3 แห่ง พบว่ากระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดีที่มีร่วมกันและเหมือนกัน ได้แก่ 1) ผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจน การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม 2) วัตถุดิบที่โดดเด่นสามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลาย 3) กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน 4) ความมีประสิทธิภาพของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยว 5) ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติบำบัดของฟาร์มเกษตร และ 6) มีการพัฒนาแนวทางการทำเกษตรแบบไร้ขีดจำกัด 3) ผู้วิจัยกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง แบ่งเป็น 6 กลยุทธ์ดังนี้ 1) กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม 2) กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว 4) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม 5)

กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาดการประชาสัมพันธ์และโฆษณา และ 6) กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์

คำสำคัญ : ฟาร์มสเตย์, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, กลยุทธ์

Title	READINESS AND STRATEGIES FOR FARM STAY DEVELOPMENT IN SAMOENG DISTRICT, CHIANG MAI
Author	Mr. Peeraphon Rattanakom
Degree	Master of Public Administration in Public Policy and Public Management
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Bongkochmas Ek - Iem

ABSTRACT

This study aimed to explore tourism situations, readiness of farmstay entrepreneurs, and process to good practice method of farmstay activities, as well as to propose a strategic plan for developing farmstay tourism in Samoeng District, Chiang Mai province. Research instruments in this study were questionnaire, interview schedule, and focus group discussion. The sample group in this study included 325 farmers, 3 farmstay entrepreneurs, and personnel of concerned agencies in the area. Results of the study were: 1) Tourism situations in Chiang Mai made Samoeng be more popular than before. Hence, than were 2 dimensions of a tourism policy-development of basic infrastructure to accommodate tourism and promotion of non-toxin agriculture/natural tourism in Samoeng. Regarding readiness of those who were interested in farmstay business, it was found that the informants put the importance on the following most: physical and biological quality, values of body of knowledge, innovation, and wisdoms, management potential, readiness foe the provision of servicer, potential in tourism attraction. 2) Regarding the exploration of 3 farmstays in terms of the following: clear organization vision mission and appropriate management, predominant raw materials could be processed diversely, the process of knowledge transfer was in the form of mental learning; efficiency in task performance of guides, relaxation could be done by natural for therapy activities of farmstay, and development of a guideline for unlimited framing respectively. 3) The researcher determined 6 strategies as a guideline for developing farmstay tourism

development in Samoeng: 1) strategy promoting the original cost; 2) infrastructure development strategy; 3) tourism development strategy; 4) participation strategy 5) strategic management in marketing, public relations and advertising; and 6) strategy on agro-tourism leader group tourism.

Keyword : farmstay, agro tourism, strategies

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม อาจารย์ปรึกษาหลัก และอาจารย์ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมีนสกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง และเจ้าของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ตลอดจนเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการศึกษางานวิจัย

ขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นผู้พิจารณาให้งานวิจัยชิ้นนี้ “ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยประเภททุนบัณฑิตศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2561”

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณ แด่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

พีรพนธ์ รัตนคม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ช
สารบัญ ..... ซ
สารบัญตาราง ..... ญ
สารบัญภาพ ..... ฑ
บทที่ 1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
คำถามการวิจัย 4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5
ขอบเขตของงานวิจัย 5
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ 6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ 8
แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม 21
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 26
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 43
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์ 46
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี 56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 61

กรอบแนวคิดการวิจัย 68
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 71
วัตถุประสงค์ที่ 1 72
วัตถุประสงค์ที่ 2 76
วัตถุประสงค์ที่ 3 77
บทที่ 4 ผลการศึกษา 81
วัตถุประสงค์ที่ 1 81
วัตถุประสงค์ที่ 2 163
วัตถุประสงค์ที่ 3 201
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 232
สรุปผล 232
อภิปรายผล 242
ข้อเสนอแนะ 257
บรรณานุกรม 275
ภาคผนวก 283
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย 284
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย 300
บรรณานุกรม 301
ประวัติผู้วิจัย 301

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ	29
2	การแปรผลเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนในแต่ละข้อคำถามที่ได้กำหนด	75
3	การกำหนดหนักเฉลี่ยเพื่อการสรุปผล	76
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	92
5	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
6	สถานภาพ	93
7	จำนวนสมาชิกในครอบครัว (นับรวมตัวท่าน)	93
8	ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	94
9	วุฒิการศึกษา	94
10	ลักษณะการถือครองที่ดิน	95
11	จำนวนที่ดินที่ถือครอง	95
12	รูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน	96
13	อาชีพหลัก	96
14	รายได้ต่อเดือน	97
15	ข้อมูลการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์	97
16	ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์	98
17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับภาพรวม	98
18	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ	99
19	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	100
20	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการ	101
21	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการโดยภาพรวม	102

ตารางที่ **หน้า**

22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยภาพรวม 103
23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคล 104
24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับฟาร์ม 105
25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชน 106
26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับอำเภอ 107
27 จำนวนและร้อยละของความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับบุคคล 109
28 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับฟาร์ม 111
29 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับชุมชน 113
30 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับอำเภอ 116
31 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับบุคคล 119
32 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรมภูมิปัญญา ระดับฟาร์ม 122
33 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับชุมชน 125

ตารางที่ **หน้า**

34 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับอำเภอ 128

35 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการระดับบุคคล 131

36 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการระดับฟาร์ม 133

37 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการระดับชุมชน 135

38 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการระดับอำเภอ 137

39 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับบุคคล 140

40 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับฟาร์ม 142

41 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับชุมชน 144

42 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับอำเภอ 147

43 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับอำเภอ 150

ตารางที่ **หน้า**

44 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับฟาร์ม 152

45 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับชุมชน 155

46 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับอำเภอ 158

47 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่นภ-ภูผา 186

48 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน 192

49 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง 197

50 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT รวมของทั้ง 3 ฟาร์ม 200

51 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าสู่การกำหนดกลยุทธ์ 206

52 การจับคู่ TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์ 207

53 แสดงการจับคู่จุดแข็ง โอกาส (SO) 212

54 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน โอกาส (WO) 214

55 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน โอกาส (WO) 216

56 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง อุปสรรค (ST) 219

57 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง อุปสรรค (ST) 221

58 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน อุปสรรค (WT) 223

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์	16
2	กระบวนการประเมินและควบคุมกลยุทธ์	21
3	องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว	37
4	บ้านไร่ไออรุณ	54
5	ไร่ นภ-ภูผา	54
6	ไร่สรตอเบอรี่วงวาศน์	55
7	ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง	56
8	กรอบแนวคิดในการวิจัย	70
9	กระบวนการ SWOT analysis	80
10	ตัวแบบ (Model) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์	231

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก ดังนั้นรัฐบาลของหลายประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยวโลก ทั้งนี้ทาง (World tourism organization: UNWTO) ได้มีพยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก และแปซิฟิค และในกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาดของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้ประเทศในกลุ่ม BRIC มีมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประเทศเหล่านี้มีมีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยวในอนาคตจึงทำให้หลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบอาเซี่ยนและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้มาท่องเที่ยวประเทศของตนเพิ่มมากขึ้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ และ กลยุทธ์ การพัฒนาของประเทศต่างๆ จึงได้มาบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งหากประเทศใดมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดีทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้นๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง (สุวัตร สิทธิหล่อม, 2558: 15)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ สร้างขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงอันดับต้นๆ ในทวีปเอเชีย ในปีหนึ่งๆ มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังประเทศไทยกว่าแสนคน เกิดกระแสเงินไหลเวียนเข้าสู่ประเทศ โดยรายได้หลักของประเทศนั้นมาจากภาคอุตสาหกรรมและการบริการซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมหาศาล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553: 23)

ในการตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกให้เหมาะสมกับตนเองได้หลายทางเลือก ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมเช่น สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยงรวมถึงแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ การท่องเที่ยวโดยที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน ใกล้กับธรรมชาติ เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น หรือที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นี้เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเทศไทยส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายฟาร์มสเตย์เป็นทางเลือกใหม่ทางหนึ่งให้แก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ พบมากในประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และอังกฤษ “ฟาร์มสเตย์” มีจุดเริ่มต้นที่ความสนใจการทำฟาร์มแบบตะวันตก เป็นฟาร์มขนาดใหญ่และตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่สวยงามประกอบกับ เป็นแหล่งวัฒนธรรมเฉพาะเป็นที่น่าสนใจและอยากรู้อยากเห็นของนักท่องเที่ยว จึงสามารถนำมาจัดการให้มีบริการที่พักและให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2552: 22)

จังหวัดเชียงใหม่ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภาคเหนือของประเทศไทย รายได้หลักของประชากรมาจากการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว ด้วยสภาพพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ที่เต็มไปด้วยเทือกเขาอันเป็นภูมิประเทศที่สวยงามประกอบกับที่ตั้งซึ้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ ซึ้งทุกปีในช่วงฤดูหนาวจะมีความกดอากาศสูงแผ่มาปกคลุม ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีอากาศหนาวเย็นสบายจึงมีผู้ต้องการมาพักอาศัยและท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่นั้นถือได้ว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีความน่าสนใจและเป็นนิยมอย่างมากในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีหลาหลายรูปแบบ เช่น การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่นั้น มีความหลากหลายกระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ (สุวินัย น่วมเจริญ, 2556: 25)

อำเภอสะเมิง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,002 ตารางกิโลเมตร หรือ 626,250 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ประมาน 80% ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบ 20% ของพื้นที่ทั้งหมด มีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำขานและแม่น้ำสะเมิง พื้นที่ใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่การเกษตร 24,391 ไร่ (ร้อยละ 3.89 ของพื้นที่ทั้งหมด) บางพื้นที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เนื่องจากเป็นภูเขาสูง ซึ่งอุดมไปด้วยป่าไม้ต้นน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งเขตปกครองเป็น 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะเมิงใต้ ตำบลสะเมิงเหนือ ตำบลยั้งเมิน ตำบลแม่สาบ และตำบลบ่อแก้ว จำนวน 45 หมู่บ้าน 7,041 ครัวเรือน รวมประชากร 22,517 คน (สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอสะเมิง, 2558: 1)

อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลากหลาย ได้แก่ สตรอเบอร์รี่ กระเทียม ถั่วต่างๆ พลับ สาลี่ เก๊กฮวย ข้าว หญ้าหวาน ข้าวโพด อะโวคาโด กาแฟ ดอกเบญจมาศหลากสี ฯลฯ โดยมีพื้นที่การเกษตรกรรมทั้งหมด 62,357 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ ทำนา 9,680 ไร่ ทำไร่ 3,456 ไร่ ไม้ผลและสตรอเบอร์รี่ 8,826 ไร่ กระเทียมและพืชผัก 3,172 ไร่ และอื่นๆ อีก 37,214 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน สภาพปัญหาชุมชนสะเมิงมีลักษณะปัญหาเดิมที่สะสมต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องของความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีอาชีพที่มั่นคง (สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอสะเมิง, 2560: 5) ซึ่งการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องของความต้องการที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นของเกษตรกร การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันหลายแห่งในอำเภอสะเมิงแต่ยังขาดการส่งเสริมและพัฒนาโดยทั่วถึงจากภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้มาตรฐานโดยเฉพาะเรื่องของการคมนาคมที่ใช้เดินทางเข้าไปยังแปลงเกษตรของเกษตรกรและแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในพื้นที่นั้นเข้าถึงได้ค่อนข้างลำบาก และยังมีปัญหาในด้านองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และตัวเกษตรกร ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์นั้นยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเหมาะสำหรับประชากรในพื้นที่อำเภอสะเมิงเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอสะเมิงนั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพียงแต่การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นจะมีความพร้อมในระดับบุคคล ระดับชุมชน ระดับฟาร์ม และระดับอำเภอ เมื่อทราบถึงความพร้อมในแต่ละระดับแล้วก็จะสามารถกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอสะเมิงได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแน่นอนว่าการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นจะเป็นอีกทางเลือกให้หนึ่งแก่นักท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์และเกษตรกรจะประกอบกิจการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอนาคต รวมไปถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่นักท่องเที่ยว เพราะจะทำให้เกิดกระแสเงินไหลเวียนภายในอำเภอสะเมิงและเป็นการกระจายรายได้ในชุมชนและการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับประเทศต่อไป ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้น เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ซึ่งอีกมีความน่าสนใจและเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน ใกล้ชิดกับธรรมชาติ แต่ประเทศไทยยังขาดข้อมูลงานวิจัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ทำให้การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นี้ยังไม่ได้รับความสนใจและเป็นที่แพร่หลายนัก ทำให้การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นี้ขาดโอกาสในการเติบโตและพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งการขาดโอกาสนี้ทำให้ขาดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนสะเมิงดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิงโดยจะเน้นการศึกษาถึงนโยบายหรือแนวทางที่จะส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์และศึกษาถึงความพร้อมของเกษตรกรโดยวัดความพร้อม 4 ระดับ คือระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และระดับอำเภอ เพื่อทราบถึงระดับความพร้อมในแต่ละระดับ และศึกษาถึงกระบวนการการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อยู่ในพื้นที่อำเภอสะเมิงเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนี้ เข้าสู่การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงจังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์กับทั้งองค์กรหน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิง โดยเฉพาะผู้ประกอบการฟาร์มสเตย์ และประชาชนในพื้นที่อำเภอสะเมิง

คำถามการวิจัย

1. สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. กิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีกระบวนการปฏิบัติที่ดีอย่างไรถึงประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการ
3. ทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอนาคตควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง
3. เสนอแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความพร้อมในแต่ละด้านของระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และระดับอำเภอของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นอำเภอสะเมิงและในพื้นที่อื่นๆ ในอนาคตได้

3. เพื่อเป็นข้อมูลแก่เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์สามารถทราบถึงระดับความพร้อมของตนเองในแต่ละด้านเพื่อนพัฒนาและปรับปรุงในมีความพร้อมต่อการดำเนินกิจการและยังสามารถศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มสเตย์ที่ได้รับการยอมรับในพื้นที่เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาตนเองและพื้นที่ฟาร์มของตนเองให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์สเตย์ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้

4. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถพิจารณาเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิงสามรถสร้างรายได้ให้กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

อำเภอ สะเมิง จังหวัด เชียงใหม่ แบ่งเป็น 5 ตำบล ดังนี้

ตำบลสะเมิงใต้ ตำบลสะเมิงเหนือ ตำบลหยั่งเมิน ตำบลบ่อแก้ว และตำบลแม่สาบ

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้ในการศึกษากระบวนการปฏิบัติที่ดี จำนวนทั้งหมด 3 ฟาร์ม ได้แก่ ไร่ตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่นภ-ภูผา ไร่สรตอเบอร์รี่วงศ์วาน

2.2 เกษตรกรผู้ถือที่ครองที่ดินทำกิน ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีทั้งหมด 1,760 คน กำหนดจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างผู้ถือครองทำการเกษตรที่ใช้ในการศึกษา คือ 325 คน

2.3 เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ จำนวน 5 ท่าน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษามุ่งศึกษาครอบคลุมเนื้อหา

3.1 ศึกษาถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ศึกษาความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติที่ดี Best Practice ของกิจการฟาร์สเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

3.4 ศึกษาถึงแนวทางการวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ขอบเขตด้านเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ มกราคม 2561 ถึง ธันวาคม 2561

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

กลยุทธ์ (strategy) หมายถึง แนวทางกลยุทธ์ที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงบรรลุวัตถุประสงค์ภารกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยการวิจัยนี้เป็นการนำข้อค้นพบจากการศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์รวมไปถึงผลจากการศึกษาการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงเข้าสู่การสนทนากลุ่มเพื่อกำหนด

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อชื่นชมความสวยงามและเพลิดเพลินในสวนเกษตรได้ทั้งความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ฟาร์มสเตย์ (Farm Stay) หมายถึง ที่พักแรมประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่เกษตรในพื้นที่อำเภอสะเมิง โดยมีกิจกรรม เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ รวมถึงเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากฟาร์มของเกษตรกรที่ในพื้นที่ โดยที่พักแรมอาจเป็นโรงเรือนที่ดัดแปลงมาเป็นที่พักหรือสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

การปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หมายถึง กระบวนการบริหารที่เป็นเลิศของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง โดยศึกษาถึง ข้อมูลทั่วไป ขั้นตอนการดำเนินงาน บทบาททางสังคม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์แผนปฏิบัติการ วิธีการและนวัตกรรมที่เป็นการบริหารที่เป็นเลิศของฟาร์มสเตย์ ปัจจัยเกื้อหนุน วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ฟาร์มเสตย์ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์รี่วงวานศ์ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism development) หมายถึง การกระทำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยมีการกำหนดทิศทางในการพัฒนาเอาไว้ โดยแบ่งออกเป็น การส่งเสริมต้นทุนเดิม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วม การจัดการด้านการตลาดการประชาสัมพันธ์และโฆษณา การพัฒนาภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์

ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มเสตย์ โดยวัดความพร้อมใน 5 ปัจจัย คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศักยภาพการบริหารการจัดการและความพร้อมในการให้บริการ โดยวัดความพร้อมในระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และระดับอำเภอ

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Situation) หมายถึง สถิติทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และนโยบายและแผนงานด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันของอำเภอสะเมิง มีการพัฒนาส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าทบทวนข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารและการวางแผนกลยุทธ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. แนวคิดเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์

ปัจจุบันปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ได้เขามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้นทุกขณะ ในภาคธุรกิจพยายามทุกวิถีทางในการได้มาซึ่งความสามารถ และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่วนในภาครัฐต้องพยายามปรับปรุงการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามเป้าหมายการดำเนินงานให้ได้มากที่สุด เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการบริหารองค์การในทุกวันนี้ ผู้บริหารต่างก็ต้องประสบกับปัญหายุ่งยากต่างๆ มากกว่าแต่ก่อน วิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม ได้ส่งผลกระทบทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานขององค์การ ต้องตกต่ำลงไปจากเดิมเป็นอันมาก ปัญหาสำคัญของผู้บริหารที่กำลังเผชิญอยู่ ก็คือ ปัญหาประสิทธิภาพทางการบริหาร โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับผลผลิต ที่ตกต่ำกว่าเดิม ดังนั้นหากผู้บริหาร โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับผลผลิต ที่ตกต่ำกว่าเดิม ดังนั้นหากผู้บริหารจะกำหนดกิจกรรมการบริหารตามกระบวนการบริหารแบบเดิม ที่อยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่ว่า อนาคตจะเหมือนกับอดีตที่ผ่านมา หลักการคิดดังกล่าวจะทำให้องค์การไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากในสภาวการณ์ปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนและมีทิศทางที่ไม่แน่นอน ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์การต้องมีข้อมูลและทำความเข้าใจต่อพลวัตที่เกิดขึ้น สามารถประเมินผลกระทบเพื่อกำหนดเป้าหมายและนำองค์การไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารองค์กรในปัจจุบัน ต้องหันมาทบทวนถึงกลยุทธ์ หรือวิธีการที่ใช้ในการดำเนินงาน ว่ามีประสิทธิภาพและความเหมาะสมต่อสภาวการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงใด ผู้บริหารขององค์การก็จะต้องเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถในการวิเคราะห์ และตัดสินใจทางด้านกลยุทธ์ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การ ทำให้ปัจจุบันแนวคิดทางด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ซึ่งการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการรวบรวมเอาความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้ศึกษามา หล่อหลอมและรวมเข้าไว้ด้วยกัน และทำให้มองเห็นถึงภาพรวมของวิชาต่างๆ ที่ได้ศึกษามาเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ และการตัดสินใจ เพื่อให้องค์การบรรลุผลตามเป้าหมาย ทั้งในระดับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ต่างๆ ในที่สุด

1. ความหมายของการจัดการเชิงกลยุทธ์

กลยุทธ์มีความหมายเหมือนคำว่า ยุทธศาสตร์ เดิมใช้ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบ มาจากภาษาอังกฤษว่า “Strategy” ใช้ในครั้งแรกในวงการทหาร และการทำสงคราม หมายถึง การวางแผนยุทธศาสตร์และการบัญชาการรบเพื่อเอาชนะศัตรู มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “Strategos” หมายถึง การบัญชาการกองทัพ ด้วยจุดหมายต้องการพิชิตศัตรู

สำหรับความหมายของการจัดการเชิงกลยุทธ์ นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหลากหลายดังนี้

Pearce และ Robinson (2009: 120-139) การจัดการบริหารเชิงยุทธ์ คือ ชุดของการตัดสินใจ และการกระทำที่ส่งผลให้เกิดการจัดทำแผน และการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

Robbins และ Coulter (2002: 78) ได้ให้ความหมาย การบริหารกลยุทธ์ว่า หมายถึง กลุ่มของการตัดสินใจและการดำเนินการ เพื่อบ่งชี้ผลการดำเนินงานในระยะยาวขององค์การ

Pitts และ Lei (2000: 89) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นความคิด แผนงาน และการกระทำที่องค์การนำมาใช้ก่อให้เกิดผลสำเร็จได้เปรียบคู่แข่ง

สมยศ นาวีการ (2544: 88) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ นั้นคือกระบวนการของการกำหนดทิศทางระยะยาว โดยมี หลักการใหญ่ๆ 3 อย่าง คือ การกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ และการประเมินกลยุทธ์

กล่าวโดยสรุป การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำ และอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจ และการประเมินแล้วว่าเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์การได้

การจัดการเชิงกลยุทธ์ในภาครัฐ เริ่มปรากฏบทบาทอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษที่ 1950 โดย World Bank และ USAID ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวางแผนระยะยาว เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในระดับประเทศ สามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง และมีทิศทางที่ชัดเจน และได้มีพัฒนาการ

ในช่วงทศวรรษที่ 1960 ซึ่งได้มุ่งเน้นการเชื่อมโยงระหว่างแผนระยะยาว และแผนประจำปี เนื่องจากในทศวรรษที่ผ่านมา แผนปฏิบัติงานจริง ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นของแต่ละประเทศไม่สอดคล้องกับแผนระยะยาวที่วางไว้ และในช่วงทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ก็เป็นช่วงที่มุ่งเน้นในการจัดการกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามแผน ส่วนในภาคธุรกิจนั้น การจัดการเชิงกลยุทธ์เติบโตอย่างคู่ขนานกับภาครัฐ ในปี พ.ศ. 2502 (ค.ศ. 1959) Ford Foundation and Carnegie Corporation ได้วิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านบริหารธุรกิจอยู่ในขณะนั้นว่า ควรจะจัดให้มีวิชาที่เป็นที่รวมของเนื้อหา หรือทักษะจากวิชาต่างๆ ที่ได้ศึกษามาทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ตามรายงานของ Ford-Carnegie นั้นได้นำเสนอไว้ว่า “วิชานโยบายธุรกิจนี้ จะเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้หล่อหลอมและรวบรวมสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนมาจากสาขาวิชาต่างๆ และใช้ประโยชน์จากความรู้นั้น ในการวิเคราะห์ปัญหาทางธุรกิจที่สลับซับซ้อน ซึ่งวิชานโยบายธุรกิจนี้ สามารถให้สิ่งที่นักศึกษาไม่สามารถหาได้จากวิชาอื่นในหลักสูตร” สำหรับในระดับปริญญาโทนั้น จากรายงานของ Ford-Carnegie ได้กล่าวไว้ว่า “ความจำเป็นของวิชาในลักษณะนี้ เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้อย่างเด่นชัด จนไม่ต้องอธิบายซ้ำ ซึ่งเป้าหมายของวิชานี้คือ การรวบรวมสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้ และได้กระทำ (Abbass, F., 2003: 200)

ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเชิงกลยุทธ์ได้เพิ่มบทบาท และมีความสำคัญต่อการบริหารองค์การทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือองค์การที่ไม่แสวงหากำไร หากจะต้องบริหารองค์การเหล่านี้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การบริหารดั้งเดิมที่ไม่คำนึงถึงสภาวะแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาวะแวดล้อมภายนอกองค์การจะทำให้องค์การไม่สามารถอยู่รอดได้

สำหรับในภาพบริการสุขภาพของประเทศไทยนั้น ได้เริ่มมีการนำหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในภาคเอกชน ในช่วงก่อน ปี 2544 หลังจากนั้นมีการปรับระบบบริการสุขภาพโดยใช้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงมีการปฏิรูประบบการบริหารจัดการการเงินภาครัฐ ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2540 ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชาวไทย ในมาตรา 52 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด และหมวด 5 ว่า ด้วยนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในมาตรา 82 ระบุว่า รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ส่งผลให้องค์การที่ให้บริการด้านสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือรัฐจะต้องนำหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์เข้ามาใช้ในการบริการองค์การ เพื่อนำพาองค์การให้พ้นภาวะวิกฤตและประสบความสำเร็จ

2. ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์

ในการบริหารองค์การในปัจจุบันเป็นที่ตระหนักดีว่าการดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันค่อนข้างสูง แนวคิดหรือวิธีการในการบริหารแบบเดิมๆ ไม่สามารถนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จได้เหมือนในอดีต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยชั้นเชิงในการบริหารที่เหนือกว่าคู่แข่งหรืออาศัยความว่องไวในการปรับตัวให้ทันต่อภาวการณ์แข่งขัน ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้นักบริหารกำหนดทิศทางขององค์การ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ ช่วยกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์การ เพื่อที่จะนำกลยุทธ์เหล่านั้นไปประยุกต์ปฏิบัติ และควบคุมประเมินผลการดำเนินงานขององค์การได้ กลยุทธ์การบริหารที่ทรงประสิทธิภาพนี้ จะต้องดีพร้อมสมบูรณ์ตามความหมายของการบริหารทั้งสองอย่าง คือ การมีประสิทธิผลที่สามารถกำหนดเป้าหมายที่ดี และสามารถบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายนั้นๆ ได้ และการมีประสิทธิภาพที่สามารถทำสำเร็จในเป้าหมายเหล่านั้น โดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำที่สุดด้วยหรือถ้ากล่าวอย่างสรุปกลยุทธ์การบริหารที่ทรงประสิทธิภาพนั้น จะต้องสร้างประสิทธิผล และประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นได้ทุกแง่มุม คือ ทั้งในแง่ของบุคคล กลุ่ม (ทีมงาน) และตลอดทั้งองค์การด้วย ทั้งนี้ไม่จำกัดเฉพาะแต่องค์การภาครัฐหรือภาคเอกชนแต่อย่างใด กลยุทธ์ขององค์การจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การได้ การทำความเข้าใจและการพยายามศึกษาองค์การที่ประสบผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์ เพื่อการจัดการจะทำให้นักบริหารได้ทราบถึงความสำคัญของกลยุทธ์ที่จะช่วยสนับสนุนองค์การให้ประสบความสำเร็จและจะต้องมีการพิจารณาเลือกกลยุทธ์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์การ การจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การดังนี้

2.1 ช่วยให้องค์การมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การจัดการเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางขององค์การ จะเป็นแนวทางในการกำกับใช้ทรัพยากรขององค์การได้อย่างเหมาะสม

2.2 ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ โดยการพิจารณาถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ ทำให้ผู้บริหารสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงนั้น ทำให้นักบริหารสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงได้

2.3 ช่วยสร้างความพร้อมให้องค์การในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ องค์การจะต้องทำการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อคิดค้นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ นำไปสู่การจัดการความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทำให้องค์การมีการเตรียมความพร้อม ในการรับกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งช่วยเตรียมความพร้อมและพัฒนา

บุคลากรที่อยู่ภายในองค์การ เนื่องจากการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ จะต้องมีการสร้างความเข้าใจและแนวทาง ในการเตรียมพร้อมเพื่อรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ของสภาพแวดล้อมและคู่แข่ง

2.4 ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน ความได้เปรียบทางการแข่งขันนี้ สามารถเกิดขึ้นจากการนำเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ การนำเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณค่าค่า เหมาะสมกับราคาการจัดการเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นความพยายามในการแข่งขันกับศักยภาพของตนเอง หรือในเชิงเปรียบเทียบกับองค์การอื่นๆ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายตามความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะช่วยสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่องค์การ และเสริมสร้างการพัฒนาขีดความสามารถทางการบริหารของนักบริหาร

2.5 ช่วยให้การทำงานเกิดความสอดคล้อง ในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีการกำหนดกลยุทธ์การประยุกต์ใช้ และการตรวจสอบควบคุมไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และเกิดความร่วมมือ โดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์การ อีกทั้งจะช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการบริหารองค์การในส่วนต่างๆ นอกจากนี้แล้วการจัดการเชิงกลยุทธ์ยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์การเข้าใจในภาพรวม โดยเฉพาะเป้าหมายในการดำเนินงาน ทำให้สามารถจัดลำดับการดำเนินงานตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนได้

2.6 ช่วยให้องค์การมีมุมมองที่ครอบคลุม โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นวิธีการบริหารที่คำนึงถึงปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งหมายความรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การ เช่น เจ้าหน้าที่ ประชาชน ผู้รับบริการ และคู่แข่ง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนมีความคาดหวังต่อองค์การแตกต่างกันไป หากองค์การสามารถตอบสนองความคาดหวังดังกล่าวได้ ก็จะทำให้บุคคลเหล่านั้นให้การสนับสนุน หรือให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ในทางกลับกัน หากองค์การละเลยความคาดหวังดังกล่าว อาจเกิดความเคลื่อนไหวที่ส่งผลลบต่อองค์การ เช่น การฟ้องร้องหรือการหยุดงาน เป็นต้น (จิวรรณา บุญศรีวงศ์, 2553: 11)

3. ลักษณะสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์

3.1 ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546: 111) การจัดการเชิงกลยุทธ์มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

3.1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์

3.1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์

3.1.3 การกำหนดกลยุทธ์

3.1.4 การปฏิบัติตามกลยุทธ์

3.1.5 การจัดการเชิงกลยุทธ์

โดยการคิดริเริ่มปรับปรุงแก้ไขแล้วปรับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และการบริหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (Thompson & Strickland, 2003: 111)

3.2 เป็นกลุ่มการตัดสินใจในการบริหาร และการปฏิบัติการที่กำหนดการทำงานของบริษัทในระยะยาวประกอบด้วย

3.2.1 การกลั่นกรองสภาพแวดล้อม (ทั้งภายในและภายนอก)

3.2.2 การกำหนดกลยุทธ์ประกอบด้วยการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการวางแผนระยะยาว

3.2.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์

3.2.4 การประเมินผลและการควบคุม (Wheelen & Hunger, 2002: 123)

3.3 กระบวนการซึ่งรวมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกัน 3 ประการ คือ

3.3.1 การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

3.3.2 การกำหนดกลยุทธ์

3.3.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการควบคุม

โดยทั่วไปการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เป็นงานที่จะต้องทำไว้ล่วงหน้า และต้องมีการพัฒนา จึงจะเป็นการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสม การกำหนดกลยุทธ์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงงานที่ต้องทำไว้ล่วงหน้าให้เป็นแผน ซึ่งได้ผลลัพธ์ ส่วนการปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นกระบวนการกำหนดแผนการปฏิบัติการมองเห็นความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นจริง ในหนังสือนี้จะมุ่งที่การกำหนดแนวความคิดพื้นฐาน

ในการบริหารหรือการจัดการทั่วไป หน้าที่ของผู้บริหาร จะประกอบด้วยการวางแผน การจัดการองค์การ การชี้นำ และการควบคุมประเมินผล หน้าที่ดังกล่าวจะคล้ายคลึงกับหน้าที่การบริหารตามแนวคิดของการจัดการเชิงกลยุทธ์ แต่ความแตกต่างจะอยู่ที่การจัดการเชิงกลยุทธ์ จะพิจารณาและคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยภายนอกองค์การ เช่น สภาวะแวดล้อมภายนอก สภาวะเศรษฐกิจ กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ คู่แข่งขันและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นต้น การบริหารโดยทั่วไปจะเน้นหนักที่การบริหารภายในองค์การมากกว่า ในขณะที่การจัดการเชิงกลยุทธ์จะเน้นหนักที่การแข่งขันระหว่างองค์การต่างๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในระยะยาว ส่วนการบริหารงานโดยทั่วไป จะมุ่งเน้นการสร้างความได้เปรียบในระยะสั้น โดยให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน ทางการเงิน และการจัดการองค์การภายในเป็นหลัก การจัดการเชิงกลยุทธ์ จะทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดโอกาสหรือข้อจำกัด รวมทั้งมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างแนวคิดในการปรับปรุงทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์การให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญของนักบริหารสมัยใหม่ เพราะการจัดการเชิงกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับอนาคตในระยะยาวขององค์การทั้งหมด จะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสของความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์การได้ เสน่ห์และความท้าทายของการจัดการเชิงกลยุทธ์อยู่ที่

การศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสภาพการณ์ เพื่อการวางแผนและผลักดันกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย ซึ่งลักษณะสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีดังนี้

1. เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นถึงอนาคต การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นอนาคตโดยการสร้างหรือกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างเป็นระบบ โดยการคาดการณ์แนวโน้มองค์การ เปลี่ยนแปลงที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต และนำมาปรับทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้องค์การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งจะแตกต่างจากการบริหารวันต่อวัน อันเป็นการมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นสำคัญ อย่างไรก็ดี วิสันทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะที่คงที่เสมอไป สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

2. เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นการจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์การ การจัดการเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นความสำคัญต่อการจัดการ การเปลี่ยนแปลงขององค์การทั้งระบบ ซึ่งครอบคลุมโครงสร้างขององค์การ เทคโนโลยี บุคลากรและทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้อง และเกื้อหนุนต่อยุทธศาสตร์ขององค์การ และสามารถผลักดันให้องค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

3. เป็นการบริหารองค์การแบบองค์รวม การจัดการเชิงกลยุทธ์ มุ่งเน้นที่ภาพรวมทั้งหมดขององค์การ มากกว่าการพิจารณาองค์การแบบแยกส่วน เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นการบรรลุถึงเป้าหมายโดยรวมขององค์การทั้งหมด และยังมีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์นโยบายและกลยุทธ์จากระดับบนลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ทิศทางการดำเนินการขององค์การ เป็นไปในทิศทางที่นำไปสู่จุดหมายเดียวกัน

4. เป็นการบริหารองค์การที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ในการดำเนินงาน การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่มุ่งเน้น และให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยมีการระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์รวมทั้งตัวชี้วัดผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการประสานและหล่อหลอมทรัพยากรไปใช้ในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ โดยเป็นวัตถุประสงค์ที่ตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

5. เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การ การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นและคำนึงถึงความต้องการขององค์การ และความสำคัญของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การหลายกลุ่ม เช่น ลูกค้าชุมชน หน่วยงานของรัฐที่ควบคุม เป็นต้น ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์ความต้องการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน ต้องคำนึงถึงและสามารถจัดลำดับความสำคัญที่เหมาะสมในการสนองตอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การทั้งหมดอีกด้วย

6. เป็นการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นการวางแผนระยะยาว การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการตัดสินใจทางด้านกลยุทธ์ มักจะมีความเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อทิศทางการดำเนินงาน ในระยะยาวขององค์การ

4. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)

ความหมายของการวางกลยุทธ์

พนิต เข็มทอง (2556) ได้กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจกำหนดวิธีการกระทำและสิ่งที่ควรจะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบเอาไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งในการดำเนินงานต้องเริ่มด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่สาคัญต่างๆ เพื่อนามาประกอบกับการใช้ดุลยพินิจเพื่อให้ได้คำตอบว่าองค์กรของเราต้องการที่จะเป็นอะไร โดยจะต้องทำอย่างไร เพื่อให้ได้อะไรในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้ นั่นคือการทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์

1. การวางแผนกลยุทธ์เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพราะการวางแผนกลยุทธ์ให้ความสาคัญกับการศึกษาวิเคราะห์บริบท และสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานเป็นประเด็นสำคัญ

2. การวางแผนกลยุทธ์เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานหรือองค์กรในทุกระดับมีความเป็นตัวเองมากขึ้น โดยที่ไม่ใช่เป็นการวางแผนที่ต้องกระทำตามหน่วยงานหลักอย่างเดียวว

3. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการจัดทำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งจะต้องจัดทำก่อนที่จะกระจายอำนาจด้านงบประมาณโดยการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินก้อนลงไปให้หน่วยงาน

4. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการวางแผนที่ให้ความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ ที่ได้มาจากการคิดวิเคราะห์แบบใหม่ๆ ที่ไม่ผูกติดอยู่กับปัญหาเก่าในอดีตไม่เอาข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร และงบประมาณ มาเป็นข้ออ้าง ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผนแบบท้าทายความสามารถ เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน

กระบวนการวางแผนและขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์

(วรางคณา ผลประเสริฐ, 2550: 77) ได้กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ ซึ่งอาจมีความสลับซับซ้อนและยากต่อความเข้าใจ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้การคิดอย่างเป็นระบบในการกำหนดกรอบของความเป็นองค์การ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในส่วนต่างๆ ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ และสามารถมองเห็นภาพทั้งองค์การในมุมมองที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหาร

หลีกเลี่ยงการให้ความสนใจในประเด็นปลีกย่อยที่ไม่จำเป็น จะเห็นได้ว่า การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ จะประกอบไปด้วยขั้นตอนพื้นฐาน 4 ดังภาพที่ 1

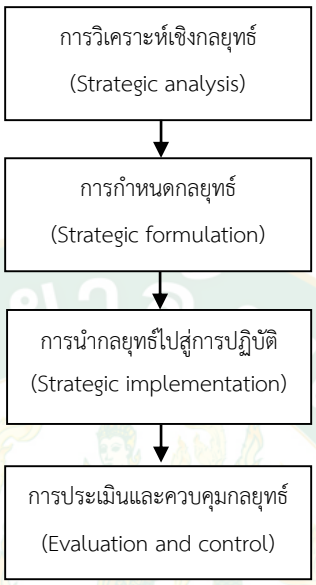

ภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการวิเคราะห์สภาพองค์การ หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดจุดอ่อน โอกาส อุปสรรค หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมายดังนี้

S ย่อมาจาก Strengths หมายถึง จุดแข็ง (ข้อได้เปรียบ)

W ย่อมาจาก Weaknesses หมายถึง จุดอ่อน (ข้อเสียเปรียบ)

O ย่อมาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส (ปัจจัยที่จะส่งผลให้สามารถดำเนินการได้)

T ย่อมาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค (ปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงาน)

หลักการสำคัญของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กรจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรและจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการดำนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กรทำให้มีข้อมูล ในการกาหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กรและแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมนั้นจะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก (O, T)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สามารถให้ผลลัพธ์แก่องค์การเป็นโอกาสหรือข้อจำกัด สภาวะแวดล้อมภายนอก จะอยู่นอกเขตขององค์การ ดังนั้นผู้บริหารจะไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้โดยตรง แต่พลังเหล่านี้จะมีอิทธิพลอย่างมาก ต่อการดำเนินการและการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การโดยตรงหรือไม่ ย่อมส่งผลให้เกิดโอกาสหรือข้อจำกัดต่อองค์การ รวมทั้งมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันขององค์การ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกนั้นจะ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับองค์การโดยตรง และที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง (เกริกยศ ชลายนเดชะ, 2546: 45) และเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะควบคุมเพื่อกำหนดทิศทางขององค์การได้อย่างเหมาะสม ตามพลวัตรการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนั้น ดังนั้น ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตมขั้นตอน จะช่วยให้ผู้บริหารตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งสามารถจำแนกขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์, 2552: 79)

(1) การตรวจสอบ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ในประเด็นต่างๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตข้อมูลจากประสบการณ์ รายงาน การสัมมนา การประชุม รวมถึงการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

(2) การติดตามและตรวจสอบ เป็นการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ที่เกิดขึ้นว่ามีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบอย่างไรต่อองค์การ

(3) การพยากรณ์ เป็นการคาดการณ์ ถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการติดตามและตรวจสอบ ซึ่งทำให้ทราบถึงแนวโน้มในอนาคต

(4) การประเมิน เป็นการประเมินถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อิทธิพลของผลกระทบนั้น และระยะเวลาของการเกิดผลกระทบ

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน (S, W)

สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อองค์การอย่างมากก็จริง แต่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและสามารถจัดการปัจจัยภายในองค์การด้วยการดำเนินงาน จึงจะบรรลุเป้าหมาย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จะได้ผลการวิเคราะห์เป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน ขององค์การ สำหรับปัจจัยภาในขององค์การนั้น มีวิธีที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์หลายวิธีด้วยกัน อาทิเช่น การวิเคราะห์ตามสายงาน การวิเคราะห์ตามตัวแบบห่วงโซ่คุณค่า การวิเคราะห์ตามตัวแบบ 7-S หรือการวิเคราะห์ทรัพยากรและความสามารถภายใน ถึงแม้จะมีการวิเคราะห์ได้หลายวิธี แต่ผลลัพธ์ที่จะได้รับนั้น ได้แก่ การทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์การ ซึ่งจะช่วยในการกำหนดความสามารถในการแข่งขันขององค์การ โดยปัจจัยสำคัญภายในองค์การที่ผู้บริหารควรวิเคราะห์ จะครอบคลุมทั้งส่วนประกอบที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ขององค์การ เช่น การเงิน การตลาด การดำเนินงาน ทรัพยากรมนุษย์ ประวัติศาสตร์ขององค์การ ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์การ เป็นต้น โดยปัจจัยภายในองค์การ จะเป็นเครื่องบ่งชี้ความพร้อมในการแข่งขันและความพร้อมในการดำเนินงานขององค์การ

3. การจับคู่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (TOWS Matrix) คือ ขั้นถัดไปของ SWOT Analysis โดยชื่อ TOWS มาจากคำว่า SWOT กลับหลังนั่นเอง นั่นหมายความว่าก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ TOWS Matrix ได้นั้น ก็จะต้องวิเคราะห์ SWOT ก่อนโดยมีวิธีการจับคู่กลยุทธ์ ดังนี้

SO-Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ องค์กรควรจะใช้จุดแข็งและโอกาสร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

ST-Strategies (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็ง (S) เป็นปัจจัยเชิงบวกและมีอุปสรรค (T) เป็นปัจจัยเชิงลบ องค์กรต้องนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค

WO-Strategies (กลยุทธ์เชิงพัฒนา/แก้ไข) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อน (W) เป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาส (O) เป็นปัจจัยเชิงบวกองค์กรต้องนาปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำโอกาสมากำจัดจุดอ่อนหรือนำโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

WT-Strategies (กลยุทธ์เชิงรับ) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน (W) กับอุปสรรค (T) ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงลบทั้งคู่ องค์กรต้องคิดกลยุทธ์ที่กระทาแล้วสามารถกาจัดจุดอ่อนได้และสามารถป้องกันอุปสรรคได้ด้วยในคราวเดียวกัน (มนตรี สิงห์สุวรรณ, 2556: 22)

2. การกำหนดกลยุทธ์

การกำหนดกลยุทธ์เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในแต่ละองค์การทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมายขององค์การได้ ตลอดจนสามารถรู้ถึงทิศทางขององค์การในอนาคต โดยการนำข้อมูลและความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ มาจัดทำเป็นกลยุทธ์ในระดับและรูปแบบต่างๆ รวมทั้งประเมินและคัดเลือกว่า กลยุทธ์ใดมีความเหมาะสมกับองค์การมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมจะนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์จะเริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์การ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์

การกำหนดกลยุทธ์จึงมีความสำคัญมากต่อจุดหมายปลายทางในอนาคต การประมวลข้อมูลทั้งหมดจากการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Portfolio approach) โดยเฉพาะการวิเคราะห์ SWOT จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในระดับองค์การโดยรวม (Corporate-level strategy) ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หลัก (Grand strategy) ที่ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าควรนำกลยุทธ์ใดไปดำเนินการ โดยมีบรรทัดฐานในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ ดังนี้คือ

(1) กลยุทธ์ต้องตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก

(2) กลยุทธ์ที่ดีต้องคำนึงถึงการรักษาสถานภาพ และความได้เปรียบในการแข่งขัน

(3) กลยุทธ์แต่ละด้านต้องมีความสอดคล้องกัน

(4) กลยุทธ์ที่ดีต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น

(5) กลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าประสงค์

(6) กลยุทธ์ที่ดีต้องมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ควรต้องพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ ประกอบด้วย เช่น ความเพียงพอของทรัพยากร การเผชิญกับความเสี่ยง สมรรถนะขององค์การโดยรวม ความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ในการจัดหาวัตถุดิบ การติดต่อผู้รับบริการ และความรวดเร็วในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่นอกเหนือความคาดหมาย เป็นต้น

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์เป็นเพียงแนวความคิดที่ต้องได้รับการทดสอบหรือการนำไปใช้งานจริง การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง จากการกำหนดกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญกับการวางแผน และดำเนินงาน เพื่อให้กลยุทธ์เกิดประโยชน์แก่องค์การอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์, 2552: 61) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เป็นการดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่สุดและเป็นขั้นตอนที่มีโอกาสประสบความล้มเหลวมากที่สุด ในกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งยัง

เป็นขั้นตอนที่ถือได้ว่ามีความแตกต่างในดานจุดมุ่งเน้นที่ผิดไปจากสองขั้นตอนแรก โดยในสองขั้นตอนแรก ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์และการจัดทำกลยุทธ์ จะเป็นการมุ่งเน้นไปที่การสร้างความสามารถทางการแข่งขัน และมุ่งเน้นไปที่การตลาดเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ จะเป็นการมุ่งเน้นไปที่การดำเนินงานภายใน หรือระบบการปฏิบัติงานภายในองค์การ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในด้านการบริหารงานบุคคล การเงิน และกระบวนการอื่นๆ ในการควบคุมระบบปฏิบัติงานภายในเป็นสำคัญ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความสามารถของผู้นำองค์การ ในการกระตุ้นและอำนวยการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การ สามารถสร้างแรงจูงใจผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนาศักยภาพของตน มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างสรรค์วัฒนธรรม องค์การสนับสนุนกลยุทธ์ เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในองค์การ โดยมีผู้บริหารแต่ละหน่วยงานเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้ และบุคลากรทุกคนต้องให้ความร่วมมือ (เกริกยศ ชลายนเดชะ และชูชัย ศรชานิ, 2549: 111)

4. การประเมินและควบคุมกลยุทธ์

การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ มีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับหน้าที่หลัก ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยทั่วไปองค์การจะมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาดูแลแผนกลยุทธ์โดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องมีบุคลากรที่มีความรับผิดชอบเต็มเวลาที่สามารถทุ่มเทให้กับการติดตามและประเมินผลได้อย่างเต็มที่หน่วยงานนี้ควรอยู่กับฝ่ายวางแผน อย่างไรก็ตามในการดำเนินกลยุทธ์นั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่ายตลอดเวลา จึงอาจมีความจำเป็นในการตั้งเป็นคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนกลยุทธ์ที่ประกอบด้วยผู้แทนระดับบริหารจากฝ่ายต่างๆ ขึ้นร่วมด้วย

การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ คือ กระบวนการซึ่งผู้บริหารได้ติดตามกิจกรรม และผู้ปฏิบัติงานขององค์การอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินว่ากิจกรรมนั้นๆ ได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในองค์การ การประเมินและควบคุมกลยุทธ์จะเป็นกลไกที่สำคัญที่เป็นเสมือนตัวกลาง ที่จะเชื่อมโยงองค์การและสภาพแวดล้อมต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจวิธีการขององค์การในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติว่ามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่ เพื่อให้แน่ใจว่ากลยุทธ์นั้นจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยจะมีการวัดผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานควรมีความระมัดระวัง เพื่อให้สามารถสะท้อนผลการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ คือ

(1) เพื่อติดตามว่ามีการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่วางไว้หรือไม่

(2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนกลยุทธ์ที่วางไว้และประเมินความสอดคล้องกับโครงสร้างขององค์การ

(3) เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่สำคัญและสัมพันธ์กับกิจกรรม

(4) เพื่อทราบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น บรรลุผลตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีความแตกต่างไปจากแผนเดิม มากน้อยเพียงใด สาเหตุของการแตกต่างคืออะไร

(5) เพื่อให้สามารถจัดรางวัลหรือผลตอบแทนให้เหมาะสม แก่ผู้ปฏิบัติงานที่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนกลยุทธ์นั้นอย่างเหมาะสมกระบวนการประเมินและควบคุมกลยุทธ์

ภาพที่ 2 กระบวนการประเมินและควบคุมกลยุทธ์

กระบวนการควบคุมกลยุทธ์เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้ประเมินผลงานทางด้านกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ระบบการควบคุมกลยุทธ์ที่ดี และมีประสิทธิภาพจะมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

(1) มีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้บริหารสามารถตอบสนองต่อระบบการควบคุมในได้ทุกสถานการณ์

(2) ระบบการตรวจสอบ และประเมินผลควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อช่วยให้เห็นภาพการปฏิบัติงานขององค์การได้อย่างแท้จริง

(3) การค้นหาข้อมูล เพื่อการประเมินของผู้บริหาร ควรจะเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยาก สามารถจัดหาข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และทันเวลา เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องบนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

ความพร้อมเป็นคำแสดงกิริยาร่วมหรือในเวลาเดียวกันหรือในทำนองนั้น เช่น ไปพร้อมกัน ถึงพร้อมกันโดยปริยายหมายความว่า ครบครัน หมายถึงพร้อมเพรียง ไม่ขาดเหลือ บริบูรณ์ เช่น งานพร้อม ดีพร้อมเตรียมพร้อมเสร็จ เช่น พร้อมแล้ว ทฤษฎีความพร้อมของเฮอร์เซย์และ บรันชาร์ด

(Hersey & Blanchard) ซึ่งมีองค์ประกอบ หลักอยู่สองด้าน คือ ด้านความสามารถ (Ability) ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ ประสบการณ์ ส่วนอีกด้าน คือ ความเต็มใจ (Willingness) ประกอบด้วย การให้คำมั่นสัญญา หรือ ความผูกพัน แรงจูงใจในการทำงาน และความมั่นคง

1. ความหมายความพร้อม

ความพร้อม หมายถึง ความสามารถทางกายและจิตใจที่จะเรียน ประกอบด้วย ความอยากเรียน มีทักษะ และมีพื้นฐานที่เหมาะสม (พัชรี สวนแก้ว, 2536: 145) ซึ่งจากหลักทรัพยากรของบริหาร 4 ประเภท หรือ 4M ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) การบริหารจัดการ (Management) และตลอดจนวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (Material/Machine) ซึ่งบุคลากรนับว่ามีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรทั้ง 3 ที่กล่าวมาข้างต้น จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวย่อมต้องอาศัยทักษะ ความสามารถ และการมีความพร้อมของบุคลากร ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของความพร้อม ดังนี้

Skinner (1965: 132) กล่าวถึง ความพร้อมว่าเป็นรากฐานและแนวโน้มของบุคคลที่ทางานให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว บุคคลที่มีความพร้อมที่ดีจะทางานด้วยความราบรื่นและประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ ส่วนบุคคลที่ไม่พร้อมเปรียบเสมือนการถูกบังคับให้ทำงาน งานที่ได้ออกมานั้นจึงไม่ประสบความสำเร็จ

Good (1973: 222) กล่าวถึง ความพร้อมเป็นความสามารถตกลงใจ ความปรารถนาและความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ (Barrow & Milburn, 1990: 122) กล่าวถึง ความพร้อมคือการที่บุคคลมีความสนใจและเริ่มต้นที่จะกระทาบางสิ่งบางอย่าง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อม คือ สภาพจิตใจกายวิภาคและสรีรวิทยา

เดโช สวนานนท์ (2512: 100) กล่าวถึง ความพร้อม ในด้านขององค์ประกอบว่าความพร้อมเป็นสภาพการเตรียมตัวเพื่อการตอบสนองหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งและสภาพความพร้อมของบุคคลนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ภาวะร่างกายสมบูรณ์ สิ่งเร้าแรงจูง การฝึกอบรม เป็นต้น

ธำรง บัวศรี (2531: 45) กล่าวถึง ความพร้อม หมายถึง ความสามารถที่มีอย่างเพียงพอต่อการกระทำภารกิจการเรียนในขณะนั้น โดยไม่กำหนดว่าความสามารถนั้นจะได้มาอย่างไร เช่น การฝึกฝนจากการพัฒนาร่างกายอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมหรือจากทั้งสองอย่างร่วมกัน

นันทนา รัตนากร (2537: 111) ได้ให้ความหมายของความพร้อมไว้ว่า ความพร้อมเป็นสภาพที่ต้องมีการเตรียมการในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยมีความตั้งใจและพึงพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้นๆ ด้วย

สรุปความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. องค์ประกอบของความพร้อม

นฤตพงศ์ ไชยวงศ์ (2540: 69) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 3 ประการได้แก่ วุฒิภาวะ ประสบการณ์เดิม และแรงจูงใจ ดังนี้

2.1 วุฒิภาวะ วุฒิภาวะที่บุคคลที่มีความสามารถที่จะทำอะไรได้เองตามธรรมชาติ อันเหมาะสมกับวัยของตน โดยที่ความสามารถนั้นไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้หรือการฝึกฝนประกอบด้วยวุฒิทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยทั่วไปวุฒิภาวะทางด้านร่างกายจะมองเห็นได้ชัดเจนกว่าทางด้านอื่น

2.2 ประสบการณ์เดิม เป็นที่ยอมรับกันว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ต้องอาศัยประสบการณ์เดิม เช่น ทักษะเดิม เจตคติเดิม เป็นพื้นฐานทำให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน

2.3 แรงจูงใจ หมายถึง ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน การขาดแรงจูงใจเป็นปัญหายิ่งใหญ่สำหรับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มนุษย์มีความต้องการทั้งด้านร่างกายและทางสังคม นักจิตวิทยา พบว่า เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองต้องการเบื้องต้นแล้วก็จะหาทางสนองความต้องการที่สูงขึ้นไปตามลำดับ

วราภรณ์ รักวิจัย (2535: 145) กล่าวว่า ความพร้อม มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย เป็นพัฒนาการทางร่างกายที่เจริญงอกงามตามภาวะปกติ ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การเคลื่อนไหวต่าง ๆ

2. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ได้แก่ ความต้องการ การเรียนรู้ ความสนใจความอยากรู้อยากเห็น และความมั่นคงทางอารมณ์

3. องค์ประกอบทางด้านสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ เช่น ประสบการณ์ทางด้านสังคม ประสบการณ์ทางด้านภาษา เป็นต้น

4. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถทางด้านความคิด ความเข้าใจ ความสามารถในการรับรู้และการใช้ความคิดในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายองค์ประกอบของความพร้อมได้ว่า การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้นั้นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมทางร่างกายและจิตใจเสียก่อนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (อารี พันธ์มณี, 2537: 188) ได้สรุปแนวความคิดของ Thorndike เกี่ยวกับเรื่องกฎของความพร้อม (Law of readiness) ว่าสภาพความพร้อมของผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะทั้งร่างกาย อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมที่เชื่อมโยงไปสู่สิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่ หากผู้เรียนนั้นมีความพร้อมที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งความพร้อมจำแนกได้ 3 สภาพ ได้แก่

1. เมื่อบุคคลพร้อมแล้วกระทำก็จะทำให้เกิดความพอใจและเกิดการเรียนรู้
2. เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วไม่ได้กระทำก็จะทำให้ไม่เกิดความพอใจและไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้
3. เมื่อบุคคลไม่พร้อมที่จะทำแล้วต้องทำก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจและไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

2.4 คุณสมบัติที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมฟาร์มสเตย์

2.4.1 ต้องเป็นแหล่งที่มีผลกำไรตอบแทนมายังครอบครัวของสมาชิกในชุมชน ในฐานะการเปิดให้เป็นที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ จัดเป็นการสร้างรายได้ทางตรงแก่คนในชุมชน อย่างไรก็ดี เจ้าของที่พักเองก็ควรได้รับการฝึกอบรม และเตรียมความพร้อมเพื่อให้พร้อมรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักอาศัยในฟาร์มสเตย์

2.4.2 ต้องเป็นแหล่งที่ได้รับประโยชน์โดยรวมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสาธารณูปโภค และการยกระดับความเป็นอยู่ที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

2.4.3 ต้องเป็นแหล่งที่ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียดด้านสังคม และวัฒนธรรมในชุมชนอันเนื่องมาจากความพยายามนำความทันสมัยแบบตะวันตก เช่นโคคาโคลา แม็คโดนัล มาริอ็อท ฯลฯ เข้ามาสู่ชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พร้อมกับดึงสำนึกร่วมของคนในชุมชนออกไปด้วยการกลืนสมาชิกในชุมชนให้อยู่กับความทันสมัยดังกล่าว อันจะนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นตามมาอีกเป็นจำนวนมาก

2.4.4 ต้องเป็นแหล่งที่สร้างจิตสำนึกในการเคารพและรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม ตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชนให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว

2.4.5 ต้องเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับนานาชาติ นานาภูมิภาค ที่ล้วนอยู่ภายใต้นานาวัฒนธรรมโดยนัยนี้ การท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สอนให้นักท่องเที่ยวเคารพในความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ฟาร์มสเตย์เอเชีย เข้าถึงได้จาก www.farmstay.asia.com ในการศึกษางานวิจัยในครั้งผู้วิจัยได้นำ มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง เครื่องมือเพื่อการประเมินผลและการ

รับรองระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ หมายถึงลักษณะทางกายภาพและชีวภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ สามารถกระตุ้นจูงใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชมได้ทั้งนี้ได้มุ่งเน้นไปที่ลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมเป็นสำคัญ หรือหากมีการปรับแต่งก็จะต้องอยู่บนพื้นฐานที่กลมกลืนและสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมโดยรอบ บริเวณโดยรอบสะอาดเรียบร้อยสวยงามผลผลิตทางการเกษตร มีคุณภาพได้มาตรฐานผ่านกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพและการได้รับรางวัลรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินได้แก่ 1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. สภาพอากาศในแหล่งท่องเที่ยว 3. ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 4. ผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ 5. มีการใช้กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย 6. การได้รับรางวัล ใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ 7. การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล 8. คุณค่าของผลผลิตทางการเกษตร 9. มีกระบวนการศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์ผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นหรือคุณภาพสูงขึ้น 10. มีระบบป้องกันความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรต่อผลผลิตทางการเกษตร 11. มีการจัดการระบบการเกษตรแบบยั่งยืน

2) คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา หมายถึงรูปแบบการดำเนินกิจกรรมการเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และประโยชน์จากการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดการประเมินในองค์ประกอบนี้ได้แก่ 1. องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นองค์ความรู้ ที่หาชมได้ยากแปลกใหม่ 2. องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นองค์ความรู้ ที่มีคุณค่าสูงสามารถสะท้อนถึงภูมิปัญญา เอกลักษณ์และหรืออัตลักษณ์ของชุมชน อันควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ 3. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่นำมาสู่การพัฒนาผลผลิต ทางการเกษตรให้มีคุณค่าหรือมูลค่าสูงขึ้น 4. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น 5. มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อช่วยเหลือและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการส่งเสริมการเกษตรร่วมกัน 6. การได้รับการยอมรับให้เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคคลภายนอก

3) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและได้รับการตอบรับ ที่ดีจากนักท่องเที่ยว ตัวชี้วัดการประเมินในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ 1. โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2. การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ 3. การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว 4. การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว 5. สร้างงานและรายได้ให้แก่คนในชุมชน 6. การ

สร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว 7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 8. การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว 9. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ 10. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว 11. การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

4) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว ความพร้อมในด้าน สาธารณูปโภคต่างๆ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ปลอดภัย รวมทั้งได้รับความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินในระหว่างการท่องเที่ยว ตัวชี้วัด การประเมินในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ 1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ป้าย ถนน การคมนาคม) 2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว 3. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการต้อนรับนักท่องเที่ยว 4. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว 5. มีมัคคุเทศก์หรือปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว 6. การให้บริการผู้พิการและผู้สูงอายุ 7. บริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยว

5) ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยว ได้รับความรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตัวชี้วัดการประเมินใน องค์ประกอบนี้ ได้แก่ 1. ความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว 2. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร 3. เทคนิคการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว 4. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ 5. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอก คู่มือการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2557: 148) เนื่องจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาเป็นต้นแบบในการสร้างแบบสอบถามในการวัดระดับความพร้อมของเกษตรกรในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความเป็นมาของการท่องเที่ยวของโลก การเดินทางท่องเที่ยวในสมัยโบราณมีขอบเขตจำกัดมาก เนื่องจากการขาดความสะดวกในการเดินทาง การคมนาคมมีไม่เพียงพอ ต้องเสียเวลาในการเดินทางมาก ล่าช้า ไม่สะดวกสบาย อีกทั้งยังเสี่ยงอันตรายต่างๆ นานัปการและส่วนใหญ่ของการเดินทางในมัยโบราณมักจะเป็นการสำรวจเพื่อสนองตอบต่อความอยากรู้อยากเห็นของตนหรือเพื่อขยายอำนาจทางการเมือง การค้า การแสวงหาโชคลาภ การอพยพไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนต่างถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องของความหิวโหยและ

การหนีภัย การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินจึงยังมีน้อยมาก ในประเทศกรีกโบราณได้มีการเดินทางไปร่วมกีฬาโอลิมปิกเป็นครั้งแรกในปี 776 ก่อนคริสต์ศักราช ทำให้เกิดธุรกิจที่พักแรมขึ้น อันเป็นสิ่งจำเป็นทั้งของนักกีฬาและผู้เดินทางอื่นๆ และปัจจุบันนี้กีฬาโอลิมปิกได้กลายเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอย่างหนึ่งด้วย และยิ่งกว่านั้นชาวโรมันในสมัยโบราณได้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปโดยสะดวกขึ้น เพราะมีการสร้างทางหลายสายเป็นเครือข่ายเชื่อมถึงกัน มีที่พักสำหรับม้าที่ใช้ขับขี่เป็นระยะๆ มีการเดินทางไปชมวัตถุสำคัญๆ ในเขตเมดิเตอร์เรเนียน รวมทั้งพีระมิดและอนุสาวรีย์อื่นๆ แหล่งท่องเที่ยวในสมัยแรกๆ นั้น ส่วนใหญ่เน้นที่โบราณสถานเป็นสำคัญ เช่น มหาพีระมิดแห่งอียิปต์ และสฟิงซ์ เป็นต้น (เสรี วังส์ไพจิตร, 2534: 144)

1. ความหมายการท่องเที่ยว

นิศา ชัชกุล (2550: 44) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นปลาบทางจะต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้านองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) 2535 (1992: 188) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลเดินทางไปพักผ่อนในสถานที่นอกสภาพแวดล้อมปกติของตนในระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปีติดต่อกัน

(พิทยะ ศรีวัฒนสาร, 2553: 88) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมนันทนาการ และการเดินทางนั้นไม่ใช่การท่องเที่ยวเสมอไป ในการประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องของการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ยอมรับข้อเสนอเกี่ยวกับคำจำกัดความของการท่องเที่ยวจากนักวิชาการจากจากองค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (WTO) ว่าการเดินทางที่จัดเป็นการท่องเที่ยวต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. ไม่ใช่เดินทางเพื่อไปประกอบอาชีพและการหารายได้

การจำแนกประเภทของผู้มาเยือน การแบ่งตามช่วงเวลาที่ใช้ไปในการไปเยือนและมีการพักค้างคืน ณ สถานที่ที่ไปเยือนนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว

หมายถึง ผู้ที่มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ ณ สถานที่ที่ไปเยือนอย่างน้อย 24 ชั่วโมง และมีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 1 ปี ได้แก่

1.1 ผู้ที่ไม่มีที่พักอยู่ในสถานที่ที่ไปเยือน

1.2 ผู้ที่มีสัญชาติของประเทศนั้นหรือเดิมเป็นคนในถิ่นนั้น แต่ปัจจุบันไม่ได้มีที่พักในสถานที่ที่ไปเยือนแล้ว

1.3 ผู้ที่เป็นลูกเรือ ซึ่งไม่มีที่พัก ณ สถานที่ที่ไปเยือน และมีการค้างคืน ณ สถานที่ที่ไปเยือน

2. นักทัศนาจร

คือผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ ณ สถานที่นั้นน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่พักค้างคืน ได้แก่

2.1 ผู้โดยสารเรือสำราญหรือเรือเดินสมุทร ซึ่งมาแวะพักชั่วคราว ไม่พักค้างคืน

2.2 ผู้ที่มาเยือนและจากสถานที่นั้นภายในวันเดียว

2.3 ลูกเรือที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่อาศัย ณ สถานที่นั้นๆ และแวะพักเพียงชั่วคราวไม่เกิน 24 ชั่วโมงแบ่งออกเป็น

2.3.1 ผู้มาเยือนขาเข้า คือ ผู้ที่มีถิ่นพำนักในต่างประเทศและเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศอีกครั้งหนึ่ง

2.3.2 ผู้มาเยือนขาออก คือ ผู้ที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศหนึ่งและเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างประเทศ

2.3.3 ผู้มาเยือนภายในประเทศ คือ ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศที่ตนมีถิ่นพำนักอยู่

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 122) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว เป็นเรื่องของการเดินทาง ถ้าไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว แต่ต้องเป็นการเดินทางที่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจความสนุกสนานเพลิดเพลิน การศึกษา ศาสนา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ติดต่อธุรกิจ ประชุมสัมมนา เป็นต้น มิฉะนั้นก็จะเป็นการเดินทางที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว ถ้าหากเดินทางอยู่ในเงื่อนไข 6 ประการดังต่อไปนี้ คือ

(1) เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจหนึ่งในประเทศที่เดินทางไป

(2) เป็นการเดินทางโดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศที่เดินทาง

(3) เป็นการเดินทางเข้าไปประเทศใดประเทศหนึ่ง เพื่อปฏิบัติงานด้านการทูตหรือองค์การระหว่างประเทศหรือเอกชนอื่นๆ โดยได้รับค่าจ้างตอบแทน

(4) เป็นการเดินทางเข้าทางข้ามพรมแดนไปทำงานนอกประเทศทุกวันเป็นประจำ

(5) เป็นการเดินทางผ่านโดยไม่แวะลง แม้ว่าการเดินทางจะอยู่ในอาณาเขตของประเทศหนึ่งประเทศใดเป็นเวลานานมากกว่า 24 ชั่วโมงก็ตาม

(6) เป็นการเดินทางที่ถูกบังคับให้เดินทาง เช่น การนำกองทหารเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือย้ายนักโทษจากคุกที่คุมขังหนึ่ง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มคน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ วัตถุประสงค์ เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดถึงการเยี่ยมเยือนญาติมิตร แต่ไม่ใช่การประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ โดยเดินทางด้วยความสมัครใจ จากสถานที่ที่ตนอยู่ไปยังนอกสภาพแวดล้อมปกติของตนเป็นการชั่วคราว โดยการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสนุกสนานและเป็นการหาประสบการณ์ใหม่

2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทางโดยสมัครใจเป็นการชั่วคราว โดยมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการท่องเที่ยวนั้น Douglas Foster ได้เขียนไว้ในหนังสือ “Travel and Tourism Management” ว่าความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางสามารถแบ่งออกได้เป็น 9 อย่างคือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อน เป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงาน และเรียกพละกำลังกลับคืนมา บางคนอาจจะไปพักฟื้นเพราะป่วยและมักจะถือเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าจะไปท่องเที่ยวที่ใด เช่น สถานที่ชายทะเลที่มีลมพัด หรือสถานที่บนเขาที่อากาศหนาว เป็นต้น

ทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน และการพักผ่อนจะแตกต่างกันในรายละเอียดและเป็นตัวระบุกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ตารางที่ 1 ตัวอย่างกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ

วัตถุประสงค์	ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยว
1. ต้องการหลีกหนีจากชีวิตประจำวัน	1. สวนสาธารณะ 2. อุทยานแห่งชาติ 3. น้ำตก 4. สปา 5. ชายทะเล
2. ต้องการหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่	1. กิจกรรมกลางแจ้ง 2. ทัศนศึกษาหมู่บ้านชาวเขา 3. สวนสนุกเฉพาะทาง
3. หลีกหนีอากาศหนาว	1. ชายทะเล (sun and see) 2. กิจกรรมดำน้ำ

2. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา เป็นการเดินทางที่ต้องการจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ชมศิลปะในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่างๆ นมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญ เพื่อร่วมปฏิบัติศาสนากิจ เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัย สอนหนังสือ เข้าศึกษา หรือดูงานในต่างประเทศ ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานับเดือน เช่น ไปดูงานที่ยุโรป ไปฝึกอบรมระยะสั้นในต่างประเทศ เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและความบันเทิง เป็นการเดินทางที่จะไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเขต การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น หรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่ที่เงียบสงบ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม การไปชมการแสดงโอเปร่า การไปชมการแสดงโขน เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ เป็นการเดินทางที่ชมโบราณสถานที่เกี่ยวโยงกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โครงกระดูกมนุษย์โบราณ เป็นต้น

6. การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปตามสถานที่ต่างๆ และไปเล่นสกี เป็นต้น

7. การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศอังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

8. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และ สหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลัก จึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอแม้ว่าการเดินทางเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการทำงาน แต่ก็จัดเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการเดินทางในลักษณะนี้จะสร้างรายได้ให้กับจุดหมายปลายทางที่นักธุรกิจไปเยือน และนักธุรกิจนั้นก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะไปอยู่ ณ สถานที่นั้นเพื่อที่จะทำงาน หารายได้อย่างเดียว หากต้องบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งหมายถึงการเข้าพักในโรงแรม การใช้บริการห้องประชุม ซื้อของฝากของที่ระลึกต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆคือ

8.1 การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป หมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงาน หรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน 2-3 วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทย หรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า

8.2 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้กำลังได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลก โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นความสำคัญถึงภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กล่าวคือ ผู้ที่เดินทางมาในลักษณะดังกล่าวมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป นอกจากนี้แม้ว่าผู้ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางที่เกี่ยวข้องในเชิงธุรกิจ แต่หากคนกลุ่มนี้มีความประทับใจและมีประสบการณ์ที่ดีต่อพื้นที่ที่ได้ไปเยือนเป็นครั้งแรก ก็อาจเดินทางกลับไปยังพื้นที่นั้นอีกครั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการหยุดพักผ่อนในรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นคนที่มีการศึกษาระดับสูงและมีผู้นำด้านความคิด หากเลือกที่จะมาแหล่งท่องเที่ยวใด ก็ย่อมจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวนั้นสิ่งสำคัญที่นักธุรกิจแต่ละกลุ่มต้องการเหมือนกัน คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางเนื่องจากบางครั้งอาจมีเวลาจำกัดในการติดต่อธุรกิจ และอาจต้องเดินทางหลายแห่งในคราวเดียวกัน รวมถึงความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อธุรกิจ เช่น ในโรงแรมมักจะมีห้องติดต่อธุรกิจ ซึ่งมีบริการติดต่อสื่อสารที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโทรสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องถ่ายเอกสาร หรือแม้กระทั่ง ผู้ช่วยส่วนตัว ไว้รองรับกลุ่มลูกค้าดังกล่าว

9. การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ และเมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มักจะได้รับเลือกให้เป็นที่ประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น นอกจากนี้ โรบินสัน (ม.ป.ป) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของบุคคลมีอยู่ 5 ประการ ได้

(1) เพื่อฟื้นฟูสุขภาพและร่างกาย

(2) เพื่อสุขภาพอนามัย เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ อาบแดด อาบน้ำแร่

(3) เพื่อเข้าร่วมหรือชมกิจกรรมทางกีฬา

(4) เพื่อไปชมสิ่งที่แปลกใหม่ในต่างประเทศ

(5) เพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนาน ความสดชื่น เพื่อการพักผ่อน

3. รูปแบบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในประเทศไทย มีหลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ผลของการท่องเที่ยวจะเกิดมิติในแง่บวกหรือลบขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวว่ามีพฤติกรรมอย่างไร

เลิศพร ภาระสกุล (2555: 123) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เก่าแก่เพราะมีมาตั้งแต่ยุคสมัยโบราณก่อนคสิสตกาลที่เป็นนักเดินทางออกเดินทางไปพักในบ้านญาติหรือคนที่รู้จักที่อยู่ห่างไกล จนกระถั่งถึงในปัจจุบัน เช่น การเดินทางกลับมาเยี่ยมญาติมิตรชาวอินเดียที่เดินทางไปทำงานในประเทศ อังกฤษ ชาวฟิลิปปินส์ที่ทำงานเป็นแม่บ้านในฮ่องกง หรือแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อไปดูไปชมวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตัวเอง เช่น ชาวโรมันเดินทางไปชมสิ่งมหัศจรรย์ทั้ง 7 ของโลกในยุคก่อนคริสตกาล เช่น พีระมิดในดินแดนของ อียิปต์ หรือเดินทางไปชมเทวสถานและรูปปั้นต่างๆ ในดินแดนของกรีก เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวแบบอิงศาสนา คือ การท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อจิตวิญญาณ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อหาความสุขทางด้านจิตใจ สำหรับชาวมุสลิม การเดินทางไปแสวงบุญที่นครแมกกะ ประเทศซาอุดิอาระเบีย ถือเป็นความปรารถนาขั้นสูงสุดสำหรับผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบันการเดินทางไปทำบุญ 9 วัด ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบอิงศาสนา

4. การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรม เป็นตลาดกลุ่มเล็กๆ หรือ nice market เป็นกลุ่มที่มีความสนใจที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งแรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวสนใจนี้อาจจะเป็นแรงจูงใจหลักตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนทำอาหารไทย นักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนนวดแผนไทย ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการฝึกทักษะที่ต้องการจะฝึก แต่ก็อาจจะหมายถึงความสนใจที่จะกระทำกิจกรรมเป็นระยะเวลาสั้นๆ ในขณะที่ท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนที่ชายหาด จังหวัดภูเก็ตอาจจะแวะไปฝึกสมาธิที่วัดป่าแห่งใดแห่งหนึ่งด้วย เป็นต้น

วารัชต์ มัธยมบุรุษ (2552: 111) กล่าวถึงการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้มีพัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2467 สมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ซึ่งในครั้งนั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทย ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติและสถานที่ราชการ หรือสถานที่สำคัญที่ทางชาวต่างประเทศที่เขามาในประเทศไทยสร้างขึ้น แต่เมื่อประมาณ 10 ปี ที่ผ่านมาทางองค์การท่องเที่ยวโลก ได้มีการกำหนดรูปแบบ การท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) ประกอบด้วย

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวของภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวของภายใต้ การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั้งยืน

1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดลอมของสถานที่แห่งนั้น

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล มีความรู้ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้นบนพื้นฐาน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมเพื่อความเพลิดเพลิน และยังไงได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า ของสภาพแวดลอมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.2 การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจ

ต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดลอมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมตอการจัดการท่องเที่ยว

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ประกอบด้วย

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม

3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนะศึกษาและศาสนา หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนะศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทยการนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทยรวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผาต่างๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมีคุณคาและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดลอมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโตคลื่น สกีน้ำ เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดลอมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวเขาไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียวผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดลอมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบั้นปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิตคือ การท่องเที่ยวโดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 – 4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล หมายถึงการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการขายสินค้านั้นๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจาหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักแรมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจัดรายการพักแรมตั้งแต่ 2–7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานท่องที่ต่างๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M=meeting/I= incentive/C=conference/E=exhibition) เป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม และการจัดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม โดยการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ไปทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ที่ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักค้างแรม 2 – 4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

3.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่อง เที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัดรายการนำเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2–7 วันหรือมากกว่านั้นเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม เป็นต้น

นอกจากนี้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมทำให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดใหม่ ขึ้นมา เช่น Green tourism ที่คนมาท่องเที่ยวจะต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น

การท่องเที่ยวในเกาะสมุย หรือ War tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีหรือ Volunteer tourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ในสถานที่และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น การที่มีอาสาสมัครมาช่วยงานสึนามิในประเทศไทย เป็นต้น

Wahab อ้างถึงใน (พลอยศรี โปราณานนท์, 2540: 111) กล่าวถึงประเภทของการท่องเที่ยวว่าขึ้นอยู่วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นเหตุจูงใจทำให้คนท่องเที่ยวไว้ 5 ประเภทดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพักผ่อนและความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียดจากหน้าที่การงาน หรือต้องการหลีกหนีจากสิ่งแวดล้อมที่เคยชินไปสักชั่วระยะหนึ่ง กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวประเภทนี้มักอยู่ในรูปแบบของการพักผ่อนจริงๆ เช่น นอนพักริมชายหาดหรืออาบแดดในเวลากลางวัน มีนันทนาการในช่วงกลางคืน เช่น ไปดื่ม กิน เพื่อความสนุกสนาน และผ่อนคลาย

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวโดยวัตถุประสงค์ที่ต้องการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทนี้จะอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้จะอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม จากแหล่งท่องเที่ยวเดียวกันก็มีความเพลิดเพลินอยู่ด้วย เช่น การมีประสบการณ์ด้านดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ ที่เป็นวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์ด้านสุขภาพเป็นหลัก การท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อว่าสามารถทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้นตามความเชื่อและความนิยมในสมัยนั้น เช่น การเดินทางไปยังสถานที่มีน้ำแร่ บ่อน้ำแร่ที่มีชื่อเสียงในอดีตที่บุคคลสำคัญๆ ในเวลานั้นนิยมไปท่องเที่ยว เช่น ที่เมือง สปาในประเทศเบลเยี่ยมหรือการเดินทางไปยังสถานที่พักตากอากาศทางทะเลที่เกิดขึ้นมากมายในอังกฤษช่วงการปกครองของพระนางวิคตอเรีย เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเพื่อเกมกีฬา เป็นการเดินทางหรือท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในด้านการกีฬาเป็นหลัก ซึ่งอาจจะเป็นการไปชมกีฬาหรือไปเล่นกีฬา เป็นต้น การท่องเที่ยวประเภทนี้เริ่มมาตั้งแต่สมัยอาณานิคมกรีก รุ่งเรือง และในสมัยนั้นมีการแข่งขันกีฬา

5. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมา เป็นการเดินทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชุมสัมมนา แต่ก่อนหรือหลังหรือระหว่างการประชุมสัมนานั้นอาจจะมีกิจกรรมเชิงการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น การเดินทางไปเที่ยวชมสถานที่สำคัญๆ เป็นต้น

Smith อ้างถึงใน (พลอยศรี โปราณานนท์, 2540: 113) ได้เพิ่มประเภทการท่องเที่ยวขึ้นอีก 3 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ไปท่องเที่ยวนั้นๆ เช่น การไปชมโบราณสถานต่างๆ เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธ์ของมนุษย์ เป็นการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาหรือต้องการมีความรู้ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับชาติพันธุ์ของมนุษย์ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เช่นการไปเยี่ยมชมหมู่บ้านชาวเขาในภาคเหนือของประเทศหรือแม้แต่การกลับไปเยือนแผ่นดินแม่ของเยาวชนเชื้อสายเอเชียในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสัมผัสหรือได้อยู่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เช่นการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าหรือการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติซึ่งนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติของป่าเขา สัตว์ป่า และบางโอกาสก็ยังมีกิจกรรมขี่ช้าง ล่องแพรวมอยู่ด้วย

โดยสรุปการท่องเที่ยวในประเทศไทย มีรูปแบบให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้หลากหลายขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเอง ซึ่งการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบใหม่ที่เพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว และในปัจจุบันนักท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ ธรรมชาติ หรือช่วยลดมลภาวะต่างๆ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอีกด้วย

4. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ มีนักวิชาการได้นำเสนอองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549: 96) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวดังภาพที่ 4

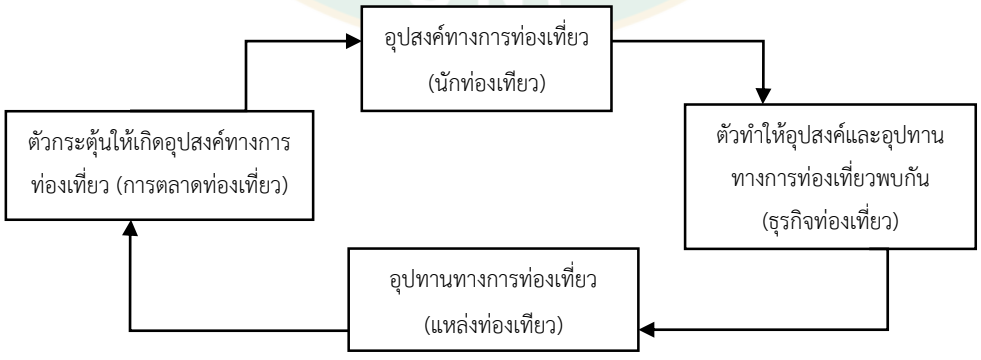

ภาพที่ 3 องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว

ที่มา: บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549: 113)

จากภาพ จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีอุปทานทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวก่อน และจึงใช้การตลาดท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว จากนั้นนักท่องเที่ยวจะใช้ธุรกิจท่องเที่ยวอันประกอบด้วยธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยใช้วิธีการขนส่งเป็นพาหนะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว และบริการของธุรกิจท่องเที่ยวอื่นๆ ระหว่างการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ทำให้อุปสงค์ทางการท่องเที่ยวและอุปทานทางการท่องเที่ยวได้พบกัน ถ้าไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ก็จะไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยว และก็ไม่มีธุรกิจท่องเที่ยวตามมาด้วย

กุลวดี ละม้ายจีน (2552: 148) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ได้แก่

1. ความดึงดูดใจ หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่างๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา

2. ความสามารถในการเข้าถึง หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่างๆ

4. ที่พัก หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวนั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวนั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรมีการจัดบริการ ที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5. กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ายรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

องค์ประกอบที่กล่าวมาทั้ง 5 ประการดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวแบบมวลชน เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มผู้สนใจเฉพาะ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มนักผจญภัย กลุ่มนักวิชาการ

นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่ให้ความสนใจกับสิ่งอำนวยความสะดวกนัก เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวต้องการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติและวัฒนธรรมเดิม

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวต้องมีแหล่งท่องเที่ยวก่อน และจึงใช้การตลาดท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดนักท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบไปด้วย 1) ความดึงดูดใจ 2) ความสามารถในการเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4) ที่พัก 5) กิจกรรม สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยว นอกจากนี้

(วรรณา วงษ์วานิช, 2539: 89) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจึงประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 อย่าง ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุด กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องเที่ยวอยู่ด้วยเสมอ จึงจะทำให้เกิดกิจกรรมนี้อย่างสมบูรณ์ได้

2. สิ้นค้าท่องเที่ยวเป็นสิ้นค้าที่มีลักษณะพิเศษ คือเป็นสินค้าที่รวบรวมเอาบริการหลากหลายประเภททั้งที่เป็นนามธรรม และรูปธรรมไว้ด้วยกัน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี อัธยาไมตรี ฯลฯ โดยสินค้าเหล่านี้จะมีหลากหลาย

3. การคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ในด้านความพึงพอใจไม่ว่าจะเป็นในส่วนของรูปแบบการคสมนาคม แบบแผนของการเดินทางของนักท่องเที่ยว หรือจะเป็นการให้บริการด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวและการบริการได้อย่างดีเยี่ยม

4. ข้อมูลข่าวสารและการบริการ จะเป็นการให้ความรู้ข้องมูลต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาประเทศมากขึ้น เช่นการโฆษณาการท่องเที่ยว การเตรียมตัวในการท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีข้อห้าม ที่พัก ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึกสิ้นค้าพื้นเมือง และบริการที่สวนประกอบในการท่องเที่ยวแบบต่างด้วย

5. ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมือง เช่นการแนะนำของเจ้าหน้าที่ประเทศ การระเรียบทางศุลกากร ระเบียบ ในการท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

6. องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นส่วนที่สนับสนุนให้ ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจ เช่น ไฟฟ้า การสื่อสาร ขยะสิ่งปฏิกูล

7. การสนับสนุนอื่นๆ

ประกาศิต สุวรรณชฎ (2541: 77) กล่าวถึง องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้แก่

7.1 ความดึงดูดใจ เสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นสถานที่ เช่น อากาศความวามตามธรรมชาติหรือเหตุการณ์สำคัญเฉพาะกาล เช่น นิทรรศการ การแข่งขันกีฬาระดับโลกการประชุมนานาชาติ

7.2 การเข้าถึงง่าย ความสะดวกในการคมนาคม ขนส่ง การเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว

7.3 ความน่าภิรมย์ ณ จุดหมายปลายทางนั้น ตั้งแต่โรงแรมที่พัก การบริการตลอดจนความบันเทิงต่างๆ กล่าวโดยสรุปแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญแก่การท่องเที่ยว ที่สำคัญได้แก่ นักท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมขนส่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ รวมถึงข้อมูลข่าวสาร การบริการ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจ ไปเที่ยว ในทำนองเดียวกันท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ก็ต้องมีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเช่นกันจะเป็นการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์

5. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้เกิดกระแสเงินไหลเวียนภายในประเทศ เกิดรายได้แก่ชุมชน เกิดอาชีพในท้องถิ่น ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว ดังนี้

(ไพฑูรย์ พงศะบุตร และวิลาสวงศ์ พงศะบุตร, 2536: 56) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยว คือ ปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มี ความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

(นิคม จารุมณี, 2544: 22) ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพิ่มเติมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมารายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่นๆ

2. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยใน 9 การสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

3. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจ ทางตรง

5. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณ ทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่นๆ

6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่ายอาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

7. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้า อากาศเหมือนการเกษตรอื่นๆ

8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

9. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้าสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ

10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

11. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจ อันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552: 148) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีคุณประโยชน์ต่างๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนึกถึงการท่องเที่ยวก็ไม่ควรนึกถึงประโยชน์เพียงด้านเดียว เพราะหากขาดการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่ดี อาจก่อผลกระทบเชิงลบตามมาอย่างมากมาย

ฉันทัช วรรณถนอม (2552: 119) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไทยไว้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่างๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็น การส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้า คือ บริการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็จะต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศ และจะช่วยให้เกิด งานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคม การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลาย ความตึงเครียด พร้อมกับการได้รับความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไปอีกครั้ง อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบาทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดังต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาอย่างมากเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม บทบาทที่เด่นชัดบทบาทหนึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจซึ่งอาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ที่สำคัญให้ประเทศเป็นลำดับต้นโดยเฉพาะการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ปกติรูปแบบวิถีชีวิตของคนในสังคมในทุกๆ สังคม จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว จะช้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยจากทั้งภายนอกละภายในมาเป็นตัวกระตุ้นจะพัฒนาไปในทางที่ดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งสองนั้นตลอดจนสภาพสังคมนั้นประกอบด้วย เช่นเดียวกับการที่หากสังคมใดต้องการเปลี่ยนตัวเองจากสังคมเดิมตามปกติมาเป็นสังคมที่เปิดกว้างพร้อมรับการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สังคมนั้นก็จะยิ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นหลายเท่าตัว เนื่องจากการท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจหลายฝ่าย ต้องเกี่ยวข้องกับคนหลายคน ต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความต้องการของคนที่หลากหลายผลของการท่องเที่ยวอาจไม่ได้ส่งผลต่อการทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด แต่อาจค่อยๆ ซึมซับอย่างช้าๆ ธุรกิจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภาคต่างๆ ที่มีความล่อแหลมต่อความรับผิดชอบในวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ จึงควรตระหนัก หมั่นสังเกตติดตาม พัฒนานำวัฒนธรรมในสิ่งที่ดีและวัฒนธรรมภายนอกที่แตกต่างจากของตนมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแต่ต้องไม่ลืมคุณค่าวัฒนธรรมเดิมของตนด้วย

3. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ย่อมทำให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นเหตุให้มีการมีการช่วยกันรักษาสภาพภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นและสามารถอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อันเป็นการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า (ฉันทัช วรรณถนอม, 2552: 79)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวนั้นมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความร่วมมือระหว่างประเทศ ในปัจจุบันถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนึกถึงการท่องเที่ยวก็ไม่ควรนึกถึงประโยชน์เพียงด้านเดียว ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นำเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพของเกษตรกร ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสานด้วยระบบการบริหารการจัดทรัพยากรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อันก่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ของเกษตรกรนำไปสู่การถ่ายทอดภูมิปัญญาและเทคโนโลยีการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ สัมผัสกับประสบการณ์การทางการเกษตร โดยมีเกษตรผู้เชียวชาญคอยให้ความรู้และดูแลในขณะที่มาท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะกับประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยมีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาคและลักษณะของแต่ละพื้นที่ก็เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ชุมชน และประทศเป็นอย่างมาก

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตผลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ลำเนา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวบนพื้นที่เกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น สวนผลไม้ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ เรียนรู้วิถีชีวิตแบบชนบท รวมถึงการทำเกษตรกรรม สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังนี้

Goldbreg (1997: 50-52) ให้ความเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเทียวที่เกี่ยวข้องในหลายๆ ด้านที่เกี่ยวกับการผลิตและการวางจำหน่ายปัจจัยการผลิต กิจกรรมการผลิตในฟาร์มการเก็บรักษา การแปรรูป การจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร และผลิตผลพลอยได้จากสิ้นค้าเกษตร

เดชา โต้งสูงเนิน (2543: 63) ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนสมัยก่อนในการทำการเกษตร โดยมีการจะทำโปรแกรมประกอบด้วยกิจกรรมการเกษตรนิเวศวิทยาและการท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของประชาชน ในต่างประเทศระบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ “Las Colinas” เป็นการจัดทำธุรกิจท่องเที่ยวแบบครอบครัวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการ

บริการให้กับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในบริเวณพื้นที่แหล่งใหม่โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบทที่อยู่ห่างจากตัวเมืองออกไป ซึ่งชุมชนท้องถิ่นมีการทำงานร่วมกันวิถีชีวิติยู่ในพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ในขณะเดียวกันเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสธรรมชาติ และกิจกรรมทางการเกษตรของชนบท

จากเนื้อหาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกษตรกรรมเป็นหลัก เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเองบนพื้นฐานความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นส่วนหนึ่งของเที่ยวเชิงเกษตรโดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เชิงเกษตรกรรมและได้ประสบการณ์ใหม่ เช่นการรีดนมโค การเลี้ยงโคนนม และวิถีชีวิตของเกษตรกร เป็นต้น

2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อัศวิน แสงพิกุล (2546: 69) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีองค์ประกอบ 3 ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งรวมทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ พื้นที่ พันธุ์พืช พันธ์สัตว์ป่า เป็นต้น และทรัพยากรด้านการจัดการ เช่น เกษตรกร องค์กรท้องถิ่น ความรู้การเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีทางการเกษตรต่างๆ

2.2 ตลาดนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือ หนึ่ง ประชาชนและเกษตรกรทั่วไปมีความสนใจด้านการเกษตร เพื่อศึกษาหาความรู้เป็นแนวทางประกอบอาชีพ หรือเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง และ สอง คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน สนใจใน การท่องเที่ยวธรรมชาติ และกิจกรรมการเกษตรต่างๆ อยากเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของเกษตรกร

2.3 การบริการการท่องเที่ยว หมายถึง การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การจัดจำหน่ายพืชผลและผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ การให้บริการนำเที่ยว หรือด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว (Home stay/Farm stay) เป็นต้น

วรรณา วงษ์วานิช (2546: 147) ได้จำแนกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 5 ประการ คือ

1. จะต้องเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง หรือประสบความสำเร็จทางด้านใดด้านหนึ่งทางการเกษตร
2. เป็นสถานที่ที่มีความพร้อมที่จะบริการ หรือจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเฉพาะความสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมได้

3. มีวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้นำชมสถานที่ และบริการด้านความสะดวกปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

4. นักท่องเที่ยวควรจะรู้ถึงข้อปฏิบัติ และข้อความละเว้น และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสถาพแวดล้อมเพื่อให้สถานที่นั้นมีสภาพแวดล้อมที่ดี

5. นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และประสบการณ์ตามที่ตั้งไว้

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวนศาสตร์ (2548: 89) ได้อธิบายองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตรซึ่งรวมทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ พื้นที่ พืชพันธุ์ พันธุ์สัตว์ ป่า เป็นต้น และทรัพยากรด้านการจัดการ เช่น เกษตรกร องค์กรท้องถิ่น ความรู้ทางการเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีทางการเกษตรต่างๆ

2. ตลาดนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

2.1 ประชาชนและเกษตรกรทั่วไปที่มีความสนใจด้านการเกษตร เพื่อศึกษาหาความรู้เป็นแนวทางประกอบอาชีพการเกษตรของตนเอง

2.2 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน สนใจในการท่องเที่ยวธรรมชาติและกิจกรรมการเกษตรต่างๆ อยากเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของเกษตรกร

3. การบริการการท่องเที่ยว หมายถึง การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การจัดจำหน่ายพืชผลและผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ การให้บริการนำเที่ยว หรือด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นิออน ศรีสมยง (2544: 77) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ 2 ด้าน คือ

3.1 ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ เมื่อนักท่องเที่ยวมีการเดินทาง มีรายจ่ายจากค่าที่พัก ร้านอาหาร และค่าใช้จ่ายจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆ เกิดเป็นรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นผลพลอยได้ไปยังเกษตรกรทั้งหมดล้วนเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

3.2 ความสำคัญต่อสังคม เมื่อเกษตรกรมีรายได้ที่เป็นผลพลอยได้มาจากการท่องเที่ยวนอกจากรายได้ประจำจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของตนเองช่วยลดการละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด เป็นการอนุรักษ์ในอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในท้องถิ่นและคน

ต่างท้องถิ่น เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยกันอนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อันเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น

การท่องเที่ยวมีบทบาทและความสำคัญในด้านต่างๆ ต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคมดังที่กล่าวมาแล้วนั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็มีบทบาทและมีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากด้านเศรษฐกิจ เพราะเป็นการสร้างรายได้ เกิดในอาชีพท้องถิ่น และด้านสังคม เนื่องจากทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวแล้ว ยังทำให้คนท้องถิ่นเกิดความรักและหวงแหนในอาชีพของต้นเอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์

ฟาร์มสเตย์ เป็นธุรกิจแบบใหม่ที่เหมาะกับประเทศไทยเป็นอย่างมากเนื่องจาก ประชากรในประเทศส่วนใหญ่นั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ถือว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้โดยตรงกับเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ผลผลิตทางด้านการเกษตรมีราคาตกต่ำ การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในปัจจุบันได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และ ชาวต่างชาติที่ต้องการ เรียนรู้วิถีชีวิต ของเกษตรกร เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ของชุมชนที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ผ่านการใช้ชีวิตและลงมือทำปฏิบัติ โดยมีเกษตรกรและคนในชุมชนเป็นผู้ให้การตอนรับและดูแลนักท่องเที่ยว

วิโรจน์ ฉิมมี (2560: ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึง ฟาร์มสเตย์ ว่าฟาร์มสเตย์นั้นเป็นบริการการท่องเที่ยวในลักษณะต่อยอดจากกิจกรรมการผลิตภาคเกษตร ไม่ว่าจะในภาคการเพาะปลูก พืชผักต่างๆ โดยพัฒนาจากพื้นที่เกษตรกรรมด้วยความพอเพียงตามกำลังที่มี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติ โดยเน้นการต่อยอดจากธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ผ่านความคิดสร้างสรรค์ และร่วมมือกับคนในครอบครัวและคนในชุมชน

มนรัตน์ สารภาพ (2556: ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึง ฟาร์มสเตย์ ว่า ฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการพัฒนาพื้นที่การเกษตรให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และผู้ที่จะดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตร ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และต้องมีลักษณะที่สำคัญคือ ต้องสามารถเผยแพร่ความรู้แบบเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง สร้างรายได้แบบยั่งยืน ชีวิตเรียบง่ายในบ้านไร่ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวได้

1. ความหมายของฟาร์มสเตย์

ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกูล (2555: 99) ได้ให้ความหมายของ ฟาร์มสเตย์ไว้ว่า ฟาร์มสตย์ คือที่พักแรม ประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณฟาร์มโดยมีกิจกรรมภายในที่พักแรมเช่น รีดนมวัว เก็บไข่ไก่ เลี้ยงสัตว์ โดยที่พักแรมอาจจะเป็นโรงเรือนที่ดัดแปลงมาเป็นที่พัก หรือสาร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักภายในฟาร์มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555: 88) ได้ให้ความหมายของฟาร์มสเตย์ในรูปของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ว่าหมายถึง สถานที่สำหรับรับรองผู้มาเยือน ซึ่งจัดอยู่บนพื้นที่ขนาดเล็กเป็นฟาร์มที่มีการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ โดยลักษณะทางภูมิภาค จะเป็นตัวกำหนดความหลากหลายของฟาร์มสเตย์ในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

สารานุกรมออนไลน์ (2556: ระบบออนไลน์) ได้ให้นิยามความหมายของฟาร์มสเตย์ว่าหมายถึง ที่พักแรมประเภทหนึ่งที่อยู่ในบริเวณฟาร์ม โดยฟาร์มสเตย์บางแห่งก็มีกิจกรรมมากมาย บางแห่งเน้นสำหรับครอบครัว เช่น การเลี้ยงสัตว์ การเรียนรู้ในการทำงานในฟาร์มว่าเป็นอย่างไร ซึ่งในบางแห่งอาจจะรับเฉพาะผู้ใหญ่ให้เข้าพักเท่านั้น สำหรับที่พักในฟาร์มสเตย์ ผู้ที่มาพักตามปกติแล้วจะต้องจ่ายในอัตราเดียวกับที่พักประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามราคาที่พักก็มีหลายระดับ ฟาร์มสเตย์อาจหมายถึง การทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้ที่พักฟรี ซึ่งงานที่ทำนั้นเจ้าของฟาร์มสเตย์จะเป็นผู้กำหนดให้ รูปแบบในที่พักแบบฟาร์มสเตย์ มีดังนี้

1. คาบินส์, ล็อค เป็นบ้านที่สร้างมาจากไม้ซุง โดยส่วนมากจะมีหนึ่งถึงหนึ่งชั้นครึ่ง แต่บ้านแบบนี้บางหลังอาจจะไม่มีความคงทน มั่นคง เนื่องมาจากการสร้างผิดหลักสถาปัตยกรรมและสร้างโดยแรงงานคน ส่วนมากจะถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่หลบภัยหรือที่พักชั่วคราว

2. คอทเทด กระท่อมที่มักจะตั้งอยู่ในที่มีความเงียบสงบไม่พลุกพล่านอย่างไรก็ตามบ้านสไตล์กระท้อมก็มีสร้างอยู่ในเขตเมืองเช่นกัน คำว่า Cottage มีรูปลักษณะ และการออกแบบที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ เช่นในรัสเซีย Cottage หมายถึง บ้านพักตากอากาศที่ตั้งอยู่ริมน้ำ

3. บาร์น คือ สถานที่ที่สร้างไว้เพื่อเก็บของหรือเป็นที่ทำงานและบางครั้งก็ใช้เก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เกี่ยวกับการทำงานในฟาร์ม บาร์น หรือโรงนา มักพบเห็นได้ทั่วไปในฟาร์มต่างๆ

4. ฟาร์มเฮาส์ เกสต์รูม บ้านพักชาวไร่ ชาวนา มีห้องพัก

5. แพลทฟอร์มเต็นท์ เต็นท์ คือ ที่พักชั่วคราวประกอบด้วยผ้า หรือวัสดุแทนผ้า ที่คลุมกรอบหรือเสา ซึ่งถูกยึดด้วยเชือก ขณะที่เต็นท์ขนาดเล็กไม่ต้องยึดเกาะกับอะไร แต่เต็นท์ขนาดใหญ่ต้องมีเครื่องยึดเกาะที่หนาแน่น

6. เต็นท์แค้มป์ปิ้ง นั้นมีอยู่ 2 แบบ คือ น้ำหนักเบาเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวสะพายเป้ เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายและพกพา ส่วนแบบที่มีขนาดใหญ่ต้องขนย้ายโดยรถยนต์หรือพาหนะ

โดยที่เต้นนี้สามารถจุคนได้จำนวนมาก บางแบบมี่สปริงเพื่อความสะดวกในการกางออกอย่างรวดเร็ว ถายในไม่กี่นาที

7. เยิร์ท เต็นท์เคลื่อนที่ สร้างขึ้นจากการเอาไม้หรือผ้า มาขัดเป็นแผ่น เป็นที่อยู่อาศัยของชาวตุรกี ชาวโมโนเลี่ยน หรือผู้อาศัยในประเทศมองโกเลีย แถบที่ราบในรัสเซีย และไซบีเรียน เยิร์ท เป็นเหมือนบ้านมากกว่าเต็นท์ เพราะ ขนาด รูปร่าง และความหนาของกำแพง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2554: 33) ได้อธิบายถึง ฟาร์มสเตย์ว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยึดเอาที่พักเป็นศูนย์กลางโดยจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวมีการให้บริการในด้านอาหาร การนำเที่ยว กิจกรรมทางวัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน มุ่งเผยแพร่วัฒนาธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำอาชีพ และขยายออกไปถึงธรรมชาติถิ่นที่อยู่ฟาร์มสเตย์จะต้องความพร้อมสำหรับการแบ่งปันพื้นที่ของบ้านพักอาศัยให้บริการกับนักท่องเที่ยว เปรียบเหมือนสมาชิกหรือญาติของเจ้าของบ้าน โดยเน้นการให้โอกาสความเป็นส่วนตัวมากพอสมควร จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ฟาร์มสเตย์ หมายถึง ที่พักที่เจ้าของบ้าน หรือเจ้าของฟาร์มในแหล่งท่องเที่ยวและหมู่บานเป็นผู้จัดสร้างขึ้น ดัดแปลงเป็นห้องพักและเก็บค่าเช่าตามปกติมักให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรกรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของพื้นบ้าน ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเห็นกับเจ้าของฟาร์มมีความเป็นส่วนตัวมากพอสมควร อัตราค่าเช่าจะอยู่ในระดับต่ำ และอาจมีบริการด้านอาหารรวมทั้งนำชมการทำเกษตรกรรมด้วย

2. จุดกำเนิดและที่มาของฟาร์มสเตย์

การท่องเที่ยวฟาร์มนั้นมิได้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่ในแถบยุโรปการท่องเที่ยวฟาร์มนั้นเป็นกิจกรรมที่เป็นที่รู้จักมานานกว่า 100 ปี ในขณะนั้นผู้คนเริ่มแสวงหาความสุขและ การพักผ่อนที่เงียบสงบในพื้นที่ชนบทซึ่งห่างไกลจากชุมชนเมืองอย่างไรก็ตามในยุคนั้น คนร่ำรวยเท่านั้นสามารถเข้าพักในโรงแรมหรูหรา ตั้งอยู่บนทิวทัศน์ที่สวยงาม ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ประเทศออสเตรเลียนั้นเป็นประเทศแรกในยุโรปที่มีการท่องเที่ยวที่มีการท่องเที่ยว และพักแรมกับบ้านพักในฟาร์ม ซึ่งตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล หลังจากนั้นประเทศอื่นๆ ได้เริ่มดำเนินการบ้าง ได้แก่ อังกฤษ เยอรมนี ไอร์แลนด์ เป็นต้น นับจากจุดนั้นได้เกิดการเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไปไม่ว่าจะเป็นที่พักพร้อมอาหารเช้า บ้านพักในฟาร์ม เกสต์เฮาส์ และโฮมสเตย์ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละประเทศแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามที่พักทั้งหมดดังที่ได้กล่าวมา จะต้องตั้งอยู่ในชนบท ที่ห่างออกไปจากเมืองและจากแหล่งชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น ฟาร์มสเตย์จะพบมากในประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และอังกฤษ มักเป็นฟาร์มขนาดใหญ่และตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่สวยงามประกอบกับมีแหล่งวัฒนธรรมเฉพาะที่เป็นที่สนใจ สามารถจัดให้มีที่พัก และบริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในต่างประเทศ

การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศออสเตรเลีย ออสเตรเลียเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้ถูกนำไปใช้เป็นฐานรากของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจนได้รับการยอมรับในระดับสากล เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ความรับผิดชอบทางวัฒนธรรม รวมถึงการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่ส่งผลกระทบกับสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขยายออกไปทั่วโลก ออสเตรเลียจึงเร่งส่งเสริมและพัฒนา ด้วยเหตุที่ออสเตรเลียมีศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ และความพร้อมด้านการจัดการเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลายเป็นแกนหรือกลไกสำคัญที่ถูกใช้ในการส่งเสริม และพัฒนาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของคนออสเตรเลียเอง และทำการตลาดเพื่อดึงดูดชาวต่างประเทศไปเยือนออสเตรเลียมากขึ้นโดยใช้เอกลักษณ์ของธรรมชาติ และความหลากหลายของทรัพยากรเป็นจุดขาย แนวทาง และวิธีการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของออสเตรเลียที่เป็นหัวใจหลักสะท้อนถึงความสำเร็จนั้นเป็นในเรื่องของการประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ได้แก่หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบดูแลจัดการแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ องค์กรภาคเอกชนหรือผู้ประกอยการด้านการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ องค์กรภาคเอกชนนักวิชาการ และชุมชนท้องถิ่นโดยที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายหรือสมาพันธ์ ได้แก่ Ecotourism Society of Australia, Nature Tourism Network ตลอดจนการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐกับธุรกิจเอกชนในบางกรณี หรือบางแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ในลักษณะของ Partnerships หรือพันธมิตรด้านการท่องเที่ยว ออสเตรเลียพยายามพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายในรูปแบบสินค้าและการบริการ ภายใต้กรอบทรัพยากร 3 ส่วนหลัก ได้แก่ เมืองหรือนคร ชนบท หรือ ฟาร์มเกษตรและธรรมชาติ โดยทุกส่วนมีบทบาทเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ การบริหารจัดการและการตลาด (สุรเชษฎ์ เชษฐมาส และดรรชนี เอมพันธุ์, 2556: 57) การท่องเที่ยวฟาร์มเกษตรนั้นเป็นที่นิยมมากในประเทศออสเตรเลีย ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกทางเศรษฐกิจให้กับเกษตรกรที่ต้องการรายได้เสริม ฟาร์มเกษตรจะเกี่ยวข้องกับเจ้าของฟาร์มที่เปิดบ้าน ต้อนรับแขกผู้เข้าพักตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป จนถึงกลุ่มคนซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประกอบการที่จะรองรับความต้องการของผู้เข้าพัก การเข้าพักฟาร์มสเตย์นั้น ผู้เข้าพักสามารถเลือกชนิดของฟาร์มที่ต้องการได้ อาทิ ฟาร์มปศุสัตว์ เลี้ยงแกะ สวนข้าวโพด และอื่นๆ รวมทั้งในส่วนของการบริการเพิ่มเติม ได้แก่ พาทัวร์ในฟาร์ม เดินป่า ขี่ม้า และตกปลา เพื่อให้บุคคลมีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ซ้ำกัน (Watson & Hooley, 2013: 99) นอกจากนี้ผู้เข้าพักยังสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำงานประจำวันของทางฟาร์ม หรือหากต้องการพักผ่อน และเพลิดเพลินกับมุมที่สงบ ก็สามารถทำได้เช่นกัน สิ่งที่สำคัญอีก

ประการหนึ่งในการเข้าพักในฟาร์มสเตย์ คือ อาหารโดยส่วนใหญ่อาหารที่รับประทาน มักจะผลิตขึ้นจากในฟาร์ม รสชาติของอาหารนั้นจะสดใหม่อยู่เสมอ เจ้าของฟาร์มจะเป็นมิตร เป็นตัวของตัวเอง สามารถอธิบาย ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับชีวิตชนบท วัฒนธรรม รวมทั้งประสบการณ์ใหม่ เพื่อให้ผู้เข้าพักได้มีความรู้อย่างแท้จริง หลักการทำงานของฟาร์มสเตย์ในประเทศออสเตรเลียโดยทั่วไปนั้นจะเกี่ยวข้องกับการจัดการผลิตในฟาร์ม การเข้าพักของแขก จะเป็นเพียงรายได้เสริม การดำเนินงานเป็นการบริหารงานในหลักสูตรระยะสั้นที่ให้ผู้เข้าพักได้มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต เช่น การรีดนมวัว เป็นต้น ผู้เข้าพักจะได้เรียนรู้วิถีชีวิต ได้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ ตลาดจนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นโอกาสที่ดี ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากฟาร์มมักจะไม่จำหน่ายในเชิงพาณิชย์ เจ้าของฟาร์มจะใช้พื้นที่ธรรมชาติโดยส่วนใหญ่เป็นสถานที่พักผ่อน ให้ความเพลิดเพลิน อยู่กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บางรายที่เกษียณแล้ว จะใช้งบประมาณสร้างฟาร์มสเตย์ในสถานที่ธรรมชาติ อันได้แก่ หุบเขาที่มีน้ำตก ทะเลสาบ และบริเวณธรรมชาติที่มีป่ารอบๆ เป็นต้น

การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา การท่องเที่ยวฟาร์มนั้นเป็นที่รู้จักกันดีทั่วโลก ในประเทศสหรัฐอเมริกา การท่องเที่ยวฟาร์มนั้นเป็นคำเฉพาะในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอันเป็นการท่องเที่ยวตามไร่ ตามฟาร์มการเกษตร หรือการเลี้ยงสัตว์แบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งการท่องเที่ยวแนวนี้ กำลังเป็นที่นิยมในสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก เช่น มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา และ รัฐออริกอน เป็นต้น ฟาร์มการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ ทางตะวันตกของมลรัฐนอร์ทแคโรไลนา สามารถสร้างรายได้จนกลายเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้า รวมไปถึงศิลปหัตถกรรมต่างๆ ได้อย่างมากมาย (สยามรัฐออนไลน์, 2013: ระบบออนไลน์) ฟาร์มเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ในขณะนั้นชาวอเมริกันที่อยู่ในเมืองเพิ่งจะมีความต้องการที่จะเชื่อมต่อกับชนบท เกษตรกรบางกลุ่มอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับการท่องเที่ยวฟาร์ม

ฟาร์มสเตย์มุ่งให้ความสำคัญกับนักเดินทางสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่จะนำเสนอในฟาร์ม ฟาร์มสเตย์เป็นธุรกิจหนึ่งที่สำคัญ หลายทศวรรษที่ผ่านมาการท่องเที่ยวเกษตรในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นรอบๆ สถานที่ท่องเที่ยว แต่เมื่อผู้เข้าชมได้เข้าพักในฟาร์มสเตย์ ผู้เข้าชมจะได้สัมผัสกับภูมิทัศน์ตลอดจนการทำเกษตรในชนบท ซึ่งถือเป็นตัวเลือกในการพิจารณานอกเหนือจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ แน่นอนว่าสิ่งอำนวยความสะดวกชนิดอื่นๆ ผู้เข้าพักสามารถหยิบยืมมาได้ แต่สถานที่ที่ท่องเที่ยวที่นำเสนอเอกลักษณ์นั้นเป็นส่วนที่ฟาร์มมีอยู่แล้ว ผู้เข้าพักสามารถศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการทำฟาร์มของครอบครัวฟาร์มในชนบทศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม อาหาร ตลอดจนประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น

การท่องเที่ยวและโอกาสสำหรับฟาร์มสเตย์ อุสาหกรรมท่องเที่ยวรับว่าเป็นภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญของรัฐมินนิโซตา เนื่องจากมินนิโซตามีทรัพยากรธรรมชาติมากมายที่สนับสนุนภาคการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อีกทั้งภาครัฐ และสำนักงานการท่องเที่ยวของสหรัฐอเมริกา

เองได้ให้ความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว ฟาร์มสเตย์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มี ความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่กำลังมองหาประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างที่จริง โดยมีวิธีการเชื่อมต่อผู้คน จากรูปแบบฟาร์มดั้งเดิมไปสู่ฟาร์มรูปแบบใหม่ ภาครัฐของประเทศต่างๆ ได้มีโปรแกรมที่จะให้การสนับสนุน และพัฒนาฟาร์มสเตย์ สำหรับรัฐมินนิโซตา ครอบครัวฟาร์มสเตย์มีส่วนในการช่วยกระจายรายได้ให้เกษตรกร ตลอดจนผู้เข้าพักให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และนักท่องเที่ยว ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นักท่องเที่ยวประมาณครึ่งหนึ่งชอบการเดินทางท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สนใจในธรรมชาติและวัฒนธรรม

การดำเนินงานของฟาร์มสเตย์ในขั้นเริ่มต้นนั้นควรที่จะมีการประเมินผลการทำฟาร์มสเตย์ด้วยคำถามหลายคำถาม ที่ได้กำหนดขึ้นก่อน รวมทั้งประเมินผลอย่างตรงไปตรงมา ยกตัวอย่างเช่น บุคลิกภาพของคุณเป็นอย่างไร คุณมีวิธีการดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างไร คุณมีเวลาเท่าใดที่จะทุ่มเทให้กับการบริการลูกค้า วิธีการได้เงินของคุณจะต้องมีความชัดเจน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ คุณจะรักษาความเป็นส่วนตัวของคนในครอบครัวได้อย่างไรกฎระเบียบส่วนบุคคล

1. ความเป็นไปได้ส่วนบุคคล และครอบครัวมีทักษะและอารมณ์ที่จะรับมือกับแขกผู้มาพักในฟาร์มตลอดจน ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
2. ความเป็นไปได้ตามกฎหมาย เป็นกฎระเบียบและข้อบังคับที่คุณจะต้องเรียนรู้แนะปฏิบัติตาม เพื่อที่จะเริ่มต้นทำฟาร์มสเตย์
3. ความเป็นได้ได้ทางธุรกิจ เป็นแง่มุมทางเศรษฐกิจ ชี้ให้เห็นถึงโอกาสที่จะสร้างรายได้ในเชิงบวก และเพิ่มการทำกำไรในท้ายที่สุดของฟาร์มคุณ

การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศนิวซีแลนด์ ฟาร์มสเตย์ในนิวซีแลนด์ นั้นเป็นการให้บริการที่พักเพื่อการท่องเที่ยวในเรือกสวนไร่นา ซึ่งครอบคลุมถึงการที่นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน ได้เรียนรู้จากการพักจากเรือกสวนไร่นาด้วย ในนิวซีแลนด์มีเจ้าของฟาร์มมากกว่า 1,000 แห่ง ในระหว่างประเทศ 1988 ในการบริการที่พักให้กับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งหน้ามาเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานกับทิวทัศน์แห่งท้องทุ่งของประเทศเป็นหลัก ได้แก่ สภาพชนบท วิถีชีวิตของเกษตรกร และอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของท้องถิ่นฟาร์มสเตย์เป็นการให้บริการที่พักในฟาร์มเป็นลักษณะ Bed & Breakfast กิจกรรมที่ทำในฟาร์มได้แก่

1. การเลี้ยงแกะ
2. การเลี้ยงวัว
3. การปลูกผัก
4. การผลิตนม
5. การทำสวนดอกไม้

สาเหตุที่มาให้บริการฟาร์มสเตย์นั้น เป็นความสนใจส่วนตัวที่ต้องการพบปะผู้คนหลากหลายวัฒนธรรม และต้องการหารายได้เพิ่มเข้าครอบครัว ฟาร์มสเตย์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยเพียงคืนละ 6 คน ซึ่งเกษตรกรได้ให้ความเห็นว่าการท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ จะประสบความสำเร็จมากกว่าการให้บริการกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่ชอบความสงบ มีความสุขกับการชื่นชมวิวทิวทัศน์ในฟาร์ม และต้องการความเป็นธรรมชาติ (ปาริชาต ชัยศร, 2547: 39) สิ่งเหล่านี้ทำให้ฟาร์มสเตย์เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวแถบเอเชีย ซึ่งสาเหตุที่นักท่องเที่ยวแถบเอเชียนิยมมาท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยาธรรมชาติยังคงความอุดมสมบูรณ์ ความสวยงามของทิวทัศน์ ซึ่งหลายประเทศในแถบเอเชียยังไม่มี อาจเนื่องมาจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงไปมาก การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศนิวซีแลนด์เมื่อประมาณหลายสบปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการเกษตรของนะเทศนิวซีแลนด์ ถือได้ว่าเป็นกระดูกสันหลังของประเทศ สามารถสร้างรายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางเกษตรได้ถึง 80% จากนั้นมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ซึ่งในปี 1997 ได้เปลี่ยนแปลงลดลงมาถึง 45% ภาคการเกษตรกรรมในประเทศนิวซีแลนด์ จึงปรับเปลี่ยนบทบาทจากการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตเพียงอย่างเดียวมาเป็นการบริการจัดการฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วย ความงดงามของท้องทุ่ง และวิถีชีวิตของชนบท ทำให้สวย ไร่นา ของเกษตรกรมีความพร้อมที่จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ได้เป็นอย่างดี โดยขอยกตัวอย่างฟาร์มสเตย์จากต่างประเทศพอเป็นสังเขป ดังนี้

การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศไทย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งธรรมชาติ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของคนไทย ที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้ได้รับความสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยประสงค์ที่จะเข้าไปสัมผัสสิ่งเหล่านั้น สำหรับฟาร์มสเตย์ในประเทศไทยได้มีการพัฒนามาจากแนวคิดการจัดการที่พักแบบ B&B, homestay หรือ Farmstay ในต่างประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องของประเทศไทยได้ให้ความสนใจ และศึกษาข้อมูลจากสถานที่ต่างๆ ที่ในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เพื่อที่จะนำแบบอย่างการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์มาใช้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ชุมชน และวัฒนธรรมของตนเอง การบริการที่เสนอแก่นักท่องเที่ยวมี 5 ประการ ได้แก่

1. วิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท
2. วัฒนธรรมทีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
3. ความปลอดภัย
4. ห้องพักพร้อมอาหาร
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การจัดการมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในด้านการจัดการบ้านพัก

1. ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการับผู้มาเยือน
2. บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี
3. ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่ที่มีเทศการหรือสถานที่ท่องเที่ยว
4. ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี
5. ควรมีสิ่งต่างๆ เป็นพื้นฐาน เช่น ที่นอน หรือ เตียง หมอน น้ำประปาหรือแหล่งน้ำและห้องน้ำที่สะอาด

การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบ และข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาเข้า เวลาออก จากบ้านพัก จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อมิให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน นักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการชี้แจงในขั้นตอน และการจอง หรือการลงทะเบียนการเข้าพักกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สมารถปฏิบัติตามได้ ก็สามารถที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้เช่นกัน

การต้อนรับ คนไทย เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังสำนวนไทยที่ว่า “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” การต้อนรับนักท่องเที่ยวดุจญาติมิตร ด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคเหนือ หรือภาคอีสาน ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็กๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้แก่นักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างความประทับใจเมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน ซึ่งตัวอย่างฟาร์มสเตย์ในประเทศไทยนั้น จะขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. บ้านไร่ไออรุณจังหวัดระนอง

บ้านไร่ไออรุน ฟาร์มสเตย์ที่รายล้อมไปด้วยแปลงผักทั้งพักพื้นบ้าน และผักออแกนิค พร้อมทั้งมีบริการบ้านพักที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ จากหนุ่มสถาปนิก ที่ตัดสินใจลาออกจากงานไปปรับปรุงบ้านให้กับคุณพ่อคุณแม่ และตั้งใจทำไร่เป็นของตัวเอง ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางขุนเขาน้อยใหญ่ โดยมีจุดเด่นมาจากการรีโนเวทจากการรีโนเวทจากบ้านธรรมดาๆ ให้กลายเป็นบ้านพันสุดชิคแสนน่ารัก และอบอุ่นเหมาะกับการมาพักผ่อนใกล้ชิดกับธรรมชาติอย่างแท้จริง สัมผัสกับไร่ฟาร์มสเตย์อย่างแท้จริง

ภาพที่ 4 บ้านไร่ไออรุณ

2. ไร่นภ-ภูผา ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ นภ – ภูผา ชื่อนี้มาจากชื่อลูกชายทั้งสองคนของเจ้าของไร่ นภ- มาจาก นภา ที่แปลว่า ท้องฟ้า ส่วน ภูเขา ก็คือ ภูเขา เป็นไร่แรกๆ ที่บุกเบิกการทำไร่สตรอเบอร์รีตั้งแต่รุ่นคุณพ่อ ไร่นภ – ภูผา อยู่ท่ามกลางขุนเขาและธรรมชาติรายล้อมเป็นไร่ได้ที่รับความนิยมในเรื่องการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและใหญ่โตกว้างขวาง เคยเป็นที่ถ่ายละครเรื่องกลรักสตรอเบอร์รีอีกด้วย

ภาพที่ 5 ไร่ นภ-ภูผา

3. ไร่สตรอเบอรี่วงศ์วาน

ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นไร่ที่ตั้งอยู่ทามกลางภูเขาล้อมรอบ สามารถมองวิวได้ 360 องศา ภายพื้นที่ทั้งหมด 15 ไร่ ที่ปลูก สตรอเบอรี่เป็นหลัก และมี มัลเบอรี่ มะพร้าว อินทผลัม และพืชผลอื่นๆ อีกมากมายไว้ตอนรับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีทุ่งดอกไม้นานา ชนิดและสิ่งปลูกสร้างที่ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินถ่ายรูปอีกหลายจุด ผู้ก่อตั้งไร่สตรอเบอรี่วงศ์วาน คือคุณ ลุงสมหวัง วงศ์วาน และยังดูแลฟาร์มมาถึงปัจจุบัน ไร่สตรอเบอรี่วงศ์วานนำสตรอเบอรี่มาปลูกให้เป็นที่รู้จักมาถึงปัจจุบันเป็นเวลา 16 ปีแล้ว และยังเป็นเจ้าแรกที่นำสตรอเบอรี่มาปลูกยังอำเภอสะเมิง ในปัจจุบัน ไร่สตรอเบอรี่วงศ์วาน มีที่พักไว้บริการนักท่องเที่ยว จำนวน 16 หลัง ในที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว และบ้านพักหลังใหญ่ที่สุดนั้น สามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้ถึง 10 คน และมีร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ไว้รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

ภาพที่ 6 ไร่สรตอเบอรี่วงวาศน์

4. ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทอง

ตั้งอยู่ เลขที่ 156 หมู่ 1 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่บนภูเขาสูงกว่า 1,500 เมตร จากระดับน้ำทะเล เมื่อขับรถมาเข้าสู่อำเภอสะเมิง ผ่านโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ให้ขับตรงมาจนถึงที่ว่าการอำเภอสะเมิง ก็จะพบกับทางแยก ให้เลี้ยวไปทางซ้ายไป ประมาณ 50 เมตร แล้วก็เลี้ยวขวาซอยแรก พอเลี้ยวขวาขับตรงมาเรื่อยๆ จะผ่าน เทศบาลตำบลสะเมิงใต้ ให้ขับตรงไปตามทางจนผ่านสหกรณ์การเกษตร ผ่านสะเมิงรีสอร์ท ตรงไปตามทางสักพัก จนพบกับถ้าหลวงแม่สาบ ให้ขับมาอีก 1 กิโลเมตร ไร่ไผ่สีทองจะอยู่ทางซ้ายมือตอนลงเนินพอดี ตลอดระยะทางนักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมและเพลิดเพลินการชมธรรมชาติและบรรยากาศความเป็นชาวเหนือได้ตลอดเส้นทาง เรียกได้ว่าคุ้มค่าในการเดินทาง

ภาพที่ 7 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี

Best Practice เป็นคำที่เริ่มคุ้นเคยในวงการธุรกิจ และอุตสาหกรรมมากขึ้น แม้ว่าความหมายจะไม่เป็นที่แน่ชัด แต่ด้วยคำที่นำมาประกอบ (คือคำว่า Best และคำว่า Practice) นั้นมีความหมายรวมที่ชัดเจน จึงสามารถอธิบายได้ว่า Best Practice เป็น “การปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศ” หรือ “นักปฏิบัติผู้เป็นเลิศ” Best Practice เป็นวิธีการทำงานที่ดีที่สุดในเรื่องนั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นระบบบริหาร เทคนิควิธีการต่างๆ ที่ทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายระดับสูงสุด (วรโชค ไชยวงศ์, 2553: 89)

ในส่วนของทฤษฎีนั้น ธอร์นไดค์ ซึ่งเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีการเชื่อมโยง (Thorndike’ Connectionism-Theory) เชื่อว่า การเรียนรู้นั้นเกิดจากการลองผิดลองถูก เมื่อให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อน ผู้เรียนจะทำแบบลองผิดลองถูก เพื่อเลือกที่จริงทิ้งที่เท็จจนกระทั่งจับได้ว่า ควรทำอย่างไร จึงจะถูกต้องและรวดเร็ว ก็จะเลือกทำด้วยวิธีนั้น ในครั้งต่อไป นั่นคือผู้เรียนได้สร้าง Best Practice ในการทำงานที่ต่างคนต่างค้นพบ

ภาคการเกษตรกรรมในประเทศนิวซีแลนด์ จึงปรับเปลี่ยนบทบาทจากการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตเพียงอย่างเดียว มาเป็นการบริการจัดการฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วยความงดงามของท้องทุ่ง และวิถีชีวิตของชนบท ทำให้สวน ไร่นา ของเกษตรกรมีความพร้อมที่จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ได้เป็นอย่างดี โดยขอยกตัวอย่างฟาร์มสเตย์จากต่างประเทศพอเป็นสังเขปดังนี้

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งธรรมชาติ วิถีการดำเนินชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของคนไทยที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้

ได้รับความสนใจและเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยประสงค์ที่จะเข้าไปสัมผัสสิ่งเหล่านั้น

สำหรับฟาร์มสเตย์ในประเทศไทยได้มีการพัฒนามาจากแนวความคิดการจัดการที่พักแบบ B&B, Homestay หรือ farmstay ในต่างประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องของประเทศไทยได้ให้ความสนใจ และศึกษาข้อมูลจากสถานที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เพื่อที่จะนำแบบอย่างการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ มาใช้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ชุมชน และวัฒนธรรมของตนเอง

การบริการที่เสนอแก่นักท่องเที่ยว มี 5 ประการ ได้แก่

1. วิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท
2. วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
3. ความปลอดภัย
4. ประการห้องพักพร้อมอาหาร
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การจัดการมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและในชุมชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการบ้านพัก

1. ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน
2. บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี
3. ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่ที่มีเทศกาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว
4. ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี

ตามแนวทางของตนเองเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันจึงจะรู้ว่าวิธีการของใครดีที่สุด (Thorndike & Elizabeth Hagen, 1969: 77)

1. ความหมายของ Best Practice

คำว่า Best Practice นั้น ได้มีนักวิชาการและองค์กรหลายแห่งให้นิยามความหมายของ Best Practice ไว้ดังนี้

(บูรชัย ศิริมหาสาคร, 2548: 66) ได้ให้คำนิยาม Best Practiceว่า หมายถึง วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงแล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้น เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง Best Practice จึงเป็นบทสรุปของวิธีการปฏิบัติที่เป็นความรู้ในตัวคน ซึ่งเผยแพร่เป็นความรู้ที่ปรากฏให้เห็นชัดแจ้งในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้นำไปทดลองปฏิบัติ Best Practice จึงเป็นบทสรุปของวิธีการปฏิบัติที่เป็น Tacit Knowledge

(ความรู้ในตัวคน) ซึ่งเผยแพร่เป็น Explicit Knowledge (ความรู้ที่ปรากฏให้เห็นชัดแจ้งในรูปแบบต่างๆ) เพื่อให้ผู้อื่นได้นำไปทดลองปฏิบัติ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556: 88) ให้คำนิยามว่า Best Practice เป็นวิธีปฏิบัติในกระบวนการธุรกิจ ซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยผลลัพธ์ในการดำเนินการที่เป็นเลิศ สร้างความยั่งยืนให้องค์กร

วิชิต ชาวะหา (2555: 77) กล่าวถึงคำนิยามของ Best Practice ว่าเป็นการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในกระบวนการทำงาน หรือดำเนินธุรกิจขององค์กร ผ่านกระบวนการ ระยะเวลาที่เหมาะสม จนกระทั่งแน่ใจว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ทำให้เกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างยั่งยืนได้

จากคำนิยามและความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า Best Practice เป็นกระบวนการทำงาน และดำเนินธุรกิจที่ได้มีการลองผิดลองถูก ในการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ และสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ ของคนภายในองค์กร เป็นเวลานานจนแน่ใจว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด และส่งผลให้เกิดผลประกอบการที่ดีเลิศ และสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร

มุมมอง Best Practice ภายนอกองค์กรนั้น อาจมาจาก การประชุมสัมมนาทางวิชาการ การดูงานองค์กรที่มีผลการดำเนินการที่ดี การแบ่งปันขององค์กรที่ได้รับรางวัลวารสารวิชาการ งานวิจัย มาตรฐานระดับโลก การแบ่งปันเทียบเคียงกับเครือข่าย องค์กรที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่างๆ องค์กรที่ได้รับการยกย่อง ว่ามีผลการดำเนินการที่ยอดเยี่ยม ตลอดจนองค์กรที่ได้รับการจัดอันดับว่ายอดเยี่ยม (สิทธิศักดิ์ พฤกษ์ปิติกุล, 2546: 99)

2. องค์ประกอบของ Best Practice

Best Practice มีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก มีลักษณะเป็นกระบวนการ ประการที่สอง มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายขององค์กร ประการสุดท้ายมีผลของกระบวนการนั้นๆ สนับสนุน

คุณลักษณะของ Best Practice ประเด็นการพิจารณาคุณลักษณะของ Best Practice นั้นมีดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจโดยตรงของหน่วยงานนั้น
2. สนองต่อนโยบายการแก้ปัญหา การพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงาน
3. ลดขั้นตอน ลดรอบระยะเวลาการทำงาน
4. ลดทรัพยากร ลดค่าใช้จ่าย
5. การนำเทคโนโลยีมาใช้ประการการทำงาน
6. วิธีการที่ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่หรือประยุกต์ขึ้นใหม่

7. สามารถทำแผนฟังเชิงเปรียบเทียบวิธีการเก่าและใหม่
8. อำนวยความสะดวกในการใช้
9. วางระบบการให้บริการ มีช่องทางการให้บริการ
10. สามารถเทียบเคียงวิธีการทำงานลักษณะเดียวกันกับหน่วยงานอื่นได้
11. ผลผลิตความสำเร็จเพิ่มขึ้น
12. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
13. สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานการทำงานต่อไปได้ยั่งยืนพอสมควร
14. การพัฒนาปรับปรุงต่อไป (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: ระบบออนไลน์)

Best Practice นั้นช่วยยกระดับคุณภาพของสิ่งที่ทำอยู่ช่วยให้เราสร้างของใหม่ โดยที่ไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด แต่เริ่มจากสิ่งที่ผ่านการพิสูจน์ผลมาแล้ว รวมทั้งช่วยให้เราสามารถสร้างนวัตกรรมได้ โดยพายามเทียบเคียงกับ Best Practice และหาทางทำให้ดีกว่าอย่างฉีกแนว ในแง่มุมของการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ขยายตัวออกไปในประเทศไทย และทั่วโลก การปฏิบัติที่ดีที่สุดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มิได้เป็นเพียงแค่ตัวกำหนดระดับ และนำเสนอลักษณะแนวโน้มการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นใหม่ แต่การดำเนินการริเริ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ธุรกิจจำนวนมากพยายามตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของตน เพื่อเป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันทางการตลาด

3. คุณลักษณะงานของ Best Practice

การวินิจฉัย Best Practice เป็นพลังที่ช่วยกันยกระดับความคิด สามารถมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย ยอมรับมุมมองที่แตกต่างจากมุมมองของตนได้ดีขึ้น มีประเด็นในการพิจารณาเป็นสังเขปดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจโดยตรงของหน่วยงาน
2. สนองต่อนโยบายการแก้ปัญหา การพัฒนา ประสิทธิภาพของหน่วยงาน
3. ลดขั้นตอน ลดรอบระยะเวลาการทำงาน
4. ลดทรัพยากร ลดค่าใช้จ่าย
5. การนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการทำงาน
6. วิธีการริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ หรือประยุกต์ขึ้นใหม่
7. สามารถทำแผนผังเชิงเปรียบวิธีการเก่าและใหม่ และสิ่งที่เป็นวิธีใหม่จะให้ประโยชน์อะไรที่ดีกว่าวิธีเก่า
8. อำนวยความสะดวกในการใช้
9. วางระบบในการให้บริการ และมีช่องทางที่หลากหลายในการให้บริการดังกล่าว

10. สามารถเทียบเคียงวิธีการทำงานลักษณะเดียวกันกับหน่วยงานอื่นได้
11. ผลผลิต/ความสำเร็จเพิ่มขึ้น
12. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
13. สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานการทำงานต่อไปได้ยั่งยืนพอสมควร
14. การพัฒนาปรับปรุงต่อไป

4. การดำเนินงาน Best Practice

หน่วยงานสามารถจะดำเนินการได้หลายกระบวนการ เช่น ตามแนวทางวงจรเดมมิ่ง (Demming Circle) ซึ่งประกอบด้วย

P: การวางแผน D: การปฏิบัติ C: การตรวจสอบประเมินผล A: การปรับปรุงพัฒนา กำหนดกิจกรรมใหม่และอาจนำเทคนิคต่างๆ ที่สามารถเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทงานของหน่วยงาน เช่น CQI (Continuous Quality Improvement), RCA (Root Cause Analysis), FMEA (Failure Mode Evaluation Analysis) อื่นๆ มาช่วยในการดำเนินงานจนเกิด Best Practice สามารถสรุปเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. การค้นหา Best Practice (BP)

การค้นหา Best Practice (BP) เพื่อดูสิ่งที่เราคิดว่า เจอแล้ว ใช่แล้ว และคิดว่าเป็น Best Practice (BP) ของเราจริงๆ แล้วใช่หรือไม่ มีสิ่งที่ช่วยในการค้นหาง่ายๆ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์บริบท ความคาดหวังของหน่วยงาน/สังคม/ผู้มีส่วนได้เสีย

1.2 พิจารณาว่า PDCA ได้ครบวงจรหรือยัง

1.3 ขั้นตอนนั้นเป็น “นวัตกรรม” หรือไม่ ตั้งคำถามว่านวัตกรรมนั้น คืออะไร What ทำอย่างไร How ทำไม Why

1.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่สำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้

2. เกณฑ์พิจารณา Best Practice (BP)

การพิจารณาว่าสิ่ง ที่ผู้เขียน คิดว่าเป็น Best Practice (BP) นั้น ผู้อ่านมีเกณฑ์ง่ายๆ ในการพิจารณาว่าเป็น Best Practice (BP) หรือไม่ดังนี้

2.1 สอดคล้องกับ “ความคาดหวัง” ของหน่วยงาน/โรงเรียน/ชุมชน/ผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้อง

2.2 มี PDCA จนเห็นแนวโน้มของตัวชี้วัด

2.3 ผู้เขียนบอกเล่าได้ว่า “ทำอะไร What” “ทำอย่างไร How” “ทำไมจึงทำ “Why”

2.4 ผลลัพธ์เป็นไป/สอดคล้อง/สะท้อนตามมาตรฐานหรือข้อกำหนด

2.5 เป็นสิ่งที่ “ปฏิบัติได้จริงและเห็นผลแล้ว” ไม่ใช่แนวคิดหรือทฤษฎี

3. การเขียน Best Practice (BP) อาจเขียนในรูปแบบ/องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไป

3.2 ผลงาน/ระบบงานที่เป็น Best Practice (BP) (ดีอย่างไร How) ซึ่งอาจเขียนโดยการแยกเป็น 2 ส่วน คือ

3.2.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือ Flow (แผนภูมิ) ของระบบงานที่ทำ

3.2.2 วิธีการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice (BP) หรืออาจเขียนบอกเล่าขั้นตอนการดำเนินงานจนสำเร็จเป็นผลงานที่ดีเลิศเป็นความเรียงก็ได้

3.3 ปัจจัยเกื้อหนุน (ดีเพราะอะไร What) หรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ/ความภาคภูมิใจ และบทเรียนที่ได้รับ

3.4 ผลการดำเนินงาน (ดีแค่ไหน Why) ซึ่งอาจจะเอาไว้ในหัวข้อที่ 2 ก็ได้ ทั้งนี้ ควรเน้นตัวชี้วัดสำคัญต่างๆ ที่แสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจใช้แผนภูมิหรือกราฟ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานจนเกิดผลสำเร็จ และอาจมีแผนงานในอนาคตด้วยก็ได้

Best Practice เป็นวิธีการทำงานที่ดีที่สุดในแต่ละเรื่อง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกหน่วยงาน จากหลายช่องทาง ทั้งตัวผู้นำ ผู้ร่วมงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือภาวะปัญหา และการริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาที่มีขั้นตอน เมื่อมีวิธีการทำงานที่ดีต้องทำผ่านการเล่าเรื่องที่เป็นการทำงานของตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้ามสายงาน ข้ามหน่วยงานโดยเกิดขึ้นในระดับบุคคล ระดับกลุ่มคน และระดับหน่วยงานย่อย Best Practice (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2554: ระบบออนไลน์)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ ได้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาจำแนกตามประเด็นของการศึกษาในความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวฟาร์สเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ด้วย 4 หัวข้อดังนี้

1. บริบททั่วไปด้านการท่องเที่ยว

บุญพา คำวิเศษณ์ (2554) ได้ศึกษาถึง ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วมกรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน เช่น การเดินทางสะดวก ชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคอยางครบครัน อยู่ในระดับมากที่สุดและชุมชน มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาตลอดจนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักแรม

เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สมบูรณ์แบบ มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การตักบาตรเทโว ประเพณีลอยแพ มีสถานที่พักแรม และอาหารท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ชุมชนจากหน่วยงานภายนอกพื้นที่ มีการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกป่า ชุมชน และการรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และพร้อมที่จะเข้าร่วมรับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกบการจัดการท่องเที่ยว เช่น การจัดการการท่องเที่ยวแบบแค้มปิ้งการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ตลอดจนร้านค้าบริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

วรรณา ศิลปอาชา (2558: 25) ได้ศึกษาถึง บริบทของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไทยมีความสำเร็จในการบริหารงาน เนื่องจากมีการจัดการในรูปของคณะกรรมการที่เข้มแข็ง โดยคณะกรรมการ มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นกลุ่มแบบทางการ สมาชิกมีความเกี่ยวข้องกันในกิจการของกลุ่ม ตระหนักในความสำคัญของกันและกัน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จในการจัดการจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีศักยภาพมาขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกัน โดยยึดหลักคุณธรรม ส่วนวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ขาดการประสานความร่วมมือในกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงการจัดการวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยรวมในระดับมาก ซึ่งวิสาหกิจชุมชนของไทยมีการจัดการด้านกายภาพได้ดีที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดการด้านการบริการ การจัดการด้านความปลอดภัย การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านการสื่อความหมาย และการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2. การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยว

สมิตาภา สถิรเจริญกุล และยุพิน พิทยาวัฒนชัย (2554) ได้ศึกษา กลยุทธ์การตลาดและการจัดการเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจท่องเที่ยว กรณีศึกษากองการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่สำคัญของปัญหาที่ส่งผลต่อการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยวจากบุคคลต่างๆ หรือแม้แต่ปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ปัญหาทางด้านการเมืองหรือปัญหาทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของชาวต่างประเทศที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร อันมีผลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง อย่างไรก็ตามจากเหตุการณ์ดังกล่าวพบว่าเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ ที่นักท่องเที่ยวชะลอและงดการเดินทาง ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงระยะเวลาสั้นๆ แต่สามารถส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทั้งภาคเอกชน ชุมชน

ในด้านเศรษฐกิจซึ่งสามารถส่งผลถึงภาพรวมของประเทศได้ ในการแก้ไขปัญหานี้จากการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ สามารถกำหนดกลยุทธ์ของกองการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร

ธนวันต์ สิทธิไทย (2557) ได้ศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาการตลาดบริการเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทย-มาเลเซียเพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันในการเปิดเสรีการค้าอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดบริการของผู้ใช้บริการธุรกิจนาเที่ยวในประเทศไทย คือ 1. ความเป็นเลิศทางด้านการบริการ 2. ราคาสมเหตุสมผล 3. การตลาดเชิงรุก 4. ศักยภาพการให้บริการของผู้นาเที่ยว 5. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว 6. การให้บริการเสริมด้านสิ่งอานวยความสะดวก 7. ความน่าเชื่อถือของบริษัทนำเที่ยว

กลยุทธ์ทางการตลาดบริการของผู้ใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศมาเลเซีย ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ทันสมัยเป็นระบบ ของการวิจัยและการวางแผน
2. ราคาสมเหตุสมผล
3. ทักษะการให้บริการของพนักงาน
4. การจัดเตรียมสิ่งอานวยความสะดวกเด่นเฉพาะของบริษัท
5. ระบบการจองและการคิดเงินที่ไม่ผิดพลาด
6. การให้ข้อมูลด้านการระวังภัยและความสุภาพในการให้บริการ 7. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

การนำองค์ประกอบของกลยุทธ์ไปใช้จริงในเชิงปฏิบัติของกลยุทธ์การตลาดบริการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศไทยและมาเลเซีย ที่สามารถนำไปใช้ร่วมกันได้ และสอดคล้องกันอยู่คือ

1. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ทันสมัยเป็นระบบของการวิจัยและการวางแผน สาหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการนำเที่ยวในประเทศไทย และการบริการอย่างเป็นเลิศ สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการนำเที่ยวในประเทศมาเลเซีย 2. ราคาสมเหตุสมผล สาหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการนำเที่ยวในประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย 3. ทักษะการให้บริการของพนักงาน สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการนาเที่ยวในประเทศไทย และการตลาดเชิงรุก สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการนำเที่ยวในประเทศมาเลเซีย

ความแตกต่างในการใช้กลยุทธ์ของทั้งกลยุทธ์การตลาดบริการธุรกิจนาเที่ยวในประเทศไทยและมาเลเซีย คือ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการนาเที่ยวในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะ การมีระบบการจองและการคิดเงินที่ไม่ผิดพลาด และเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวตามลาดับ ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการนำเที่ยวในประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญกับศักยภาพการให้บริการของมัคคุเทศก์และความน่าเชื่อถือของบริษัทนำเที่ยว ตามลำดับ

ประพินรัตน์ จงกล และคณะ (2557: 25) ได้ศึกษากลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขต

พื้นที่ที่ทำวิจัยนั้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวอำเภอสิงหนคร ด้วยเหตุผลเพราะอยู่ใกล้และเดินทางสะดวก เพื่อทำกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ และทราบข้อมูลการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนครจากเพื่อนๆ ตัดสินใจเองในการเลือกมาท่องเที่ยว ในด้านกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านผลิตภัณฑ์รองลงมาด้านบุคลากร ตามมาด้วยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคาและด้านส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย และแนวทางในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (7 P') ในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ พบว่า ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของบริการอยู่เสมอ ควรมีการเก็บค่าบริการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว เพราะสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้มีต้นทุนทางการผลิต และควรมีการปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวซึ่งบริการที่ดีมีความสำคัญต่อธุรกิจบริการที่สามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้รับบริการ

3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ใบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และมุขสุดา พูลสวัสดิ์ (2556) ได้ศึกษา การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า แหล่งเกษตรกรรมซึ้งมี 2 แห่ง มีศักยภาพสูงสุดด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหมือนกัน มีคะแนนการประเมินสูงสุดในด้านการได้รับรางวัล หรือใบประกาศเกียรติคุณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถแสดงการประกันคุณภาพที่ดีของแหล่งเกษตรกรรมเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ เพราะแหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากนั้น ทั้ง 2 แห่งมีศักยภาพต่ำสุดด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ที่นั่งพักผ่อน ที่พักและป้ายสื่อความหมายในบริเวณแหล่งเกษตรกรรมดังนั้น หากต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงควรได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

พิมพา หิรัญกิตติ และคณะ (2557) ได้ศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้ประชากรในชุมชนมีงานทำรายได้เพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้เกิดการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้คงเดิมและเห็นคุณค่าทางธรรมชาติมากขึ้น และภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่ควรมีสิ่งปลูกสร้างมากเกินไปควรให้เป็นธรรมชาติที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพราะต้องการพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด ต้องการมีส่วนในการอนุรักษ์วิถีสังคมเกษตรกร

ไทย ต้องการหลีกหนีจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้คนจำนวนมาก ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติและสดใหม่ และต้องการสัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบท นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงาม ความเหมาะสมของสภาพภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว

วันทนา ฉิมบ้านดอน (2552) ได้ศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางใบไม้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ทำวิจัยนั้น แต่ก่อนเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ยากต่อการเข้าถึงมีเพียงการสัญจรทางน้ำต่อมาเมื่อมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเดินทางสะดวกสบายจึงได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น โดยการเปิดตัวตำบลบางใบไม้ออกสู่สายตาคนภายนอก ปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นมาในตำบลบางใบไม้คือการเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมที่หลากหลาย มีกิจกรรมด้านการแสดงวิถีชีวิตด้านการเกษตรและวัฒนธรรมมี และ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพียง 2 ประเภทคือ

1. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตรดำเนินการในลักษณะเป็นการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิก กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านและ
2. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเฉพาะรายบุคคลหรือรายกิจกรรมเป็นจุดท่องเที่ยวเกษตรที่เป็นสวนหรือไร่ของเกษตรกรรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ

การใช้แบบประเมินศักยภาพของชุมชนพบว่าตำบลบางใบไม้มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก

FN Nnadiand CD Akwiwu (2005) ได้ศึกษา ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อพัฒนาชนบทในประเทศไนจีเรีย ผลการศึกษาพบว่า ได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรศักยภาพนี้ ซึ่งหมายถึง การส่งเสริมจากผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจ การศึกษาและสุขภาพที่ดีของประชาชน สำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามนโยบายระดับชาตินั้น ผู้ทำวิจัยนี้ได้เสนอแนะว่าควรมีการทบทวนนโยบายให้มีความทันสมัย นอกจากนี้การริเริ่มโครงการของภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรส่งเสริมพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีศักยภาพในประเทศ

Paresh & Bhujbal (2012) ได้ศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตรการท่องเที่ยวพื้นที่ชนบท ผลการศึกษาพบว่า ตลาดผลิตภัณฑ์ทางนวัตกรรมพื้นที่ชนบทเป็นแนวทางการศึกษาของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะของการท่องเที่ยวในชนบทภายใต้บริบทของชนบท ตลาดการท่องเที่ยวชนบทเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจ และมีศักยภาพอย่างเต็มที่ในการสำรวจนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในตลาดชนบท แหล่งท่องเที่ยวในชนบทเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาค การท่องเที่ยวมีขีดความสามารถในการรองรับที่ดีในการจ้างงานขนาดใหญ่และ

เพิ่มรายได้ให้กับผู้ที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท มีผลประโยชน์แก่คนยากจน โดยงานวิจัยเรื่องนี้จะเน้นไปที่ความสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของชนบท รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการประยุกต์ใช้การบริการ และผลิตภัณฑ์หลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. การจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกูล (2555: 69) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในการทำฟาร์มสเตย์ สามารถทำได้ทั้งฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการสวนผักและผลไม้ สวนดอกไม้ ฟาร์มปศุสัตว์ต่างๆ ผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมเชิงเกษตรภายในฟาร์มของตนเอง เพียงแต่ทำพันธมิตรกับผู้ประกอบการเชิงเกษตรไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ สำหรับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยภายใน คือ การสัมผัสความสวยงามของธรรมชาติ และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ปัจจัยภายนอก คือ ความเรียบง่าย และความเงียบสงบของฟาร์มสเตย์ ส่วนระดับความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวพึงพอใจบรรยากาศความเป็นธรรมชาติภายในฟาร์มสเตย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักตลอดจนความมีอัธยาศัยไมตรีของพนักงาน

มธุรส ปราบไพรี (2544: 54) ได้ศึกษา การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการโฮมสเตย์ที่อยู่ภายใต้พื้นฐานของการคิดที่เข้าใจระบบนิเวศ ความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของพื้นที่ การไม่คิดทำลายสมดุลของธรรมชาติด้วยการคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และชุมชนเอง การใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง และรอบคอบ โดยใช้แนวคิดของการจัดการอย่างยั่งยืน และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ คือ ความยั่งยืนของทรัพยากร การสร้างอาชีพและการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ในขณะเดียวกัน การพักอาศัยอยู่ในชุมชน ได้เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชนทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้ชุมชนสามารถหาทางออกในการจัดการ ทั้งเชิงรับ และเชิงรุก เกี่ยวกับโฮมสเตย์ เพื่อปกป้องทรัพยากร และผลประโยชน์ของชุมชนโดยรวม

จริยพันธุ์ อุ้ยไพบูลย์สวัสดิ์ (2555: 78) ได้ศึกษา ความเป็นไปได้ของการทำที่พักแบบ Farm Stay ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการตลาด กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯ ที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เนื่องจากในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มหันมาสนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวมากขึ้น และในส่วนของการแข่งขันภายในธุรกิจเองนั้นก็มีความรุนแรง ทำให้ธุรกิจต้องอาศัยการทำกลยุทธ์ทางการตลาด ทั้ง 7Ps เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในอนาคต ในด้านการดำเนินงาน พบว่า ธุรกิจเป็นที่พักขนาดเล็กมีจำนวนห้องพัก 10 ห้อง และเต็นท์ 12 หลัง สามารถรองรับผู้เข้าพักได้สูงสุด 54 คน การบริการจะเน้นการนำเสนอบรรยากาศ

ของที่พักแบบฟาร์มสเตย์ และบริการที่มีคุณภาพเป็นหลัก และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

Jill (2001) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวฟาร์มในระยะเริ่มแรกของรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวฟาร์มอยู่ในกลุ่มขนาดเล็ก จึงทำให้ผู้มาเยี่ยมชมเป็นคนในท้องถิ่น โดยเจ้าของฟาร์มอยากให้นักท่องเที่ยวจากที่อื่นเข้าเยี่ยมชม เพื่อรักษาที่ดินของตน เจ้าของฟาร์มเลือกที่จะนักท่องเที่ยวเฉพาะบางส่วน จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเริ่มมาท่องเที่ยวได้ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว หรือช่วงวันพักผ่อน ทางฟาร์มจะพิจารณานักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาพักเอง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มความมั่นคง ลดความผันผวน ช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ทำให้เกษตรกรรู้สึกว่าไม่ต้องออกจากที่ดินทำกิน เพื่อไปหางานทำ นอกจากนี้การเข้าพักในฟาร์ม สามารถช่วยในเรื่องของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยการช่วยเหลือไม่ให้เกิดการย้ายถิ่นในชนบท และส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินการต่อ เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของพวกเขา สำหรับการผลิตแทนการขายที่ดินให้นักพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพื้นที่นั้นตั้งอยู่ใกล้กลางใจเมือง ซึ่งความจริงแล้ว ประเพณีท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ แต่ละประเทศไม่ซ้ำ ไม่เหมือนกัน จึงควรแก่การรักษาไว้ และยังเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทาง

Holland (1997) ได้ทำการสำรวจเรื่อง A Survey of Farmstay Tourism in Newzealand เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มสเตย์ในประเทศนิวซีแลนด์ ผลการสำรวจพบว่า การดำเนินการท่องเที่ยวของพวกเขา กำลังได้รับความเข้าใจที่ดีขึ้น ในเรื่องของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การให้บริการฟาร์มสเตย์ในนิวซีแลนด์ยังคงยืนยันที่จะคงไว้ในกลุ่มเล็กๆ ไม่ต้องการนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ เพื่อรักษาสภาพทิวทัศน์ตามธรรมชาติไว้ เพราะนักท่องเที่ยวมานิวซีแลนด์ เพื่อมาชมความงดงามทางธรรมชาติในชนบท นอกจากนี้ ยังพบว่าฟาร์มสเตย์ในนิวซีแลนด์ที่ประสบความสำเร็จสูง จะเป็นฟาร์มที่อยู่ใกล้เมืองใหญ่ และใกล้แหล่งเกษตรกรรมที่มีชื่อเสียงของประเทศฟาร์มสเตย์ นอกจากนี้ความสำเร็จของฟาร์มสเตย์ ยังขึ้นอยู่กับองค์กรการท่องเที่ยวในภูมิภาคในการเผยแพร่ข้อมูล ให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวได้อย่างดี การเปิดกว้างสำหรับผู้มาเยือน และการที่นิวซีแลนด์มีธรรมชาติที่สวยงาม ถือเป็นจุดเด่นสำคัญที่จะส่งเสริมให้การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแบ่งเป็นประเด็นของการศึกษาดังนี้คือ ศึกษาบริบทด้านการท่องเที่ยว งานวิจัยในด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยทำการศึกษาโดนเน้นไปยังงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ โดยจะวัดความพร้อมระดับชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ โดยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยว มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในขณะเดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยว โดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็น

ความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อ เนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่นั้นผู้วิจัยจะต้องเสนอกลยุทธ์เพื่อพัฒนานาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านนี้พบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ด้านการให้บริการ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรวมไปถึงผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมด้านการตลาด รวมไปถึงแก้ไขปัญหาทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยนำเสนอผลผลิตทางการเกษตร วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิตของเกษตรกร ที่ดึงดูดใจ ให้แก่นักท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน และสุดท้ายผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฟาร์มสเตย์ เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฟาร์มสเตย์นั้นมีน้อยผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาร่วมการงานวิจัยด้านโฮมสเตย์เนื่องจากมีบริบทที่ใกล้เคียงกัน พบว่าฟาร์สเตย์สามารถที่จะทำได้ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวคือ ความสวยงามทางธรรมชาติ ความเรียบง่าย เงียบสงบ และการให้บริการที่ดี และการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นต้องไม่ทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติ และต้องเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของเกษตรกร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษา ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา คือ ในขั้นแรกผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวโดยจะเน้นศึกษาถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบฟาร์สเตย์เพื่อทราบถึงสถานการณ์ในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะทำการทำการศึกษาถึงความพร้อมของผู้เกษตรในการประกอบกิจการฟาร์สเตย์และเพื่อให้ครอบคลุมถึงทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการฟาร์สเตย์ ผู้วิจัยจะวัดความพร้อมใน 4 ระดับคือ ระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และระดับอำเภอ โดยนำมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาเป็นต้นแบบในการกำหนดปัจจัย ซึ่งมีด้วยกัน 5 ด้านคือ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ด้านศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิง

เกษตรและด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คู่มือการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2557: 63) และขั้นตอนต่อไปคือศึกษากระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการศึกษาความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์กับคนในพื้นที่ โดยการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากแบบสอบถามรวมไปถึงการสัมภาษณ์จากประชาชนในพื้นที่จากงานวิจัยชิ้นที่ได้ทำการศึกษากิจการฟาร์มสเตย์ 3 แห่งด้วย ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไป ขั้นตอนการดำเนินงาน บทบาททางสังคม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนปฏิบัติการ วิธีการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice ปัจจัยเกื้อหนุน วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ และได้ทำการวิเคราะห์ Swot ของแต่ละที่เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปรสรรค ร่วมกันของทั้ง 3 แห่ง เพื่อนำข้อมูลในส่วนนี้เข้าสู่การกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์จากผลสรุปการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด (SWOT analysis) ของบริบทด้านต่างๆ หลังจากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนการจับคู่กลยุทธ์ TOWS Matrix ซึ่งเป็นการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอก (External Factors) กับปัจจัยภายใน (Internal Factors) ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะทำให้ได้กลยุทธ์ออกมา 4 แบบ คือ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงรับและกลยุทธ์เชิงป้องกัน และเข้าสู่การสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง

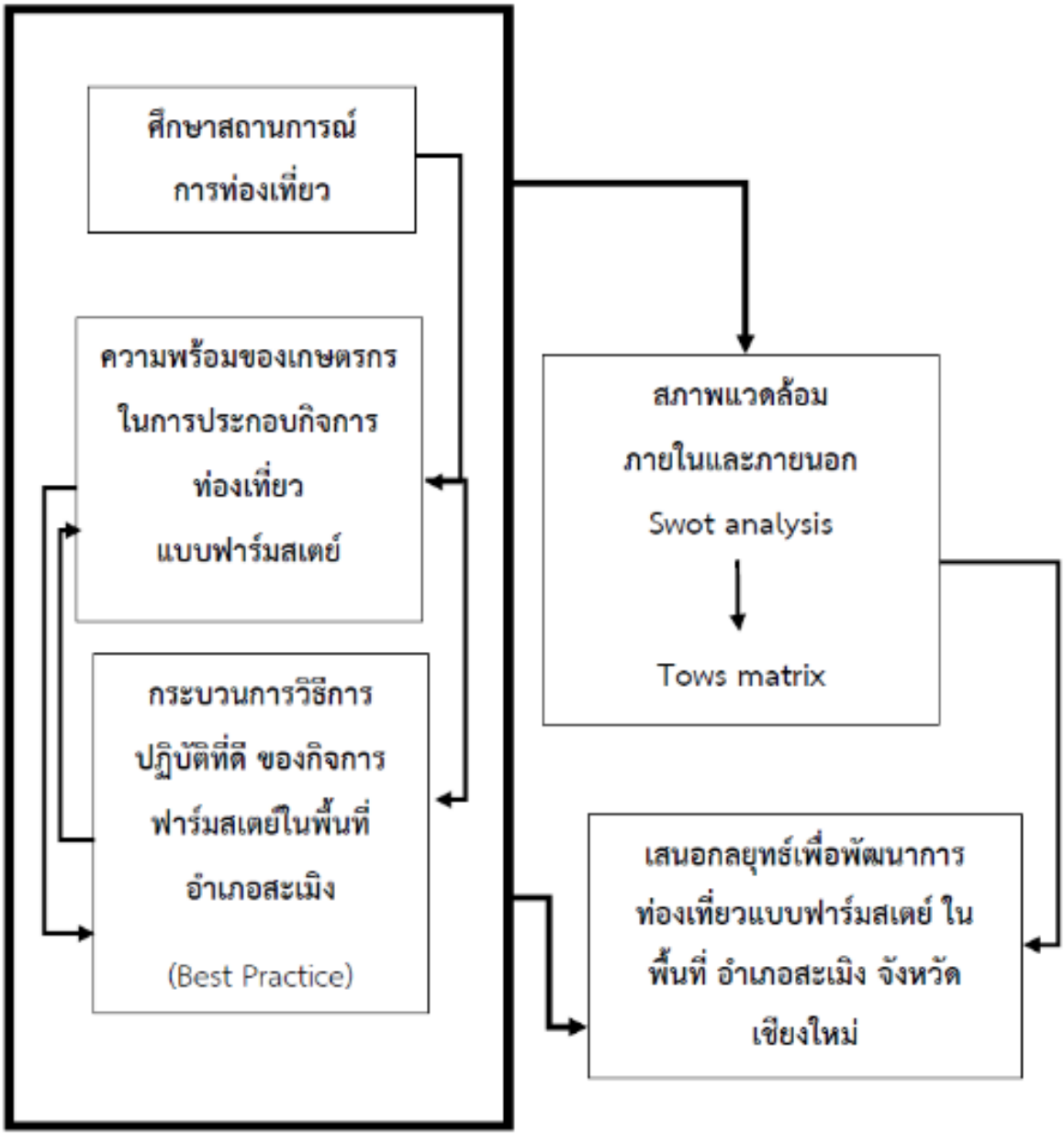

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสังคมศาสตร์ที่ใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับวิจัยเชิงปริมาณด้วยการผสานวิธีคิดและระเบียบวิจัยทั้งวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน โดยการวิจัยเชิงปริมาณนั้นใช้เครื่องมือแบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณนั้นใช้เครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึกและศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัยแบบผสมเป็นการออกแบบการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ความเชื่อมโยง ความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทด้านต่างๆ รวมทั้งเป็นการเสริมให้สมบูรณ์หรือเติมให้เต็มเช่น การตรวจสอบประเด็นที่ซ้ำซ้อนหรือความแตกต่างของสถานการณ์และปรากฏการณ์ที่ศึกษา ตลอดจนเป็นการริเริ่มเพื่อค้นหาประเด็นที่ผิดปรกติประเด็นที่ขัดแย้งหรือทัศนคติใหม่ๆ โดย นำผลจากการศึกษาที่ได้ในขั้นตอนหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับในอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นภายในขั้นตอนต่างๆ ของการเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการตรวจสอบในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยว่าจะสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้อย่างไร ประเภทของข้อมูลที่รวบรวมทั้งจากเอกสารรายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสารและข้อมูลทางระบบออนไลน์ต่างๆ

ดังนั้นในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมโดยจำแนกตามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งสิ้น 3 ข้อดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ใชวิธีการวิจัยแบบผสม ทั้งในเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิง โดยใช้วิธีการวิเคราะหเนื้อหาจากเอกสารตำรา สื่อ สิ่งพิมพตางๆ การคนควาขอมูลทางระบบออนไลนงานวิจัยที่เกี่ยวของและการศึกษาความพร้อมของผู้ที่สนใจ โดยใช้แบบสอบถามโดยใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 78) และเมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วนักวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) และคัดเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ(Accidental Selection)

2. วัตุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิง

ลึก โดยเน้นไปที่กระบวนการปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศของการบริหารกิจการฟาร์มสเตย์ โดยออกแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับ ผู้ประกอบกิจการแบบฟาร์มสเตย์

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้วิธีพิจารณาด้วย การนำข้อค้นพบต่างๆ จากการศึกษา จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เข้าสู่การสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดกลยุทธศาสตร์จากผลสรุปการวิเคราะห์ SWOT analysis หลังจากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนการจับคู่กลยุทธ์ TOWS Matrix โดยมีผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ประกอบกิจการหรือตัวแทนของผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เกษตรกรที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ผู้บริหารหรือเจ้าที่จากหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

โดยสามารถแยกรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1

1. การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นั้นมีเป้าหมาย 2 ประเด็น นั้นคือ 1) เพื่อทราบถึงสถานณ์การท่องเที่ยวพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ว่าเป็นอย่างไร และ 2) เพื่อศึกษาถึงความพร้อมของเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีความพร้อมในแต่ละด้านอย่างไร โดยเป้าหมายแรกนั้นใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเข้าไปสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) กับผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง และใช้วิธีศึกษาเชิงเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาครอบคลุมประเด็นสำคัญต่างๆ รวมไปถึงรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ในส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 ซึ่งจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกลำดับความสำคัญและความจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์และเป้าหมายที่สองนั้น ใช้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ในส่วนที่ 1 คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและส่วนที่ 2 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์สเตย์

1.1 การศึกษาเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้จากการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารครอบคลุมทั้งรายงานการศึกษาทางวิชาการ รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสารข้อมูลทางระบบออนไลน์โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น งานวิจัยเอกสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ ต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีประเด็นสำคัญที่ศึกษา ได้แก่ 1) นโยบายการท่องเที่ยว 2) แหล่งท่องเที่ยว 3) ตลาดการท่องเที่ยว 4) บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยดูจากผู้ถือครองทำการเกษตรในอำเภอสะเมิง ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1,760 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง, 2558: 89) การกำหนดจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane มีสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 มีค่าเท่ากับ 5/100=0.5

N แทน ขนาดของจำนวนผู้ถือครองทำการเกษตร จำนวน 1,760 คน

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ถือครองทำการเกษตร

$$n = \frac{1,760}{1 + 1,760\ (0.5)2} \approx 325$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้ถือครองทำการเกษตรที่ใช้ในการศึกษา คือ 325 คน หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 จึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) โดยในอำเภอสะเมิงนั้นมีจำนวนทั้งหมด 5 ตำบล ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาดังนี้ ตำบลสะเมิงใต้ จำนวน 65 คน ตำบลสะเมิงเหนือ จำนวน 65 คน ตำบลหยั่งเมิน จำนวน 65 คน ตำบลบ่อแก้ว จำนวน 65 คน และตำบลแม่สาบ จำนวน 65 คน และได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยคัดเลือกตัวอย่างทีจะเก็บแบบบังเอิญ (Accidental Selection) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) กับนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และผู้มีส่วนเกี่ยวในด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิงเพื่อให้ได้คำตอบถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1 คือ แบบสอบถาม และ การศึกษาเชิงเอกสาร ซึ่งได้จากการประมวลเอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างประเด็นคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาส่วนต่างๆ และเพื่อให้ทราบถึงความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ เป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ เป็นการเลือกคำตอบ (Check list) และตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มเตย์ เป็นแบบเติมบันทึกข้อความ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นแบบเติมบันทึกข้อความ

โดยสร้างข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีลักษณะของแบบสอบถาม มีคำตอบให้เลือก 5 คะแนน ตามระดับความพร้อมในประเด็นนั้นๆ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแต่ระดับมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพร้อม	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์การประเมินผลที่ได้ประเมินดังต่อไปนี้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) มีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548: 78)

การจัดระดับความพร้อมได้จากการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ยของการแสดงความพร้อมหรือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ระดับความพร้อม	คะแนน
มากที่สุด	4.21- 5.00
มาก	3.41- 4.20
ปานกลาง	2.61- 3.40
น้อย	1.81- 2.60
น้อยที่สุด	1.00- 1.80

1.4 การทดสอบเครื่องมือ การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content of validity) หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือประเด็นในสิ่งที่ต้องการวัดได้ครบถ้วน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง แบบสอบถามจากการประมวลเอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างประเด็น คำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาส่วนต่างๆ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม 2. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี และ 3. ผู้ช่วยศาสตราจาย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมีสกุล พิจารณาความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ที่จะศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือก พื้นที่ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด เพื่อนำผลการวิเคราะห์และทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของ ประเด็นที่ศึกษา อีกทั้งเพื่อให้ทราบถึงความบกพร่องของแบบสัมภาษณ์และนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม

โดยใช้วิธีหาค่าสมประสัมสิทธ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค และหลังจากได้ทำการลงพื้นที่ ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแล้ว ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นแยกตามปัจจัยได้ดังนี้ ทางกายภาพและชีวภาพ 0.831 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา 0.809 ศักยภาพการบริหารจัดการ 0.869 ความพร้อมในการให้บริการ 0.872 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 0.822 และเมื่อพิจารณาทั้งหมดพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของความพร้อมของเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในระดับภาพรวม 0.885

1.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นั้นศึกษาโดยวิธีวิจัยแบบผสม ดังนั้นการวิจัยข้อมูลจะแบ่งเป็นประเด็นดังนี้

1.6.1 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งศึกษาเชิงเอกสารโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ การค้นคว้าข้อมูลทางระบบออนไลน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงเอกสารมาทำวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

1.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วย SPSS Program for window ใช้การอธิบายผลโดยค่าคะแนนที่ได้โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ แปลผลเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนในแต่ละข้อคำถามที่ได้กำหนดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การแปรผลเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนในแต่ละข้อคำถามที่ได้กำหนด

ความพร้อมในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลจากเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยนำหนักคะแนนเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหรือตัวกลางเลขคณิต (weight mean score) ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักเฉลี่ย เพื่อการสรุปผลที่ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การกำหนดหนักเฉลี่ยเพื่อการสรุปผล

ค่าน้ำหนักคะแนน	การแปลผล
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2

การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นั้นมีเป้าหมายเพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง โดยใช้วิธีเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยออกแบบสัมภาษณ์สำหรับ ผู้ประกอบกิจการแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามในวัตถุประสงค์ที่ 1 และพิจารณาโดยใช้ การค้นหา Best Practice ตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดรวมไปถึงนำค่าเฉลี่ยทางสถิติในระดับบุคคลและระดับฟาร์มมาพิจารณาร่วมด้วย จึงได้คำตอบเป็นฟาร์มสเตย์ทั้งหมด 3 ที่ คือ 1. ไร่นภ-ภูผา 2. ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน 3. ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ด้วยการเข้าไปยังแหล่งผู้ให้ข้อมูล ที่กำหนดไว้ที่ศึกษาโดยใช้วิธีการการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและในบาง สถานการณ์ใช้วิธีการสนทนาในระหว่างการสัมภาษณ์

2. กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นั้น ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ที่มีกระบวนการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินกิจการฟามร์สเตย์ โดยสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามในวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้ดังนี้ คือ

2.1 ไร่นภ-ภูผา ที่ตั้ง เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ที่ตั้ง เลขที่ 253 หมู่ที่ 9 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

2.3 ไร่ไผ่สีทอง ที่ตั้ง เลขที่ 156 หมู่ 1 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 คือแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นแนวทางของคำถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยผู้วิจัยเตรียมประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Best practice และสัมภาษณ์กับเจ้าของกิจการฟาร์มสเตย์ทั้ง 3 แห่ง

5. การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีโครงสร้างคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์เป้าหมายและเจาะลึกในประเด็นต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะวิธีการสู่ความสำเร็จในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

วัตถุประสงค์ที่ 3

การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อ เสนอกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยใช้วิธีพิจารณาด้วย การนำข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยทั้งหมดเข้าสู่การสนทนากลุ่มโดยมีผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มทั้งหมด 12 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ประกอบกิจการหรือตัวแทนของผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 3 ฟาร์ม ได้แก่ นายจักริน กาวันนะ ตัวแทนจาก ไร่นภ-ภูผา นายสมหวัง วงศ์วาน ตัวแทนจาก ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน นางสาวติชิลา กลับอำไพ ตัวแทนจาก ไร่ในขุนเขา และเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ได้แก่ นางสาววิริยา โพธิ์นาม นายสมศักดิ์ ไกรณรา นายประเสริฐ แก้วทิพย์ นางสมศรี วิเศษแก้ว และผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายศิลปกร วชิราวงศ์ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน นายเกษมศักดิ์ สุนพรพันธ์ ปลัดอำเภอสะเมิง นิเคน เสนาธรรม ตัวแทนเกษตรอำเภอ และผู้เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวจากภายนอก ได้แก่ นายเตมะสิน ตียเกษม ผู้จัดการ ฮอไรซันคลับ โรงแรมแชงกริล่า เชียงใหม่ และนายธนัตถ์กิตติ์ ไตรศิริพานิช พนักงานแนะนำทัวร์และเส้นทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวโรงแรมบุรีศิริ เชียงใหม่

ในการศึกษาเพื่อเสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง นั้นมีกระบวนการศึกษาดังนี้

ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวอำเภอสะเมิง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับด้านนโยบายและแผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง และศึกษาความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ โดยวัดความพร้อมใน 5 ปัจจัย คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศักยภาพการบริหารการจัดการ และความพร้อมในการให้บริการ โดยวัดความพร้อมในระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และระดับอำเภอ และศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป ขั้นตอนการดำเนินงาน บทบาททางสังคม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์แผนปฏิบัติการ วิธีการและนวัตกรรมที่เป็นการบริหารที่เป็นเลิศของฟาร์มสเตย์ ปัจจัยเกื้อหนุน วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ หลังจากนั้นได้ทำการวิจัยเคราะห์ SWOT analysis ของอำเภอสะเมิง โดยแบ่งเป็น การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หมายถึง การวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถทางด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ภายในอำเภอสะเมิง เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในนั้นประกอบด้วยจุดแข็ง (Strength) คือข้อได้เปรียบทางด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง เช่น ทรัพยาการณ์และสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอสะเมิง เป็นต้น และจุดอ่อน (Weakness) คือ จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิง เช่น ระบบโครงสร้างขั้นพื้นที่ฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เป็นต้นและ ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงได้ ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกนั้นประกอบด้วย โอกาส (Opportunity) คือ โอกาสที่จากภายนอกที่ส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงเช่น นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล กระแสการท่องเที่ยวเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบัน เป็นต้น และอุปสรรค (Threat) คือ ความเสี่ยง ภัยคุกคาม ข้อจำกัด หรืออุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน การบุกรุกที่ป่าจากบุคคลภายนอก เป็นต้น หลังจากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนการจับคู่กลยุทธ์ TOWS Matrix ซึ่งเป็นการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอก (External Factors) กับ ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะทำให้ได้กลยุทธ์ออกมา 4 แบบ คือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO-Strategies) คือ การจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาสของอำเภอสะเมิง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง กลยุทธ์เชิง

พัฒนา/แก้ไข (WO-Strategies) คือ การจับคู่ระหว่างปัจจุยเชิงนำโอกาสมากำจัดจุดอ่อน เป็นการจับคู่ระหว่าง ปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบ การจับคู่นี้ให้นำปัจจัยเชิงบวกนั้นคือ โอกาส จากภายนอก นำไปพัฒนา/แก้ไขปัญหาปัจจัยเชิงลบนั้นคือ ปัญหาภายใน ที่เกี่ยวกับทางท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง กลยุทธ์เชิงป้องกัน คือ การจับคู่ระหว่างจุดแข็งและอุปสรรค เป็นการจับคู่ระหว่างปจัยจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบ การจับคู่นี้ให้นำปัจจัยเชิงบวกนั้นคือ จุดแข็ง จากภายในนำไปป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค จากภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง และกลยุทธ์เชิงรับ คือ การจับคู่ระหว่างจุดอ่อนและอุปสรรค เป็นการจับคู่ระหว่างปัจจัยเชิงลบทั้งคู่ การจับคู่นี้จำเป็นต้องวิเคราะห์หาแนวทางกลยุทธ์ที่จะสามารถกำจัดจุดอ่อนและสามารถป้องกันอุปสรรคได้ในคราวเดียวกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้ที่อำเภอสะเมิง รายละเอียดตามภาพที่ 9

กระบวนการ SWOT analysis
เพื่อเสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง

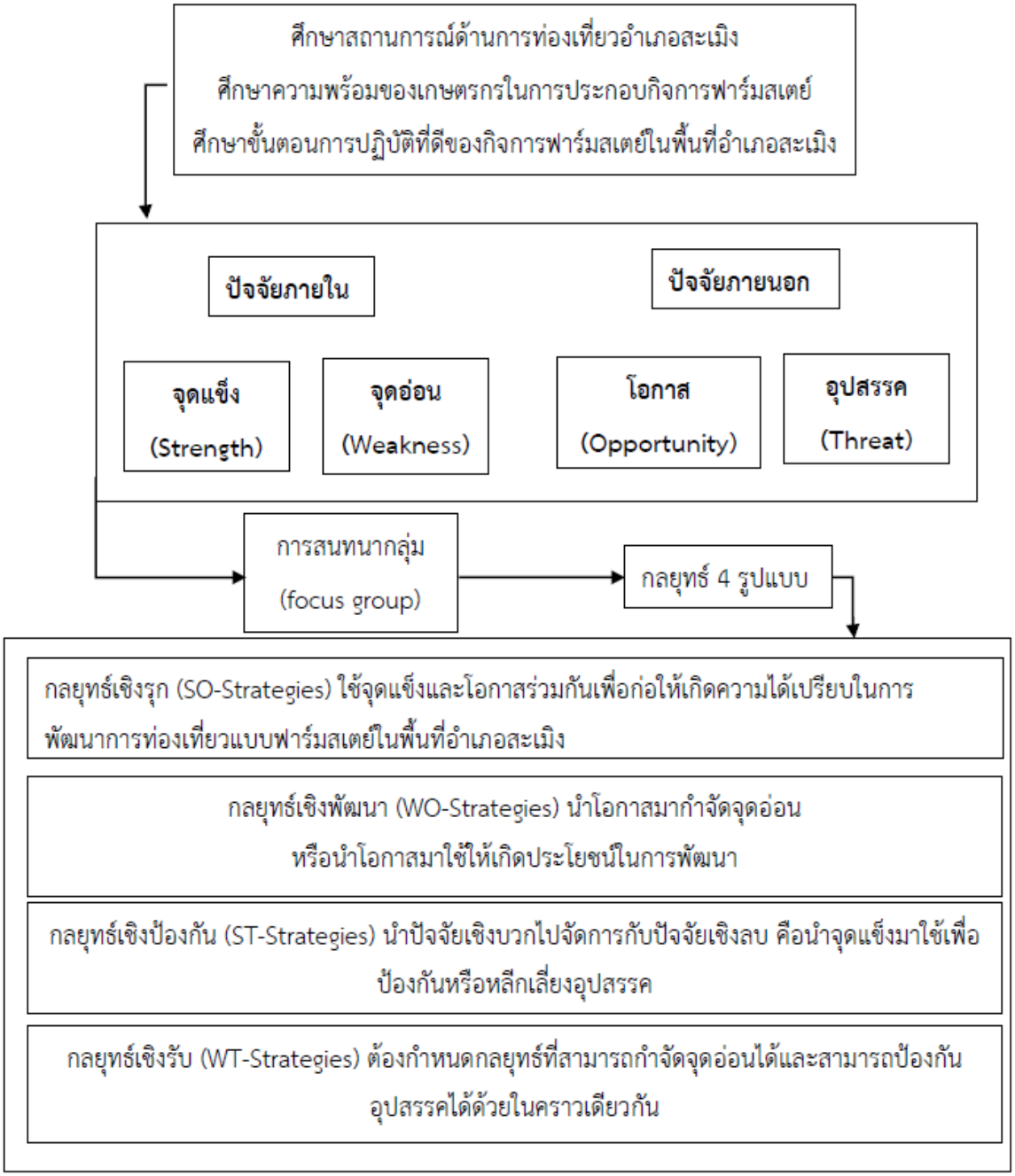

ภาพที่ 9 กระบวนการ SWOT analysis

บทที่ 4
ผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง“ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง 3. เสนอแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ข้อมูลได้ จำนวน 325 คน โดยสามารถนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ดังนี้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1

สถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลกซึ่งในปี 2558 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลก มีมูลค่ากว่า 7.86 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 9.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศทั่วโลก ในด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกนั้นมีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลก (The United Nations World Tourism Organization: UNWTO) พบว่าในปี 2558 มีจำนวน นักท่องเที่ยวทั่วโลกอยู่ที่ 1.2 พันล้านคน โดยในช่วงปี 2553-2558 จำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกมีอัตราการเติบโต อยู่ที่ร้อยละ 6 ทั้งนี้ UNWTO ได้คาดการณ์ว่าในปี 2573 จะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลก จำนวนกว่า 1.8 พันล้านคน หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปีซึ่งคาดการณ์เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มายังภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำนวน 535 ล้านคน และประเทศไทยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของนั้นได้สร้างรายได้กว่า 2.23 ล้านล้านบาท มีมูลค่าอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อน เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศกอปรกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาวการณ์โลกและ พฤติกรรมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผน การพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ในส่วนของสถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นจากแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในระยะที่ผ่านมาจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

อย่างต่อเนื่องจาก 14 ล้านคน ในปี 2552 มาเป็น 29.8 ล้านคน ในปี 2558 ซึ่งมากเป็นอันดับที่ 11 ของโลก ประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ จีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีและลาว ตามลำดับ สำหรับแนวโน้มนักท่องเที่ยวภายในประเทศ พบว่าในช่วงปี 2554-2558 การเติบโตกว่าร้อยละ 9 ต่อปี และจากการเก็บสถิติของ UNWTO ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงเป็นอับดับที่ 6 ของโลก และได้มีการคาดการณ์ว่ารายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในปี 2559 จะมีรายได้รวม 2.4 ล้านล้านบาท และในปี 2560 จะมีรายได้ สูงถึง 2.5 ล้านล้านบาท ในการประเมินศักยภาพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยนั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยหากจะพิจารณาจากความพร้อม และศักยภาพของประเทศไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว พบว่าประเทศไทยยังมีจุดเด่นและข้อได้เปรียบจากประเทศคู่แข่งหลาย ประการ เช่น ทำเลที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อัธยาศัยไมตรีของคนไทย เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสงเสริมด้านการท่องเที่ยว โดยมี นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ในปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกทั้งมีขีดความสามารถทางการแข่งขันในระดับสูงตลอดจนภาครัฐยังได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องผ่านยุทธศาสตร์และแผนงานด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับ ได้แก่ ระดับนานาชาติ ดังนี้ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (พ.ศ. 2553-2568) ได้มุ่งเน้นการผลักดันการบูรณาการ ของอาเซียนในทุกมิติอย่างสมบูรณ์โดยมุ่งพัฒนาการตลาด มาตรฐานคุณภาพ ทรัพยากรมนุษย์ความเชื่อมต่อการลงทุนและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมระหว่างประเทศในภูมิภาค , (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ.2560-2579 เป็นแผนแม่บทระดับชาติที่วางรากฐาน การพัฒนาของประเทศไทย ที่มุ่งพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 จะมุ่งบรรลุเป้าหมาย ในระยะ 5 ปีที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีโดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้นจะมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560 เป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในช่วงรอยต่อของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับแรกและฉบับที่ 2 โดยมีการเน้นย้ำเรื่องการวางรากฐานการพัฒนาให้มี การปรับตัวให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน แผนส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2560 ที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็น “แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมหรือ Preferred

Destination”ซึ่งรวมถึงการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ ของประเทศจาก “Value for Money” ไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพมากขึ้น (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564) และนอกจากนั้นยังมีการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสนใจ สงเสริมและพัฒนา คือการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐ ภาคชุมชน และภาคเอกชน ได้พยายามพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาอย่างต่อเนื่อง โดยกรมวิชาการเกษตรได้จัดตั้งศูนย์วิจัยปรับปรุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรกว่า 18 แห่ง กรมส่งเสริมการเกษตรมีโครงการท่องเที่ยวเกษตรชุมชน คัดเลือกหมู่บ้านเกษตรและจัดตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีมากกว่า 777 แหล่ง เฉพาะภาคเหนือกว่า 216 แหล่ง ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรภาคชุมชน/เอกชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งผลิตหรือพื้นที่ เฉพาะรายเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรของภาคเอกชนที่เกิดจากหน่วยเกษตรเป็นฟาร์ม สวน ไร่ หรือเกษตรกร รายย่อย เช่น สวนผลไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนผัก ไร่ชา เป็นต้น ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ทั้งด้านวิชาการ การตลาดและเงินทุน โดยสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยความโดดเด่นของผลผลิตทางการเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ด้านการเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมผลผลิตทางการเกษตรได้ตลอดปีแตกต่างกันไป เช่น ในภาคเหนือ เดือนมีนาคม – เมษายนมีไม้ดอกและไม้ผลในภาคกลางและภาคตะวันตก เดือนพฤษภาคม – มิถุนายน มีผักผลไม้ เป็นต้น (ประสงค์ ประไพตระกูล, 2560: 78) จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่ เมืองเชียงใหม่ มีชื่อที่ปรากฏในตำนานว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาไทยมาตั้งแต่พญามังรายได้ทรงสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 1839 และเมืองเชียงใหม่ได้มีวิวัฒนาการสืบเนื่องกันมาในประวัติศาสตร์ตลอดมา เชียงใหม่มีฐานะเป็นนครหลวงอิสระ ปกครองโดยกษัตริย์ราชวงศ์มังราย ประมาณ 261 ปี และใน รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้ปฏิรูปการปกครอง หัวเมือง ประเทศราช ได้ยกเลิกการมีเมืองประเทศราชในภาคเหนือ จัดตั้งการปกครองแบบมณฑล เทศาภิบาล เรียกว่ามณฑลพายัพ และเมื่อปีพ.ศ.2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปรับปรุงการปกครองเป็นแบบจังหวัด เชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบัน มีพื้นที่ 20,107.057 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,566,911 ไร่ มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับที่ 1 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ มีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ 204 ตำบลลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้มีที่ราบอยู่ตอนกลาง ตามสองฟากฝั่งแม่น้ำปิง มีภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทยคือ ดอยอินทนนท์ อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง นอกจากนี้ยังมีดอยอื่นที่มีความสูงรองลงมาอีก 3 หลายแห่ง เช่น ดอยผ้าห่มปก ดอยหลวงเชียงดาว ดอยสุเทพ ลักษณะภูมิอากาศ สภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 25.4 องศาเซลเซียส โดยมีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.1 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100-1,200

มิลลิเมตร สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ภายใต้อิทธิพลมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และรายได้ส่วนใหญ่มาจาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2560: 78) สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จากศักยภาพทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าและหัตถกรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันไปทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่กันมากขึ้น ซึ่งนับว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของเชียงใหม่ จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละปีมากกว่า 5 ล้านคนนั้น ซึ่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้จังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละปีประมาณ 17,000 ล้านบาท จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในปี 2558 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน (Visitor) ทั้งสิ้น 9.29 ล้านคน เพิ่มขึ้น 0.62 ล้านคน จากปี 2557 หรือคิดเป็นร้อยละ 7.16 โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.38 และนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.98 นอกจากนี้ในปี 2558 จังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (Visitor) ทั้งสิ้น 82,570 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8,813 ล้านบาท จากปี 2557 หรือคิดเป็นร้อยละ 11.95 โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.57 และ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.61 ทั้งนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ประกอบไปด้วยธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจการนำเที่ยว รวมทั้งการขนส่งผู้โดยสารตลอดจนธุรกิจบริการ บันเทิง กีฬาและกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเหล่านี้มีความเกื้อหนุนต่อรองและแข่งขันซึ่งกันและกัน เช่น บริษัทนำเที่ยวการทำสัญญาหรือข้อตกลงกับโรงแรม ร้านอาหาร ผู้ให้บริการเช่าแบะผู้ให้บริการกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อนำนกท่องเที่ยวไปใช้บริการ โดยมีผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน สำหรับตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชียงใหม่นั้นส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อไม่สูงนัก โดยมีการจ่ายเฉลี่ยประมาณ 2,700 บาทต่อคนต่อวัน และมีระยะเวลาพักสั้นเพียงประมาณ 3 วัน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นป่าเขา นักท่องเที่ยวมักจะพักไม่นาน (ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงใหม่, 2559: 78) อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ก็ยังคงประสบปัญหาในด้านต่างๆ ได้แก่ การขาดแคลนแหล่งดึงดูดใจใหม่ๆ การสูญเสียอัตลักษณ์ของล้านนา การแข่งขันด้านราคา การใช้แรงงานต่างชาติ และอาศัยอัธยาศัยที่ดีของคนไทยมากกว่าการใช้ยุทธวิธีสร้างความแตกต่าง กลยุทธ์การลดราคาสินค้าต่ำลง ขาดแคลนการบำรุงรักษา ลดมาตรฐานเพื่อหวังแต่กำไร มีการลอดเลียนแบบศิลปหัตถกรรม โดยไม่คำนึงถึงความประณีตและคุณภาพของสินค้า เป็นต้น (วีรพล ทองมา, 2551: 99) และในด้านการท่องเที่ยวเชิง

เกษตรนั้นจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร ซึ่งเป็นการแปลงนโยบาย นโยบายการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร ในปีงบประมาณ 2560 มาสู่การปฏิบัติโดยมี กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรมีการดำเนินการใน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำข้อมูลแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะดำเนินการส่งให้กรมฯ และร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีศักยภาพในการบริการให้นักท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการตกแต่งภูมิทัศน์กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพพร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งดำเนินการใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และจังหวัดน่านและปัจจุบันการดำเนินการดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ จึงจัดแสดงนิทรรศการและจำหน่ายสินค้าและบริการวิสาหกิจชุมชนและการท่องเที่ยววิถีเกษตร เป็นต้น (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ 2560: 99) นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจหลายแห่งเช่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง สภาพพื้นที่ของโครงการส่วนใหญ่ล้อมด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน มีแอ่งที่ราบระหว่างภูเขาเพียงเล็กน้อย สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,300-1,400 เมตร มีแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านคือ แม่น้ำขุนวาง ประชากรในพื้นที่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและม้ง รวมทั้งสิ้น 7 หมู่บ้าน ขึ้นอยู่กับตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกิจกรรม ให้ ชมแปลงสาธิตไม้ผลเมืองหนาวภายในศูนย์ฯ เช่น องุ่นไร้เมล็ด โรงเรือนวนิลา ชมแปลงปลูกผัก โรงเรือนเห็ดเมืองหนาว แปลงปลูกดอกเบญจมาศหลากสีสัน และสาธิตการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ดำ กระต่ายพันธุ์เนื้อ และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2524 เป็นศูนย์ขนาดเล็ก ครอบคลุม 14 หมู่บ้าน ประกอบด้วยคนพื้นเมืองและชาวเขาเผ่าม้ง ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเล 450 เมตร ประกอบด้วยป่าโปร่งผลัดใบ ดิน มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อุณหภูมิสูงสุด 37 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 11 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 1,277 มิลลิเมตรต่อปี โดยมีกิจกรรม ชมแปลงสาธิตไม้ผลเขตร้อน เช่น มะละกอ มะม่วง มะปราง พุทรา ขนุน ฯลฯ ที่นี่เป็นแหล่งปลูกมะม่วงหลายชนิด มะม่วงพันธุ์ออร์วิน มะม่วงนวลคำ ที่มีผลขนาดใหญ่ น้ำหนักเกือบ 1 กิโลกรัม รับประทานได้ทั้งดิบและสุก และชมแปลงสาธิตพืชผักหลายหลากชนิด เช่น มะระขาว มะระหยก ซาโยเต้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวฟาร์สเตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีชื่อเสียงเช่น อยู่ดินกินดี ฟาร์มสเตย์ ที่พักแบบฟาร์มท่ามกลางท้องนาใจกลางหุบเขาใน อ.แม่ริม เชียงใหม่ แห่งนี้ เป็นที่ที่เหมาะสำหรับผู้รักศิลปะ และธรรมชาติ ที่พักสไตล์บ้านดิน และวิวทุ่งนา แปลงผักสด อากาศดีๆ บ้านพักแต่ละหลังยังเน้นการประดับด้วยวัสดุเก่าๆ ตกแต่ง และลงสีใหม่ มีระเบียงบริเวณบนหลังคาสำหรับชมวิวในมุมสูงได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีแปลงผักปลอดสารพิษ 100% ให้นักท่องเที่ยวได้เก็บและนำไปทานได้และยังมี Walk

Camp ฟาร์มสเตย์ขนาดเล็ก ในอำเภอแม่สะเรียง ที่เต็มไปด้วยผักผลไม้เมืองหนาว ทั้ง บีทรูท กะหล่ำปลี ต้นหอมญี่ปุ่นและอะโวคาโด นักท่องเที่ยวสามารถเก็บกินได้ นอกจากธรรมชาติรอบๆ ที่พักแล้ว ที่นี่ยังมีกิจกรรมเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติ การชมถ้ำค้างคาว และลำธารสวยๆ พร้อมลานกางเต็นท์นอนแคมปิ้ง เรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตร และทำเมนูอาหารจากผักสดๆ ด้วยตัวเอง รวมถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตควาญช้าง เป็นต้น นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว จังหวัดเชียงใหม่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้แก่ วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร วัดพระธาตุดอยคำ ดอยม่อนแจ่ม อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ดอยอ่างขาง ถนนคนเดินวัวลาย เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เป็นต้น

การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2561 คณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ มีมติให้เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋ อย่างยั่งยืน เน้นการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่เจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยนำรายได้สู่ประชาชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก (ประจวบ กันธิยะ, 2560: 66) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2561 ททท. เชียงใหม่ มีกำหนดจัดโครงการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชียงใหม่ 5 โครงการ โดยมี 3 กลยุทธ์หลัก คือ การกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกระแสหลัก ขยายฐานนักท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพกระจายพื้นที่และเวลาในการท่องเที่ยว โดยมี 5 โครงการ ดังนี้ 1. โครงการเที่ยวเก๋ไก๋สไตล์เชียงใหม่ เจาะกลุ่ม GEN Y 2. โครงการเที่ยวย้อนวันสไตล์เก๋าๆ เจาะกลุ่มผู้สูงอายุ (Silver Age) 3. โครงการ Chiang mai Sports Festival 2018 เจาะกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบการทำกิจกรรมกลางแจ้งและชอบเล่นกีฬา (sport lover) 4. โครงการ women in wonder chiang mai เจาะกลุ่มผู้หญิง 5. โครงการเที่ยวเชียงใหม่ไม่ธรรมดา เจาะกลุ่มวัยทำงานที่เน้นการเดินทางเพื่อพักผ่อน (Bleisure) และยังจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดเชิงรุก นำผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่ทำกิจกรรม Trade Meet และ Consumer fair ไปยังจังหวัด ชลบุรี ระยอง และกระบี่ หวังดึงนักท่องเที่ยวภาคตะวันออกและภาคใต้ให้สนใจเดินทางมาเที่ยวเชียงใหม่มากขึ้น และในปี 2561 ททท.คาดการว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 8.4% จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว 10.4% และเชื่อมั่นว่าเชียงใหม่ยังเป็นจุดหมายปลายทางอันดับต้นๆของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ โดยแนวคิด “แอ่วเชียงใหม่ครั้งใหม่ไม่เหมือนเดิม” เป็นการตอกย้ำถึงสิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับกลับไปไม่เพียงแต่ความสนุกในการท่องเที่ยว แต่ยังรวมไปถึงความรู้สึกดีๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว (ปิ่นนาถ เจริญ, 2560: 66)

สถานการณ์การท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิงนั้น เดิมยังไม่เป็นที่รู้จักมากในด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากข้อจำกัดด้านการคมนาคมที่ขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวยังมีน้อยเป็นวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม กลุ่มนักท่องเที่ยวจึงเป็นกลุ่มที่ต้องการการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติเชิงวัฒนธรรมและเกษตรกรรมเพียง

กลุ่มเดียว ภายหลังจากได้รับการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวจากภาครัฐมากขึ้น จังหวัดเชียงใหม่เสมือนเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ สะเมิงจึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่เป็นตัวเลือกของนักท่องเที่ยว ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากตัวเมืองนัก การคมนาคมสะดวกสบาย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงอากาศเย็นสบายเกือบทั้งปี เป็นเมืองที่ยังคงความเป็นธรรมชาติได้อย่างสมบูรณ์ ประกอบด้วยหลาหลายชาติพันธ์ ซึ่งยังคงด้วย อัตลักษณ์ประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญาดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น และยังถือเป็นอำเภอที่เลื่องลือขึ้นชื่อสตรอเบอร์รี่มายาวนาน จนกลายเป็นแหล่งผลิตสตรอเบอร์รี่ของดีอำเภอสะเมิงเป็นประจำทุกปี จึงทำอำเภอสะเมิงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและเป็นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นเรื่อยๆ จากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในลักษณะของการท่องเที่ยวแบบไปกลับ และพักค้างคืน ทำให้ประชากรที่ประกอบกิจการต่างๆที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้นอย่างสัมพันธ์กัน ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรผลิตภัณฑ์แปรรูป ผู้ค้าขาย และผู้ประกอบการที่พัก

ชาตรี กิตติธนดิตถ์ นายอำเภอสะเมิง ได้กล่าวว่า

“ทางอำเภอสะเมิงได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการท่องเที่ยวมาตลอดครับ เพราะเราทราบดีว่าการท่องเที่ยวนั้นมีตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับชุมชน ในระดับประเทศ ผมมองเห็นถึงความสำคัญตรงนี้ โดยพยามส่งเสริม ลงพื้นที่ไปพบปะเกษตรกรบ่อยครั้ง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการ และการท่องเที่ยวแบบฟาร์สเตย์นี้ เมื่อก่อนมีไม่แห่ง แต่ตอนนี้มีเพิ่มขึ้นหลายแห่งครับ เป็นเกษตรกรพัฒนาพื้นที่เกษตรของตัวเองมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวบ้าง เป็นนายทุนจากข้างนอกมาซื้อที่แล้วก็พัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวบ้าง ที่นี้เมื่อมันมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น เราจึงต้องหาวิธีส่งเสริมพัฒนาแล้วก็จัดการและควบคุมไม่ให้ไปทำลายสิ่งแวดล้อมครับ โดยหลักๆ ตอนนี้เรามีนโยบายส่งเสริมคือเราจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คือ พัฒนาถนน แล้วก็มุ่งเน้นส่งเสริมการให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วก็เน้นเรื่องเกษตรปลอดสารเคมีด้วยครับในส่วนของการควบคุมนั้นผม เรามีนโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มเสตย์ นั้นจะต้องมีการควบคุม การดูแลรักษา และต้องจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เราจะควบคุมด้านทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ให้เกิดความสุญ และผมมองว่าการทำฟาร์สเตย์นั้นไม่มีปัญหาในเรื่องแบบนี้เท่าไหร่ เพราะการท่องเที่ยวแบบนี้เท่าที่ทราบคือ นักท่องเที่ยวที่ชอบมาเที่ยวแบบนี้ก็ ต้องรักในความสงบ รักธรรมชาติ เขามาเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกรอยู่แล้ว แต่เราก็นิ่งนอนใจไม่ได้ที่จะควบคุมและดูแลครับ” (ชาตรี กิตติธนดิตถ์, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ อำเภอสะเมิงมีการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการท่องเที่ยว ดังนี้ คือ นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยง หรืองดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกกระทบ หรือฟื้นตัวได้ยาก ต้องคำนึงถึงศักยภาพ

ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีอยู่มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบ และกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม และนโยบายแผนงานด้านการท่องเที่ยว ในส่วนของอำเภอสะเมิงมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวใน 2 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ก่อสร้างเส้นทางคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว มิติที่สอง มุ่งเน้นส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษกล่าวคือ การร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เน้นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติไม่ปรับเปลี่ยนวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม และมุ่งเน้นเรื่องเกษตรปลอดสารเคมี เช่น สร้างกระแสการท่องเที่ยวโดยการจัดงานสตรอเบอร์รี่และของดีอำเภอสะเมิงเป็นประจำทุกปี ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดการใช้สารเคมีในภาคเกษตร เพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยสู่มือนักท่องเที่ยวและผู้บริโภค เป็นต้น

พวงเพชร ชัยลังกา ปลัดอำเภอ กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“อำเภอสะเมิงเรานั้นยังมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายค่ะ ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ทำอาชีพเกษตรกรรม พอหมดช่วงที่ทำเกษตรกรรมก็หาของป่า และนี้แหละค่ะคือปัญหาอย่างหนึ่งที่แก้ไขกันมาเป็นสิบๆ ปี ก็ยังไม่สามารถทำให้พฤติกรรมนี้หายไป คือการบุกรุกพื้นที่ป่า การเผาป่าในช่วงหน้าแล้งเป็นอุปสรรคในการพัฒนากาการท่องเที่ยว ในช่วงที่ผ่านมานั้นทางอำเภอได้มีการจัดประชุมร่วมกับผู้ประกอบการค่ะ เราอยากให้พัฒนาไปในทางเดียวกันสร้างอัตลักษณ์เรื่องของการท่องเที่ยว อยากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงเกษตรที่ปลอดสารพิษค่ะ และเราวางแผนไว้ว่าจะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับหลากหลายประสบการณ์ค่ะ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายของเรา แถมยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านอีกด้วยค่ะ ” (พวงเพชร ชัยลังกา, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ แผนและโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิง คือ การส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรมละเกษตรปลอดภัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วพร้อมทั้งมีแผนที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงต่อเนื่อง จากสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอสะเมิง โดยดึงนักท่องเที่ยวให้พักค้างคืนละไปท่องเที่ยวต่อ เช่นการจัดทำโครงการก่อสร้างลานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ วิถีสะเมิง เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงออกเชิงอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิม รวมถึงเป็นพื้นที่จำหน่ายสินค้า ผลิภัณฑ์ทางการเกษตร สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่ผ่านมาการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิงยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในบางส่วน ที่ผ่านมาได้มีการประชุมร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมถึงการพัฒนาความสามารถด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรม และเกษตรปลอดภัย โดยปัญหาหลักๆในการพัฒนา คือ ประชาชนบางส่วนยังคงมีวิถีแบบดั้งเดิม เช่น ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร เป็นต้น ซึ่งอำเภอสะเมิงถือเป็นนโยบายหลักที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ และถือเป็นก้าวย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

นิเคน เสนาธรรม หัวหน้าเกษตรอำเภอสะเมิง กล่าวว่า

“เมื่อพูดถึงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงก็ต้องคิดถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรครับ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่นั้นทำอาชีพเกษตร ในปัจจุบันอำเภอสะเมิงนั้นมีนายทุนจากข้างนอกเข้ามาซื้อที่ดิน มาทำเป็นที่ท่องเที่ยว มาทำเป็นบ้านพัก ผมเป็นห่วงว่าอนาคตคนในอำเภอสะเมิงจริงๆ จะไม่มีที่อยู่ทำที่กิน ใครจะรักบ้านเกิดเท่าคนที่เกิดที่บ้าน จริงไหมครับ นั้นแหละครับคือปัญหา สาเหตุที่คนขายที่ดินเพราะทำอาชีพเกษตรได้เงินน้อยไม่พอกับค่าใช่จ่าย เราก็เลยพยามที่จะส่งเสริมภาคการเกษตร ทำทุกรูปแบบครับ มีกองทุนเกษตรกร มีการให้คำปรึกษาปัญหาการทำเกษตร จะพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่น่าสนใจครับ เพราะนอกจากสร้างรายได้ทางตรงให้กับเกษตรกรแล้ว ยังสร้างรายการให้กับชาวบ้านในพื้นที่ เช่นพวกรถรับจ้าง พวกขายของฝาก ร้านค้าชุมชน อีกด้วย ในการพัฒนาส่งเสริมนั้นเราต้องดูด้วยว่าพื้นที่เกษตรของชาวบ้านนั้นสามารถทำได้แค่ไหน ไม่ใช่ต้องไปทำลายป่า เพื่อสร้างที่ท่องเที่ยว แบบนั้นก็ไม่ได้ครับ นอกจากเราหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจะพยามพัฒนาส่งเสริมแล้วนั้น เรามีหลายหน่วยงานครับที่เข้ามาส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เช่น มหาวิทยาลับแม่โจ้ เข้ามาศึกษาด้นการเกษตรปลอดสารพิษ อบจ เขาก็ให้เงินมาช่วยจัดงานสตรอเบอรี่น่ะ แล้วก็ทางจังหวัดยังมีงบประมาณมาให้พัฒนาถนนป้ายต่างๆ อีกด้วยครับ” (นิเคน เสนาธรรม, สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2561)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ หน่วยงานภายนอกที่ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ 1. จังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิงโดยเพาะงานสตรอเบอร์รี่ ละของดีอำเภอสะเมิง ที่ถูกบรรจุไว้ในปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณสำหรับสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ย 2.องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนงบประมาณในการจัดงานสตรอ

เบอร์รี่และของอำเภอสะเมิง 3.ภาคการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้เข้ามาส่งเสริมการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ในอำเภอสะเมิง

สถานที่ท่องเที่ยวที่ในอำเภอสะเมิง พระธาตุม่อนเปี้ยะ เป็นโบราณสถานที่มีอายุมากกว่า 300 ปี เป็นที่เคารพนับถือของชาวสะเมิง มีความเชื่อว่าพระธาตุแห่งนี้ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งตั้งเด่นอยู่บนภูเขาลูกเดียว ล้อมรอบด้วยทุ่งนาและป่าเขาซึ่งเป็นธรรมชาติที่สวยงาน ทุกปีคณะสงฆ์และราษฎรในอำเภอสะเมิงจะจัดพิธีอบรมสมโภชสรงน้ำพระธาตุในเดือน 6 เหนือ ขึ้น 15 ค่ำ พระธาตุตั้งอยู่ที่บ้านหาดส้มป่อยหมู่ที่ 7 ต.แม่สาบ ห่างจากที่ว่าการอำเภอสะเมิงประมาณ 16 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก ผายองเป็นสถานที่ทางธรรมชาติสรรสร้างอย่างอัศจรรย์คือมีก้อนหินซ้อนกันคล้ายๆ กับพระเจดีย์อินแขวนประเทศพม่า ราษฎรตำบลแม่สาบนับถือเป็นสถานที่สำคัญยึดมั่นจิตใจรอบๆ ผายองมีหมู่บ้านชาวเขาเผ่าปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยง) และหมู่บ้านชาวเขาเผ่าลีซอที่ยังคงเป็นหมู่บ้านที่คงรักษาความเป็นอยู่โดยรูปแบบดั้งเดิมไว้ โดยเป็นหมู่บ้านชาวเขาที่มีประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ โครงการฟาร์มตัวอย่างบ้านแม่ตุงติงตามพระราชดำริ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านแม่ตุงติง เกิดขึ้นโดยพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในคราวเสด็จเยี่ยมราษฎรบ้านแม่ตุงติงในคราวแรกเป็นสถานที่สาธิต การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้าและการเกษตรนำร่อง การปศุสัตว์ รวมทั้งมีศูนย์ศิลปาชีพมีประชาชนทั้งในอำเภอและที่ต่างๆ มาเยี่ยมชมเป็นประจำ

วิถีชีวิตชาวไทยภูเขาเผ่าลีซอ ที่ตั้ง บ้านปางขุม หมู่ที่ 1 ตำบลยั้งเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ลีซอ มีวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเผ่า หนุ่มสาวจะพบปะหาคู่ครองในช่วงงานปีใหม่ประจำเผ่า มีการเต้นรำที่เรียกว่า “เต้นจะคึ” มีการละเล่นเป่าแคน ดีดซึง เป่าขลุ่ย ประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีกินวอ “กุแซวะ” (ปีใหม่) จัดในช่วงเดือนธันวาคม – มกราคมวิถีชีวิตชาวไทยภูเขากะเหรี่ยง ที่ตั้งบ้านแม่แว หมู่ที่ 2 บ้านห้วยทรายขาว หมู่ที่ 5 บ้านกิ่วเสือ หมู่ที่ 7 ตำบลยั้งเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ กะเหรี่ยง เรียกตนเองว่า “ปกาเกอะญอ” คนเชียงใหม่เรียก “ยาง” มีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะเผ่า ผู้หญิงในวัยสาวจะแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงสีขาว มีนิสัยรักสงบ มักน้อย สันโดษ ในสมัยก่อนชอบปลูกบ้านอย่างง่าย ๆ ไม่ถาวร หลังคามุงด้วยใบหญ้าหรือใบตอง ภายในบ้านจะมีเตาไฟสี่เหลี่ยม และชอบนอนข้างเตาไฟเพื่อผิงไฟในหน้าหนาว ประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีมัดมือ “กี่จื้อ” (ปีใหม่) จัดช่วงเดือนธันวาคม – มกราคม วันเวลาตามฤกษ์ยามที่หาได้ในแต่ละหมู่บ้าน

สวนสตรอเบอร์รี่ ที่ตั้ง บ้านอังคาย หมู่ที่ 4 ตำบลยั้งเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งปลูกสตรอเบอรี่ของตำบลยั้งเมิน โดยจะปลูกในช่วงฤดูหนาว ผลผลิตจะออกสู่ตลาดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เมษายน ของปีถัดไป บ้านอังคายเป็นหมู่บ้านแรกเมื่อเข้าสู่เขตตำบลยั้งเมิน ซึ่งชาวบ้านจะปลูกบ้านอยู่บนเขา

สวนกะหล่ำปลี ที่ตั้ง บ้านแม่ตะละ หมู่ที่ 6 ตำบลยั้งเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ กะหล่ำปลีเป็นพืชเขตหนาว เจริญได้ดีในสภาพอุณหภูมิต่ำ ความชื้นสูง อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตอยู่ระหว่าง 15 – 20 องศาเซลเซียล บ้านแม่ตะละเป็นแหล่งปลูกกะหล่ำปลีของตำบลยั้งเมิน โดยจะปลูกบนดอย กะหล่ำปลีเป็นพืชที่สามารถใช้รับประทานสด และนำมาประกอบอาหารทั้งผัด แกง ลวก ได้หลายแบบ ผักชนิดนี้ให้คุณค่าวิตามิน A, B5 และ C และมีแคลเซียม ผลผลิตมีมากในช่วงฤดูหนาว

ไร่นภ-ภูผาตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ นภ–ภูผา ชื่อนี้มาจากชื่อลูกชายทั้งสองคนของเจ้าของไร่นภ- มาจาก นภา ที่แปลว่า ท้องฟ้า ส่วน ภูเขา ก็คือภูเขา เป็นไร่แรกๆที่บุกเบิกการทำไร่สตรอเบอร์รีตั้งแต่รุ่นคุณพ่อ ไร่นภ – ภูผา อยู่ท่ามกลางขุนเขาและธรรมชาติรายล้อม และเป็นไร่สตรอเบอร์รีแล้ว ที่นี่ยังเปิดเป็นร้านอาหาร มีชา กาแฟ ในแต่ละมุมถูกจัดตกแต่งให้เข้ากับธรรมชาติ รวมถึงพื้นที่ของห้องพักจัดไว้ด้านหลังมีที่พักหลายแบบทั้งแบบกระท่อม ซึ่งแบบนี้จะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรมากมาย และมีรูปแบบที่ทันสมัยขึ้นมาหน่อย เช่นมีเครื่องทำน้ำอุ่น มีเครื่องใช้ไฟฟ้า

ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่เป็นไร่ที่ตั้งอยู่ทามกลางภูเขาล้อมรอบ สามารถมองวิวได้ 360 องศา ภายพื้นที่ทั้งหมด 15 ไร่ ที่ปลูก สตรอเบอรี่เป็นหลัก และมี มัลเบอรี่ มะพร้าว อินทผลัม และพืชผลอื่นๆ อีกมากมาย ไว้ตอนรับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีทุ่งดอกไม้นานา ชนิดและสิ่งปลูกสร้างที่ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินถ่ายรูปอีกหลายจุด (ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน, 2561)

ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทอง ตั้งอยู่ เลขที่ 156 หมู่ 1 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่บนภูเขาสูงกว่า 1500 เมตรจากระดับน้ำทะเล ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง นั้นได้ชื่อว่าเป็นฟาร์มสเตย์มีบรรยากาศดีอันดับต้นๆของอำเภอสะเมิง มีมุมถ่ายภาพสวยๆ และที่สำคัญ สตรอเบอร์รี่ปลอดยาฆ่าแมลง 100% ทุกกระบวนการเพาะปลูกเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัย และใส่ใจทุกขั้นตอน (ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง, 2561)

มายด์ฟูลฟาร์ม (สวนแห่งสติ) ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 123 หมู่ 4 หมู่บ้านปางเติม ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนคนทำฟาร์มออร์แกนิค อาหารมังสวิรัติ และการเรียนรู้หลักธรรม สร้างขึ้นโดย พี่หนาน อดีตพระสงฆ์ และโนริโกะ มีโอกาสต้อนรับอาสาสมัครจากทั่วโลกมาแล้วกว่า 2,000 คน โดยทุกคนใช้เวลาอยู่ร่วมกัน เหมือนครอบครัวขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าครัวทำอาหาร กินข้าว แม้แต่การทำงานท่ามกลางธรรมชาติซึ่งเปรียบได้กับ สังฆะทางฟาร์มเปิดรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อสรรสร้างให้เกิดความสามัคคี ปรองดอง และการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ข้อมูลจาก (www.mindfulfarmers.org) ในขุนเขา ตั้งอยู่ที่ 259 หมู่ 9 ตำบล สะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบ้านพักที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่โอบล้อมด้วยขุนเขา ตั้งอยู่

ที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ให้บริการห้องพักที่สะดวกสบาย เงียบสงบ เป็นส่วนตัว พร้อมด้วยบรรยากาศที่ดีของขุนเขา ไร่สตรอเบอร์รี่ และสวนผักตามฤดูกาล ให้ผู้มาเยือนรับอากาศหนาวด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นและบริการที่เป็นกันเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	212	65.2
หญิง	113	34.8
รวม	**325**	**100.0**

2 อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมาคือ 31- 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.3 และมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 – 30 ปี	81	24.9
31- 40 ปี	66	20.3
41 – 50 ปี	178	54.8
รวม	**325**	**100.0**

3 สถานภาพ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา คือ โสด และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 14.8 และน้อยที่สุด คือ มีสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถานภาพ

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	48	14.8
สมรส	213	65.5
หม้าย	48	14.8
หย่าร้าง	16	4.9
รวม	**325**	**100.0**

4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (นับรวมตัวท่าน)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2–4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาคือ 1 คน รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 9.8 และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 5 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (นับรวมตัวท่าน)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	32	9.8
2 - 4 คน	278	85.5
5 คน ขึ้นไป	15	4.6
รวม	**325**	**100.0**

5. ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาตามตำบลที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นร้อยละ 20.0 เท่ากันทุกตำบล

ตารางที่ 8 ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำบลสะเมิงใต้	65	20.0
ตำบลสะเมิงเหนือ	65	20.0
ตำบลหยั่งเมิน	65	20.0
ตำบลบ่อแก้ว	65	20.0
ตำบลแม่สาบ	65	20.0
รวม	**325**	**100.0**

6. วุฒิการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมาคือ ระดับระดับปริญญา คิดเป็นร้อยละ 24.3 และข้อที่น้อยที่สุดระดับคือ ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 วุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	198	60.9
มัธยมศึกษา	32	9.8
อนุปริญญา	16	4.9
ระดับปริญญา	79	24.3
รวม	**325**	**100.0**

2.7 ลักษณะการถือครองที่ดิน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดิน ที่ดินเป็นของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาคือ ที่ดินไม่ใช่ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 20.6 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ที่ดินเป็นของตนเอง	258	79.4
ที่ดินไม่ใช่ของตนเอง	67	20.6
รวม	**325**	**100.0**

2.8 จำนวนที่ดินที่ถือครอง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนที่ดินที่ถือครอง 5-10 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.1 และข้อที่น้อยที่สุดระดับคือ 10-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.2 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนที่ดินที่ถือครอง

จำนวนที่ดินที่ถือครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ไร่	101	31.1
5-10 ไร่	160	49.2
10-20 ไร่	30	9.2
มากกว่า 20 ไร่	34	10.5
รวม	**325**	**100**

2.9 รูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในการทำฟาร์มเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือ ไม่มีการใช้ที่ดินทำประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 รูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน

รูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำฟาร์มเกษตร	273	84.0
ไม่ใช้	52	16.0
รวม	**325**	**100**

หมายเหตุ : ผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบันสามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมได้ในอนาคต

10. อาชีพหลัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลักในการทำอาชีพเกษตรกรรม มากที่สุดจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมาคือ ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามด้วย รับราชการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และค้าขายน้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรม	245	75.4
ค้าขาย	16	4.9
รับราชการ	17	5.2
ธุรกิจส่วนตัว	47	14.5
รวม	**325**	**100**

11. รายได้ต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาคือ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.7 และข้อที่น้อยที่สุดระดับคือ 100,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.2 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 รายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 50,000 บาท	215	66.2
50,001 – 100,000 บาท	77	23.7
100,001 – 20,000 บาท	33	10.2
รวม	**325**	**100.0**

12. การประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 95.1 รองลงมาคือ ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อมูลการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ท่านมีการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประกอบ	16	4.9
ไม่ประกอบ	309	95.1
รวม	**325**	**100.0**

13. ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาคือ ไม่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สนใจ	305	93.8
ไม่สนใจ	20	6.2
รวม	**325**	**100**

2.16 ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.27 รองลงมาคือด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยที่ 3.03 ตามด้วยด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญามีค่าเฉลี่ยที่ 2.95 ด้านศักยภาพการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยที่ 2.76 และด้านความพร้อมในการให้บริการมีค่าเฉลี่ยที่ 2.69 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับภาพรวม

ความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับภาพรวม	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ	3.27	0.28	ปานกลาง
2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	2.95	0.26	ปานกลาง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	2.76	0.25	ปานกลาง
4. ความพร้อมในการให้บริการ	2.69	0.27	ปานกลาง
5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	3.03	0.39	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.94**	**0.18**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 3.42 รองลงมาคือระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.32 ตามด้วยระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 3.23 และระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 3.12 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ

ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ	**สถิติวิเคราะห์**		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**ระดับความคิดเห็น**
1. ระดับบุคคล	3.12	0.52	ปานกลาง
2. ระดับฟาร์ม	3.42	0.49	มาก
3. ระดับชุมชน	3.32	0.43	ปานกลาง
4. ระดับอำเภอ	3.23	0.44	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.27**	**0.28**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 3.18 รองลงมาคือ ระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 ตามด้วยระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 และระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา

ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	**สถิติวิเคราะห์**		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**ระดับความคิดเห็น**
1. ระดับบุคคล	2.79	0.52	ปานกลาง
2. ระดับฟาร์ม	3.18	0.46	ปานกลาง
3. ระดับชุมชน	2.90	0.50	ปานกลาง
4. ระดับอำเภอ	2.92	0.46	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.95**	**0.26**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 รองลงมาคือ ระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.91 ตามด้วยระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.67 และระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการ

ด้านศักยภาพการบริหารจัดการ	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. ระดับบุคคล	2.92	0.49	ปานกลาง
2. ระดับฟาร์ม	2.67	0.43	ปานกลาง
3. ระดับชุมชน	2.91	0.57	ปานกลาง
4. ระดับอำเภอ	2.56	0.44	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.76**	**0.25**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 รองลงมาคือ ระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.68 ตามด้วยระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 ระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.21 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการโดยภาพรวม

ด้านความพร้อมในการให้บริการ	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. ระดับบุคคล	2.65	0.42	ปานกลาง
2. ระดับฟาร์ม	2.21	0.50	น้อย
3. ระดับชุมชน	3.24	0.60	ปานกลาง
4. ระดับอำเภอ	2.68	0.43	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.69**	**0.27**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 3.82 รองลงมาคือระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 ตามด้วยระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 และระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.28 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยภาพรวม

ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. ระดับบุคคล	2.64	0.50	ปานกลาง
2. ระดับฟาร์ม	2.28	0.51	น้อย
3. ระดับชุมชน	3.35	0.62	ปานกลาง
4. ระดับอำเภอ	3.82	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.03**	**0.39**	**ปานกลาง**

2.17 ระดับความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์แยกตามระดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.12 รองลงมาคือ ศักยภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ความพร้อมในการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคล

ความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคล	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ	3.12	0.52	ปานกลาง
2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	2.79	0.52	ปานกลาง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	2.92	0.49	ปานกลาง
4. ความพร้อมในการให้บริการ	2.65	0.42	ปานกลาง
5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	2.64	0.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.82**	**0.49**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ระดับฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.42 รองลงมาคือ คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.18 ศักยภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.67 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.28 ความพร้อมในการให้บริการ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.21 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับฟาร์ม

ความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับฟาร์ม	**สถิติวิเคราะห์**		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**ระดับความคิดเห็น**
1. คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ	3.42	0.49	มาก
2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	3.18	0.46	ปานกลาง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	2.67	0.43	ปานกลาง
4. ความพร้อมในการให้บริการ	2.21	0.50	น้อย
5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	2.28	0.51	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	**2.75**	**0.47**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 รองลงมาคือคุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.32 ความพร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 ศักยภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.91 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชน

ความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชน	**สถิติวิเคราะห์**		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**ระดับความคิดเห็น**
1. คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ	3.32	0.43	ปานกลาง
2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	2.90	0.50	ปานกลาง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	2.91	0.57	ปานกลาง
4. ความพร้อมในการให้บริการ	3.24	0.60	ปานกลาง
5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	3.35	0.62	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.14**	**0.54**	**ปานกลาง**

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับอำเภออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยที่ 3.82 คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.23 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 ความพร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.68 ศักยภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับอำเภอ

ความพร้อมของผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับอำเภอ	สถิติวิเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ	3.23	0.44	ปานกลาง
2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา	2.92	0.46	ปานกลาง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	2.56	0.44	น้อย
4. ความพร้อมในการให้บริการ	2.68	0.43	ปานกลาง
5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	3.82	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.04**	**0.47**	**ปานกลาง**

2.18 ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

ปัจจัยที่ 1 คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นมีแผนในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.39 รองลงมาคือ มีกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นคุณภาพสูงขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.38 มีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.16 ตาม

ด้วยมีแผนในการจัดการให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวภายในฟาร์มกับสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพขอบเขตไม่เกิดผลกระทบซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.11และเคยได้รับรางวัล ใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณทางด้านการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 1.1 เคยได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือ ใบประกาศเกียรติคุณทางด้านการเกษตร ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 125 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 123 คน แสดงให้เห็นถึงองค์กรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องในกับการทำการเกษตรยังไม่ได้เข้าไปมีบทบาทเท่าที่ควรในการสนับสนุนและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเกษตรกร ข้อที่ 1.2 มีแผนในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 118 คน และเลือกตอบมากจำนวน 106 คน แสดงให้เห็นถึง ความสนใจในที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์สเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงซึ่งสอดคล้องกับค่าสถิติในส่วนข้อมูลขั้นพื้นฐานในหัวข้อ ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์หรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 93.8 เลือกตอบสนใจ ข้อที่ 1.3 มีกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นคุณภาพสูงขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 143 คน แสดงให้เห็นถึง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังมีการทำเกษตรกรแบบเดิมและบางกลุ่มเริ่มมีแนวโน้มในการพัฒนาผลผลิตแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของตนเพื่อนสร้างมูลค่าให้กับสินค้า ข้อที่ 1.4 มีแผนในการจัดการให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวภายในฟาร์มกับสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพขอบเขตไม่เกิดผลกระทบซึ่งกันและกัน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 128 คน แสดงให้เห็นถึง การให้ความสำคัญกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างรวมไปถึงการคำนึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในระดับหนึ่ง ข้อที่ 1.5 มีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 164 คน และเลือกตอบมากจำนวน 80คน แสดงให้เห็นถึง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ต้องทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามนโยบาย ของอำเภอที่มี นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ที่ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับบุคคล

ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับบุคคล	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.1 ท่านเคยได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือ ใบประกาศเกียรติคุณทางด้านการเกษตร	34	10.5	123	37.8	125	38.5	36	11.1	7	2.2	2.56	น้อย
1.2 ท่านมีแผนในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์	22	6.8	31	9.5	118	36.3	106	32.6	48	14.8	3.39	ปานกลาง
1.3 ท่านมีกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น คุณภาพสูงขึ้น	10	3.1	37	11.4	143	44.0	89	27.4	46	14.2	3.38	ปานกลาง
1.4 ท่านมีแผนในการจัดการให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวภายในฟาร์มกับสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพขอบเขตไม่เกิดผลกระทบซึ่งกันและกัน	27	8.3	55	16.9	128	39.4	84	25.8	31	9.5	3.11	ปานกลาง
1.5 ท่านมีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	11	3.4	48	14.8	164	50.5	80	24.6	22	6.8	3.16	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.12**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับฟาร์ม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นพื้นที่ฟาร์มของท่าน มีความสมบูรณ์สวยงามอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 รองลงมาคือสภาพอากาศในพื้นที่ฟาร์มของท่านมีอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.97 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.28 ฟาร์มของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 และประเด็นผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.52 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 1.6 พื้นที่ฟาร์มของท่าน มีความสมบูรณ์สวยงาม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากจำนวน 139 คน และเลือกตอบมากที่สุดจำนวน 115 คน แสดงให้เห็นถึง ผลการศึกษาด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพที่มีระดับความพร้อมสูงที่สุดจาก 5 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 3.27 และสอดคล้องกับภาพลักษณ์ของอำเภอสะเมิงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์และสวยงามเหมาะอย่างยิ่งในการพัฒนาให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ข้อที่ 1.7 สภาพอากาศในพื้นที่ฟาร์มของท่านมีอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบายผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากจำนวน 133 คน แสดงให้เห็นถึง สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงภูมิอากาศของอำเภอสะเมิงที่อากาศจะเย็นเกือบทั้งปีจนได้รับการขนานนามว่าเป็น สวิตเซอร์แลนด์ของเมืองไทย ข้อที่ 1.8 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 114 คน และเลือกตอบมากจำนวน 85 คน แสดงให้เห็นถึงผลผลิตทางการเกษตรของอำเภอสะเมิงที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไปในพื้นที่การเพาะปลูกนั้นสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน เป็นจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ข้อที่ 1.9 ฟาร์มของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 122 คนและเลือกตอบมากจำนวน 87 คน แสดงให้เห็นถึง เนื่องจากอาชีพหลักของประชากรอำเภอสะเมิงคือการทำเกษตรกรรมมาตั้งแต่เดิมและด้วยความหลากหลายของพืชผลของแต่ละพื้นที่ในอำเภอที่มีความแตกต่างกันทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของแต่ละชุมชนนั้นเป็นที่ยอมรับ ข้อที่ 1.10 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 130 คน แสดงให้เห็นถึง การเข้าถึงพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทำได้ยากด้วย ถนน ป้าย รวมไปถึง ลักษณะภูมิประเทศ ทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษา เรียนรู้เข้าไปถึงแหล่งเกษตรกรรมยากลำบาก และยังไม่มีการรวบรวมองค์ความรู้ในการเพาะปลูกพืชผลต่างๆ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่ รายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับฟาร์ม

ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับฟาร์ม	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.6 พื้นที่ฟาร์มของท่าน มีความสมบูรณ์สวยงาม	5	1.5	8	2.5	58	17.8	139	42.8	115	35.4	4.08	มาก
1.7 สภาพอากาศในพื้นที่ฟาร์มของท่านมีอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย	5	1.5	15	4.6	68	20.9	133	40.9	104	32.0	3.97	มาก
1.8 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน	14	4.3	63	19.4	114	35.1	85	26.2	49	15.1	3.28	ปานกลาง
1.9 ฟาร์มของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ	13	4.0	63	19.4	122	37.5	87	26.8	40	12.3	3.24	ปานกลาง
1.10 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้	45	13.8	130	40.0	101	31.1	32	9.8	17	5.2	2.52	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.42**	**มาก**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพระดับชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.32 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนของท่านมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.94 ชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น อุทยาน น้ำตก ทะเลหมอก และจุดชมวิว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.69 ชุมชนของท่านมีความโดดเด่นในด้านการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.32 ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.31 ชุมชนของท่านมีการทำการเกษตรที่มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.37 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 1.11 ชุมชนของท่านมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากจำนวน 128 คน แสดงให้เห็นถึง ความหลากหลายของทรัพยากรทางธรรมชาติส่งผลให้พื้นที่อำเภอสะเมิงที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีทั้งน้ำตก ทะเลหมอก พื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์สามารถนำมาพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของเกษตรกรในอนาคต ข้อที่ 1.12 ชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น อุทยาน น้ำตก ทะเลหมอก และจุดชมวิว ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 112 คน แสดงให้เห็นถึง ว่าถึงแม้อำเภอสะเมิงจะมีทรัพยากรที่สมบูรณ์มากก็ตามแต่ยังขาดการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมนั้นก็ยังขาดการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ข้อที่ 1.13 ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 182 คน และเลือกตอบมากจำนวน 80 คน แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนี้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ชุมชนแต่ละชุมชนในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้นยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่นของชุมชนนั้น ข้อที่ 1.14 ชุมชนของท่านมีการทำการเกษตรที่มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 150 คน แสดงให้เห็นถึงด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และแหล่งน้ำในปัจจุบันที่จำกัดทำให้การทำเกษตรกรรมจำกัดอยู่ในพืชผลไม่กี่กลุ่ม ข้อที่ 1.15 ชุมชนของท่านมีความโดดเด่นในด้านการเกษตร ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 174 คน แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการทำเกษตร ของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันซึ่งจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเรียนรู้สร้างความแปลกใหม่ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ รายละเอียดดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับชุมชน

ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับชุมชน	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.11 ชุมชนของท่านมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย	8	2.5	10	3.1	77	23.7	128	39.4	102	31.4	3.94	มาก
1.12 ชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น อุทยาน น้ำตก ทะเลหมอก และจุดชมวิว	6	1.8	24	7.4	112	34.5	105	32.3	78	24.0	3.69	มาก
1.13 ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	.3	33	10.2	182	56.0	80	24.6	29	8.9	3.31	ปานกลาง
1.14 ชุมชนของท่านมีการทำการเกษตรที่มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น	49	15.1	150	46.2	88	27.1	31	9.5	7	2.2	2.37	น้อย
1.15 ชุมชนของท่านมีความโดดเด่นในด้านการเกษตร	3	.9	34	10.5	174	53.5	84	25.8	30	9.2	3.32	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.32**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับอำเภอ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.23 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นอำเภอของท่านมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดึงดูดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.88 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.45 อำเภอของท่านมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่หรือให้ความรู้ทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ภายในอำเภอแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.29 อำเภอของท่านให้ความสำคัญในเรื่องของมลภาวะ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยที่ 3.23 อำเภอของท่านมีการจัดทำ เอกสารสำหรับเผยแพร่ ข้อมูลทางด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์ม เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ของอำเภออยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.33 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 1.16 อำเภอของท่านให้ความสำคัญในเรื่องของมลภาวะผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 187 คน แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านมลภาวะเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก มีโครงการแก้ไข แต่สามารถทำได้ยากเนื่องความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ทำให้มีวัฒนธรรมการชีวิตที่แตกต่างกันส่งผลให้การรับรู้และการให้ความสำคัญของเรื่องมลภาวะนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร ข้อที่ 1.17 อำเภอของท่านมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่หรือให้ความรู้ทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ภายในอำเภอแก่นักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 182คน และเลือกตอบมากจำวน 80 คน แสดงให้เห็นถึง ด้วยอาชีพหลักของประชาชนอำเภอสะเมิงคือการทำเกษตรกรรมทำให้ภายในอำเภอนั้นมีความหลากหลายของพืชผลที่โดดเด่นและแตกต่างอีกทั้งลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทำให้แปลงเกษตรนั้นดูมีความสวยงามดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่อำเภอสะเมิง ข้อที่ 1.18 อำเภอของท่านมีการจัดทำ เอกสารสำหรับเผยแพร่ ข้อมูลทางด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์ม เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ของอำเภอผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 144 คน แสดงให้เห็นถึงทางอำเภอยังขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งตรงกับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับชุมชนนอกจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้วยังทางอำเภอยังขาดกาการจัดทำเอกสารสำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นจุดเด่นของอำเภอควรที่จะมีจุดบริการไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่ได้มีโอกาสเข้ามาสอบถามเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยและเป็นการจัดสถานที่ไว้สำหรับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปในตัว ข้อที่ 1.19 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 115 คน และเลือกตอบมากจำนวน 101 คน แสดงให้เห็นถึงทางอำเภอได้พยามที่จะรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุดหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกกระทบ หรือฟื้นตัวได้ยาก ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีอยู่ มีการจัด

กิจกรรมที่เหมาะสมและปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบ และกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิมเป็นต้น ข้อที่ 1.20 อำเภอของท่านมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดึงดูดผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากจำนวน 117 คน แสดงให้เห็นถึง ความหลากหลายทางด้านการทำการเกษตร นอกจากนั้นยังมี ฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียง อย่างเช่น ไร่ภูภา ไร่สตรอเบอร์รี่วงวาน เป็นต้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้เดินทางมาเที่ยวในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับอำเภอ

ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ ระดับอำเภอ	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.16 อำเภอของท่านให้ความสำคัญในเรื่องของมลภาวะ	6	1.8	35	10.8	187	57.5	71	21.8	26	8.0	3.23	ปานกลาง
1.17 อำเภอของท่านมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่หรือให้ความรู้ทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ภายในอำเภอแก่นักท่องเที่ยว	3	.9	33	10.2	182	56.0	80	24.6	27	8.3	3.29	ปานกลาง
1.18 อำเภอของท่านมีการจัดทำ เอกสารสำหรับเผยแพร่ ข้อมูลทางด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่	49	15.1	144	44.3	105	32.3	27	8.3	0	0	2.33	น้อย
1.19 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16	4.9	36	11.1	115	35.4	101	31.1	57	17.5	3.45	มาก
1.20 อำเภอของท่านมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดึงดูด	10	3.1	15	4.6	81	24.9	117	36.0	102	31.4	3.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.23**	**ปานกลาง**

ปัจจัยที่ 2 ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.79 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นมีองค์ความรู้ที่แตกต่างจากคนอื่นสำหรับใช้ในการทำการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.36 มีองค์ความรู้ทางการทำการเกษตร ที่สะท้อนภูมิปัญญามีเอกลักษณ์ของชุมชนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 3.19 นำความรู้ด้านทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการทำการเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.58 มีองค์ความรู้เพียงพอเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.45 ได้รับการยอมรับยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำการเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.35 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 2.1 มีองค์ความรู้ทางการทำการเกษตรที่สะท้อนภูมิปัญญา มีเอกลักษณ์ของชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 112 คน และเลือกตอบมากจำนวน 88 คน แสดงให้เห็นถึงตัวบุคคลที่มีองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้นมีความเป็นเอกลักษณะสามารถสะท้อนภูมิปัญญาของชุมชนได้ นั้นเป็นผลดีต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ที่แปลกใหม่จากผู้ที่มีองค์ความรู้โดยตรงเป็นการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาผ่านทางตัวบุคคลให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้ ข้อที่ 2.2 มีองค์ความรู้ที่แตกต่างจากคนอื่นสำหรับใช้ในการทำการเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 115 คน และเลือกตอบมากจำนวน 102 คน แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่หลากหลายในการปลูกพืชแต่ละชนิดแต่ละพื้นที่อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนที่มีค่าความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ 2.3 นำความรู้ด้านทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการทำการเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 130 คน แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องการเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการเกษตรเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการฟาร์ม และเพื่อให้สอดคล้องนโยบาย 4.0 ของรัฐบาลปัจจุบันตัวเกษตรเองจำเป็นต้องเรียนรู้และนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆเข้ามาเพื่อพัฒนาผลผลิตทางด้านเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าของสิ้นค้าเกษตรของฟาร์มรวมไปถึงเป็นพื้นที่ในการขายและโฆษณาให้กับผู้คนภายนอกรวมไปถึงนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในฟาร์ม ข้อที่ 2.4 ได้รับการยอมรับยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำการเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 166 คน แสดงให้เห็นถึง การเข้ามาส่งเสริมและเรียนรู้จากหน่วยงานภาคภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทในการทำการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างซึ่งตรงกับความพร้อมในระดับบุคคลด้านกายภาพและชีวภาพ ข้อที่ว่าท่านเคยได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณทางด้านการเกษตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นถึง องค์กรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องในกับการทำการเกษตรยังไม่ได้เข้าไปมีบทบาทเท่าที่ควรในการสนับสนุนและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเกษตรกร ข้อที่ 2.5 มี

องค์ความรู้เพียงพอเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 141 คน แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา อบรม และให้ความรู้ในเรื่องของนวัตกรรมใหม่ๆ ในปัจจุบันที่สามารถช่วยในเรื่องการทำเกษตรกรรมในปัจจุบัน รายละเอียดดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับบุคคล

ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับบุคคล	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2.1 ท่านมีองค์ความรู้ทางการทำการเกษตรที่สะท้อนภูมิปัญญามีเอกลักษณ์ของชุมชน	37	11.4	42	12.9	112	34.5	88	27.1	46	14.2	3.19	ปานกลาง
2.2 ท่านมีองค์ความรู้ที่แตกต่างจากคนอื่นสำหรับใช้ในการทำการเกษตร	20	6.2	40	12.3	115	35.4	102	31.4	48	14.8	3.36	ปานกลาง
2.3 ท่านนำความรู้ด้านทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการทำการเกษตร	28	8.6	130	40.0	122	37.5	38	11.7	7	2.2	2.58	น้อย
2.4 ท่านได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำการเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน	37	11.4	166	51.1	95	29.2	23	7.1	4	1.2	2.35	น้อย
2.5 ท่านมีองค์ความรู้เพียงพอเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	35	10.8	141	43.4	118	36.3	28	8.6	3	.9	2.45	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.79**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับฟาร์ม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นฟาร์มของท่านมีการทำการเกษตรแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.07 ฟาร์มของท่านมีความโดดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.38 ในฟาร์มของท่านมีการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรของฟาร์ม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.29 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายใน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.61 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายนอกอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.55 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 2.6 ในฟาร์มของท่านมีการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรของฟาร์มผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 137 คน แสดงให้เห็นถึง เกษตรกรบางส่วนมีการเทคโนโลยีมาแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพหลากหลาย ข้อที่ 2.7 ฟาร์มของท่านมีความโดดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 142 คน และเลือกตอบมากจำนวน 82 คน แสดงให้เห็นถึงแปลงเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้นำเอาภูมิปัญญาซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่มาใช้ในการทำเกษตรกรรม และยังตรงกับ ความพร้อมในระดับบุคคล ข้อที่ว่า มีองค์ความรู้ทางการทำการเกษตร ที่สะท้อนภูมิปัญญา มีเอกลักษณ์ของชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและมาก ตัวบุคคลที่มีองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้นมีความเป็นเอกลักษณะสามารถสะท้อนภูมิปัญญาของชุมชนได้ นั้นเป็นผลดีต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ที่แปลกใหม่จากผู้ที่มีองค์ความรู้โดยตรงเป็นการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาผ่านทางตัวบุคคลให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้ ข้อที่ 2.8 ฟาร์มของท่านมีการทำการเกษตรแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากที่สุด จำนวน 135 คน แสดงให้เห็นถึง ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการเกษตรของอำเภอสะเมิงที่จะมุ่งเน้นให้การเกษตรของอำเภอสะเมิงเป็นเกษตรแบบอินทรีย์โดยได้รับความร่วมจากสถาบันการศึกษาอย่างเช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อย่างมากเนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวหันมาให้ความสำคัญกับเรื่อสุขภาพมากขึ้นหากภายในฟาร์มมีการจัดการพืชผลแบบเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัยนั้นจะทำให้ประเด็นที่สำคัญในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ฟาร์ม ข้อที่ 2.9 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายนอกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 127 คน แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงพื้นที่ทางเกษตรกรรมนั้นเป็นไปได้ยากและยังขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายในไปสู่หน่วยงานภายนอกจึงทำให้หน่วยงานภายนอกยังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ ข้อที่ 2.10 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายในผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากจำนวน

142 คน แสดงให้เห็นถึง อำเภอสะเมิงมีหน่วยงานด้านการเกษตร เช่น เกษตรอำเภอสะเมิงที่ลงพื้นที่เกษตรกรเพื่อดูแลและให้คำปรึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรมภูมิปัญญา ระดับฟาร์ม

ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรมภูมิปัญญา ระดับฟาร์ม	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2.6 ในฟาร์มของท่านมีการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรของฟาร์ม	17	5.2	38	11.7	137	42.2	97	29.8	36	11.1	3.29	ปานกลาง
2.7 ฟาร์มของท่านมีความโดดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	12	3.7	35	10.8	142	43.7	89	27.4	47	14.5	3.38	ปานกลาง
2.8 ฟาร์มของท่านมีการทำการเกษตรแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์	1	.3	14	4.3	79	24.3	96	29.5	135	41.5	4.07	มาก
2.9 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายนอก	44	13.5	127	39.1	102	31.4	35	10.8	17	5.2	2.55	น้อย
2.10 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายใน	20	6.2	142	43.7	118	36.3	32	9.8	13	4.0	2.61	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.18**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.90 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนของท่านมีการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.29 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.94 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่ภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.87 ชุมชนของท่านมี กฎ กติกาและแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.83 ชุมชนของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท่องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.58 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 2.11 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่ภายนอกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 136 คน แสดงให้เห็นถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของวัฒนธรรมของชุมชนแต่ละพื้นที่ภายในอำเภอสะเมิงทำให้ชาวอำเภอสะเมิงทราบกันดีว่า ประเพณีนี้วัฒนธรรมนี้เป็นของชุมชนใด พื้นที่ใด ข้อที่ 2.12 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 140 คน แสดงให้เห็นถึง บางชุมชนมีการถ่ายถอดวัฒนธรรมแต่บางชุมชนยังไม่ได้มีการถ่ายถอดและปลูกฝั่งให้กับคนรุ่นใหม่อาจจะเนื่องมากจากการย้ายถิ่นฐานของคนรุ่นใหม่เข้าไปทำงานในตัวเพราะการทำอาชีพเกษตรกรรมในอำเภอสะเมิงในปัจจุบันนั้นโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน ทำให้วัฒนธรรมของชุมชนยังไม่สามารถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ได้ ข้อที่ 2.13 ชุมชนของท่านมี กฎ กติกาและแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 141 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 91 คน แสดงให้เห็นถึง ถึงแม้ว่าชุมชนแต่ละชุมชนจะมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเพียงใดก็ยังขาดการปกป้องวัฒนธรรมนั้นๆ มีเยาวชนบางกลุ่มพยามที่จะบิดเบือนวัฒนธรรมเหล่านี้ผ่านการแต่งกาย ผ่านการพูดที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้บางครั้งนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปในพื้นที่ไม่ประทับใจและยังขาดการให้ความรู้และแนะนำวัฒนธรรมเหล่านี้ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเรื่องมาจากการสื่อสาร ข้อที่ 2.14 ชุมชนของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 135 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 119 คน แสดงให้เห็นถึง ชุมชนยังขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องของวัฒนธรรม ประเพณีให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งควรที่จะมีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนและนำเสนอผ่านแผ่นผับเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อลดปัญหาพฤติกรรมโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไปละเมิดวัฒนธรรมต่างๆ ข้อที่ 2.15 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 109 คน และเลือกตอบมากจำนวน 97 คน แสดงให้

เห็นถึง ชุมชนมีให้ความสำคัญในเรื่องของวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง กล่าวคืออำเภอสะเมิงนั้นมีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย และเป็นเอกลักษณ์ และมีการอนุรักษ์และส่งเสริมโดยผู้ที่เข้าไปในพื้นที่สามารถพบเห็นได้จาก การพูด การกิน การแสดงของชาวบ้านผู้อาวุโสและเยาวชนบางกลุ่มในพื้นที่ ที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมเหล่านี้ไว้แบบเดิม และผ่านทางการแสดงต่างๆ ตามงานเทศการสำคัญๆประจำปีอย่างเช่นงานเทศกาลสตรอเบอร์รี่ที่จะจัดขึ้นทุกเดือนกุมพาพันธ์ของทุกปี ก็จะมีการจัดการแสดงวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน แต่ละชนเผ่าให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเพลินเพลิน รายละเอียดดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับชุมชน

ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับชุมชน	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2.11 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่ภายนอก	52	16.0	48	14.8	136	41.8	66	20.3	23	7.1	2.87	ปานกลาง
2.12 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่	49	15.1	43	13.2	140	43.1	63	19.4	30	9.2	2.94	ปานกลาง
2.13 ชุมชนของท่านมี กฎ กติกาและแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรม	20	6.2	92	28.3	141	43.4	65	20.0	7	2.2	2.83	ปานกลาง
2.14 ชุมชนของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท่องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	31	9.5	119	36.6	135	41.5	34	10.5	6	1.8	2.58	น้อย
2.15 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม	12	3.7	64	19.7	109	33.5	97	29.8	43	13.2	3.29	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.90**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับอำเภอ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.92 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นอำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.37 อำเภอของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.20 อำเภอของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.07 อำเภอของท่านมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.51 อำเภอของท่าน มีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำชุมชนเพื่อความรู้ความเข้าในการรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.48 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 2.16 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 126 คน แสดงให้เห็นถึง การขาดองค์ความรู้ในเรื่องการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเพื่อพัฒนาผลผลิตทำฟาร์มซึ่งตรงกับ ความพร้อมในระดับบุคคล ข้อที่ว่า มีองค์ความรู้เพียงพอเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบ แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา อบรม และให้ความรู้ในเรื่องของนวัตกรรมใหม่ๆในปัจจุบันที่สามารถช่วยในเรื่องการทำเกษตรกรรมในปัจจุบัน ข้อที่ 2.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 117 คน แสดงให้เห็นถึงการขาดองค์ความรู้ใหม่ๆในการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างบางคนทำให้ผลิตทางเกษตรนั้นไม่มีความแปลกใหม่ไปจากเดิมทั้งด้านคุณภาพและลักษณะภายนอก ข้อที่ 2.18 อำเภอของท่านมีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 124 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 120 คน แสดงให้เห็นถึงแม้ว่าทางอำเภอสะเมิงจะนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวแต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในการให้ความรู้เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาให้กับนักท่องเที่ยว ข้อที่ 2.19 อำเภอของท่านให้ความสำคัญ ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 133 คน แสดงให้เห็นถึง อำเภอสะเมิงให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเห็นได้ผ่านงานเทศกาลต่างๆ ที่ทางอำเภอสะเมิง จัดขึ้นมาเช่นงานเทศกาลสตรอเบอร์รี่ที่นอกจากเป็นการซื้อขายสตรอเบอร์รี่สร้างรายได้ให้กับชาวอำเภอสะเมิงแล้วยังเป็นเวทีถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีงามสู่สายตาของผู้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมไปถึงเว็บไซต์ของทางอำเภอก็มีพื้นที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมต่างๆของอำเภอสะเมิงอีกด้วย ข้อที่ 2.20 อำเภอของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 161 คน แสดงให้เห็นถึงอำเภอสะ

เมิง มีให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในพื้นที่สื่อ เช่น เว็บไซต์ของอำเภอสะเมิง แต่ยังขาดการให้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม อย่างเช่นการทำเป็นหนังสือแนะนำให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ของอำเภอเป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรมภูมิปัญญา ระดับอำเภอ

ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ระดับอำเภอ	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2.16 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดการฟาร์ม เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร	37	11.4	126	38.8	124	38.2	34	10.5	4	1.2	2.51	น้อย
2.17 มีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร	24	7.4	31	9.5	117	36.0	104	32.0	49	15.1	3.37	ปานกลาง
2.18 มีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าในการรองรับนักท่องเที่ยว	44	13.5	120	36.9	124	38.2	33	10.2	4	1.2	2.48	น้อย
2.19 อำเภอของท่านให้ความสำคัญ ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	30	9.2	54	16.6	133	40.9	79	24.3	29	8.9	3.07	ปานกลาง
2.20 อำเภอของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	14	4.3	41	12.6	161	49.5	84	25.8	25	7.7	3.20	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.92**	**ปานกลาง**

3.3 ปัจจัยที่ 3 ศักยภาพการบริหารการจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริการจัดการระดับบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.92 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นมีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์เพื่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.20 มีแผนในการจัดการควบคุมเพื่อให้การพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จนสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.02 มีแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.00 มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวท่านเองให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.77 มีเงินทุนที่เพียงพอต่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.63 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 3.1 มีแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 101 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 89 คนแสดงให้เห็นถึง ความเป็นจริงเนื่องจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95.1 เปอร์เซ็นต์ยังไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จึงทำให้ยังไม่มีแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ข้อที่ 3.2 มีเงินทุนที่เพียงพอต่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 121 คน และเลือกตอบน้อย 110 คน แสดงให้เห็นถึงด้วยอาชีพส่วนใหญ่ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 75.4 เปอร์เซ็นต์ และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวนร้อยละ 66 เปอร์เซ็นต์ และด้วยค่าวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์นั้นมีราคาสูง ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีเงินทุนไม่เพียงพอต่อการประกอบกิจารฟาร์มสเตย์ ข้อที่ 3.3 มีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์เพื่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 127 คน แสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงอย่างมากเนื่องจากการจัดซื้อเครื่องจักรเพื่อมาพัฒนาฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีต้นทุนที่สูงมาก เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดซื้อเครื่องจักรที่จำเป็น โดยการให้เกษตรมีสิทธิในการยืมผ่านเงื่อนไขต่างๆที่ฝ่ายหน่วยงานเป็นผู้กับกำหนดเพื่อความเป็นระเบียบและเกิดผลประโยชน์สูงสุด ข้อที่ 3.4 มีแผนในการจัดการควบคุมเพื่อให้การพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จนสำเร็จผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 108 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 87 คนแสดงให้เห็นถึง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและน้อยเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินลงทุนและยังขาดบุคลากรที่มีองค์ความรู้ทำให้การพัฒนาพื้นที่เกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์นั้นเป็นไปได้ยาก ข้อที่ 3.5 มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวท่านเองให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่านผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 130 คน แสดงให้เห็นถึง ความรู้ในการ

บริหารจัดการของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีค่อนข้างน้อย ซึ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการกิจการฟาร์มสเตย์ รายละเอียดดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับบุคคล

ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับบุคคล	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.1 ท่านมีแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว	28	8.6	89	27.4	101	31.1	69	21.2	38	11.7	3.00	ปานกลาง
3.2 ท่านมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	39	12.0	110	33.8	121	37.2	41	12.6	14	4.3	2.63	ปานกลาง
3.3 มีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์เพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	19	5.8	58	17.8	127	39.1	80	24.6	41	12.6	3.20	ปานกลาง
3.4 ท่านมีแผนในการจัดการควบคุมเพื่อให้การพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จนสำเร็จ	25	7.7	87	26.8	108	33.2	64	19.7	41	12.6	3.02	ปานกลาง
3.5 ท่านมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวท่านเองให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่าน	25	7.7	130	40.0	101	31.1	32	9.8	37	11.4	2.77	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.92**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริการจัดการระดับฟาร์ม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.67 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นฟาร์มของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.73 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดจำนวนนักท่องเทียวในเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.68 ฟาร์มของท่านมีการจัดจำหน่ายสินค้าของฝากที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.66 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดพื้นที่สำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.60 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 3.6 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดพื้นที่สำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 187 คน แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของพื้นที่ฟาร์มส่วนใหญ่และการให้ความสำคัญกับการจัดสรรพื้นของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามง่ายดูการดูแลจัดการ ข้อที่ 3.7 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดจำนวนนักท่องเทียวในเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของฟาร์มผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 180 คน แสดงให้เห็นถึง ความสอดคล้องกับประเด็นการกำหนดพื้นที่สำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.1 ยังไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ข้อที่ 3.8 ฟาร์มของท่านมีการจัดจำหน่ายสินค้าของฝากที่ระลึกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 159 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 100 คน แสดงให้เห็นถึง ความเกษตรกรไม่มั่นใจว่าผลผลิตของฟาร์มนั้นมีคุณค่ามากพอที่จะนำมาจัดจำหน่ายเป้นของฝากที่ระลึกได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งสร้างมาราฐานในเรื่องของฝากที่ระลึกเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอีกช่องทางหนึ่ง ข้อที่ 3.9 ฟาร์มของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 157 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 93 คน แสดงให้เห็นถึง พื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่ฟาร์มจึงทำให้ยังไม่มีการจัดสรรในเรื่องระบบสาธารณูปโภคอย่างเป็นระบบได้ ข้อที่ 3.10 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 181 คน แสดงให้เห็นถึง เนื่องจากดูการทำเกษตรของพืชแต่ละชนิดมีช่วงเวลาที่ถูกกำหนดไว้อย่างแน่ชัดอยู่แล้วเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าส่วนใหญ่จึงสามารถที่จะกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของแต่ละปีอีกด้วย รายละเอียดดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับฟาร์ม

ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการระดับฟาร์ม	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.6 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดพื้นที่สำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	19	5.8	97	29.8	187	57.5	20	6.2	2	.6	2.65	ปานกลาง
3.7 มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของฟาร์ม	24	7.4	92	28.3	180	55.4	21	6.5	8	2.5	2.68	ปานกลาง
3.8 ฟาร์มของท่านมีการจัดจำหน่ายสินค้าของฝากที่ระลึก	28	8.6	100	30.8	159	48.9	28	8.6	10	3.1	2.66	ปานกลาง
3.9 ฟาร์มของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	26	8.0	93	28.6	157	48.3	38	11.7	11	3.4	2.73	ปานกลาง
3.10 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว	30	9.2	93	28.6	181	55.7	18	5.5	3	.9	2.60	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.67**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริการจัดการระดับชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.91 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนของท่านมีกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.34 ชุมชนของท่านมีกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.19 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.94 ชุมชนของท่านมีการตลาดและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.71 ชุมชนของท่านมีองค์กรหรือกลไก ที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนภายในชุมชนเพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.39 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 3.11 ชุมชนของท่านมีองค์กรหรือกลไกที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนภายในชุมชนเพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 168 คน แสดงให้เห็นถึง แม้ว่าอำเภอสะเมิงนั้นจะมีกลุ่มเกษตรกรหลากหลายกลุ่มที่รวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อพัฒนาพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแต่ยังไม่มีกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันเพื่อให้บริการแกนักท่องเที่ยว ข้อที่ 3.12 คนภายในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 110 คน แสดงให้เห็นถึง ประชากรของกลุ่มชนบางพื้นที่เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ที่สามารถสร้างรายได้ทางตรงและทางอ้อมให้กับประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ข้อที่ 3.13 ชุมชนของท่านมีกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 118 คน และเลือกตอบมากจำนวน 98 คนแสดงให้เห็นถึงชุมชนหลายชุมชนให้ความสำคัญต่อการรักษาสภาพแวดล้อมโดยมีกฎให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อไม่ให้กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ข้อที่ 3.14 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 124 คน แสดงให้เห็นถึง ชุมชนบางชุมชนให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้บริการแกนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่ 3.15 ชุมชนของท่านมีการตลาดและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 129 คน แสดงให้เห็นถึง ช่องทางการการประชาสัมพันธ์และโฆษณายังไม่เพียงพอต่อการประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องหาพื้นที่ให้กับชุมชนแต่ละชุมชนได้มีโอกาสนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนรวมไปถึงวัฒนธรรม เอกลักษณ์ต่างๆ เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ รายละเอียดดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับชุมชน

ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับชุมชน	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.11 ชุมชนของท่านมีองค์กรหรือกลไก ที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนภายในชุมชนเพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	40	12.3	168	51.7	75	23.1	34	10.5	8	2.5	2.39	น้อย
3.12 คนภายในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	35	10.8	47	14.5	110	33.8	87	26.8	46	14.2	3.19	ปานกลาง
3.13 ชุมชนของท่านมีกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชน	21	6.5	42	12.9	118	36.3	93	28.6	51	15.7	3.34	ปานกลาง
3.14 มีการส่งเสริมศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว	22	6.8	85	26.2	124	38.2	78	24.0	16	4.9	2.94	ปานกลาง
3.15 ชุมชนของท่านมีการตลาดและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชน	31	9.5	129	39.7	86	26.5	61	18.8	18	5.5	2.71	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.91**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริการจัดการระดับอำเภอ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.56 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นอำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.98 อำเภอของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.85 อำเภอของท่านมีมาตรการ ในการดูแล ควบคุม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.36 อำเภอของท่านมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.35 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.25 และ เมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 3.16 อำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 125 คน แลเลือกตอบน้อยจำนวน 87 คน แสดงให้เห็นถึง หน่วยงานราชการในพื้นที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อที่ 3.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 126 คน แสดงให้เห็นถึง หน่วยงานราชการในพื้นที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งตรงกับข้อที่ว่าอำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและน้อย ข้อที่ 3.18 อำเภอของท่านมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 154 คน แสดงให้เห็นถึงแม้ว่าอำเภอสะเมิงที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สวยงามหลายแห่งแต่ยังขายการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง ข้อที่ 3.19 อำเภอของท่านมีมาตรการ ในการดูแล ควบคุม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 162 คน แสดงให้เห็นถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหลายแห่งยังไม่ได้มาตรฐาน ยังไม่ปลอดภัยสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ข้อที่ 3.20 อำเภอของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 104 คน แสดงให้เห็นถึง ด้วยสภาพลักษณะการกระจายตัวของแต่ละตำบล และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ยากจะเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิงทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับอำเภอ

ด้านศักยภาพการบริหารการจัดการ ระดับอำเภอ	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.16 อำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	18	5.5	87	26.8	125	38.5	73	22.5	22	6.8	2.98	ปานกลาง
3.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	65	20.0	126	38.8	122	37.5	11	3.4	1	.3	2.25	น้อย
3.18 อำเภอของท่านมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	58	17.8	154	47.4	68	20.9	30	9.2	15	4.6	2.35	น้อย
3.19 อำเภอของท่านมีมาตรการ ในการดูแลควบคุม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภาย	56	17.2	162	49.8	62	19.1	21	6.5	24	7.4	2.36	น้อย
3.20 อำเภอของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	43	13.2	104	32.0	85	26.2	43	13.2	50	15.4	2.85	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.56**	**น้อย**

3.4 ปัจจัยที่ 4 ความพร้อมในการให้บริการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.65 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ภาษา ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.73 มีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.69 มีการเตรียมแผนในการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.68 มีการพัฒนาทักษะของท่านเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.63 มีแผนการจัดเตรียมสิ่งอวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น อินเตอร์เน็ต ไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ในฟาร์มของท่านอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.50 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 4.1 ท่านมีการพัฒนาทักษะของท่านเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 183 คน แสดงให้เห็นถึง การตระหนักถึงการให้บริการที่ดีและเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ข้อที่ 4.2 ท่านมีการเตรียมแผนในการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 180 คน แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีแผนในการตอนรับนักท่องเที่ยวเนื่องจากร้อยละ 95.1 ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์จึงทำให้ยังไม่เคยมีโอกาสได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพราะเรื่องการให้บริการและสร้างความคุ้นเคยนั้นจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์เรียนรู้จากการตอนรับนักท่องเที่ยวจริง ข้อที่ 4.3 ท่านมีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 162 คน แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมและความมั่นใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญหากจะดำเนินกิจการฟาร์สเตย์ผู้ดำเนินกิจการต้องรักในการให้บริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจที่สุด ข้อที่ 4.4 ท่านความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ภาษา ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 157 คน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มที่มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นเป็นกลุ่มที่ชื่อชอบการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ เพราะแหล่งกำเนิดการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์นั้นก็มาจากต่างชาติ คือ ประเทศอิตาลีในปี 1980 ข้อที่ 4.5 ท่านมีแผนการจัดเตรียมสิ่งอวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น อินเตอร์เน็ต ไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ในฟาร์มของท่านผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 172 คน แสดงให้เห็นถึง การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร วิถีชีวิตแบบชนบทความจำเป็นในด้านของอินเตอร์นั้นเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือ

ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน แต่ในปัจจุบันก็ต้องยอมรับว่า อินเทอร์เน็ตนั้นมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เราเป็นอย่างมาก ซึ่งหากฟาร์มสเตย์ที่ใดสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวในเรื่องนี้ได้ก็เป็นเรื่องที่ดีแต่ถ้าไม่สามารถให้บริการอินเตอร์เน็ตก็ไม่ใช่เรื่องที่ไม่เหมาะสม รายละเอียดดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระดับความพร้อมของผู้เกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับบุคคล

ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับบุคคล	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4.1 ท่านมีการพัฒนาทักษะของท่านเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการ	22	6.8	99	30.5	183	56.3	19	5.8	2	.6	2.63	ปานกลาง
4.2 ท่านมีการเตรียมแผนในการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยว	24	7.4	92	28.3	180	55.4	21	6.5	8	2.5	2.68	ปานกลาง
4.3 ท่านมีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการแก่นักท่องเที่ยว	27	8.3	95	29.2	162	49.8	31	9.5	10	3.1	2.69	ปานกลาง
4.4 ท่านมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ภาษา ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	26	8.0	93	28.6	157	48.3	38	11.7	11	3.4	2.73	ปานกลาง
4.5 ท่านมีแผนการจัดเตรียมสิ่งอวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น อินเตอร์เน็ต ไว้บริการ ในฟาร์มของท่าน	44	13.5	92	28.3	172	52.9	15	4.6	2	.6	2.50	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.65**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับฟาร์ม ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.21 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นฟาร์มของท่านมีการให้บริการด้านอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.24 ฟาร์มของท่านมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ทางเดินเท้า ห้องน้ำ ที่นั่งพักและป้ายสื่อความหมาย) อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.23 ฟาร์มของท่านมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.21 ภายในฟาร์มของท่านมีที่พักไว้รับรองนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.19 ฟาร์มของท่านมีบริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียงอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.17 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 4.6 ภายในฟาร์มของท่านมีที่พักไว้รับรองนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 132 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 104 คน แสดงให้เห็นถึง พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์จึงยังไม่มีที่พักไว้รองรับนักท่องเที่ยว ข้อที่ 4.7 ฟาร์มของท่านมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ทางเดินเท้า ห้องน้ำ ที่นั่งพักและป้ายสื่อความหมาย) ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 145 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 89 คน แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ฟาร์มของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและน้อย เหตุผลเนื่องมากจากผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นั้นยังไม่ได้ดำเนินกิจการฟาร์สเตย์จึงส่งผลให้พื้นที่การเกษตรที่มีอยู่นั้นไม่จำเป็นต้องมีระบบสาธารณูปโภคเหล่านี้ ข้อที่ 4.8 ฟาร์มของท่านมีบริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียงผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 131 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 96 คน แสดงให้เห็นถึง ความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆยังอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเนื่องจากอำเภอสะเมิงยังขาดแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ได้มาตรฐาน ข้อที่ 4.9 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการด้านอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 118 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 95 คน แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ยังไม่มีความพร้อมในด้านให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มเนื่องจากยังไม่ได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ข้อที่ 4.10 ฟาร์มของท่านมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 126 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 89 คน แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมของการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่อยู่ในระดับปานกลางละน้อยเนื่องจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีสมาชิกครอบครัวอยู่ที่ 2-4 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเพียงพอต่อการตอนรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่หากกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวนมากกว่า 20 คนขึ้นไป อาจจะทำให้ได้รับการบริการที่ไม่ทั่วถึง รายละเอียดดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับฟาร์ม

ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับฟาร์ม	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4.6 ภายในฟาร์มของท่านมีที่พักไว้รับรองนักท่องเที่ยว	82	25.2	104	32.0	132	40.6	7	2.2	0	0	2.19	น้อย
4.7 ฟาร์มของท่านมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ทางเดินเท้า ห้องน้ำ ที่นั่งพักและป้ายสื่อความหมาย)	84	25.8	89	27.4	145	44.6	6	1.8	1	.3	2.23	น้อย
4.8 มีบริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียง	90	27.7	96	29.5	131	40.3	7	2.2	1	.3	2.17	น้อย
4.9 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการด้านอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย	89	27.4	95	29.2	118	36.3	20	6.2	3	.9	2.24	น้อย
4.10 ฟาร์มของท่านมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว	95	29.2	89	27.4	126	38.8	7	2.2	8	2.5	2.21	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.21**	**น้อย**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.24 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนของท่านมีการป้องกัน จัดการและแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจากการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.40 ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.38 ชุมชนของท่านมีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.27 ชุมชนของท่านมีบทบาทในการจัดการ ดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.26 ชุมชนของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.89 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 4.11 ชุมชนของท่านมีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 136 คน แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการรวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาและรักษาทรัพยากรส่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจในการเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ ข้อที่ 4.12 ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 144 คน แสดงให้เห็นถึง แต่ละชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคที่พอใช้ ซึ่งแล้วแต่ปัจจัยด้านต่างๆและการเข้าถึงพื้นที่ของชุมชนนั้นๆ ข้อที่ 4.13 ชุมชนของท่านมีการป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 125 คน และเลือกตอบมากจำนวน 100 คน แสดงให้เห็นถึง ระดับชุมชนให้ความสำคัญกับเรื่องของมลภาวะที่เกิดจากการท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับความพร้อมระดับชุมชน หัวข้อที่ว่าชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและเลือกตอบมาก ข้อที่ 4.14 ชุมชนของท่านมีบทบาทในการจัดการ ดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 139 คน แสดงให้เห็นถึง การเอาใจใส่ในระดับชุมชนต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ของตน เพื่อให้นักทองเที่ยวได้รับความรู้ สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ ข้อที่ 4.15 ชุมชนของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 118 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 103 คนแสดงให้เห็นถึง การเดินทางเข้าไปในแต่ละชุมชนลำบากและด้วนระคมนาคมที่ยังไม่ดีมากนักนั้นส่งผลให้การให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนที่ต้องการเดินทางไปเที่ยวยังชุมชนนั้นๆ เป็นไปอย่างยากลำบาก รายละเอียดดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับชุมชน

ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับชุมชน	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4.11 ชุมชนของท่านมีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว	16	4.9	41	12.6	136	41.8	101	31.1	31	9.5	3.27	ปานกลาง
4.12 ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยว	13	4.0	32	9.8	144	44.3	89	27.4	47	14.5	3.38	ปานกลาง
4.13 ชุมชนของท่านมีการป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยว	16	4.9	35	10.8	125	38.5	100	30.8	49	15.1	3.40	ปานกลาง
4.14 ชุมชนของท่านมีบทบาทในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว	16	4.9	41	12.6	139	42.8	98	30.2	31	9.5	3.26	ปานกลาง
4.15 ชุมชนของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน	20	6.2	103	31.7	118	36.3	59	18.2	25	7.7	2.89	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.24**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการระดับอำเภอภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.68 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นอำเภอของท่านมีโครงการเพื่อป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.36 อำเภอของท่านมีโรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพียงพอ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉินอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.00 อำเภอของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในอำเภออยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.48 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมให้ความรู้ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.44 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านภาษา แก่ผู้ประกอบกิจการหรือเกษตรกรที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.10 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 4.16 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมให้ความรู้ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 142 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 129 แสดงให้เห็นถึง หน่วยงานราชการในพื้นที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการความรู้ในด้านการบริการนักท่องเที่ยวแก่เกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ หรือผู้ที่ประกอบกิจการอยู่แล้ว ซึ่งตรงกับความพร้อมในระดับอำเภอข้อที่ว่าอำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและน้อย และข้อที่ว่าอำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบน้อยจำนวน ข้อที่ 4.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านภาษา แก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยจำนวน 117 คน แสดงให้เห็นถึง ทางอำเภอยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับความพร้อมในเรื่องของการต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ที่มีแนวโน้นขึ้นทุกปี และอำเภอสะเมิงก็เป็นตัวเลือกหนึ่งที่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อที่ 4.18 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 141 คน และเลือกตอบมากจำนวน 89 คน แสดงให้เห็นถึง อำเภอให้ความสำคัญกับเรื่องมลภาวะและตรงกับความพร้อมระดับชุมชนข้อที่ว่าระดับชุมชนให้ความสำคัญกับเรื่องของมลภาวะที่เกิดจากการท่องเที่ยวในหัวข้อที่ว่า ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลางและเลือกตอบมาก ข้อที่ 4.19 อำเภอของท่านเป็น

สื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในอำเภอผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 131คน และเลือกตอบน้อย 130 คน แสดงให้เห็นถึง การคมนาคมที่ยังไม่มีความพร้อมมากนักเนื่องจากการเข้าถึงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆนั้นเข้าถึงยาก ข้อที่ 4.20 อำเภอของท่านมี โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพียงพอ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉินผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 113 คน แสดงให้เห็นถึง ในพื้นที่อำเภอสะเมิงในส่วนของตำบลสะเมิงใต้ซึ่งเปรียบเสมือนเขตเมองของอำเภอมีความพร้อมในด้านนี้มากที่สุดแต่ในส่วนพื้นที่อื่นๆยังไม่พร้อมเท่าที่ควรในการรองรับนักท่องเที่ยวเนื่องจากอำเภอสะเมิงนั้นมีการกระจายตัวของแต่ละชุมชน อยู่ห่างไกลออกไปจากตำบลสะเมิงใต้ รายละเอียดดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับอำเภอ

ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับอำเภอ	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4.16 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมให้ความรู้ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	36	11.1	129	39.7	142	43.7	16	4.9	2	.6	2.44	น้อย
4.17 ท่านมีการจัด อบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ	117	36.0	88	27.1	91	28.0	26	8.0	3	.9	2.10	น้อย
4.18 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยว	12	3.7	37	11.4	141	43.4	89	27.4	46	14.2	3.36	ปานกลาง
4.19 อำเภอของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในอำเภอ	35	10.8	130	40.0	131	40.3	25	7.7	4	1.2	2.48	น้อย
4.20 มี โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพียงพอ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน	28	8.6	76	23.4	113	34.8	82	25.2	26	8.0	3.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.68**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับบุคคลภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.64 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นมีเทคนิคในการให้ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแปลกใหม่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.37 มีแผนในการจัดเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่แตกต่างและแปลกใหม่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.31 มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.63มีการเตรียมแผนในด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่านอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.03 มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 1.83 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 5.1 มีเทคนิคในการให้ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแปลกใหม่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 142 คน แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของเกษตรกรบางคนที่จะสร้างความแตกต่างให้แก่แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของตนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ข้อที่ 5.2 มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 162 คน แสดงให้เห็นถึง เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 95.5 เป็นเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้ยังไม่มีการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาในการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเทียว ข้อที่ 5.3 มีแผนในการจัดเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่แตกต่างและแปลกใหม่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 132 คน และเลือกตอบมากจำนวน 101 คน แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมในตัวบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่ฟาร์มของตน ข้อที่ 5.4 มีการเตรียมแผนในด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่านผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 131 คน แสดงให้เห็นถึง ระดับความพร้อมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการตลาดที่อยู่ในระดับน้อยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.5 ยังไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จึงไม่สามารถเตรียมความพร้อมในเรื่องของการตลาดได้ ข้อที่ 5.5 มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 189 คน และเลือกตอบน้อยจำนวน 113 คน แสดงให้เห็นถึง ความสามารถทางด้านภาษาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในเกณฑ์ที่ปานกลางและน้อยตรงกับ ความพร้อมระดับอำเภอข้อที่ว่า อำเภอของท่านมีการจัด อบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านภาษา แก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบน้อย ความสามารถทางด้านภาษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรที่จะทำงานเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวต้องมีการฝึกฝนเพื่อสามารถสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ เพราะในปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอมาก

ขึ้นหากแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มใดสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ก็จะส่งผลดีต่อฟาร์มนั้นๆ รายละเอียดดังตารางที่ 43

ตารางที่ 43 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ระดับอำเภอ

ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับบุคคล	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5.1 ท่านมีเทคนิคในการให้ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแปลกใหม่	12	3.7	36	11.1	142	43.7	89	27.4	46	14.2	3.37	ปานกลาง
5.2 ท่านมีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว	162	49.8	73	22.5	72	22.2	17	5.2	1	.3	1.83	น้อย
5.3 ท่านมีแผนในการจัดเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่แตกต่างและแปลกใหม่	17	5.2	38	11.7	132	40.6	101	31.1	37	11.4	3.31	ปานกลาง
5.4 ท่านมีการเตรียมแผนในด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่าน	131	40.3	83	25.5	82	25.2	26	8.0	3	.9	2.03	น้อย
5.5 ท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ	11	3.4	113	34.8	189	58.2	7	2.2	5	1.5	2.63	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.64**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับฟาร์มภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.28 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นฟาร์มของท่านมีการให้บริการที่เหมาะสมและคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.42 ฟาร์มของท่านมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.27ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 1.65 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมโดดเด่นเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 1.55 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 1.53 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 5.6 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 213 คน แสดงให้เห็นถึง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง 95.5 ยังไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์รวมไปถึงการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกรรม ร่วมเรียนรู้การทำการเกษตรของที่ท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นหลักอยู่จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย ข้อที่ 5.7 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมโดดเด่นเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 206 คน แสดงให้เห็นถึง ความสอดคล้องกับประเด็น ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวที่ผู้ตอบส่วนใหญ่เลือกตอบน้อย ซึ่งการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกรรม ร่วมเรียนรู้การทำการเกษตรของที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ข้อที่ 5.8 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 191 คน แสดงให้เห็นถึง เนื่องจากยังไม่ได้มีนักท่องเที่ยวเดินไปเข้าไปยังเกษตรกรรม เนื่องมากจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ได้พัฒนาพื้นที่เกษตรของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้ยังไม่มีกิจกรรมด้านการถ่ายถดความรูภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยว ข้อที่ 5.9 ฟาร์มของท่านมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 143 คน แสดงให้เห็นถึง ความสอดคล้อง กับความพร้อมระอำเภอและระดับชุมที่พูดถึงประเด็นความพร้อมในการให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของอำเภอสะเมิงนั้นเข้าถึงยากเนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาโครงสร้างขึ้นพื้นฐาน เช่น ถนน ป้านสื่อความหมาย ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ข้อที่ 5.10 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการที่เหมาะสมและคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 152 คน แสดงให้เห็นถึง ระดับความพร้อมในด้านการกำหนดความคุ้มค่าแก้นักท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดเนื่องจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.5 นั้นยังไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 44

ตารางที่ 44 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับฟาร์ม

ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับฟาร์ม	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5.6 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	213	65.5	65	20.0	35	10.8	10	3.1	2	0.6	1.53	น้อยที่สุด
5.7 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมโดดเด่นเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	206	63.4	68	20.9	42	12.9	8	2.5	1	0.3	1.55	น้อยที่สุด
5.8 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยว	191	58.8	71	21.8	48	14.8	13	4.0	2	0.6	1.65	น้อยที่สุด
5.9 ฟาร์มของท่านมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น	18	5.5	37	11.4	143	44.0	93	28.6	34	10.5	3.27	ปานกลาง
5.10 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการที่เหมาะสมและคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยว	0	0	40	12.3	152	46.8	87	26.8	46	14.2	3.42	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม											**2.28**	**น้อย**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.35 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนของท่านมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก บริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมบงบอกถึง อัตลักษณ์ความเป็นชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.03 ชุมชนของท่านมีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.42 ชุมชนของท่านมีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ ให้กับคนภายในชุมชน เพื่อถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยที่ 2.82 ชุมชนของท่านมีการจัดกิจกรรมให้กับบุคคลภายนอกเข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.40 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 5.11 ชุมชนของท่านมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากที่สุดจำนวน 138 คน แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการให้บริการในระดับชุมชนซึ่งสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลายและยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชากรในพื้นที่อีกด้วย ข้อที่ 5.12 ชุมชนของท่านมีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 137 คน และเลือกตอบมากจำนวน 110 คน แสดงให้เห็นถึง การเอาใจใส่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับความพร้อมระดับชุมชนในข้อที่ว่า ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบปานกลาง และเลือกตอบมาก ข้อที่ 5.13 ชุมชนของท่านมีการจัดกิจกรรมให้กับบุคคลภายนอกเข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบน้อยที่สุดจำนวน 120 คน แสดงให้เห็นถึง ระดับชุมชนยังไม่มีกิจกรรมที่สามารถชักจูงให้บุคคลภายนอกเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจจะเนื่องมากจากการเข้าถึงของพื้นที่แต่ละชุมชนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในชุมชนจึงยากต่อการรวบร่วมองค์ความรู้เพื่อนำเสนอผ่านกิจกรรม ข้อที่ 5.14 ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมบงบอกถึง อัตลักษณ์ความเป็นชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากที่สุดจำนวน 126 คน แสดงให้เห็นถึง อำเภอสะเมิงที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้มีวิถีชีวิตที่หลากหลายบงบอกถึงอัตลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ข้อที่ 5.15 ชุมชนของท่านมีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆให้กับคนภายในชุมชน เพื่อถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 125 คน แสดงให้เห็นถึง บางชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอาจจะ

มีการพัฒนาประชากรให้มีความรู้เช่นด้านภาษา การต้อนรับ การให้บริการเช่น การสอนเรียนนวดแบบแพทย์แผนไทย เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 45

ตารางที่ 45 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับชุมชน

ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับชุมชน	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5.11 ชุมชนของท่านมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก บริการแก่นักท่องเที่ยว	1	.3	14	4.3	79	24.3	93	28.6	138	42.5	4.08	มาก
5.12 ชุมชนของท่านมีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	3.1	29	8.9	137	42.2	110	33.8	39	12.0	3.42	มาก
5.13 มีการจัดกิจกรรมให้กับบุคคลภายนอกเข้ามาเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	120	36.9	51	15.7	80	24.6	50	15.4	24	7.4	2.40	น้อย
5.14 ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมบงบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชน	1	.3	14	4.3	85	26.2	99	30.5	126	38.8	4.03	มาก
5.15 ชุมชนของท่านมีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆให้กับคนภายในชุมชน เพื่อถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน	67	20.6	46	14.2	125	38.5	52	16.0	35	10.8	2.82	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.35**	**ปานกลาง**

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับอำเภอภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.82 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นอำเภอท่านสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.12 รองลงมาคือประเด็นอำเภอมีของท่านมีหลากหลาย ของกลุ่มชาติพันธ์ ซึ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 ตามด้วยอำเภอของท่านมีงานเทศกาลต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่อื่นให้เดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.71 อำเภอมีของท่านวัฒนธรรมที่โดนเด่นบ่งบอกถึง อัตลักษณ์ความเป็นอำเภออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.70 อำเภอของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยที่ 3.53 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อที่ 5.16 อำเภอของท่านมีงานเทศกาลต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่อื่นให้เดินทางมาท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 112 คน และเลือกตอบมากจำนวน 92 คน แสดงให้เห็น ถึงเทศการประเพณีทีมีชื่อเสียงของอำเภอสะเมิงนั้นมีความพร้อมที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เช่นงานเทศกาลสตรอเบอร์รี่ประจำปีที่จะจัดขึ้นใน เดือนกุมพาพันธ์ ของทุกปี นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาชมเรื่องราวของสตรอเบอร์รี่ ตั้งแต่กระบวนการเตรียมแปลง สายพันธุ์ การดูแล เก็บเกี่ยว ทั้งยังสามารถชิมรสสตรอเบอร์รี่สดๆ หอมหวาน ปลอดสารพิษจากไร่สตรอเบอร์รี่ดังๆ ในอำเภอสะเมิงได้เกือบทุกไร่ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากมาย ข้อที่ 5.17 อำเภอท่านสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากที่สุดจำนวน 142 คน แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมในการคมนาคมซึ่งแน่นอนว่าหากเปรียบเทียบกับเมื่อในอดีต การคมนาคมของอำเภอสะเมิงนั้นยากลำบากกว่าในปัจจุบันนี้มาก ในปัจจุบันการเดินทางจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ สามารถเข้าถึงได้ 2 ทาง คือ ทางแม่ริม-สะเมิง ตามทางหลวงหมายเลข 1196 ระยะทาง 52 กิโลเมตร และทางอำเภอหางดง ตามทางหลวงหมายเลข 1269 ระยะทาง 44 กิโลเมตร ซึ่งทางจะคดเคี้ยวมากกว่า หากไปทางเส้นแม่ริม-สะเมิง สามารถแวะท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ทางเดียวกันทางไปม่อนแจ่ม แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมขณะนี้ ไล่เรื่อยไปจนถึงปางช้างแม่สา ฟาร์มงูแม่สา น้ำตกแม่สา สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีรถโดยสารสายเชียงใหม่-สะเมิง และเชียงใหม่-ปอแก้ว ออกจากสถานีขนส่งช้างเผือกให้บริการปัจจัยในประเด็นนี้ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ข้อที่ 5.18 อำเภอของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางและเลือกตอบมาเท่ากันจำนวน 109 คน แสดงให้เห็นถึงชื่อเสียงทางด้านผลผลิตทางการเกตษรซึ่งนอกจากสตรอเบอร์รี่ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศแล้ว อำเภอสะเมิงยังเป็นพื้นที่เพาะปลูกกระเทียม หญ้าหวาน เก๊กฮวย และอีกมากมาย อีกด้วย ข้อที่ 5.19 อำเภอมีของท่านวัฒนธรรมที่โดนเด่นบ่งบอกถึง อัตลักษณ์ความเป็นอำเภอผู้ตอบแบบสอบถาม

เลือกตอบมากจำนวน 113 คน แสดงให้เห็นถึง วัฒนธรรมที่มีความหลากหลายมีแสดงถึงอัตลักษณ์สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอำเภอซึ่งแสดงให้เห็นผ่านกิจกรรมต่างๆเช่น การร้องเพลง ซอละอ่อน ในงานเทศกาลสตรอเบอร์รี่ ผ่านเครื่องแต่งการของแต่ละกลุ่ม ชื่อเสียงด้านผ้าท้อไทลือบ้านแม่สาบ เป็นต้น ข้อที่ 5.20 อำเภอมีของท่านมีหลากหลาย ของกลุ่มชาติพันธ์ ซึ่ง ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมากที่สุดจำนวน 141 คน แสดงให้เห็นถึง สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธ์ เช่น กลุ่มปกากะญอ เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็น ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับอำเภอ

ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ระดับอำเภอ	ผู้ที่สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ (N = 325)										ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5.16 อำเภอของท่านมีงานเทศกาลต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่อื่นให้เดินทางมาท่องเที่ยว	5	1.5	27	8.3	112	34.5	92	28.3	89	27.4	3.71	มาก
5.17 อำเภอท่านสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวก	1	.3	11	3.4	78	24.0	93	28.6	142	43.7	4.12	มาก
5.18 อำเภอของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป	14	4.3	31	9.5	109	33.5	109	33.5	62	19.1	3.53	มาก
5.19 อำเภอมีของท่านวัฒนธรรมที่โดนเด่นบ่งบอกถึง อัตลักษณ์ความเป็นอำเภอ	9	2.8	22	6.8	103	31.7	113	34.8	78	24.0	3.70	มาก
5.20 อำเภอมีของท่านมีหลากหลายของกลุ่มชาติพันธ์ ซึ่ง ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว	3	.9	14	4.3	75	23.1	92	28.3	141	43.4	4.08	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม											**3.82**	**มาก**

ลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์

จากการศึกษาการผู้ศึกษาจัดลำดับความสำคัญและจาเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสาคัญ เรียงตามลาดับความสำคัญดังนี้ ด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ , ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา , ศักยภาพการบริหารการจัดการ , ความพร้อมในการให้บริการ , ศักยภาพการดึงดูดใจทางการ ตามลำดับ จากบทสัมภาษณ์ลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญมากที่สุดเรียงลำดับได้ดังนี้

1. คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความสวยงามและความสมบูรณ์ ของสถานที่พื้นที่นั้นต้องเป็นพื้นที่ที่มีอากาศที่บริสุทธิ์สดชื่น เย็นสบายรวมไปถึงความหลากหลายของพืชพันธ์ทางการเกษตรเป็นแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้ การรักษาสุขภาพกายและใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลอดจนการการใช้เทคนิคผลผลิตที่ต่างๆ เพื่อให้ได้ปลอดภัยและมีคามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่ทาให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ดำเนินกิจการจะต้องคำนึงและเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้พบเห็น

จากการสัมภาษณ์ นายโกวิท เกษตรศรี มองว่าปัจจัยที่สาคัญที่สุดของการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ คือ ปัจจัยด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพเนื่องจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ให้สวยงามนั้นจำเป็นที่ต้องมีอากาศที่ดีและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ประครอง ทิพยรักษ์ ที่เห็นว่า ปัจจัยด้านคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ นั้นเป็นที่สำคัญที่สุดในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เพราะการทำฟาร์มให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวนั้นจาเป็นอย่างยิ่งที่จะทาพัฒนาให้เกิดความสวยงาม และต้องตั้งอยู่ในที่ที่มีอากาศเหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาได้สัมผัสกับวิถีชีวิตและธรรมชาติได้อย่างเต็มที่

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ เป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ดังนี้

โกวิท เกษตรศรี หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นสิ่งสำคัญละจำมากที่สุดคือคุณค่าทางกายภาพและชีวภาพเนื่องจากปัจจุบันนี้ในการเพาะลูกสตรอเบอร์รี่ให้ได้ผลผลิตที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีความพร้อมในด้านลักษณะพื้นที่ที่มีความสวยงามและความพร้อมของในเรื่องสภาพภูมิอากาศเป็นทุนเดิม จึงสามารถทาให้เพาะปลูกสตอเบอร์รี่ได้ เพราะต้องปลูกในช่วงฤดูหนาว อากาศจึงเป็นตัวสาคัญในการทำฟาร์มไร่สอเบอร์รี่ (โกวิท เกษตรศรี สัมภาษณ์ วันที่ 30 มกราคม 2561 เวลา 13.00 น. ณ บ้านน้ำริน)

ประครอง ทิพยรักษ์ หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“นอกเหนือจากการการทำไร่สตอเบอร์รี่แล้ว ชาวบ้านยังทำเกษตรนาข้าว และทำงานรับจ้างทั่วไปครับเนื่องจากการเปิดให้บริการด้านการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ไม่ได้มีตลอดทั้งปี จะเปิดให้เข้าเที่ยวชมและพักผ่อนได้ในช่วง ประมาณเดือนมกราคม – เดือนมีนาคมเท่านั้น เพราะหลังจากนี้สตอเบอร์รี่ก็จะหมดครับ ต้องรอการเตรียมปลูกใหม่ในรอบต่อไป ในส่วนที่ปัจจัยที่จะสามารถให้กิจการฟาร์มสเตย์ดำนินไปได้นั้น ส่วนตัวคิดว่าปัจจัยสำคัญที่ควรมีเป็นอันดับหนึ่งเลยคือ ความพร้อมทางด้านกายภาพละชีวภาพ ส่วนอื่นๆ เดี๋ยวตามมาเองครับ เพราะการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าเป็นฟาร์ม แบบบ้านๆสภาพอากาศธรรมชาติ และผมคิดว่านักท่องเที่ยวที่มาเขาก็ต้องการบรรยากาศของท้องถิ่น ต้องการมาสัมผัสสิ่งที่เป็นเชียงใหม่ สิ่งที่ธรรมชาติให้มาเนี้ยแหละสำคัญแล้ว หลังจากนั้นเราก็ค่อยมาเรียนรู้และบริหารจัดการให้เป็นระบบต่อไปครับผมคิดว่าอย่างนั้น”(ประครอง ทิพยรักษ์ สัมภาษณ์ วันที่ 30มกราคม 2561 เวลา 14.00 น ณ บ้านแม่สาบ)

2. คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา เป็นปัจจัยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญรองลงมา เนื่องจาก ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ มีความจาเป็นต้องอาศัย องค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ที่สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อเผยแพร่และสร้างองค์ความรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้

จากการสัมภาษณ์ นายรัตนกร ชื่นชู มองว่า ปัจจัยด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์มีความจำเป็นต้องอาศัยภูมิปัญญา และ นวัตกรรม ของชุมชนที่ตั้งฟาร์มสเตย์ เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดให้เป็นจุดเด่นที่ทาให้นักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา เป็นปัจจัยที่จาเป็นและสาคัญที่สุด ดังนี้

รัตนกร ชื่นชู หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าว่า

“ปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการฟาร์มเสตย์คือปัจจัยด้านคุณค่าองค์ความรู้ นวัฒกรรม ภูมิปัญญาครับมันเป็นการดึงเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นของเรามาเป็นจุดเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยว สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ เมื่อคนมาเที่ยวที่ฟาร์มของเราเขาก็จะตื่นตาตื่นใจและประทับใจที่ได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นนของเรา” (รัตนกร ชื่นชู สัมภาษณ์ วันที่ 30 มกราคม 2561 เวลา 14.00 น. ณ บ้านแม่สาบ)

3. ศักยภาพการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่สาม เนื่องจากการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดแผนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบกับทรัพยากรทางธรรมชาติ และเพื่อบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

จากการสัมภาษณ์ นางสุรีย์ มนต์นภารัตน์ มองว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินกิจการ

ฟาร์มสเตย์คือศักยภาพการบริหารการจัดการ การบริหารที่ดีจะทาให้ปัจจัยด้านอื่นๆ ดีไปด้วยทำให้เกิดความพร้อมในการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเที่ยวให้เกิดความประทับใจ ส่งผลให้ฟาร์มของเรามีภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวที่ฟาร์มของเราอีก และอาจจะทำให้เกิดการพูดถึงกันแบบปากต่อปากก็ทำให้มีนักท่องเที่ยวมากขึ้นความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ศักยภาพการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ดังนี้

สุรีย์ มนต์นภารัตน์ หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ป้ามองว่าศักยภาพการบริหารการจัดการฟาร์มน่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้เราประสบความสาเร็จในการดำเนินกิจการ เมื่อมีปัญหาเข้ามาเราก็จะสามารถจัดการกับปัญหานั้นได้หากเรามีการบริหารจัดการที่ดีค่ะ ส่งผลให้เกิดความพร้อมในการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเที่ยวให้เกิดความประทับใจแล้ว เขาก็จะกลับมาเที่ยวอีก เมื่อก่อนคนยังไม่ค่อยรู้จักฟาร์มสตอเบอร์รี่เราเลย พอหลังจากมีการประชาสัมพันธ์ประกอบกับมีนักเที่ยวแบบปากต่อปากก็ทาให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจยังขาดความพร้อมโดยเฉพาะในเรื่องการจัดการให้เป็นรูปแบบโรงแรมที่สามารถเปิดรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เรายังไม่มีความพร้อมในตรงนี้ค่ะ” (สุรีย์ มนต์นภารัตน์ สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 1.00 น. ณ บ้านทรายมูล)

4. ความพร้อมในการให้บริการ เป็นปัจจัยที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงค่อนข้างน้อย เนื่องจากความพร้อมในการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเที่ยวให้เกิดความความประทับใจ และให้นักท่องเที่ยวรู้คุ้มค่ากับค่าบริการที่เสียไปแต่เนื่องจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการทท่องเที่ยวแบบเข้าไปพักยังพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกรจึงอาจไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร

จากการสัมภาษณ์ นายสร้อย พุทธโส ซึ่งมีคุณพ่ออาชีพเกษตรกรเหลือไว้ให้ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสารต่อ อย่างน้อยก็เป็นอาชีพที่ทากับแบบครอบครัว มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้บริหารจัดการซึ่งให้ความสาคัญกับปัจจัยด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มเพราะนอกจากปัจจัยอื่นๆที่จำเป็นแล้วการให้บริการที่ดีนั้นก็จาทาให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาเที่ยวอีก

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็น ความพร้อมในการให้บริการเป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ดังนี้

สร้อย พุทธโส หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“แม้ตัวผมเองจะมีอาชีพหลักเป็นข้าราชการ แต่อาชีพเกษตรกรที่คุณพ่อเหลือไว้ให้ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสารต่อ อย่างน้อยก็เป็นอาชีพที่ทำกับแบบครอบครัว มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้บริหารจัดการ แม้จะเป็นฟาร์มสเตย์เล็กๆ แต่ก็มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวชมกันทุกปี เรายังคงให้ความสำคัญและอนุรักษ์ความเป็นวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน เพิ่มเติมกิจกรรมมุมพักผ่อนมากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีความเป็นส่วนตัว และเหมือนได้มาพักผ่อนทางธรรมชาติจริงๆ ผมมองว่า

ความพร้อมในการให้บริการก็เป็นตัวช่วยที่สำคัญที่สุดในการทากิจการฟาร์ม ครับ เพราะ เมื่อเรามีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวนั้นแสดงว่าปัจจัยอื่นๆต้องมีครบหมดแล้ว หัวใจของการท่องเที่ยวแบบนี้คือการให้บริการแหละครับที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมได้" (สร้อย พุทธโส สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 11.30 น. ณ ที่ว่าการอาเภอสะเมิง)

5. ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงน้อยที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ จำเป็นต้องอาศัยความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว แต่การดึงดูดใจที่สำคัญคือเสน่ห์ของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสข้ามาพักผ่อนในพื้นที่ที่สวยงาม อากาศที่เหมาะสม เรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกรดังนั้นหากจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวควรเน้นไปที่กระบวนการตอนรับนักท่องเที่ยวด้วยความจริงใจ และนาเสน่ห์ของวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละพื้นที่มาเป็นตัวช่วยในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว มากกว่ามีกิจกรรมเลียนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์ นายประสิทธ์ ขัตติมา กลับมองว่า ปัจจัยที่มาเป็นอันดับแรกนั้นคือ ปัจจัยด้านศักยภาพการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบัน มีไร่สตรอเบอร์รี่เพิ่มขึ้นเยอะมาก การที่จะให้ธุรกิจฟาร์มสเตย์ของเราเป็นที่นิยมยอมรับ ฟาร์มสเตย์ของเราต้องจุดเด่นที่จะดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเลือกมาพักที่เรา เช่นอาจจะ จัดให้มีกิจกรรมหลักที่เป็นจุดเด่นของฟาร์ม และกิจกรรมอื่นๆ เสริมเข้ามาแต่ยังคงอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็น ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ดังนี้

ประสิทธ์ ขัตติมา หนึ่งในเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าว่า

"ลุงคิดว่าปัจจัยสาคัญที่จะทำให้ธุรกิจฟาร์สเตย์ คือปัจจัยศักยภาพการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เพราะในภาคเหนืออำเภอสะเมิงของเรามีไร่สตรอเบอร์รี่และพัฒนาให้เป็นฟาร์มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว หลายที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่เกสรตกรรมต่างๆ ดังนั้นลุงคิดว่าการที่เราจะทำฟาร์มของเรานั้น จำเป็นต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น พืชผล ผลิตภัณฑ์แปรรูปในไร่ควรจะแปลกและแตกต่างจากฟาร์มอื่น แล้วเรื่องของกิจกรรมต่างๆ ควรมีกิจกรรมการนั้งสมาธิเป็นต้นครับเพื่อดึงดูด" (ประสิทธ์ ขัตติมา สัมภาษณ์ วันที่ 7 มกราคม 2561 เวลา 14.00 น. ณ บ้านแม่สาบ)

สรุปผลลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมองว่า คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ มีความความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์มาเป็นอันดับแรกโดยมองว่าการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึง ความสวยงามและความสมบูรณ์ ของสถานที่ พื้นที่นั้นต้องเป็นพื้นที่ที่มีอากาศที่บริสุทธิ์สดชื่น เย็นสบาย รวมไปถึงความหลากหลายของพืชพันธ์ทางการเกษตร และมองว่า คุณค่า

ด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา มีความความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์เป็นอันดับที่สอง โดยมองว่าภูมิปัญญาของท้องถิ่น ที่สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและเผยแพร่ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวได้ และมองว่า ศักยภาพการบริหารการจัดการ มีความความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ เป็นอันดับที่สาม โดยมองว่าการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดแผนในการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและสามารถลดและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมองว่า ความพร้อมในการให้บริการ มีความความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์มาเป็นอันดับที่สี่ ซึ่งปัจจัยนี้ถูกกล่าวถึงค่อนข้างน้อย เนื่องจากความพร้อมในการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเที่ยวให้เกิดความความประทับใจ และให้นักท่องเที่ยวรู้คุ้มค่ากับค่าบริการที่เสียไปแต่มองอีกด้านหนึ่งว่า การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นการท่องเที่ยวแบบเข้าไปใช้ชีวิตกับเกษตรกรเรียนรู้การทำเกษตรกรรมจึงอาจจะไม่จำเป็นต้องความสะดวกสบายอย่างที่สุด และมองว่า ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีความความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์มาเป็นอันดับสุดท้าย โดยมองว่า สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวควรเน้นไปที่กระบวนการตอนรับนักท่องเที่ยวด้วยความจริงใจและนำเสน่ห์ของวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละพื้นที่มาเป็นตัวช่วยในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว มากกว่ามีกิจกรรมเลียนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

วัตถุประสงค์ที่ 2

กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง นั้นเป็นการศึกษาความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์กับคนในพื้นที่ อำเภอสะเมิง ผลการศึกษาพบว่า ผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์มีผลกระทบต่อชุมชนทั้งเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เชื่อมโยงของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยอาศัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมวิถีชีวิตในชุมชน วิธีการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ผู้จัดทำงานวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการนำต้นแบบที่ดีมาเป็นแนวทางในประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ให้กับเกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามในวัตถุประสงค์ที่ 1 และและพิจารณาโดยใช้ การค้นหา Best Practice ตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดรวมไปถึงนำค่าเฉลียทางสถิติในระดับบุคคลและระดับฟาร์มมาพิจารณาร่วมด้วย จึงได้

คำตอบเป็นฟาร์มสเตย์ทั้งหมด 3 ที่ คือ 1.ไร่นภ-ภูผา 2.ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน 3.ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การค้นหาฟาร์มสเตย์ที่มีกระบวนการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ไรนภ-ภูผา เป็นฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในอาเภอสะเมิง ด้วย วิวทิวทัศน์ของที่ตั้งฟาร์มนี้ตั้งอยู่ทามกลางหุบเขาและมีบ้านพักหลายรูปแบบ ทั้ง บ้านไม้ บ้านดิน และบ้านปูนสองชั้น สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะ และยังมีพื้นที่สาหรับให้นักท่องเที่ยวมากางเต้นนอนดูดาวท่ามกลางบรรยากาศที่ดี นอกจากนั้นฟาร์มแห่งนี้ยังมีการบริการที่น่าจะประทับใจในทุกขั้นตอนการมาท่องเที่ยวใน ฟาร์มแห่งนี้ และยังมีกิจกรรมที่หลากหลายไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่ยกิจกรรม ขับรถ ATV ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน และนอกจากนี้ยังขึ้นชื่อเรื่องอาหารและเครื่องดื่มที่มีไว้บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ที่เห็นว่า ไร่นภ-ภูผา เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง สรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ สันนิกร ใจบุญ มีเคยได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์มาหลายที่ แต่ประทับใจไร่นภ-ภูผา เพราะประทับใจบรรยากาศ วิวทิวทัศน์ และชอบรสชาติของอาหารและเครื่องดื่มของฟาร์มแห่งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณี พ่วงเงิน คุณครูที่ได้มีโอกาสพานักเรียนไปทำกิจกรรมที่ไร่นภ-ภูผา ยกให้เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง ประทับใจใน บรรยากาศ และชื่นชอบกิจกรรมของทางฟาร์มแห่งนี้ ในขณะที่ บรรเจิด เกิดไพบูลย์พงศา และธงชัย ขยัน ที่ถึงแม้จะไม่มีโอกาสได้ไปพักที่ ไร่นภ-ภูผา แต่ได้ยินจากคนอื่นพูดถึงอยู่บ่อยๆ ถึงกิจกรรมและบรรยากาศที่ดี แปลงสตรอเบอร์รี่มีความสวยงาม บรรยากาศที่เหมาะแก่การพักผ่อน และหากมีโอกาสตนจะไปพักที่ฟาร์มแห่งนี้ และ เอื้อมจิตร วงษาวิชัย ที่ตามรอยละครในทีวีไปพักที่ไร่ นภ-ภูผา และ ประทับใจในการให้บริการของฟาร์มแห่งนี้

สันนิกร ใจบุญ มีเคยได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์มาหลายที่ แต่ประทับใจไร่นภ-ภูผา เพราะประทับใจบรรยากาศ วิวทิวทัศน์ และชอบรสชาติของอาหารและเครื่องดื่มของฟาร์มแห่งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณี พ่วงเงิน คุณครูที่ได้มีโอกาสพานักเรียนไปทำกิจกรรมที่ไร่นภ-ภูผา ยกให้เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง ประทับใจใน บรรยากาศ และชื่นชอบกิจกรรมของทางฟาร์มแห่งนี้ ในขณะที่ บรรเจิด เกิดไพบูลย์พงศา และธงชัย ขยัน ที่ถึงแม้จะไม่มีโอกาสได้ไปพักที่ ไร่นภ-ภูผา แต่ได้ยินจากคนอื่นพูดถึงอยู่บ่อยๆ ถึงกิจกรรมและบรรยากาศที่ดี แปลงสตรอเบอร์รี่มีความสวยงาม บรรยากาศที่เหมาะแก่การพักผ่อน และหากมีโอกาสตนจะไปพักที่ฟาร์มแห่งนี้ และ เอื้อมจิตร วงษาวิชัย ที่ตามรอยละครในทีวีไปพักที่ไร่ นภ-ภูผา และ ประทับใจในการให้บริการของฟาร์มแห่งนี้

ความคิดเห็นที่คิดว่า ไร่นภ-ภูผา เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงมีรายละเอียด ดังนี้

สันนิกร ใจบุญ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่าฟาร์มที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงคือ ไร่นภ-ภูผาครับ ผมเคยไปมาหลายที่แล้วครับทั้งไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่สตรอเบอร์รี่วงค์วาน ที่ดังๆ แต่ผมว่าไร่นภ-ภูผา บรรยากาศ โดยรอบสวยงามมากๆ วิว ภูเขา แปลงสตรอเบอร์รี่ วางได้ลงตัว โปร่งและโล่งสบาย เครื่องดื่ม รวมถึงอาหารอร่อยกว่าที่อื่นๆครับ” (สันนิกร ใจบุญ สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2561 เวลา 11.00 น. ณ กรมการศึกษานอกโรงเรียนยั้งเมิน)

บรรเจิด เกิดไพบูลย์พงศา หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่าไร่นภ-ภูผาครับ เป็นฟาร์มเสตย์ที่ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง ถึงแม้จะไม่มีโอกาสไปใช้บริการแต่ผมได้ยินเพื่อนๆที่อยู่กรุงเทพ พูดถึงบ่อยๆ ว่ามีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น กิจกรรมขับรถ ATV บรรยากาศดีอยากมาเที่ยวสักครั้งหากมีโอกาสครับ”(บรรเจิด เกิดไพบูลย์พงศา สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2561 เวลา 10.00 น. ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอสะเมิง)

สุพรรณี พ่วงเงิน หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า “

ครูคิดว่าฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดคือ ไร่นภ-ภูผาค่ะ เพราะครูเคยพาเด็กไปทำกิจกรรมที่นั้น เจ้าของฟาร์ม และพนักงานต่างๆ ให้บริการดี อาหารอร่อยและอากาศดี มีกิจกรรมให้ได้ทำอย่างสนุกสนาน (สุพรรณี พ่วงเงิน สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 10.00 น. ณ โรงเรียนสะเมิงพิทยา)

ธงชัย ขยัน หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่าไร่นภ-ภูผาเป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงครับ ถึงแม้ไม่เคยได้ไปใช้บริการแต่ชื่อเสียงของเขานั้นดังมากครับ ญาติผมที่อยู่ต่างจังหวัดบอกว่า ไร่นภ-ภูผา บรรยากาศดีอยู่ทามกลางหุบเขา วิวสวย แปลงสตรอเบอร์รี่สวยงามครับ หากมีโอกาสผมก็จะไปพักสักครั้งครับ” (ธงชัย ขยัน สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 10.00 น. ณ โรงเรียนสะเมิงพิทยา)

เอื้อมจิตร วงษาวิชัย หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“พี่คิดว่าฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงคือ ไร่นภ-ภูผา เพราะพี่เคยเห็นเขาออกรายการโทรทัศน์จากละคร อันโกะกลรักสตรอเบอรี่ ที่คุณชมพู่แสดงอ่ะค่ะ แล้วก็ พี่มีโอกาสไปใช้บริการกับที่นั้น พนักงานบริการดี อาหารก็อร่อย ที่พักสะอาดค่ะ” (เอื้อมจิตร วงษาวิชัย สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2561 เวลา 11.20 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลยั้งเมิน)

1.2. ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เป็นอีกหนึ่งฟาร์มที่ดีที่สุดของอาเภอสะเมิง ด้วยการเดินทางเนื่องจากเข้าถึงง่าย อยู่ติดกับถนนใหญ่ และมีจุดสังเกตคือ จะมีสตรอเบอร์รี่ลูกยักษ์ที่ปั้นมาไว้เพื่อเป็นจุดสังเกตุและจุดถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยว บ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ ทางเดินไม้ไผ่ ทำให้ได้ความรู้สึกแบบธรรมชาติจริงๆ สตรอเบอร์รี่ที่ฟาร์มนี้ปลูกแบบมีระยะปลอดภัย หวานอร่อย ถึงแม้ว่ามีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และมีกิจกรรมน้อยกว่าฟาร์มอื่น แต่ด้วยการให้บริการที่ดีของเจ้าของและ

พนักงาน และความสะดวกในการเข้ามาติดต่อจองห้องพักทาให้ฟาร์มแห่งนี้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ประเทศจีนเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ฟาร์มแห่งนี้นอกจากสตรอเบอร์รี่แล้วยังมีพื้นผักผลไม้ชนิดอื่นที่ปลูกไว้ในฟาร์มและจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ที่คิดว่า ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ สมัคร สาธุเม คิดว่าฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดของอำเภอสะเมิงนั้นไม่ใช่ ไร่นภ-ภูภา และไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานแต่เป็น ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เนื่องจากเข้าถึงง่าย บ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ สร้อย พุทธโส ที่มองว่า ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง นั้นดีกว่า ไร่นภ-ภูภา และไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และชื่อชอบบ้านพักของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองสร้างจากธรรมชาติทางเดินไม้ไผ่ ทำให้ได้ความรู้สึกแบบธรรมชาติจริงๆ สตรอเบอร์รี่ที่ไร่ของเขาก็เป็นแบบปลอดภัยหวานอร่อยกว่าที่อื่น ซึ่งเห็นตรงกับ ประสิทธ์ ขัตติมา ที่ได้มีโอกาสไปพักกับญาติ และชื่นชอบสตรอเบอร์รี่ปลอดภัย ประทับใจการให้บริการที่ดีของฟาร์มแห่งนี้ เช่นเดียวกับ รัตนกร ชื่นชูทีมีโอกาได้พาญาติที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดไปพัก และรู้สึกระทับใจครับในการให้บริการของพนักงานที่เป็นกันเองและหากมีโอกาสก็จะเลือกมาพักกับฟาร์มแห่งนี้อีกแน่นอน เช่นเดียวกับ ละออง ศรีวรรณะ และ นิเคน เสนาธรรม ซึ่งได้มีโอกาสไปพักกับ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองนั้น ชื่อชมการให้บริการของพนักงาน และเจ้าของฟาร์ม ที่บริการดีเป็นกันเอง รวมไปถึงบรรยากาศทีเหมาะกับแก่พักผ่อนเป็นอย่างมาก ในขณะที่ สุรีย์ มนต์นภารัตน์ และ โกวิท เกษตรศรี ที่ถึงแม้ว่าไม่มีโอกาสได้พัก แต่เคยเห็นและเคยได้รับรู้ถึง การให้บริการที่ดี อาหารเครื่องดื่มอร่อย หากมีอากาศก็จะเลือกฟาร์มแห่งนี้เป็นที่พักผ่อนอย่างแน่นอน

ความคิดเห็นที่คิดว่า ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงมีรายละเอียด ดังนี้

สมัคร สาธุเม หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมมองว่าไร่นภ-ภูภา และไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน นั้นเป็นฟาร์มสเตย์ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ ที่พักสะอาด มีการให้บริการที่ดีเป็นกันเอง แต่การเดินทางไปยังฟาร์มค่อนข้างสำบากลึกและถนนไม่ดี และสำหรับผมที่ที่ดีที่สุดคือ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เนื่องจากอยู่ติดถนนเขาถึงง่าย ของฝากมีความหลากหลาย บ้านพักสร้างจากไม้ไผ่ ซึ้งทำให้ได้ความรู้สึกแบบอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ”

(สมัคร สาธุเม สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 10.20 น. ณ โรงเรียนสะเมิงพิทยา)

สร้อย พุทธโส หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่า ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองครับ เพราะอยู่ติดถนนใหญ่ ต่างจากไร่นภ-ภูภา และ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานที่เดินทางไปค่อนข้างยาก มีฝุ่นเยอะครับ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองบ้านพักของเขาสร้างจากธรรมชาติทางเดินไม้ไผ่ ทำให้ได้ความรู้สึกแบบธรรมชาติจริงๆ สตรอเบอร์รี่ที่ไร่ของเขาก็เป็น

แบบปลอดภัย หวานอร่อยกว่าที่อื่นครับ (สร้อย พุทธโส สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 11.30 น. ณ ที่ว่าการอำเภอสะเมิง)

ประสิทธ์ ขัตติมา หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ลุงคิดว่าไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองเป็นที่ที่ดีที่สุด ลุงมีโอกาสได้พาญาติที่มาจากต่างจังหวัดไปใช้บริการที่นั้น พนักงานให้บริการดี เป็นกันเอง ที่พักสะอาด สตรอเบอร์รี่ของเขาเป็นแบบปลอดภัย หลานของคุณลุงชอบพวกเค้กที่นั้นมาก มีโอกาสจะไปใช้บริการอีกแน่นอน

(ประสิทธ์ ขัตติมา สัมภาษณ์ วันที่ 7 มกราคม 2561 เวลา 14.00 น. ณ บ้านแม่สาบ)

รัตนกร ชื่นชู หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมเพิ่งไปพักมาเมื่อปลายปีที่ผ่านมาครับ เพื่อนขึ้นมาจากกรุงเทพคือตั้งเป้าหมายไว้เลยว่าจะต้องไปไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไปแล้วรู้สึกระทับใจครับ พนักงานพูดจาดีมาก เป็นกันเอง ยืดหยุ่นต่อนักท่องเที่ยวครับ คือตามกฎแล้วเค้าให้พักได้ไม่เกิน 3 คน แต่วันนั้นเพื่อนผมซึ้งจองมาผิดคือเหลือเกินไป 1 คน ทางเจ้าของก็อนุโลมให้พักได้โดยไม่คิดเงินเพิ่ม จะกลับมาเที่ยวอีกอย่างแน่นอนครับ”

(รัตนกร ชื่นชู สัมภาษณ์ วันที่ 30 มกราคม 2561 เวลา 14.00 น. ณ บ้านแม่สาบ)

ละออง ศรีวรรณะ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“พี่มีโอกาสได้ไปเที่ยวที่ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่สีทองเมื่อปลายปีที่ผ่านมา อากาศดีมาก ตื่นมาเห็นหมอกจางๆ สวยมาก พนักงานน่ารักที่สุดเป็นกันเองมาเลย มาถึงปุ๊บมีบริการน้ำสตรอเบอร์รี่ให้ด้วยชอบค่ะ เชียร์ที่นี้เลย” (ละออง ศรีวรรณะ สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 11.40 น. ณ ที่ว่าการอำเภอสะเมิง)

นิเคน เสนาธรรม หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมได้มีโอกาสพาญาติที่ขึ้นมาจากทางใต้ ประทับใจมากครับ เจ้าของไร่น่ารักมากเป็นกันเอง เหมือนเรามาพักบ้านญาติเลยครับ บรรยากาศดีมากเหมาะสำหรับคนที่ต้องการมาพักผ่อน อยู่ท่ามกลางต้นสตรอเบอร์รี่ เงียบสงบ อากาศดี ยิ่งตอนเช้าๆตื่นมาเปิดประตูที่พักก็เจอกับไร่สตรอเบอร์รี่และอากาศที่ดี หากมีโอกาสจะแวะไปอีกครับ” (นิเคน เสนาธรรม สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 11.00 น. ณ สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง)

สุรีย์ มนต์นภารัตน์ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ป้าคิดว่าไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองค่ะ เป็นฟาร์มที่ฮิตที่สุด เพราะป้าเคยไปซื้อของจากที่นั้นและขับรถผ่านบ่อยๆ ทุกครั้งที่ผ่านก็จะเห็น นักท่องเที่ยวจีน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาใช้บริการเยอะมากป้าคิดว่าถ้านักท่องเที่ยวเยอะแสดงว่าเขาต้องมีอะไรดี แล้วก็เจ้าของไร่ เป็นคนใจดี ทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอยู่บ่อยๆ” (สุรีย์ มนต์นภารัตน์ สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 1.00 น. ณ บ้านทรายมูล)

โกวิท เกษตรศรี หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมว่าฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดน่าจะเป็นไผ่สตรอเบอร์รี่สีทองครับ ถึงแม้จะไม่มีโอกาสได้ไปใช้บริการแต่ได้ยินจากเพื่อนที่เคยไปพัก เขาบอกว่า ที่นั้นเป็นกันเองมากเลยครับ ไร่สตรอเบอร์รี่รสชาติดีกว่าที่อื่น สตรอเบอร์รี่ปั่นอร่อย อาหารก็ออร่อยหากมีโอกาสจะไปใช้บริการอย่างแน่นอนครับ”

(โกวิท เกษตรศรี สัมภาษณ์ วันที่ 30 มกราคม 2561 เวลา 13.00 น. ณ บ้านน้ำริน)

1.3. ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วาน นั้นเป็นฟาร์มสเตย์ที่แรกของอำเภอสะเมิงเป็นฟาร์มที่มีขนาดใหญ่ และด้วยประสบการณ์ในการทำการเกษตรจนถึงการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มเสตย์นี้ทำให้ ฟาร์มแห่งนี้ เป็นฟาร์มต้นแบบให้หลายๆฟาร์มในอำเภอสะเมิง และนอกจากสตรอเบอร์รี่แล้วฟาร์มแห่งนี้ยังมีความหลากหลายของพืชผล ไม่ว่าจะเป็น มัลเบอร์รี่ มะม่วง อิทผาลัม เป็นต้น และยังร้านอาหารที่มีขนาดใหญ่โตไว้รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และไม่ใช่แค่ร้านอาหารที่ใหญ่โตเพียงอย่างเดียวรสชาติอาหารที่ก็อร่อยอีกด้วย เมนูอาหารส่วนใหญ่จะเป็นเมนูที่ใช้สตรอเบอร์รี่เป็นส่วนประกอบหลัก เช่น ยำสตรอเบอร์รี่ ข้าวผัดสตรอเบอร์รี่ ส้มตาสตรอเบอร์รี่ และอีกหนึ่งจุดเด่นของฟาร์มแห่งนี้คือ จุดถ่ายรูปเยอะหลายจุด ด้วยที่ตั้งของฟาร์มแหง่นี้นั้นตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาและยังมีแม่น้ำตัดผ่านฟาร์มทาให้ฟาร์มเป็นพื้นที่ที่ภาพยนต์จากต่างระเทศใช้เป็นโลเคชั่นในการถ่ายภาพยนตร์อีกด้วย

ความคิดเห็นจากบทสัมภาษณ์ที่คิดว่าไร่สตรอเบอร์รีวงศ์วานเป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ โยชู วะราห์ คิดว่าไร่สตรอเบอร์รีวงศ์วานนั้นเป็นที่ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง เพราะว่า ถึงแม้ว่า ไร่นภ-ภูภา และ ไร่สตรอเบอร์รีไผ่สีทอง ไร่สวนสนิทจันทร์ อื่นๆอีกหลายที่ครับจะมีชื่อเสียง แต่ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานนั้นเป็นฟาร์มสเตย์ที่แรกของอำเภอสะเมิงเป็นฟาร์มที่มีขนาดใหญ่เป็นต้นแบบให้หลายๆฟาร์มในอำเภอสะเมิง ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดา บุญมาลา และ ประครอง ทิพยรักษ์ ที่มองว่า ไร่สตรอเบอร์รีวงศ์วานนั้นเป็นที่ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง เนื่องจาก ไร่ที่เก่าแก่ที่สุดในอำเภอสะเมิง และยังมีความหลากหลายของพืชผล เช่น สตรอเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ มะม่วง และลุงเห็นต้น มะพร้าว อินทผาลัม รวมไปถึงจุดชมวิวและจุดถ่ายรูปไว้สำหรับนักท่องเที่ยวมีหลายจุด ร้านอาหารที่มีขนาดใหญ่โตรสชาติอาหารที่อร่อย เช่นเดียวกับ สุภาษา สบสุขสกุลผล ที่ชื่นชอบวิว 360 องศาของฟาร์มแห่งนี้ จุดถ่ายรูปเยอะหลายจุด รวมไปถึงประทับใจในอาหาร”ความคิดเห็นของเทวัญ พีรประเสริฐศักดิ์ ที่เป็นอีกความคิดเห็นหนึ่งที่ประทับใจใน รสชาติอาหารโดยบอกว่าตนเองได้มีโอกาสไปเที่ยว ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองและไร่นภ-ภูผาแล้ว รสชาติอาหารรวมไปถึงบรรยากาศและวิวสู้ไร่สตรอเบอร์รีวงศ์วานไม่ได้เลย

ความคิดเห็นที่คิดว่า ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วาน เป็นฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิงมีรายละเอียด ดังนี้

โยชู วะราห์ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่าไร่สตรอเบอร์รี่ในสะเมิงนั้นมีหลายที่ครับที่ดี และมีชื่อเสียงเช่นไร่นภ-ภูภา และ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่สวนสนิทจันทร์ อื่นๆอีกหลายที่ครับ แต่ผมคิดว่าที่ที่ดีที่สุดนั้นยกให้ ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานเขาอยู่มาตั้งแต่ที่สะเมิงยังไม่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวมากและมีพื้นที่ขนาดใหญ่มีพืชผลที่หลากหลาย และผมเห็นคุณลุงเจ้าของไร่มาตั้งแต่แกยังหนุ่มๆ จนถึงตอนนี้ครับ ไร่ของแกเป็นต้นแบบให้หลายๆฟาร์มในอำเภอสะเมิงครับ” (โยชู วะราห์ สัมภาษณ์ วันที่ 7 มกราคม 2561 เวลา 11.00 น ณ เทศบาลตำบลบ่อแก้ว)

ลัดดา บุญมาลา หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ฉันคิดว่าไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานนอกจากเป็นไร่ที่เก่าแก่ที่สุดในอำเภอสะเมิงแล้ว เขายังมีความหลากหลาย ที่ชอบที่สุดคือเขามีจุดให้ถ่ายรูปหลายจุดค่ะ ฉันคิดว่าตรงนี้สำคัญมากค่ะ เพราะในปัจจุบันการที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวนั้นก็ย่อมอยากมีรูปสวยๆ ไว้ โพสลง โซเชียล ค่ะ” (ลัดดา บุญมาลา สัมภาษณ์ วันที่ 7 มกราคม 2561 เวลา 10.00 น ณ ที่ว่าการอำเภอสะเมิง)

สุภาษา สบสุขสกุลผล หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“พี่ชอบไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานคือ ทำเลที่ตั้งของเขาสวยมากครับ วิว 360 องศาเป็นภูเขา พื้นที่เขาค่อนข้างใหญ่ มีจักรยานให้ปั่น จุดถ่ายรูปเยอะมากค่ะ ที่สำคัญ อาหารอร่อยมากครับ แนะนำยำสตรอเบอร์รี่ค่ะอร่อยมากๆ” (สุภาษา สบสุขสกุลผล สัมภาษณ์ วันที่ 7 มกราคม 2561 เวลา 11.00 น ณ เทศบาลตำบลบ่อแก้ว)

เทวัญ พีรประเสริฐศักดิ์ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ผมคิดว่าไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานครับ เขามีความหลากหลายของผลิตผลไม่ใช้แค่สตรอเบอร์รี่ เขามีร้านอาหารที่ใหญ่โตกว่าไร่อื่นๆ ผมเคยไปมาแล้วทั้งไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่ นภ-ภูพา แต่บรรยากาศวิวทิวทัศน์ กับอาหารรสชาติสู้ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วานไม่ได้เลยครับ” (เทวัญ พีรประเสริฐศักดิ์ สัมภาษณ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 12.00 ณ ที่ว่าการอำเภอสะเมิง)

ประครอง ทิพยรักษ์ หนึ่งในเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กล่าวว่า

“ลุงได้มีโอกาสพาครอบครัวไปเที่ยวที่ไร่สตรอเบอร์รีวงค์วาน เมื่อช่วงหน้าหนาวที่ผ่านมา ไร่ของเขาบริการดี มีทั้งสตรอเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ มะม่วง และลุงเห็นต้น มะพร้าว อินทผาลัม ที่ยังไม่ออกผลแต่ลุงชอบความหลากหลายของเขา อาหารก็อร่อยมาก ส้มตำ ยำ ข้าวผัดสตรอเบอร์รี่ อร่อยครับ ปีหน้าลุงก็จะไปอีก” (ประครอง ทิพยรักษ์ สัมภาษณ์ วันที่ 30 มกราคม 2561 เวลา 14.00 น ณ บ้านแม่สาบ)

2. การค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุด (Best Practice) ที่สุดในอำเภอสะเมิง โดยการนำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดในอำเภอสะเมิง โดยการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการฟาร์มสเตย์ ดังนี้

2.1 ไร่นภ-ภูผา

จักริน กาวันนะ เจ้าของไร่นภ-ภูผา ได้กล่าวว่า

“ฟาร์มของเราเปิดมานานพอสมควรแล้วครับ ผมเป็นรุ่นที่สองแล้ว นักท่องเที่ยวก็เพิ่มมากขึ้นทุกปีครับ เมื่อก่อนบ้านพักเรามี 4-5 หลังตอนนี้เพิ่มมาเป็น 9 หลังแล้วครับ ผมว่าการทำฟาร์มสเตย์ในสมัยนี้ท้าทายนะครับ เพราะเรามีคู่แข่งเยอะเพิ่มขึ้นตลอด นอกจากในสะเมิงแล้วยังในอำเภออื่น จังหวัดอื่นๆ แย่งลูกค้าเราไปหมด แต่โชคดีว่าผมและคุณพ่อซึ่งเป็นคนบุกเบิกพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ให้เป็นที่ท่องเที่ยวเราไม่ได้หวังผลกำไรมากมาย เอาแค่พออยู่ได้ครับ เราอยากให้นักท่องเที่ยวมาแล้วคุ้มค่าที่สุด อีกอย่างทำฟาร์มในพื้นที่บ้านตัวเอง มันรู้สึกอบอุ่นครับ พ่อแม่ ลูกเมีย อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา แต่ถึงว่าเราจะไม่เอากำไรมากแต่เราก็ต้องการให้ลูกค้ามาเที่ยวที่ฟาร์มเราครับเพราะเรามีพนักงานที่มีรายได้จากตรงนี้เป็นรายได้หลักหลายคนครับ ทางฟาร์มจึงให้ความสำคัญสิ่งที่ดึงดูดลูกค้าครับ คือไม่ว่าจะเป็นชุมชน อำเภอเขา พวกผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอจะแวะมาที่นี้บ่อย มากินข้าว กินกาแฟ ก็ได้มีโอกาสพูดคุยกัน เขาก็หวังว่าเราจะทำให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่อำเภอนี้เยอะครับ มันเป็นการสร้างรายได้ทางอ้อมให้กับชาวบ้านด้วย ฟาร์มเราจ้างพนักงานส่วนใหญ่ก็เป็นคนแถวๆนี้แหละครับ เป็นคนที่รู้จักกันมาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ผม พอถูกคาดหวังเยอะๆ จากหลายๆหน่วยงานเราก็ต้องมาพัฒนาที่เที่ยวเราครับ เราต้องพัฒนาเรื่องกิจกรรม ที่เรามีคือเรามีรถ ATV ให้นักท่องเที่ยวขับ โดยเราจะคอยดูแลความปลอดภัยให้ เป็นภรรยาผมที่รับผิดชอบส่วนนี้แล้วก็ดูแลเรื่องการให้บริการนักท่องเที่ยวด้วย ผมมีหน้าที่ยกแปลง ปลูก แล้วก็ดูว่าควรปลูกอะไรเวลาไหน พ่อแม่ผมเขาก็จะคอยให้คำปรึกษา เพราะเราอยู่บ้านเดียวกันเลยทำให้ได้พูดคุยกันอยู่ตลอดครับ ในเรื่องนวัตกรรมนั้น คิดว่าการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้นี่น่าจะได้นะ ผมจะเช็คสภาพอากาศคือเดี่ยวนี้มันเช็คล่วงหน้าได้หลายเดือนนะ ในโทรศัพท์ ในอินเตอร์เน็ตแล้วก็ผมกำลังจะทำบาร์โค้ดให้นักท่องเที่ยวเอาโทรศัพท์มาสแกนแล้วก็ขึ้นข้อมูลของต้นสตรอเบอร์รี่ ข้าวไร่ พวกพืชผลในฟาร์มนี้ ผมชอบเข้าร่วมประชุมเวลามีใครมาให้ความรู้ ทำให้เราได้ความรู้ใหม่ เอามาลองผิดลองถูกปรับใช้กับพื้นที่เรา แล้วบอกครอบครัวบอกพนักงานว่าดีไหม ในการจะทำอะไร เราคิดวางแผนร่วมกันครับ แล้วก็แบ่งหน้าที่ แล้วก็ดูว่ามีผิดพลาดส่วนไหน แล้วมาร่วมกันหาทางแก้ครับ กว่าจะมีชื่อเสียงจนมีละครมาถ่าย จนมีบ้านพักเพิ่มขึ้น ลองผิดลองถูกมาเยอะครับ แล้วก็ยังจะพัฒนาต่อไปครับ” (จักริน กาวันนะ สัมภาษณ์เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2561 ณ ไร่นภ-ภูผา) จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการไร่นภ-ภูผาสามารถสรุปตามประเด็นได้ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์บริบท ความคาดหวังของหน่วยงาน/สังคม/ผู้มีส่วนได้เสีย

ไร่นภ-ภูผา เป็นฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในอำเภอสะเมิง ด้วยบรรยากาศ วิวทิวทัศน์และการบริการที่เป็นกันเองของเจ้าของฟาร์มนั้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท้องเที่ยวที่นี้เป็นจำนวนมาก ถึงแม้จะเป็นฟาร์มที่มีชื่อเสียงแต่เจ้าของฟาร์มนี้ก็มีแนวคิดการทำกิจการโดยไม่ได้มุ่งหวัง

แต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้คนที่รักและเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ได้เดินทางเข้ามาเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตมากกว่า นักท่องเที่ยวที่เพียงแค่อยากมาท่องเที่ยวตามกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน และเนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นกระแสในปัจจุบันทำให้อำเภอวสะเมิงและชุมชนที่ตั้งของไร่นภ-ภูผา หวังอยากให้ ไร่นภ-ภูผานั้นพัฒนาพื้นที่ให้มีความดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างงานให้กับชาวบ้านที่เข้าไปทำงานที่ฟาร์มแห่งนี้แล้ว ยังเป็นประโยชน์กับ ร้านค้าชุมชน และธุรกิจด้านการบริการอื่นๆ ที่จะตามมาและยังเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อีกด้วย

2.1.2.พิจารณา PDCA

Plan (วางแผน) ไร่นภ-ภูผา นั้นมีแผนในการพัฒนาพื้นที่ฟาร์มให้มีความดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้นตามความต้องการของชุมชนและอำเภอสะเมิง โดยมีการสร้างกิจกรรมใหม่ๆที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น เริ่มมีการนำสัตว์เลี้ยงคือม้าแคระเข้ามาในพื้นที่เมื่อ ม้าปรับสภาพได้แล้วจะมีการฝึกสอนให้มีความเชื่องเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายรูป และขี่ได้ และยังมีการนำพืชตัวใหม่เช่นข้าวไร่ และยังทำแปลงผักอินทรีย์ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ได้ นอกจากนั้นยังมีแผนในการพัฒนาบุคคลากรที่เป็นชาวบ้านในชุมชนนั้นให้มีความรู้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้

Do (ปฏิบัติตามแผน) เนื่องจากไร่นภ-ภูผานั้นเป็นการดำเนินกิจการแบบครอบครัวทำให้สามารถแบ่งหน้าที่ให้แต่คนรับผิดชอบงานให้ส่วนต่างๆได้ เช่น ลุงชัยเจ้าของคนปัจจุบันจะเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับแปลงเกษตรทั้งหมดของฟาร์มรวมไปถึงฝึกม้าอีกด้วย พี่ไก่ซึ่งเป็นภรรยาของลุงชัยนั้นรับหน้าที่ดูแลพนักงานในไร่ทั้งหมดรวมไปถึงเป็นผู้ควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆของฟาร์ม และคุณปู่คุณยาเจ้าของรุ่นแรกของฟาร์มแห่งนี้ซึ่งเป็นพ่อและแม่ของลุงชัย ด้วยประสบการณ์การบริหารงานมาก่อนจะค่อยให้คำปรึกษาและเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนหลัก

Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) เมื่อทุกฝ่ายมีหน้าที่ประจำของตัวเองแล้วหากมีปัญหาอะไรก็จะมีพูดคุยและแก้ไขปัญหากัน

โดยมีคุณปู่ จะเป็นผู้ที่เข้ามาให้คำปรึกษาบ่อยที่สุด ลุงชัยซึ่งเป็นเจ้าของคนปัจจุบันนั้นจะตรวจสอบปัญหาพื้นที่แปลงเกษตร แต่ละแปลงว่าเหมาะแก่การเพาะปลูกอะไร ในช่วงระยะเวลาไหนถึงจะเหมาะสมที่สุด เป็นต้น ในส่วนของพี่ไก่นั้น จะตรวจสอบกิจกรรมเช่น ATV ว่ามีความปลอดภัยหรือไม่ก่อนที่จะให้บริการแกนักท่องเที่ยวทุกครั้ง และในการจัดการกับปัญหาบุคลากรที่ไม่ได้มีองค์ความรู้ในการให้บริการตลอดจนฝึกอบรมด้วยตัวเอง และดูว่าบุคลากรคนไหนเหมาะกับงานด้านไหนเป็นต้น ส่วนคุณปู่และคุณย่าก็จะประเมินดูสถานการณ์หากมีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ก็จะเข้ามาดูและให้คำปรึกษา

Act (ปรับปรุงแก้ไข) ในการปรับปรุงนั้นหากมีปัญหาเข้ามาก็จะมีการพูดคุยกันกับพนักงานแบบเป็นกันเองเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในส่วนนั้นแต่หากมีปัญหาที่ใหญ่ก็จะมีการเรียกทุกฝ่ายเข้า

มาเพื่อหาทางออกร่วมกันโดยคุณปู่จะเป็นผู้ควบคุมในการประชุมแบบนี้ เช่นการดูแลแปลงเกษตรเพื่อไม่ให้เกิดการกระทบจนเกิดความเสียหายได้ ซึ่งไม่สามารถเข้าไปดูแลแบบใกล้ชิดได้เนื่องจากจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีความเป็นส่วนตัว หลังจากประชุมร่วมกันก็ได้ข้อสรุปว่าจะทำป้ายเตือนและมีค่าปรับหากทำให้แปลงเกษตรจนเกิดความเสียหาย และแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบตั้งแต่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ฟาร์ม

2.1.3.นวัตกรรม

ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มสเตย์ของไร่นภ-ภูผา การคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการทำฟาร์ม เนื่องจากการดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นมีการแข่งขันที่สูงขึ้น นั้นรวมไปถึงการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ด้วย ไร่นภ-ภูผาจึงนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาเป็นประโยชน์ในการเพาะปลูก เช่นการนำเอาเทคโนโลยีด้านการพยากรณ์อากาศโดยในปัจจุบันสามารถดูได้ง่ายๆจากโทรศัพท์มือถือเข้ามาร่วมพิจารณาในการเลือกเพาะปลูกพืชด้วยไหนที่เหมาะกับอากาศในช่วงเวลานั้นๆ และยังมีการนำเอาเทคนิคการให้ความรู้กับนักท่องที่นอกจากให้ความรู้โดยผ่านมักคุเทศน์ของฟาร์มแล้วยังมีแนวคิดจะนำเอาเทคโนโลยี การสแกนบาร์โค้ด เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรู้ข้อมูลของพืชนั้นๆ ผ่านการสแกนบาร์โค้ด

อะไรคือนวัตกรรม การคิดค้นเทคโนโลยีในการเพาะปลูกสตรอเบอร์รี่ การใช้เครื่องมือที่ทันสมัยมากขึ้น

ทำอย่างไร ผู้นำมีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยหาความรู้ด้วยตัวเองผ่าน อินเตอร์และเข้าร่วมอบรมตามเวทีต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเกษตรกรเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และนำองค์ความรู้มาปรับใช้เหมาะกับไร่แห่งนี้ และยังถ่ายทอดความรู้และเทคนิคต่างๆให้บุคลากร พนักงานอีกด้วย

2.1.4.วิเคราะห์ปัจจัยที่สำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้ไร่นภ-ภูผา เป็นไร่สตรอเบอร์รี่ไร่หนึ่งของ อ.สะเมิง กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวที่ฟาร์มเกิดความประทับใจ จนไร่นภ-ภูผาเป็นที่รู้จัก เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้วก็กลับมาเที่ยวอีก สื่อตีพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์นำไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่และยังเป็นสถานที่ถ่ายทำละครชื่อดังมาหลายเรื่อง และเป็นไร่สตรอเบอร์รี่อันดับต้นๆของ อ.สะเมิง ด้วยความโด่งดังพอสมควร สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ใน คือการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้น ไม่ใช่ธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้มหาศาลหากแต่ทำให้ผู้ที่ประกอบกิจการและนักท่องเที่ยวได้ใช้ชีวิตที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ “อยู่กับดิน กินกับหญ้า” ทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรง และการพัฒนาพื้นฟาร์มนั้นควรพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการไปด้วย และการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นควรที่จะเอาใจใส่ถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และการให้บริการที่คุ้มค่ากับนักท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาเที่ยวซ้ำซึ่งเป็นประโยชน์

โดยตรงต่อฟาร์มสเตย์นั้น แล้วยังมีประโยนช์ทางอ้อมทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังส่วนต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวของ เช่น การสร้างงานให้กับคนในชุมชน สร้างรายได้ให้กับการคมนาคมในพื้นที่ และร้านค้าชุมชนต่างๆ เป็นต้น

2.2 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน

สมหวัง วงศ์วาน เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานกล่าวว่า

“ไร่วงศ์วานของเราเป็นเจ้าแรกที่พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ กว่าจะประสบความสำเร็จอย่างทุกวันนี้เราเจอปัญหาและอุปสรรคมาเยอะครับผ่านปัญหาในเรื่องของเศรษฐกิจปัญหาในเรื่องของคู่แข่งปัญหาในเรื่องของโรคภัยของพืชผ่านช่วงเวลาแต่ละช่วงมาได้เพราะเรามีคนในครอบครัวมีลูกมีภรรยามีหลานที่ช่วยการดูแลครับจากบ้านพักเล็กๆเพียง 4-5 หลังจนตอนนี้เรามีบ้านพักทั้งหมด 16 หลังมีร้านอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการนักท่องเที่ยวจากเมื่อก่อนที่เราปลูกแค่สตรอเบอร์รี่ ตอนนี้เราปลูกอินทผาลัมมัลเบอรี่กล้วยแล้วก็มีแผนที่จะปลูกอย่างอื่นเพิ่มอีกมากมายเพราะเรามีพื้นที่ค่อนข้างใหญ่เราทำจุดชมวิวไว้ให้ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้มาถ่ายรูปเช็คอินตรงนี้ก็ถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ฟาร์มของเราไปในตัวครับและนอกจากการที่เราต้องให้ความสำคัญกับสิ่งดึงดูดที่มีอยู่ในฟาร์มเราแล้วเราต้องให้ความสำคัญครับแหล่งท่องเที่ยวรอบรอบฟาร์มของเราด้วยเพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างอำเภอสะเมิงนั้นแน่นอนว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาพักกับกับเรานั้นมักจะถามถึงแหล่งท่องท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆในอำเภอสะเมิงถามถึงรายละเอียดและวิธีการเดินทาง ตรงนี้เราจึงมีแนวคิดในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆกับฟาร์มของเราเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวอย่างแหล่งท่องเที่ยวอื่นในขณะที่พักกับเราได้ครับ เพื่อเป็นการกระจ่ายรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย ตรงนี้ผมได้มีโอกาสไปปรึกษากับฝ่ายการท่องเที่ยวของอำเภอเขาก็เห็นด้วยแล้วก็สนับสนุนผมเลยไปผมเลยได้มีโอกาสเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเช่นวัดผาส้มอุทยานขุนขานเข้าไปพูดคุยแล้วก็ทำข้อตกลงร่วมกันได้ที่ผ่านมาเร็วๆนี้ได้มีโอกาสพานักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งเดินทางไปยังวัดผาส้มและอุทยานแห่งชาติขุนขานและทุ่งดอกเก๊กฮวยปรากฏว่านักท่องเที่ยวประทับใจและอยากให้เราคิดทริปสั้นๆแบบนี้ไว้หลายๆทีมเพื่อเป็นตัวเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นเราก็เรายังมีปัญหาในเรื่องของความเพียงพอของสินค้าของฝากที่นักท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นมีความต้องการมากขึ้นเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นด้วยครับ ผมและครอบครัวก็เลยนำเทคโนโลยีใหม่ๆเช่นเตาอบสตรอเบอร์รี่อบแห้งแล้วตอนนี้กำลังยื่นขอเปิดโรงทำไวน์สตรอเบอร์รี่เป็นของตัวเองเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่มาจากฟาร์มของเราเองรวมไปถึงเมนูอาหารที่เราจะใช้วัตถุดิบจากฟาร์มของเรามาทำเป็นอาหารเช่นน้ำสตรอเบอร์รี่ที่เป็นผลไม้น้ำมาทำเป็นของข้าวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าสตรอเบอร์รี่สามารถทำอะไรได้อีกเยอะและเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่งครับ อีกอย่างที่ทำให้เราประสบ

ความสำเร็จและไม่ขาดทุนนั้นเป็นเพราะว่าเราคิดเองทำเองในทุกขั้นตอนถ้าหากงานไหนที่เป็นงานหนักงานใช้แรงงานที่เหลือบ่ากว่าแรงเราค่อยจ้างพนักงานที่เป็นคนในพื้นที่เข้ามาช่วยครับ ” (สมหวัง วงศ์วาน สัมภาษณ์เมื่อเวลา 14.00 น. วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2561 ณ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน) จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน สามารถสรุปตามประเด็นได้ดังนี้

2.2.1.การวิเคราะห์บริบท ความคาดหวังของหน่วยงาน/สังคม/ผู้มีส่วนได้เสีย ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ถือว่าเป็นฟาร์มสเตย์แห่งแรกในอำเภอสะเมิงด้วยประสบการณ์การบริหารจัดการของคุณลุงสมหวังเจ้าของฟาร์ม ทำให้ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานมีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จมาถึงทุกวันนี้ แต่อย่างที่ทราบดีว่าในปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภออื่นๆของจังหวัดเชียงใหม่ที่เอื้ออำนวยต่อท่องเที่ยวรูปแบบนี้เช่นในพื้นที่อำเภอแม่ริมจังกวัดเชียงใหม่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมายทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาเที่ยวที่อำเภอแม่ริมเพราะนอกจากได้ไปพักในพื้นที่ฟาร์มแล้วยังมีโอกาสได้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆใกล้ๆพื้นที่ฟาร์มที่ไปพักอีกด้วย นั้นคือสิ่งที่อำเภอสะเมิงยังไม่มี คุณลุงสมหวังจึงเห็นคนความสำคัญเกี่ยวกับความเชื่อมโยง ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในอำเภอ ฟาร์มของเราจึงริเริ่มเข้าไปปรึกษากับผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาการ่องเที่ยวทางอำเภอเพื่อให้มีการพัฒนาโครงสร้างขึ้นพื้นฐานและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เน้นไปที่อุทยานแห่งชาติขุนขานโดยอยากให้พื้นที่ตรงนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักเป็นจุดที่เมื่อพูดถึงการท่องเที่ยวที่สะเมิงก็จะคิดถึง อุทยานแห่งชาติขุนขาน ซึ่งได้รับการตอบรับจากส่วนทางอำเภอเป็นอย่างดี โดยทางอำเภอหวังให้ฟาร์มไร่วงศ์วานนั้นเป็นพื้นที่หลักในการจัดการเรื่องความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยว คุณลุงสมหวังได้ประสานกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น วัดผาส้ม อุทยานแห่งชาติขุนขาน ทุ่งดอกเก๊กฮวย เป็นต้น ในการสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยว และในปัจจุบันคุณลุงมีรถรับส่งนักท่องเที่ยวที่สนใจจะไปท่องเที่ยวที่อื่นๆ ในอำเภอสะเมิงและมี ทริปเล็กๆ สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่สนใจ ก็สามารถใช้บริการได้ โดยมาค่าบริการที่ไม่แพง

2. พิจารณาว่า PDCA

Plan (วางแผน) ไร่วงศ์วาน นั้นได้มีการวางแผนในการรองรับลูกค้าด้วยการ ใช้สภาพแวดล้อมของฟาร์มที่สามารถชมวิวได้ทั่วทุกมุม เป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว จึงมีการพัฒนาพื้นที่อยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงมีการพัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ของฝากและเมนูอาหารไว้บริการที่ร้านอาหารของฟาร์ม และที่สำคัญยังมีแผนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในอำเภอสะเมิง

Do (ปฏิบัติตามแผน) ไร่วงศ์วาน เน้นการบริการที่เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวสร้างความประทับใจด้วยการพัฒนาพื้นที่สวยๆ เพื่อรับรองนักท่องเที่ยว โดยจะมีการสร้างจุดชมวิวใหม่ๆขึ้นทุกปี อย่างเช่นในปัจจุบัน กำลังสร้างสะพานข้ามลำห้วยเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินข้ามลำห้วยเพื่อไปถึงยังแปลง มัลเบอร์รี่ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้วได้อย่างสะดวกขึ้น และด้วยวิวทิวทัศน์ที่เป็น

ภูเขาล้อมรอบก็สามารถที่จะยืนถ่ายรูปบนสะพานนั้นได้อีกด้วย และในส่วนของผลิตภัณฑ์ของฝากที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะแปรรูปจาก สตรอเบอร์รี่ กล้วย มัมเบอร์รี่ อินทผาลัม ก็มีการพัฒนาจากเมื่อก่อนที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการแปรรูปซึ่งไม่พียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการแปรรูป เช่นเครื่องอบสตรอเบอร์รี่ เป็นต้น และในส่วนของการสร้างความเชื่อโยงแหล่งท่องเที่ยวก็ได้มีการประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆเพื่อความพร้อมในการตอนรับนักท่องเที่ยว

Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) ด้วยความที่ไร่วงศ์วานเป็นไร่ที่มีใหญ่ที่สุดในอำเภอสะเมิงใต้ มักมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมากที่สุดเลยก็ว่าได้ และด้วยที่นักท่องเที่ยวมามากในช่วงที่เปิดให้เข้าชมไร่ บางครั้งเกิดปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้บางครั้งนักท่องเที่ยวเช็คอินออกจากไร่ที่พักก่อนกำหนด ลุงหวัง ผู้เป็นเจ้าของไร่วงศ์วาน จึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ด้วยการเพิ่มผลผลิตจากพืชชนิดอื่นๆ และสนับสนุนกิจกรรมนอกเหนือจากการชมสตรอเบอร์รี่ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้นเช่นมีการให้ปั่นจักรยาน มีจุดนั่งพักที่มีปลั๊กไฟบริการให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้อินเตอร์เนตได้อย่างสะดวกสบาย และในการแปรรูสินค้าทางการเกษตรของฟาร์มได้มีการลองผิดลองถูกโดยให้สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ทดลองชิมและวิจารณ์จนได้ผลิตที่ดีอร่อย และมีคุณภาพจึงนำมาวางขายเป็นสิ้นค้าของฝากให้กับนักท่องเที่ยว และในการสร้างความเชื่อโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในช่วงแรกนี้จะมีการให้บริการโดยรถยนต์ให้บริการโดยสมาชิกในครอบครัวของคุณลุงสมหวังที่รู้จักพื้นที่เป็นอย่างดี

Act (ปรับปรุงแก้ไข) ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา จะนำปัญหาที่พบมาปรึกษาที่ไร่เคยเจอมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้พัฒนาในปีต่อไป เช่นการเพิ่มผลิตสตรอเบอร์รี่ให้มีเพียงพอต่อความต้องการของนักเท่องเที่ยว และคิดค้นเมนูและผลิตภัณฑ์สิ้นค้าแปรรูปใหม่ๆเพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเห็นถึงความแตกต่างของฟาร์มเราและฟาร์มอื่นๆ ในการสร้างความเชื่อโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะดูความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหากนักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจก็จะมีการคิดทริปเล็กๆอื่นๆขึ้นมาเพื่อเป็นตัวเลือกใหม่ๆให้กับนักท่องเที่ยวได้สามารถเลือกไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ชื่นชอบได้ และในอนาคตหากได้รับการตอบรับที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐก็จะมีการพัฒนาระบบความเชื่อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ดีกว่านี้ เช่น การเพิ่มรถรับส่งนักท่องเที่ยว จ้างคนขับรถที่เป็นคนในพื้นที่ที่สามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้

2.2.3.นวัตกรรม

ไร่วงศ์วาน ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในไร่ เช่น เครื่องแปรรูปอาหารที่มีคุณภาพ ในจุดนี้นอกจากจะมีเปิดให้บริการเข้าชมไร่สตรอเบอร์รี่ ความสดใหม่ วิวธรรมชาติ เรายังมีการพัฒนาต่อยอดในเรื่องของสินค้าแปรรูป ด้วยปริมาณที่มาก และคุณภาพในการเก็บรักษา จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้เครื่องมือที่ทันสมัย เช่นเครื่องอบสตรอเบอร์รี่ เป็นต้น

อะไรคือนวัตกรรม การใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการแปรรูปอาหารเพื่อสามารถผลิตได้จำนวนมากขึ้นมีคุณภาพมากขึ้นรวมทั้งการนำผลไม้ในฟาร์มเช่นการนำสตรอเบอร์รี่มาทำเป็นเมนูของคาว

ทำอย่างไร เช่น การนำสตรอเบอร์รี่ ที่สามารถนำแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูป โดยการนำมาเข้าเต่าอบที่มีถึง 12 ชั้นสามารถอบได้ครั้งละหลายกิโล ในการคิดค้นเมนูอาหารจะนำสตรอเบอร์รี่หลายรูปแบบ เช่น นำสตรอเบอร์รี่สดๆ มาใช้ทำเมนูยำข้าวผัด และเมนูอื่นๆ โดยผ่านการลองผิดลูกถูกจนได้สูตรที่มีความอร่อยจนนักท่องเที่ยวหลายท่านเอยปากชม และมีการรีวิวกันในโลกออนไลน์ในทางที่ดี และในปัจจุบันก็มีการคิดเมนูใหม่ๆที่ใช้ส่วนประกอบจากผลไม้อื่นๆในฟาร์มอีกด้วยเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความแปลกใหม่ให้แก่นักท่องเที่ยว

2.2.4. วิเคราะห์ปัจจัยที่สำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้

ไร่วงศ์วานเป็นเจ้าแรกในอำเภอสะเมิง ที่นำสตรอเบอร์รี่เข้ามาปลูก ด้วยความโดเด่นของความเป็นเจ้าแรกและมีพื้นที่ใหญ่ที่สุด จึงทำให้สามารถพัฒนาพื้นที่ได้หลากหลายไม่ว่าจะสร้างจุดชมวิว ทำสวนดอกไม้ ทำแปลงปลูกหลายพืชหลากหลายชนิดและยังมีบ้านพักไว้รองรับนักท่องเที่ยวถึง 16 หลัง จึงทำให้ฟาร์มแห่งนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สิ่งที่ได้เรียนรู้จากฟาร์มแห่งนี้คือการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆนั้นเป็นสิ่งที่ควรมีเพราะนอกจากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากแล้วยังสร้างเครือข่ายที่ต่อสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆเนื่องจากทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆมีรายได้จากนักท่องเที่ยวของเราด้วย และการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์นั้นจำเป็นที่จะต้องมีผลิตภัณฑ์ของฝากที่ดีและมีคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมไปถึงการเอาใจใส่ในเมนูอาหารของทางฟาร์มที่สรรสร้างเมนูใหม่เพื่อบริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย

2.3. ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

ทองใบ ขัตตะละ เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ได้กล่าวว่า

“ฟาร์มของเราบริหารงานกันเองภายในครอบครัวค่ะ มีพนักงานที่ดูแลแปลงสตรอเบอร์รี่ 4 คน แล้วก็ดูแลนักท่องเที่ยว 3 คนค่ะ เราอยู่กันแบบครอบครัวมีปัญหาอะไร ก็จะปรึกษาหาทางออกร่วมกันเสมอค่ะ ฟาร์มของเราตั้งอยู่บนเนื้อที่ค่อนข้างเล็กเลยทำให้ไม่สามารถสร้างจุดชมวิว หรือบ้านพักเพิ่มได้อีก จึงทำให้เราต้องมาใส่ใจในเรื่องการให้บริการที่ดีโดยเฉพาะกับนักท่องเที่ยวชาวจีนฝรั่งทั้งหลาย ที่ทางอำเภอส่งมา เราจะให้พนักงานเรียนรู้ว่าวัฒนธรรมพื้นฐานเขา ว่าคนจีนทำไมเขาเสียงดัง ฝรั่งเขาชอบอะไร โดยพนักงานส่วนใหญ่ก็จะเรียนรู้ได้เร็วค่ะเพราะอบรมและสอนเขาแบบเหมือนสอนพี่สอนน้อง เขาเลยเรียนรู้ได้เร็ว เราทำให้ดูว่าต้องพูดยังไงต้องทำยังไงค่ะ แล้วก็สตรอเบอร์รี่แล้วผลไม้ชนิดอื่นๆ เราปลูกแบบอินทรีย์ค่ะ เพราะนอกจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่อชนธรรมชาติวิถีชีวิตของเกษตรกรแล้วเราอยากให้นักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพมาเที่ยวที่เราอีกกลุ่มหนึ่งค่ะ แต่ก็มีปัญหาบ้างนะค่ะคือ ปลูกแบบอินทรีย์ลูกสตรอเบอร์รี่จะไม่สวย บางคนอยากได้ไปฝากคนอื่นก็ไม่กล้าที่จะซื้อไป เราจึงให้สวนสนิทจันทร์ซึ่งเป็นญาติของเราส่วนอยู่ตรงข้ามกับเราเลยให้เขาเอามาให้นักท่องเที่ยว

และนอกจากจุดเด่นในเรื่องการทำเกษตรแบบอินทรีย์ ฟาร์มของเรายังมีบ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นค่ะ แรงงานก็มาจากคนในท้องถิ่นนี่แหละค่ะ นอกจากเป็นการประหยัดต้นทุนในการสร้างบ้านพักแล้วยังสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่อีกค่ะ แต่ก็มีปัญหาตามมานะค่ะคือจะมีพวก แมลง มด ตัวมอดกินไม้ มารบกวนอยู่ตลอด เราเลยเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาแก้ไขปัญญาตรงนี้ เช่น เปลือกส้มกันแมงมุมเข้า น้ำส้มควันไม้พ่นใส่มอดกินไม้ เอาน้ำมาล่อแมลงค่ะ สิ่งเหล่านี้เป็นนวัตกรรมภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีมานานเราแค่เอามาปรับใช้ให้เข้ากับปัจจุบันแค่นั้นก็สามารถแก้ไขปัญหาส่วนนี้ได้โดยไม่ต้องไปซื้อยาที่มีสารเคมีมาใช้ เพราะจะทำให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยวได้ค่ะ แล้วก็ปัญหาด้านคามปลอดภัยเพราะเราทำจากไม้จากใบตองตึงมันแข็งแรงสู้อิฐ สู้ปูนไม้ได้อยู่แล้ว เราจึงต้องคอยตรวจสอบความแข็งแรงทุกครั้งที่นักท่องเที่ยวจะเข้าพัก และทำการเปลี่ยนส่วนที่ชำรุดหรือผุพังทุกปีค่ะเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักท่องเที่ยว” (ทองใบ ขัตตะละ สัมภาษณ์เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2561 ณ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง)

2.3.1. การวิเคราะห์บริบท ความคาดหวังของหน่วยงาน/สังคม/ผู้มีส่วนได้เสีย ไร่นี้ถือว่าเป็นไร่ที่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์คงเคยได้ยินชื่อเสียงกันมาบ้าง เพราะนอกจากที่นี่ จะปลูกสตรอเบอร์รี่หวานพันธุ์พระราชทาน 80 ทั้งหมดแล้ว หน้าไร่มีสตรอเบอร์รี่สีแดงสด ลูกยักษ์ วางเด่นเป็นสัญลักษณ์ของที่นี้ ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง นั้นได้ชื่อว่าเป็นฟาร์มสเตย์มีบรรยากาศดีอันดับต้นๆของอำเภอสะเมิง มีมุมถ่ายภาพสวยๆ และที่สำคัญ สตรอเบอร์รี่ปลอดยาฆ่าแมลง 100 % ทุกกระบวนการเพาะปลูกเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัย และใส่ใจทุกขั้นตอน ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง บริหารงานและควบคุมคุณภาพของไร่ โดย คุณทองใบ ขัตตะละ ซึ่งเป็นคนสะเมิงโดยกำเนิด คุณทองใบได้พัฒนาไร่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการนักท่องเที่ยวและครอบครัวสามารถเข้ามาเก็บผลสตรอเบอร์รี่ พื้นที่ภายในไร่ ยังมีบริการที่พักให้เลือกอยู่ 10 หลังกลางสวนสตรอเบอร์รี่ มีอาหารและเครื่องดื่ม ในบรรยากาศของชาวไร่สตรอเบอร์รี่สะเมิง ฟาร์มแห่งนี้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ มีการส่งกรุ๊ปทัวร์จากส่วนกลางมายังฟาร์มแห่งนี้ เพราะการบริการที่ดีและความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจึงมักจะมี นักท่องเที่ยวฝรั่ง นักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาเที่ยว ทำให้ชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวของอำเภอสะเมิงเพิ่มมากขึ้นและด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้นักท่องเที่ยวได้เก็บและชิมสตรอเบอร์รี่ได้อย่างปลอดภัยนั้นก็เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพ

2.3.2. พิจารณาว่า PDCA

Plan (วางแผน) ปัจจุบันการแข่งขันสูงมากขึ้น ทำให้เจ้าของไร่จำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการไร่อยู่ตลอดเวลา ประกอบปัจจุบันที่นักท่องเที่ยวไม่ใช้แค่คนในประเทศ แต่หมายถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีความต้องการอยากจะสัมผัสและดื่มด่ำความเป็นธรรมชาติจากไร่ไผ่สีทองที่ยังคงความเป็นพื้นเมืองไว้ได้มากที่สุด จึงมีแผนในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเช่นการให้บริการด้วย

ภาษาถิ่นพร้อมอธิบายเป็นภาษาต่างชาติ การแต่งตัวด้วยชุดประจำถิ่น และการอบรมพนักงานที่เป็นคนในท้องถิ่นให้เข้าใจภาษา และวัฒนธรรมชาวต่างชาติ นอกจากนั้นยังมีแผนในการพัฒนาบ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติให้มีความสะอาดสวยงามและแข็งแรงพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

Do (ปฏิบัติตามแผน) ในขั้นแรกนั้นไผ่ทองที่ได้มีโอกาสตอนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่บ่อยๆ ทำให้พนักงานคุ้นชินกับ ภาษา และวัฒนธรรมอยู่บ้าง แต่ยังไม่บางคน ที่ยังกล้าๆกลัวๆเมื่อมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คุณทองใบ เจ้าของฟาร์มและครอบครัวจึงได้ช่วยกันอบรมพนักงานและให้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นตัวอย่างให้พนักงานได้รู้เทคนิคต่างๆ เพื่อความพร้อมในการให้บริการที่มากขึ้น และการแต่งการจะเน้นการแต่งการด้วยชุดพื้นเมืองของภาคเหนือ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความเป็นล้านนา ในส่วนของบ้านพักนั้นด้วยพื้นที่ที่มีอย่างจำกัดของฟาร์มแห่งนี้จึงทำให้ไม่สามารถเพิ่มบ้านพักให้มากกว่าในปัจจุบันได้ ฉะนั้นบ้านพักต้องที่มีอยู่นั้นต้องมีความสะอาดและปลอดภัย ที่สำคัญ ต้องสร้างความแปลกใหม่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ จึงมีแนวคิดที่ว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในฟาร์มแบบนี้ต้องรักและชื่นชอบธรรมชาติ จึงนำ วัสดุธรรมชาติที่หาได้จากท้องถิ่น เช่นไม้ ไม้ไผ่ ใบตองตึง มาทำประกอบเป็นบ้านพักโดย แรงงานเป็นชาวบ้านในพื้นที่

Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) ทั้งนี้ในการตรวจสอบดูว่าสิ่งที่ทำไปนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นดูจากผลการตอบรับของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ถึงจะเป็นอย่างนั้นก็ไม่หยุดที่จะพัฒนาการให้บริการที่ดีมากขึ้น และตรวจสอบความแข็งแรงและความสะอาดของบ้านพักแต่ละหลังก่อนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าพักอีกด้วย

Act (ปรับปรุงแก้ไข) ในส่วนของการปรับปรุงแก้ไขเนื่องจากฟาร์มแหง่นี้ทำเกษตรแบบอินทรีย์จำทำให้ผลผลิตของที่นี้ไม่สวยงาม นักท่องเที่ยวบางท่านที่จะซื้อสตรอเบอร์รี่ไปเป็นของฝาก ตรงนี้เรามีไร่สวนสนิทจันทร์ที่เป็นฟาร์มสเตย์ที่บริหารด้วยคนในครอบครัวของคุณทองใบสามารถเข้าส่งสตรอเบอร์รี่ที่ไม่ได้ปลุกแบบอินทรีย์ให้กับนักท่องเทียวได้ ในส่วนของที่พักที่ทำจากวัสดุธรรมชาตินั้น ทำให้มีข้อเสียคือเสื่อมสภาพเร็ว จึงทำให้ต้องดูและและเปลี่ยนวัสดุใหม่ในทุกปีเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักท่องเที่ยว

2.3.3.นวัตกรรม บ้านพักในพื้นที่ฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงส่วนใหญ่นั้นเป็นบ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุที่ทำจาก ปูน หิน อิฐ ทราย ซึ่งแน่นอนว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเพราะมีระยะเวลาการใช้งานที่ยาวนาน และไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องของ ปลวก มด แมลง ต่างๆ แต่ไร่ไผ่สีทองนั้นคิดต่าง ด้วยเสน่ห์ของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่ให้นักท่องเที่ยวได้มาอยู่กับเกษตรกร มาเรียนรู้วิถีชีวิต ใกล้ชิดธรรมชาติ บ้านพักจึงควรสร้างจากวัสดุธรรมชาติและเราแก้ไขปัญหาเรื่องศัตรูทางธรรมชาติด้วยการนำเอาภูมิปัญญานวัตกรรมพื้นบ้านมาใช้

อะไรคือนวัตกรรม การนำนวัตกรรมภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยในเรื่องการกำจัดแมลงในบริเวณบ้านพัก

ทำอย่างไร ทำกับดักจับแมลงให้ตกหลุมดัก นำขวดพลาสติกมาตัดครึ่งแล้วน้ำส่วนผสมของน้ำประมาณ 200 มิลลิลิตรและน้ำตาลประมาณ 50 กรัมลงไป ตามด้วยยีสต์ประมาณ 1 กรัมแต่ไม่ต้องคนให้เข้ากัน จากนั้นนำปากขวดอีกครึ่งหนึ่งที่ตัดออกไปตอนแรกมาปิดไว้แล้วพันด้วยเทปกาว พร้อมหุ้มทั้งขวดไว้ด้วยกระดาษอีกที พ่นน้ำส้มสายชูเปลี่ยนที่อยู่ให้มด เอาน้ำส้มสายชูเทลงในขวดสเปรย์ แล้วไปฉีดไล่ตามที่ที่มันย้ายไปอยู่ ถูเปลือกส้มกันแมงมุมเข้า นำเปลือกส้มหรือพืชในตระกูลส้มมาถู ๆ บี้ ๆ ให้น้ำมันจากเปลือก ออกมา แล้วทำไปวางไว้บริเวณชั้นวางของ หน้าต่าง หรือมุมเพดานบ้านพัก และน้ำส้มควันไม้มาพ่นให้ทั่วบริเวณที่มีมอดกินไม้ เป็นต้น

2.3.4.วิเคราะห์ปัจจัยที่สำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้

จากการศึกษาการทำฟาร์มสเตย์ของไร่ไผ่สีทองนั้น ทำให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการให้บริการที่ดีเป็นกันเองทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวชาตินั้นเราควรเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมพื้นฐานของแต่ละชนชาติเพื่อความเข้าใจถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมาของนักท่องเที่ยว และควรดึงเราเอกลักษณ์ของพื้นที่ของเรามานำเสนอให้เกิดความประทับใจ ผ่านทางภาษาที่พูด การแต่งกาย ต่างๆ และยังได้เรียนรู้ว่าการทำฟาร์มสเตย์นั้นไม่จำเป็นที่จะต้องมีพื้นที่ขนาดใหญ่เสมอไปแต่เราควรใส่ใจในเรื่องของบ้านพัก เพราะการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นนักท่องเที่ยวจะต้องมาพักค้างคืน และลงมือทำการเกษตร เรียนรู้วิถีชีวิต บ้านพักจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ หากเราสามารถสร้างบ้านพักด้วยวัสดุจากธรรมชาติได้ นอกจากเป็นการประหยัดต้นทุนในการพัฒนาพื้นที่เกษตรของเราให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มแล้วยังทำให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติประทับใจอีกด้วย และการกำจัดแมลง ศัตรูต่างๆ ในบริเวณบ้านพักของเราก็สามารถนำนวัตกรรมภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ได้อีกด้วย ล

3.การค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุด (Best Practice) ที่สุดในอำเภอสะเมิง โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในระดับบุคคล และระดับฟาร์มร่วมทั้ง 5 ด้านแล้วพบว่าทั้ง 3 ฟาร์มนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากดังนี้

3.1. ไร่นภ-ภูผา พบว่า ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.44 และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.44 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับ มาก

3.2. ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน พบว่า ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.40 และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.36 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับ มาก

3.3. ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.36 และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.32 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก

เพื่อให้ได้ตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นั้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปจากกลุ่มเกษตรกลุ่มตัวอย่างบางส่วนผ่านการสัมภาษณ์ และพิจารณาโดยใช้ การค้นหา Best Practice ตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุด รวมไปถึงนำค่าเฉลี่ยทางสถิติในระดับบุคคลและระดับฟาร์มมาพิจารณาร่วมด้วย จึง ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงดังนี้ 1. ไร่นภ-ภูผา 2.ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์ 3.ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

ผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ไร่นภ-ภูผา

1. ข้อมูลทั่วไป

ไร่นภ-ภูผาตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ นภ–ภูผา ชื่อนี้มาจากชื่อลูกชายทั้งสองคนของเจ้าของไร่ นภ มาจาก นภา ที่แปลว่า ท้องฟ้า ส่วน ภูเขา ก็คือ ภูเขา เป็นไร่แรกๆที่บุกเบิกการทำไร่สตรอเบอร์รีตั้งแต่รุ่นคุณพ่อ ไร่นภ–ภูผา อยู่ท่ามกลางขุนเขาและธรรมชาติรายล้อมเป็นไร่ได้ที่รับความนิยมในเรื่องการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและใหญ่โตกว้างขวาง เคยเป็นที่ถ่ายละครเรื่องกลรักสตรอเบอร์รีอีกด้วย นอกจากจะเป็นไร่สตรอเบอร์รีแล้ว ที่นี่ยังเปิดเป็นร้านอาหาร มีชา กาแฟ ในแต่ละมุมถูกจัดตกแต่งให้เข้ากับธรรมชาติ รวมถึงพื้นที่ของห้องพักจัดไว้ด้านหลังมีที่พักหลายแบบทั้งแบบกระท่อม ซึ่งแบบนี้จะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรมากมาย และมีรูปแบบที่ทันสมัยขึ้นมาหน่อย เช่นมีเครื่องทำน้ำอุ่น มีเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

สตรอเบอร์รี ที่ไร่นภ-ภูผา เป็นพันธุ์พระราชทาน 80 ซึ่งเป็นพันธุ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้เกษตรกรเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา80 พรรษา เมื่อปี 2550 ลูกจะเล็กไม่ใหญ่เหมือนพันธุ์อื่นแต่มีรสชาติหวานมาก ราคามีตั้งแต่กล่องละ 40 -80 บาท

2.ระบบงานที่เป็น Best Practice

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานของการท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะของแจกจ่ายกันทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบ กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึง ทางพนักงานซึ่งเป็นผู้ดูแล รับผิดชอบจะทำการต้อนรับนักท่องเที่ยว พร้อมให้คำแนะนำข้อควรปฏิบัติในระห่างการเดินทาง เพื่อความปลอดภัย ในระหว่างขณะเดินทางจะมีการบรรยาย และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องวิถีชีวิตธรรมชาติ ชมการประกอบ

อาชีพของคนในชุมชน เมื่อถึงที่ฟาร์มสเตย์นักท่องเที่ยวจะได้รับฟังการบรรยายเกี่ยวกับ ไร่นภ-ภูผา ในส่วนของวิธีการและนวัตกรรมที่เป็นการปฏิบัติที่ดีนั้นได้แก่

บทบาททางสังคม

หน้าที่และบทบาทในการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ให้มีส่วนเชื่อมโยงกับคนในชุมชน มีส่วนร่วมดังนี้

1. เป็นปราชญ์ชาวบ้าน
2. เป็นที่ปรึกษา กลุ่มอนุรักษ์การท่องเที่ยวชุมชน
3. เข้าเป็นคณะกรรมการ ที่ปรึกษาของชุมชน
4. เป็นคณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลการใช้ประโยชน์ ระบบปฏิบัติการการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จ.เชียงใหม่

วิสัยทัศน์

1. เป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบใหม่ที่เน้นการเรียนรู้ควบคู่กับการอนุรักษ์และมุ่งสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้

2. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์สเตย์

3. มุ่งสร้างคุณภาพของการให้บริการโดยไม่แสวงผลกำไรเกินจริง และมุ่งเน้นความคุ้มค่าทางความรู้ที่ผู้มาท่องเที่ยวจะต้องได้รับกลับไป

พันธกิจ

1. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของไร่นภ-ภูผา ให้มีศักยภาพ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสังคม และวิถีชีวิตของชุมชน

2. พัฒนาองค์กรไปพร้อมกับการ สร้างความเชื่อมั่น เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เป็นองค์กรแห่งการการศึกษาหาความรู้ทางด้านเกษตรกร การทำไร่สตรอเบอร์รี่ และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม แบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Farm Stay) ประสบการณ์สัมผัสการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตเชิงเกษตรกรรม และวัฒนธรรมชุมชน ผ่านการใช้ชีวิตและลงมือทำ

3. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยเริ่มที่ชุมชน เพื่อขายายไปสู่ระดับสากล และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมทั้งเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน

5. สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิงอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวไน ไร่นภ-ภูผา

เป้าประสงค์

1. ขีดความสามารถของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือเพิ่มขึ้น

2. แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่รู้จักมีความหลากหลายสะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความสมดุลและยั้งยืน พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวในระดับประเทศ

3. คนในชุมชนมีรายได้เสริมที่มาจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

4. มุ่งเน้นพัฒนากิจการให้ตรงกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในสมัยปัจจุบัน

แผนปฏิบัติการ

สร้างความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้เข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการท่องเที่ยวของชุมชน โดยผลักดันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ในรูปแบบเครือข่ายเน้นที่มีการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก (ข้อมูลจากไร่นภ-ภูผา, 2560)

วิธีการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice

(1) เจ้าของฟาร์มสเตย์ เป็นผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจน การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม คล่องตัวดูแลง่าย แจกจ่ายงานกันทำ

(2) วัตถุดิบ เช่น สตรอเบอร์รี่ เป็นวัตถุดิบที่โดเด่นของไร่ ที่สามารถนำแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูป ที่มีคุณภาพสร้างรายได้ในท้องถิ่น

(3) กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ

(4) ประสิทธิภาพของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวและการบรรยายและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ

ปัจจัยเกื้อหนุน

ไร่นภ-ภูผา เป็นไร่สตรอเบอร์รี่ไร่หนึ่งของ อ.สะเมิง กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวที่ฟาร์มเกิดความประทับใจจนไร่นภ-ภูผา เป็นที่รู้จัก เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้วก็กลับมาเที่ยวอีก สื่อตีพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อออนไลน์นำไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และยังเป็นสถานที่ถ่ายทำละครชื่อดังมาหลายเรื่อง และเป็นไร่สตรอเบอร์รี่อันดับต้นๆของ อ.สะเมิง ด้วยความโด่งดังพอสมควร นักท่องเที่ยวหลายท่านที่มาเที่ยวที่ อ.สะเมิง ก็ไม่พลาดที่จะแวะสัมผัสบรรยากาศธรรมชาติแบบ 360 องศากันที่ไร่นภ-ภูผา โดยที่ไร่นี้ตั้งอยู่บนถนนหมายเลข 1269 ซึ่งเป็นถนนสายแม่ริม-สะเมิง ครับ ไร่นี้จะอยู่ก่อนถึงตัวเมือง อ.สะเมิง ราวๆ 3-4 กิโลเมตร ซึ่งจะมีป้ายชื่อไร่อยู่ทางขวามือ ให้เลี้ยวเข้าไปอีกราวๆ 200-300 เมตร ก็จะเจอไร่นภ-ภูผา

ที่ไร่นภ-ภูผานั้น มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น เก็บสตรอเบอร์รี่ โดยเราสามารถเก็บเองแล้วนำมาชั่งน้ำหนักพร้อมกับจ่ายเงินที่ปากทางเข้าไร่ ชมวิวธรรมชาติที่รายล้อมด้วยภูเขา ไร่สวน

แบบ 360 องศาให้อิ่มอกอิ่มใจ ทานอาหารต่างๆ หรือ จิบชากาแฟเครื่องดื่มต่างๆ ขับรถ ATV ซึ่งมีบริการให้เช่า หรือจะพักห้องพักหรือกางเต้นท์สำหรับคนที่ต้องการมาพักผ่อนยาวๆ ก็มีเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีบริการซาลาเปา ขนมจีบ หมั่นโถว อาหารตามสั่งต่างๆ และเครื่องดื่มจำพวกชา-กาแฟ มีนั่งทานพร้อมกับชมบรรยากาศแบบไร่เขา ที่พลาดไม่ได้คือการบริการ มีกิจกรรมต่างๆที่สามารถเข้าร่วมได้ พร้อมวิวธรรมชาติแบบไม่จำกัด นักท่องเที่ยวมามีทั้งไทยและต่างประเทศ

การวัดความสำเร็จขององค์กรนั้นมีเครื่องมือที่ช่วยในการวัดความสำเร็จขององค์กร นั่นคือ วิสัยทัศน์ โดยจำเป็นต้องมีระบบที่จะสามารถส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการที่ดีอย่างต่อเนื่อง พร้อมระบุวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ไร่นภ-ภูผา ได้ปรับรูปแบบของอาชีพจากเดิมที่ประกอบอาชีพไร่สวน เช่น สตรอเบอร์รี่ จึงได้พัฒนาต่อยอดสถานที่ไร่สตรอเบอร์รี่ดังกล่าว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ โดยเปิดรับนักท่องเที่ยว บุคคลทั่วไป นักเรียน และนักศึกษาเข้ามาสัมผัสเรียนรู้ทรัพยากร วิถีชีวิตความเป็นอยู่ทำให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งดังนี้

1. เพื่อปรับรูปแบบการทำฟาร์มเกษตร ไร่สวนสตรอเบอร์รี่ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน เรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรเชิงนิเวศ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และองค์กรต่างๆ ที่สนใจ
3. เพื่อพัฒนาเป็นที่พักผ่อนแห่งใหม่ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของไร่นภ-ภูผา เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวนั้นก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวพัฒนา นำมาสู่การสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

ในการพิจารณาถึงการปฏิบัติที่ดี ผู้วิจัยได้พิจารณาถุงการวิจัยในเชิงระบบประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า (INPUT)

4.1 ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการที่จุดหมายปลายทางสถานที่ท่องเที่ยวไร่นภ-ภูผาฟาร์มสเตย์มีการเข้าถึงที่ดี มีโครงข่ายเชื่อมโยงการเดินทางจากถิ่นที่พักของนักท่องเที่ยวมายังจุดหมายปลายทางได้อย่างสะดวก รวดเร็ว นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางในรูปแบบ ต่างๆ อาจเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเดินทางมาเก็บเกี่ยวประสบการณ์ความรู้อีกทั้งมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ที่กระตุ้นการรับรู้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับไร่นภ-ภูผาฟาร์มสเตย์

4.2 ความคิดสร้างสรรค์ในการทำธุรกิจของเจ้าของกิจการ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบสนับสนุน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาธุรกิจในรูปลักษณ์ที่เป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว

4.3 ทักษะการทำงาน เป็นทักษะของผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยว ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ เช่น ทักษะการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ทักษะในการให้บริการ

4.4 พนักงานได้รับการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ถ่ายทอด และผู้นำชม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญเรื่องไร่สตรอเบอร์รี่ ร่วมไปถึงกินกรรมขับรถ ATV

4.5 พื้นที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ชัดเจน

4.6 ความแปลกใหม่ของรูปแบบนำเที่ยวที่แตกต่างจากฟาร์มสเตย์อื่นทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความโดดเด่น

นอกจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของไร่ นภ-ภูผาแล้วยังได้ทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของไร่นภ-ภูผา ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง สรุปได้ดังนี้ ในด้านการให้บริการ ไร่นภ-ภูผา มีกิจกรรมขับรถ ATV ที่โดดเด่นและแปลกใหม่ไว้บริการนักท่องเที่ยวที่ชอบความท้าทาย พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายงานอย่างชัดเจนคอยให้ความรู้และดูความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในระหว่างทำกิจกรรม พนักงานของ ไร่นภ-ภูผา แห่งนี้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้ ด้วยบุคลากรที่เพียงพอสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเป็นกลุ่มได้ และร้านอาหาร/เครื่องดื่มรวมไปถึงร้านค้าที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่สะอาดและอร่อยหลากหลายไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เลือกชมเลือกรับประทาน มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศที่ดี ช่วงที่ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักแบบกางเต้นทางไร่นภ-ภูผา ก็ยังจัดที่ไว้สำหรับกางเต้นโดยเฉพาะ นอกจากการพักแบบกางเต้นแล้วยังมีบ้านพักที่น่าสนใจหลายแบบให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักได้ เช่น บ้านพักดิน บ้านพักที่มีดานฟ้าชมวิว ในด้านพื้นที่ ไร่นภ-ภูภา ตั้งอยู่ในที่ความสมบูรณ์สวยงามและมีสภาพอากาศอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย ด้านการบริหารจัดการ ไร่นภ-ภูภามีจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจุดชมวิวและจุดที่จัดไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปหลายจุดด้วยกัน

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน สรุปได้ดังนี้ ไร่นภ-ภูผา นั้นมีผลิตผลที่เป็นของไร่แค่เพียงอย่างเดียวนั้นคือ สตรอเบอรีรี่ ไม่ความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวสัมผัสและเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์ของฝากที่ระลึกส่วนใหญ่รับมาจากข้างนอก และในการบริหารจัดสรรพื้นที่มีการจัดสรรบ้านพักพนักงานอยู่ในบริเวณเดียวกับที่ทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวซึ่งดูไม่เหมาะสม และในด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะห้องน้ำรวมที่แยกจากบ้านพักเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

ผลการวิเคราะห์โอกาส สรุปได้ดังนี้ ไร่นภ-ภูผา ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสะเมิงที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์เป็นแรงดึงดูด

ใจนักท่องเที่ยวให้เลือกมาท่องเที่ยวที่อำเภอแห่งนี้ และไร่นภ-ภูผา มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่นและการที่เจ้าของไร่นภ-ภูผา เป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านในด้านการทำการเกษตร และผู้ริเริ่มประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ทำให้มีการเอื้อผลประโยชน์ต่อกัน ที่สำคัญ ไร่นภ-ภูผา ได้รับเลือกเป็นโลเคชั่นในการถ่ายละครเป็นการประชาสัมพันธ์ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาพักตามรอยละครจำนวนมาก เพื่อพัฒนาให้ทันยุคปัจจุบัน ไร่นภ-ภูผา มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ โฮมเพจ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถติดตามข่าวสารของฟาร์มได้อย่างสะดวก และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ อีกทั้งมีแรงหนุนจาก นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ อุปสรรค สรุปได้ดังนี้ อุปสรรคที่สำคัญของ ไร่นภ-ภูผาคือปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มของพนักงานส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนพนักงานบ่อย เนื่องจากพนักงานลาออกบ่อย ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องและประสบการของพนักงาน อุปสรรครองลงมาคือ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไม่เชื่อฟังคำแนะนำของเจ้าของและพนักงานส่งผลให้เกิดความเสียหายของพืชผลในฟาร์ม รวมไปถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ขาดความเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นมองว่ามาพักที่ฟาร์มไม่น่าประทับใจส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของฟาร์ม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเช่น ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน รวมถึงสภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาลส่งให้ผลผลิตในฟาร์มไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น รายละเอียดดังตารางที่ 47

ตารางที่ 47 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่นภ-ภูผา

จุดแข็ง (Strength)	1 ไร่นภ-ภูผามีกิจกรรมกิจกรรมขับรถ ATV ที่โดดเด่นและแปลกใหม่ 2 ที่ตั้ง ไร่นภ-ภูผา มีความสมบูรณ์สวยงามและมีสภาพอากาศอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย 3 ไร่นภ-ภูผา มีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 4 ไร่นภ-ภูผา มีร้านอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว 5 ไร่นภ-ภูผา มีร้านค้าที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยว 6 ไร่นภ-ภูผา มีจุดชมวิวและจุดที่จัดไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปหลายจุด 7 ไร่นภ-ภูผา มีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้ความรู้และความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในระหว่างทำกิจกรรม 8 ไร่นภ-ภูผา มีการแบ่งงานให้กับพนักงานอย่างชัดเจน 9 เจ้าของ ไร่นภ-ภูผา มีแนวคิดในการประกอบกิจการโดยไม่เน้นผลกำไร ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่าเมื่อมาพัก 10 ไร่นภ-ภูผา มีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว 11 ไร่นภ-ภูผา มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว 12 ไร่นภ-ภูผา มีที่สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวที่อยากมาพักแบบกางเต้น 13 ไร่นภ-ภูผา มีบ้านพักที่น่าสนใจหลายแบบให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักได้ เช่น บ้านพักดิน บ้านพักที่มีดานฟ้าชมวิว เป็นต้น 14 ไร่นภ-ภูผา มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ
จุดอ่อน (Weakness)	1 ไร่นภ-ภูผา มีผลิตผลที่เป็นของไร่แค่เพียงอย่างเดียว นั้นคือ สตอเบอร์รี่ 2 ของฝากที่ระลึกส่วนใหญ่รับมาจากข้างนอก 3 ไร่นภ-ภูผา มีการจัดสรรบ้านพักพนักงานอยู่ในบริเวณเดียวกับที่ทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว 4 ไร่นภ-ภูผา ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นในอำเภอสะเมิง 5 ไร่นภ-ภูผา ไม่มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
โอกาส (Opportunity)	1 ไร่นภ-ภูผา มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น 2 ไร่นภ-ภูผา ได้รับเลือกเป็นโลเคชั่นในการถ่ายละครเป็นการประชาสัมพันธ์ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาพักตามรอยละคร 3 ค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน 4 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล 5 ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอสะเมิง 6 ไร่นภ-ภูพา มีการเดินทางเข้ามาเรียนรู้จากหน่วยงานภายในและภายนอก 7 เจ้าของไร่นภ-ภูพาเป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านในด้านการทำการเกษตรและผู้ริเริ่มประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 8 ไร่นภ-ภูพา มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว 9 ความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์ของอำเภอสะเมิง
อุปสรรค (Threat)	1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพนักงาน 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไม่เชื่อฟังคำแนะนำของเจ้าของและพนักงานไร่นภ-ภูพา 3 ไร่นภ-ภูพา การเปลี่ยนพนักงานบ่อย (พนักงานลาออกบ่อย) 4 ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวจากชุมชนเมือง 5 ปัญหาหมอกควัน 6 สภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล

ไร่วงศ์วาน

1. ข้อมูลทั่วไป

ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 203 หมู่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่เป็นไร่ที่ตั้งอยู่ทามกลางภูเขาล้อมรอบ สามารถมองวิวได้ 360 องศา ภายพื้นที่ทั้งหมด 15 ไร่ ที่ปลูก สตรอเบอร์รี่เป็นหลัก และมี มัลเบอร์รี่ มะพร้าว อินทผลัม และพืชผลอื่นๆอีกมากมาย ไว้ตอนรับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีทุ่งดอกไม้นานา ชนิดและสิ่งปลูกสร้างที่ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินถ่ายรูปอีกหลายจุด ผู้ก่อตั้งไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน คือคุณ ลุงสมหวัง วงศ์วาน และยังดูแลฟาร์มมาถึงปัจจุบัน ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนำสตรอเบอร์รี่มาปลูกให้เป็นที่รู้จักมาถึงปัจจุบันเป็นเวลา 16 ปีแล้ว และยังเป็นเจ้าแรกที่นำสตรอเบอร์รี่มาปลูกยังอำเภอสะเมิง

ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน เป็นแหล่งปลูกสตรอเบอร์รี่ที่ใหญ่ที่สุดในตำบลสะเมิงใต้ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอสะเมิง

ในปัจจุบัน ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีที่พักไว้บริการนักท่องเที่ยวจำนวน 16 หลัง ในที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว และบ้านพักหลังใหญ่ที่สุดนั้น สามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้ถึง 10 คน และมีร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ไว้รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

2.ระบบงานที่เป็น Best Practice

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1 มีการจองที่พักหลากหลายช่องทางเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เบอร์โทรศัพท์ เว็บเพท และ เฟสบุ๊ค ของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน

2 แนะนำนักท่องเที่ยวที่ต้องการทราบเส้นทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวยังไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และ มีรถ รับ-ส่ง นักท่องเที่ยวจากขนส่งกลางของอำเภอ

3 ต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นกันเอง และแนะนำกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ต่างๆ แบบชาวเหนือโดยการพูดภาษาเหนือ พร้อมกับแปลเป็นภาษากลางที่นักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าใจ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว

4 พนักงานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบริการด้วยความเต็มใจ แบะใส่ใจนักท่องเที่ยวอย่างดีที่สุด

บทบาททางสังคม

1. มีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่น
2. เข้าเป็นคณะกรรมการ การอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอันก่อให้เกิดความภูมิใจในภูมิปัญญาชาวบ้าน

วิสัยทัศน์

1. เป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงเน้นการเรียนรู้ควบคู่กับการอนุรักษ์และมุ่งสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้

2. เป็นแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรบนพื้นที่ราบสูง

3. มุ่งส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. มุ่งเน้นการสร้างงานสร้างรายได้ เสริมให้กับคนในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

พันธกิจ

การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชน เกษตรกรรมสวนเกษตร เพื่อพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวให้คงความอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ให้คงอยู่และสวยงาม ความสำเร็จและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจในกิจกรรมทางการเกษตร รูปแบบกิจกรรมและการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลายทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

เป้าประสงค์

1. ลดต้นทุนโดยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

2. เป็นแหล่งข้อมูล คลังความรู้ สถานที่เรียนรู้ด้านการทำฟาร์มสเตย์ของประเทศไทย

3. สร้างทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ที่มีความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถถ่ายทอดให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

4. พัฒนาฟาร์มสเตย์โดยใช้ทรัพย์พยากรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

แผนปฏิบัติการ

ไร่สตรอเบอร์รี่วงวานค์ เป็นฟาร์มสเตย์ที่นำหลักการดำรงชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินงาน โดยตั้งอยู่ชานเมืองเชียงใหม่ เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ เหมาะสำหรับการพักผ่อนจากการทำงานหนัก อีกทั้งยังถือเป็นการผ่อนคลายจากสภาวะตึงเครียดในสังคมที่แออัดด้วยการพบปะกับกลุ่มเพื่อนๆ จริงอยู่ที่ในจังหวัดเชียงใหม่เองมีธุรกิจท่องเที่ยวที่ใกล้ชิดธรรมชาติค่อนข้างเยอะ โดยภูมิประเทศเป็นป่าเขาอยู่แล้ว อีกทั้งประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ทำนา แต่ที่พักเชิงเกษตรหรือที่พักที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานยังมีน้อย ปัจจุบันค่านิยมรักสุขภาพกำลังมาแรงในหมู่วัยรุ่นและวัยทำงาน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยเองหรือต่างชาติ ผู้คนในปัจจุบันให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ใส่ใจสุขภาพ หันมาดูแลตัวเองมากขึ้น

ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีในการก่อตั้งธุรกิจฟาร์มสเตย์ จะเน้นการบริการที่เป็นกันเองเสมือนได้มาพักที่บ้านของตัวเอง และยังมีส่วนร่วมในวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยในระหว่างที่เข้าพักทางฟาร์มสเตย์จะจัดแจงหน้าที่รับผิดชอบให้แต่ละท่าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตพอเพียงด้านต่างๆ

วิธีการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice

1 เจ้าของฟาร์มสเตย์ เป็นผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจนการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม คล่องตัวดูแลง่าย แจกจ่ายงานกันทำ

2 วัตถุดิบ เช่น สตรอเบอร์รี่ เป็นวัตถุดิบที่โดเด่นของไร่ ที่สามารถนำแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูป ที่มีคุณภาพสร้างรายได้ในท้องถิ่น

3 กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ

4 บริการอบอุ่น ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย ใช้ชีวิตเรียบง่าย ที่ฟาร์มสเตย์ไร่วงวานค์

5 ให้บริการแบบอบอุ่น เสมือนคนในครอบครัว

6 ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติบำบัดของฟาร์มเกษตรพอเพียง

7 พัฒนาแนวทางการทำเกษตรแบบไร้ขีดจำกัด

ปัจจัยเกื้อหนุน

ไร่วงศ์วาน สตรอเบอร์รี่ อำเภอสะเมิงแหล่งปลูกสตรอเบอร์รี่ ที่ ใหญ่ที่สุดในตัวอำเภอสะเมิง ใต้ที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร รีสอร์ท ฟาร์มไร่นี้ถือได้ว่าเป็นไร่ต้นตำรับ แห่งการทำไร่ สตรอเบอร์รี่ แบบท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน อำเภอสะเมิง ก็ว่าได้ นักท่องเที่ยวทั้งอินเตอร์เนต และต่างถิ่น ส่วนมากจะถามหาไร่วงศ์วานกันเป็นแห่งแรกหากมาถึงไร่วงศ์วานแล้ว คงจะได้เจอกับลุงหวัง แม่สอน สองตายาย ที่บุกเบิกไร่วงศ์วาน นำสตรอเบอร์รี่มาปลูกให้เป็นที่รู้จักมาจนถึงปัจจุบันนาน กว่า 16 ปี และยังเป็นเจ้าแรกที่นำ สตรอเบอร์รี่มาปลูกในตัวอำเภอสะเมิง แล้วเปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม มาเก็บสตรอเบอร์รี่สดได้ ด้วยตัวเอง แบบเกษตรเชิงท่องเที่ยว จนถึงปัจจุบัน คอยให้การต้อนรับลูกค้าอยู่ที่นี่ยังมีที่พัก ไว้คอยให้บริการ 12 หลัง ในที่พักติดเครื่องอำนวยความสะดวกสบาย ที่พักหลังใหญ่สุดสามารถจุคนได้มากสุดประมาณ 10 คนโดยประมาณ ไร่วงศ์วานยังมีพื้นที่สำหรับให้กางเต้นท์ และทำแคล้ปปิ้ง และยังมีร้านอาหารไว้คอยบริการลูกค้า อีกด้วย

ไร่วงศ์วานเป็นพื้นที่โล่ง มีไร่สตรอเบอร์รี่อยู่ ท่ามกลางหุบเขา ล้อมลอบบริเวณไกลสุดลูกหูลูกตา มีแบลค์กราวด์เป็นภูเขาสูงอยู่ด้านหลัง วิวสวย อากาศตอนเช้าเย็นสบาย

วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ไร่วงค์วาน มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์โดยเน้นความเป็นธรรมชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมมากที่สุด ประกอบด้วยกิจกรรมทางด้านการจัดการธุรกิจที่เอื้ออำนวยความสะดวกในทุกด้าน และมีการบริการที่ประทับใจและให้บรรยากาศความเป็นส่วนตัว เช่น

1. เป็นสถานที่พักผ่อนเชิงเกษตร ทั้งยังสามารถให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจได้

2. ผลิตผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ ภายใต้แนวทางเกษตรพอเพียง

3. สร้างความอบอุ่น ผ่อนลาย สบายใจให้แก่ผู้มาท่องเที่ยว ด้วยห้องนั่งเล่นกลางแจ้งเงียบสงบ

4. แนะแนวทางการลดการครองชีพ เช่น การทำเกษตรในที่แคบ หรือการทำไร่สตรอเบอรีรี่ปลอดสาพิษ เป็นต้น

จากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของไร่วงศ์วาน เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวนั้นก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวพัฒนา นำมาสู่การสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ในการพิจารณาถึงการปฏิบัติที่ดี ผู้วิจัยได้พิจารณาถุงการวิจัยในเชิงระบบประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า (INPUT)

1 ความคิดสร้างสรรค์ในการทำธุรกิจของเจ้าของกิจการ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบสนับสนุน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาธุรกิจในรูปลักษณ์ที่เป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ ไร่สตรอเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ มะม่วง มะพร้าว และร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ที่มีเอกลักษณ์ที่โดเด่น

2 เงินลงทุน เนื่องจากทางฟาร์มมีพื้นที่เยอะ สามารถจัดสรรพื้นที่ไว้สร้าง บ้านพักเพิ่มเติม ปลูกพืชผลให้มีความหลากหลายมากขึ้น สามารถสร้างหรือเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆไว้รองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

3 พนักงานเป็นคนในท้องถิ่น

4 ที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวมีลักษณะที่เอื้อต่อการนำเที่ยว

5 พื้นที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ชัดเจน

นอกจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานแล้วยังได้ทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง สรุปได้ดังนี้ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีภูเขาล้อมรอบ มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงามเป็นอย่างมาก มีด้วยขนาดพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ทำให้สามารถปลูกพืชได้อย่างหลากหลายเช่น อินทผลัม มัลเบอร์รี่ มะม่วง มะพร้าวอ่อน และมีจุดชมวิวและจุดถ่ายรูปให้บริการนักท่องเที่ยวมากกว่า 10 จุด ส่วนบ้านพักไว้รับรองนักท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนมากหลากหลายขนาด ขนาดใหญ่ที่สุดสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ถึง 10 คน นอกจากนั้นยังมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมไปถึงมีร้านอาหารและบาร์เครื่องดื่มขนาดใหญ่ การให้บริการของไร่สรอบเอรี่วงศ์วานนั้นใส่ใจในเรื่องการเดินทางมายังฟาร์มโดยมีบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวไปยังขนส่งส่วนกลางของอำเภอสะเมิง เพื่อเพิ่มความสะดวกใน

การมาท่องเที่ยว ของฝากที่ระลึกนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากไร่ของเอง ด้านการบริหารจัดการ มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปถ่ายรูปและเก็บผลผลิตเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ฟาร์มให้สวยงามอยู่ตลอดและสิ่งสำคัญคือมีการแจ้งกฎเกณฑ์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างชัดเจนและเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ภายหลัง คุณลุงเจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นมีแนวคิดประหยัดต้นทุนจะจ้างพนักงาน แม่บ้านและคนครัว ในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักจำนวนมากเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน สรุปได้ดังนี้ การเดินทางไปยังไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นลำบาก เนื่องจากถนนเป็นถนนดินแดงที่แคบและฝุ่นเยอะ รวมไปถึงสถานที่ตั้งของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานที่เป็นแอ่งกระทะ ช่วงฤดูฝนทำให้เกิดน้ำท่วมทุกปีซึ่งส่งผลให้ผลผลิตของฟาร์มเสียหาย และเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวรวมถึงปัญหาด้านๆอื่นๆ นั้นทำให้การแก้ไขปัญหาที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากนั้นเป็นไปได้ยากเนื่องจากไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นไม่มีพนักงานประจำที่เพียงพอ

ผลการวิเคราะห์โอกาส สรุปได้ดังนี้ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นเป็นฟาร์มสเตย์ที่แรกของอำเภอสะเมิง ซึ่งอำเภอสะเมิงนั้นมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ วัฒนธรรมที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวที่อำเภอสะเมิง เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นคือคุณ ลุงสมหวัง วงศ์วานนั้นมีประสบการณ์ในการบริหารงานมาถึง 16 ปี เป็นคนที่มีแนวคิดพึงพาตนเองเป็นหลักทำให้เป็นการประหยัดต้นทุน ถึงแม้จะเป็นคนเก่าแก่แต่ก็มีแนวคิดในการพัฒนาฟาร์มให้ทันสมัยอยู่ตลอดโดยทางไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นมีช่องทางให้นักท่องเที่ยวได้ตอดตามข้อมูลข่าวสารได้จากทั้งทางเว็บไซด์ โฮมเพจ นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจการให้บริการของที่นี้จนกลับมาเที่ยวซ้ำ และมีการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก อีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ อุปสรรค สรุปได้ดังนี้ ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานนั้นมีความคิดเห็นต่างกันกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่นทำให้หน่วยงานราชการในท่องถิ่นนั้นไม่ได้เข้ามาดูแลส่งเสริมอย่างจริงจังและปัญหาในเรื่องของความคาดหวังของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ขาดความเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ทำให้เกิดความไม่พอใจแก่นักท้องเที่ยวส่งผลให้เสียภาพลักษณ์ที่ดีของฟาร์ม รายละเอียดดังตารางที่ 48

ตารางที่ 48 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน

จุดแข็ง (Strength)	1 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานมีความหลากหลายของพืชผล เช่น อินทผลัม มัลเบอร์รี่ มะม่วง มะพร้าวอ่อน เป็นต้น 2 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานมีของฝากที่ระลึกซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากไร่ของเอง 3 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีภูเขาล้อมรอบ มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม 4 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีร้านอาหารและบาร์เครื่องดื่มขนาดใหญ่รับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก 5 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปถ่ายรูปและเก็บผลผลิตเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ฟาร์มให้สวยงามต่อไป 6 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีกฎเกณฑ์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างชัดเจนและเคร่งครัด 7 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีการจ้างพนักงาน (แม่บ้าน,แม่ครัว) แบบชั่วคราวในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก 8 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีที่บ้านพักไว้รับรองนักท่องเที่ยวจำนวนมากและในปัจจุบันมีการสร้างเพิ่มอีก 9 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีจุดชมวิวและจุดถ่ายรูปบริการนักท่องเที่ยวมากกว่า 10 จุด 10 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก 11 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวไปยังขนส่งส่วนกลางของอำเภอสะเมิง
จุดอ่อน (Weakness)	1 ที่ตั้งของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน เป็นแอ่งกระทะ ช่วงฤดูฝนทำให้เกิดน้ำท่วมทุกปี 2 ถนนทางเข้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน เป็นถนนดินแดงที่แคบและฝุ่นเยอะ 3 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ไม่มีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว 4 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ไม่มีพนักงานประจำ
โอกาส (Opportunity)	1 เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานมีประสบการณ์บริหารฟาร์มมาถึง 16 ปี 2 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานเป็นฟาร์มสเตย์ที่แรกในอำเภอสะเมิง 3 เจ้าของไร่มีแนวคิดพึงพาตนเอง ประหยัดต้นทุนในการจ้างแรงงานในการปรับปรุงพื้นที่ฟาร์ม 4 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ได้รับเลือกเป็น โลเคชั่นในการถ่ายภาพยนตร์จากประเทศมาเลเซีย ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียและนักท่องเที่ยวจากทางภาคใต้ของประเทศไทยจำนวนมาก 5 ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอสะเมิง 6 ค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน 7 ความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์ของอำเภอสะเมิง 8 ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว 9 นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวที่ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน มีความประทับใจ จนกลับมาเที่ยวซ้ำและแนะนำเพื่อนๆให้มาท่องเที่ยว
อุปสรรค (Threat)	1 มีความคิดเห็นต่างกันกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น 2 สภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล 3 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ไม่ฟังคำแนะนำของเจ้าของไร่และพนักงาน 4 ปัญหาไฟป่าหมอกควัน 5 ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวจากชุมชนเมือง 6 ขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

1. ข้อมูลทั่วไป

ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ตั้งอยู่ เลขที่ 156 หมู่ 1 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่บนภูเขาสูงกว่า 1500 เมตร จากระดับน้ำทะเล เมื่อขับรถมาเข้าสู่อำเภอสะเมิง ผ่านโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ให้ขับตรงมาจนถึงที่ว่าการอำเภอสะเมิง ก็จะพบกับทางแยก ให้เลี้ยวไปทางซ้ายไป ประมาณ 50 เมตร แล้วก็เลี้ยวขวาซอยแรก พอเลี้ยวขวาขับตรงมาเรื่อยๆ จะผ่าน เทศบาลตำบลสะเมิงใต้ ให้ขับตรงไปตามทางจนผ่านสหกรณ์การเกษตร ผ่านสะเมิงรีสอร์ท ตรงไปตามทางสักพัก จนพบกับถ้ำหลวงแม่สาบ ให้ขับมาอีก 1 กิโลเมตร ไร่ไผ่สีทองจะอยู่ทางซ้ายมือตอนลงเนินพอดี ตลอดระยะทางนักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมและเพลิดเพลินการชมธรรมชาติและบรรยากาศความเป็นชาวเหนือได้ตลอดเส้นทาง เรียกได้ว่าคุ้มค่าในการเดินทาง

ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง นั้นได้ชื่อว่าเป็นฟาร์มสเตย์มีบรรยากาศดีอันดับต้นๆของอำเภอสะเมิง มีมุมถ่ายภาพสวยๆ และที่สำคัญ สตรอเบอร์รี่ปลอดยาฆ่าแมลง 100 % ทุกกระบวนการเพาะปลูกเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัย และใส่ใจทุกขั้นตอน

ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง บริหารงานและควบคุมคุณภาพของไร่ โดยคุณทองใบ ขัตตะละ ซึ่งเป็นคนสะเมิงโดยกำเนิด คุณทองใบได้พัฒนาไร่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการท่องเที่ยวและพักผ่อนในวันหยุด นักท่องเที่ยวและครอบครัวสามารถเข้ามาเก็บผลสตรอเบอร์รี่ ที่ปีหนึ่งมีแค่ครั้งเดียว พื้นที่ภายในไร่ ยังมีบริการที่พักให้เลือกอยู่ 10 หลังกลางสวนสตรอเบอรี่ มีอาหารและเครื่องดื่ม ในบรรยากาศของชาวไร่สตรอเบอร์รี่สะเมิง ไว้ให้ได้ชื่นชม ดื่มด่ำบรรยากาศของไร่สตรอเบอร์รี่สะเมิงแท้ๆ

2. ระบบงานที่เป็น Best Practice

ขั้นตอนปฏิบัติงาน

1 ประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมผ่านทางหน้าเว็บไซต์ หรือแฟนเพจ เฟสบุ๊คของทางฟาร์ม เพื่อติดต่อสอบถามหรือสำรองที่พัก เป็นต้น

2 ให้การต้อนรับที่อบอุ่นและเป็นกันเอง พร้อมแนะนำกฎเกณฑ์ต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว

3 สร้างการดึงดูนักท่องเที่ยวด้วยบ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น โดยสร้างหลังคาจากใบตองตึง สร้างตัวบ้านพักด้วยไม้และไม้ไผ่ ให้ความรู้สึกแบบได้อยู่ใกล้ชิดธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

4 รับประทานอาหารด้วยอาหารพื้นบ้าน เป็นการเปิดประสบการณ์ย้อนยุคให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นวิถีของชาวล้านนาจริงๆ

5. มีร้านกาแฟและเค้กไว้รับรองนักท่องเที่ยวตั้งแต่กลุ่มเด็กไปยังกลุ่มผู้ใหญ่ และจัดมุมสวยๆ ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูป

6. พนักงานดูแลและให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวอย่างสุดความสามารถ

บทบาททางสังคม

หน้าที่และบทบาทในการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ให้มีส่วนเชื่อมโยงกับคนในชุมชน มีส่วนร่วมดังนี้

1 เป็นสมาชิกกลุ่ม OTOP

2 เป็นแกนนำการปลูกสตรอเบอร์รี่แบบปลอดสารพิษ

วิสัยทัศน์

บริการเป็นกันเอง ชิมสตรอเบอร์รี่ปลอดภัย ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย ใช้ชีวิตเรียบง่าย

พันธกิจ

1 ให้บริการแบบเป็นกันเอง เสมือนคนในครอบครัว

2 ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติเรียนรู้และศึกษาวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

3 ผลิตผักและผลไม้ ปลอดสารพิษ

4 พัฒนาการให้บริการให้ได้มาตรฐาน

เป้าหมาย

1 ในช่วงระยะสั้น 1-2 ต่อจากนี้ จะต้องเป็นสถานที่พักผ่อนที่รู้จักในหมู่วัยรุ่น นักศึกษา และวัยทำงานในจังหวัดเชียงใหม่รวมถึงจังหวัดใกล้เคียง และจะต้องเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยเกื้อหนุน

รูปแบบในการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลายรูปแบบ โดยเมื่อพิจารณาจากพื้นฐานวัฒนธรรม การปกครองท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีของไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทอง รูปแบบที่พิจารณาว่าน่าจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับการปฏิบัติ โดยมีระบบการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการทำงานแบบระบบครอบครัว ทำงานแบบพี่น้องเครือญาติ โดยการวางแผน การจัดการควบคุมดูแล การจัดบริการ การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ เป็นต้น

ความภูมิใจ มีความสุขในความเป็นอยู่ ความร่วมมือจากคนในครอบครัว เอกลักษณ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นตัวบ่งบอกความเป็นตัวตน เกิดความสนใจความรักและหวงแหน พร้อมจะอนุรักษ์และพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถจัดสรรบริหารจัดการธุรกิจฟาร์มสเตย์ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวอย่างดี

วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

1 พัฒนาแปลงสตรอเบอร์รี่ที่เป็นธุรกิจของครอบครัวให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

2 สร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

3 เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูแบบใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว

4 เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่อยากเดินทางมาพักในที่ที่สงบทามกลางธรรมชาติและอากาศที่เย็นสบาย

5 สร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวต้องได้รับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ฟาร์มไร่ไผ่สีทอง รวมทั้งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีไปถึงคนรุ่นหลัง

ปัจจัยนำเข้า (INPUT)

1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ที่อยากมาเรียนรู้วิถีชีวิต สัมผัสกับอากาศที่ดี และทำกิจกรรมที่สนุกสนาน

2 บุคลากร เป็นคนในท้องถิ่นได้รับการอบรมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

3 ที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวมีลักษณะที่เอื้อต่อการนำเที่ยว

4 พื้นที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ชัดเจน

5 ความแปลกใหม่ของรูปแบบนำเที่ยวทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความโดดเด่น

นอกจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองแล้วยังได้ทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง สรุปได้ดังนี้ ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองตั้งอยู่ติดกับถนนสายหลักของอำเภอสะเมิงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้สะดวกอีกทั้งยังตั้งอยู่ในอยู่ทามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาพักได้บรรยากาศใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีธรรมชาติโดยไม่ทำมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบ จึงจัดทำการฟาร์มเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งผลผลิตของฟาร์มนั้นยังเป็นแบบเกษตรปลอดภัย สินค้าที่ระลึกบางส่วนก็ผลิตจากผลผลิตของฟาร์มเอง ในด้านการบริหารไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองนั้นมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติและมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองมีกฎเกณฑ์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างชัดเจนและเคร่งครัดเพื่อปัญหาและลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว และเพื่อประหยัดต้นทุนจะในการจ้างแม่บ้านเพื่อทำความสะอาดบ้านพักไว้รับรองนักเที่ยวก็ต่อเมื่อในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน ด้วยขีดจำกัดด้านพื้นที่ทำให้ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองนั้นไม่สามารถสร้างที่พักเพิ่มได้อีกและด้วยระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดย เฉพาะห้องน้ำรวม ที่มีไม่กี่ห้องทำให้ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ด้วยขีดจำกัดทางด้านพื้นที่ทำให้ไม่สามารถสร้างจุดที่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชมวิวและถ่ายรูปได้ และถึงแม้ว่าไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองนั้นจะมีร้านกาแฟ ไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแต่ก็ไม่ได้เปิดให้บริการทุกวันเนื่องจากขาดพนักงานประจำนอกจากนี้เรื่องของการแบ่งงานที่ไม่ชัดเจนทำให้บางครั้งการทำงานไม่เป็นไปตามที่ต้องการและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

ผลการวิเคราะห์โอกาส ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ทำให้เกิดการเอื้อผลประโยนช์ต่อกันมีการแนะนำชักจูงนักท่องเที่ยวให้เลือกมาพักกับที่ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทอง อีกทิ้งพื้นที่รอบบริเวณไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าชุมชน ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ไร่สตรอเบอรี่ไผ่สีทองมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มอื่น เช่น ไร่สวนสนิทจันทร์ เป็นการสร้างเครือข่ายซึ่งมีผลประโยชน์เอื้อต่อกัน และในปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว พร้อมทั้ง ค่านิยมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ความประทับใจในการให้บริการที่เป็นกันเองทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการให้บริการในด้านบวกของสื่อออนไลน์ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์อุปสรรค อุปสรรคที่สำคัญของการประกอบกิจการฟาร์สเตย์ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองคือ ปัญหาโรคของสตรอเบอร์รี่ อุปสรรคด้านสิ่งแดดล้อมคือ สภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาลทำให้การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการมาท่องเที่ยวไม่แน่นอน และปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ถึงแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ที่กับหน่วยงานราชการในท้องถิ่นแต่ก็ยังขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์อย่างจริงจัง และในปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ขาดความเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นมองว่ามาพักที่ฟาร์มไม่น่าประทับใจส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของฟาร์ม รายละเอียดดังตารางที่ 49

ตารางที่ 49 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง

จุดแข็ง (Strength)	1 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองตั้งอยู่ติดกับถนนใหญ่เข้าถึงง่าย 2 ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ (ไม้ไผ่,ไม้,ใบตองตึง) 3 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองตั้งอยู่ทามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ติดลำห้วย 4 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีสินค้าที่ระลึกที่ผลิตจากผลผลิตของฟาร์มเอง 6 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีกฎเกณฑ์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างชัดเจนและเคร่งครัด 7 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการจ้างพนักงาน (แม่บ้าน) แบบชั่วคราวในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก 8 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว 9 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว 10 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ
จุดอ่อน (Weakness)	1 ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน 2 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีพื้นที่น้อยไม่สามารถสร้างที่พักเพิ่มได้อีก 3 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองนั้นมีจุดที่ไว้ให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปและชมวิวน้อย 4 ร้านกาแฟของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองไม่ได้เปิดบริการทุกวัน 5 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการแบ่งงานที่ไม่ชัดเจน 6 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไม่มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
โอกาส (Opportunity)	1 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น 2 รอบบริเวณไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าชุมชน ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว 3 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มอื่น (ไร่สวนสนิทจันทร์) 4 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล 5 ค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน 6 การวิพากษ์วิจารณ์ถึงการให้บริการในด้านบวกของสื่อออนไลน์ 7 นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวที่ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีความประทับใจ จนกลับมาเที่ยวซ้ำและแนะนำเพื่อนๆให้มาท่องเที่ยว 8 ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอสะเมิง 9 ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองมีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว 10 ความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์ของอำเภอสะเมิง
อุปสรรค (Threat)	1 ปัญหาโรคของสตรอเบอร์รี่ 2 สภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล 3 คู่แข่งด้านธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี 4 ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน 5 นักท่องเที่ยวคาดหวังมากเกินไป 6 ขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

นอกจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่สรอเบอร์รี่วงศ์วาน และไร่นภ-ภูผา แล้วยังได้ทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) รวมทั้ง 3 ฟาร์ม

ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง สรุปได้ดังนี้ ทั้ง 3 ฟาร์มนั้นตั้งอยู่ในอยู่ทามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม มีการบริหารงานโดยผู้ที่มีประสบการณ์ ในส่วนของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น บ้านพักที่สร้างจาก ดิน สร้างด้วยไม้ไผ่ ใบตองตึง ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาพักได้บรรยากาศใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานไม่เป็นอันตรายทั้ง 3 ฟาร์ม ก็มีกฎเกณฑ์ที่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามกันอย่าง สินค้าที่ระลึกบางส่วนก็ผลิตจากผลผลิตของฟาร์มเอง ในด้านการบริหาร โดยรวมแล้วจะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติและมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับ การให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว มีการร้างจุดชมวิวและจุดที่จัดไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปหลายจุดและเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว และเพื่อประหยัดต้นทุนจะในการจ้างแม่บ้านเพื่อทำความสะอาดบ้านพักไว้รับรองนักเที่ยวก็ต่อเมื่อในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

ผลการวิเคราะห์ จุดอ่อน สรุปได้ดังนี้ การเดินทางไปยังฟาร์มนั้นลำบากเนื่องจากถนนเป็นถนนดินแดงที่แคบ ผิวถนนขรุขระ และฝุ่นเยอะ ทำให้เดินทางไปท่องเทียวลำบาก รวมไปถึงสถานที่ตั้งของฟาร์มนั้น มักจะได้รับผลจากภัยธรรมชาติเช่น ช่วงฤดูฝนทำให้เกิดน้ำท่วม ฤดูดูร้อนจะทำให้เกิดไฟป่าและหมอกควัน ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดย เฉพาะห้องน้ำรวม ที่มีไม่กี่ห้องทำให้ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก การแบ่งงานที่ไม่ชัดเจนทำให้บางครั้งการทำงานไม่เป็นไปตามที่ต้องการและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ มีผลิตผลที่เป็นของไร่แค่เพียงอย่างเดียว นั้นคือ สตรอเบอร์รี่ ขาดความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการโดยรวมแต่ละฟาร์มไม่มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนไม่มีพนักงานประจำทำให้ขาดบุคลากรสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

ผลการวิเคราะห์โอกาส สรุปได้ดังนี้ ที่ตั้งของทั้ง 3 ฟาร์มนี้ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสะเมิงที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์เป็นแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เลือกมาท่องเที่ยว โดยรวมแล้วฟาร์มจะมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่นและการ ทำให้มีการเอื้อผลประโยชน์ต่อกัน มีการแนะนำชักจูงนักท่องเที่ยวให้มายังเที่ยวยังฟาร์ม ด้วยความสวยงามของฟาร์มทำให้ได้รับเลือกเป็นโลเคชั่นในการถ่ายภาพยนต์และถ่ายละคร อีกทั้งหน่วยงานจากภายนอกยังให้ความสนใจเดินทางเข้ามาศึกษาถือเป็นการประชาสัมพันธ์ทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและในปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมด้าน

การท่องเที่ยว พร้อมทั้ง ค่านิยมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ความประทับใจในการให้บริการที่เป็นกันเองมีความเป็นเอกลักษณ์ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ด้านบวกของสื่อออนไลน์ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมากในอนาคต

ผลการวิเคราะห์อุปสรรค สรุปได้ดังนี้ ความท้าทายในการแข่งขันในปัจจุบันที่มีฟาร์มสเตย์แห่งใหม่เกิดขึ้นเยอะแยะมากมาย อีกทั้งปัญหาเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไม่เชื่อฟังคำแนะนำของเจ้าของและพนักงานและปัญหาโรคของสตรอเบอรี่ ส่งผลให้เกิดความเสียหายของพืชผลในฟาร์ม รวมไปถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ขาดความเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นมองว่ามาพักที่ฟาร์มไม่น่าประทับใจส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของฟาร์ม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเช่น ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน รวมถึงสภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาลส่งให้ผลผลิตในฟาร์มเสียหาย รายละเอียดดังตารางที่ 50

ตารางที่ 50 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT รวมของทั้ง 3 ฟาร์ม

จุดแข็ง (Strength)	1.มีความสมบูรณ์สวยงามและมีสภาพอากาศอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย
	2 การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ใส่ใจและเป็นกันเอง
	3 การจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	4 มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว
	5 มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ
	6 มีกฎเกณฑ์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างชัดเจนและเคร่งครัด
	7 มีร้านอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว
	8 มีจุดชมวิวและจุดที่จัดไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปหลายจุด
	9 ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ
	10 มีสินค้าที่ระลึกที่ผลิตจากผลผลิตของฟาร์มเอง
	11 มีการจ้างพนักงาน (แม่บ้าน คนทำอาหาร) แบบชั่วคราวในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
	12 มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว
	13 บริหารโดยผู้ที่มีประสบการณ์
จุดอ่อน (Weakness)	1 การแบ่งงานที่ไม่ชัดเจน
	2 ไม่มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
	3 มีผลิตผลที่เป็นของไร่น้อยไม่มีความหลากหลาย
	4 สถานที่ตั้งฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มักจะได้รับผลจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ผลกระทบจากไฟป่า เป็นต้น
	5 ถนนดินแดงที่แคบและฝุ่นเยอะ
	6 ไม่มีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว
	7 ไม่มีพนักงานประจำ
	8 ไม่มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน
โอกาส (Opportunity)	1 มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น
	2 ได้รับเลือกเป็นโลเคชั่นในการถ่ายละคร และ ภาพยนตร์
	3 ค่านิยมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน
	4 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล
	5 ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอสะเมิง
	6 มีการเดินทางเข้ามาเรียนรู้จากหน่วยงานภายในและภายนอก
	7 มีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ โฮมเพจ
	8 ความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และ กลุ่มชาติพันธ์ของอำเภอสะเมิง
	9 นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวมีความประทับใจ กลับมาเที่ยวซ้ำ
อุปสรรค (Threat)	1 ปัญหาโรคของสตรอเบอรี่
	2 สภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล
	3 คู่แข่งด้านธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี
	4 ปัญหาไฟผ่าและหมอกควัน
	5 นักท่องเที่ยวคาดหวังมากเกินไป
	6 ขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น
	7 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ไม่ฟังคำแนะนำของเจ้าของไร่และพนักงาน

วัตถุประสงค์ที่ 3

เสนอกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยใช้วิธีพิจารณาด้วย การนำข้อค้นพบจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เข้าสู่การสนทนากลุ่มพร้อมกับ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์จากผลสรุปการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด (SWOT analysis) ของบริบทด้านต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มทั้งหมด 12 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ประกอบกิจการหรือตัวแทนของผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 3 ฟาร์ม ได้แก่นาย จักริน กาวันนะ ตัวแทนจาก ไร่นภ-ภูผา , นายสมหวัง วงศ์วาน ตัวแทนจาก ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน , นางสาวติชิลา กลับอำไพ ตัวแทนจาก ไร่ในขุนเขา และ เกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ได้แก่ นางสาววิริยา โพธิ์นาม , นายสมศักดิ์ ไกรณรา , นายประเสริฐ แก้วทิพย์ , นางสมศรี วิเศษแก้ว และผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่นาย ศิลปกร วชิราวงศ์ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน , นายเกษมศักดิ์ สุนพรพันธ์ ปลัดอำเภอสะเมิง , นิเคน เสนาธรรม ตัวแทนเกษตรอำเภอ , และผู้เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวจากภายนอกได้แก่ นายเตมะสิน ตียเกษม ผู้จัดการ ฮอไรซันคลับ โรงแรมแซงกริล่า เชียงใหม่ และ นายธนัตถ์กิตติ์ ไตรศิริพานิช พนักงานแนะนำทัวร์และเส้นทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โรงแรมบุรีศิริ เชียงใหม่

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก SWOT เพื่อหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าสู่การกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง สะเมิงเป็นหนึ่งอำเภอที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่ ที่สะเมิงจึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่เป็นตัวเลือกของนักท่องเที่ยว ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากตัวเมืองโดยเส้นทางมายังอำเภอสะเมิง จากอำเภอเมืองเชียงใหม่ สามารถเข้าถึงได้ 2 ทาง คือ ทางแม่ริม-สะเมิง ตามทางหลวงหมายเลข 1196 ระยะทาง 52 กิโลเมตร และทางอำเภอหางดง ตามทางหลวงหมายเลข 1269 ระยะทาง 44 กิโลเมตร ระบบสาธารณูปโภคที่พร้อมต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงอากาศเย็นสบายเกือบทั้งปี เป็นเมืองที่ยังคงความเป็นธรรมชาติได้อย่างสมบูรณ์ ประกอบด้วยหลาหลายชาติพันธ์ ได้แก่ ชาวไทยภูเขา ชนเผ่าปกากะญอ เป็นต้น ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่นในด้านภาษา ประเพณี ความเชื่อ ต่างๆ อีกทั้งความมีใจน้ำ ยิ้มเก่ง ของชาวอำเภอสะเมิงที่คอยต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ นอกจากนั้น อำเภอสะเมิงยังมีผลผลิตทางด้านการเกษตรที่ขึ้นชื่อได้ว่าเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย นั้นคือสตรอเบอร์รี่ และนอกจากสตรอเบอร์รี่แล้วก็ยังมีพืชผลอื่นๆ เช่น ดอกเก๊กฮวย หญ้าหวาน ถั่ว ดาวอินคา กล้วย หอมกระเทียม ลิ้นจี้ และอื่นๆ ทั้งสด และ แปรรูปแล้วไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อกันอย่างหลากหลายนักท่องเที่ยวสามารถแวะชมสินค้าของฝากที่ระลึกจากกลุ่ม OTOP ที่ตั้งอยู่

บริเวณด้านข้างของที่ว่าการอำเภอสะเมิง อำเภอสะเมิงยังมีแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงหลายที่เช่น ไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์วงศ์วาน ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง mind full farm เป็นต้น และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามพบว่าประชากรชาวอำเภอสะเมิงมีความสนใจการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จำนวนมากและยังมีความรู้ความสามารถในด้านภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับดีอีกด้วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งที่เกี่ยวของกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิง ดังนี้ นายเกษมศักดิ์ สุนพรพันธ์ ปลัดอำเภอสะเมิง ได้กล่าวว่า “จุดแข็งของอำเภอสะเมิงในปัจจุบันนี้การเดินทางนั้นสะดวกมากขึ้น นักท่องเทียวสามารถเดินทางเข้ามาได้สะดวกขึ้นครับ สิ้นค้าแปรรูปก็หลายหลายครับ อย่างข้างๆ ที่ตั้งอำเภอเราก็มีสิ้นค้า OTOP วางขายให้นักท่องเที่ยวได้แวะซื้อหลากหลายครับ รวมไปถึงการที่อำเภอสะเมิงเป็นอำเภอที่มีจุดเด่นด้านการเกษตรไม่แพ้อำเภออื่นๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ ”

นายประเสริฐ แก้วทิพย์ เกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ได้กล่าวว่า

“จุดแข็งของอำเภอสะเมิงคือวัฒนธรรมครับ เรามีหลากหลายเผ่า แต่ละเผ่าก็แตกต่างกันครับ ไม่ประเพณีไม่เหมือนกันครับ นอกจากนี้ที่อำเภอเรายังมีสิ้นค้าเยอะครับ ผลิตจากการเกษตรจำนวนมากหลากหลายแบบเลย เช่นพวก หญ้าหวาน ถั่วดาวอินคา กล้วย หอมกระเทียม ที่ดังๆก็สตรอเบอร์รี่ที่หวานและอร่อยที่สุดในประเทศเลยครับ”

นายสมหวัง วงศ์วาน เจ้าของกิจการไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ได้กล่าวว่า

อำเภอสะเมิงเรามีที่ท่องเที่ยวสวยๆหลายที่ครับ แล้วก็ที่สำคัญแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงหลายแห่งเลยครับ เช่น ไร่นภ-ภูผา ที่มีวิวสวย ไร่สตรอเบอร์วงศ์วานของผมก็ถือว่าได้รับความนิยมมากเหมือนกัน ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทองก็มีชื่อเสียง mind full farmก็เป็นอีกที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวฝรั่งมาเที่ยวเยอะครับ”

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน ถึงแม้ว่าอำเภอสะเมิงจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้ชื่อว่า ยังเป็นที่ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ และสวยงาม แต่อำเภอสะเมิงยังไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลักๆ ไว้ดึงดูดนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่หลายแห่งนั้นยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐานสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะเชิงเกษตรซึ่งเป็นจุดเด่นของอำเภอสะเมิงอย่างเป็นรูปธรรม และการขยายตัวของชุมชนเมืองในพื้นที่เป็นปัญหาที่ทำให้สภาพแวดล้อมค่อยๆลดลง เกิดปัญหาทางมลภาวะ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการคมนาคมในพื้นที่นั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากพื้นที่ในอำเภอสะเมิงนั้นเป็นที่ราบสูงภูเขาทำให้เกิดภัยจากธรรมชาติ เช่น ดินถล่ม หน้าที่เป็นดินหรือหินผุพัง และทำให้ยากต่อการพัฒนา ถนน ป้ายสื่อความหมาย ได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ระบบขนส่งสาธารณะในอำเภอและการคมนาคมของอำเภอยังไม่ดีเท่าที่ควร ประชาชนบางส่วนยังคง

มีวิถีแบบดั้งเดิม ยังคงเผาป่าเพื่อหาของป่า ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางอากาศที่ร้ายแรง การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการและประชาชนนั้นยังขาดความรู้ความเข้าในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบฟาร์มสเตย์ และผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนที่เกี่ยวของกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิงดังนี้

นางสาววิริยา โพธิ์นาม เกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ได้กล่าวว่า

“อำเภอสะเมิงของเราถึงแม้ว่าจะสวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวเยอะก็จริง แต่แหล่งท่องเที่ยวหลักๆก็ยังไม่มีค่ะ แหลงท่องเที่ยวที่มีอยู่เช่น ถ้ำ น้ำตก ก็ยังไม่ได้พัฒนาให้กลายเป็นที่ท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานปลอดภัยค่ะ นอกจากพัฒนาแล้วก็มีอีกเรื่องที่เป็นจุดด้อยอยู่ คือยังขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวค่ะ แล้วก็ เจ้าหน้าราชการและประชาชนนั้นยังขาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบฟาร์มสเตย์ และพวกผู้นำท้องถิ่น พวกผู้ใหญ่บ้าน พวกกำนัน ก็ยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรค่ะ”

นายธนัตถ์กิตติ์ ไตรศิริพานิช พนักงานแนะนำทัวร์และเส้นทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวโรงแรมบุรีศิริ เชียงใหม่ ได้กล่าว่า “จากที่ผมได้ให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวชาวจีน ชาวยุโรป แม้กระทั้งชาวไทย พบว่านักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวที่อำเภอสะเมิงนะครับ แต่ด้วยอำเภอสะเมิงที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลัก และก็ยังไม่ได้มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้ผมไม่กล้าที่จะแนะนำนักท่องเที่ยวให้มาในอำเภอสะเมิงได้ครับจึงอยากแนะนำให้มีการพัฒนาปรับปรุงในส่วนนี้ครับ” นายเกษมศักดิ์ สุนพรพันธ์ ปลัดอำเภอสะเมิง ได้กล่าวว่า

“จากเมื่อกี้จุดแข็งคือการเดินทางเข้ามาที่อำเภอสะเมิงสะดวกสบายแล้วครับ แต่การเดินทางภายในอำเภอยังถือว่าลำบากอยู่ แม้ตัวผมเองเวลาจะลงพื้นที่ก็ยังเดินทางลำบาก ยิ่งช่วงหน้าฝนยิ่งลำบากครับเพราะ บางช่วงถูกต้นไม้ล้มขวางทาง ดินหิน ถล่มขวางทาง การปรับปรุงแก้ไขปัญหาตรงนี้ก็ยากลำบากครับ ต้องทำให้ช่วงหน้าแล้ง” นิเคน เสนาธรรม เกษตรอำเภอสะเมิง ได้กล่าวว่า

“เนื่องจากประชาชนของเรามีหลากหลายกลุ่มหลายหลากวัฒนธรรม ภาษา ทำให้เราเข้าถึงค่อนข้างยาก บางส่วนยังคงมีวิถีแบบเดิม ยังคงเผาป่าเพื่อหาของป่า ส่วนนี้แก้ไข รณรงค์มาเป็นสิบๆแล้วก็มีลดลงไปบ้างแต่ก็ยังมีวิถีชีวิตแบบนี้อยู่ครับ ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางอากาศ แล้วก็เรื่องการใช้สารเคมีในภาคการเกษตรถึงแม้ว่าเรามีนโยบายให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์ แต่เกษตรกรที่ใช้สารเคมีก็ยังมีเยอะอยู่ครับ ต้องค่อยๆ แก้กันไป”

ผลการวิเคราะห์โอกาส เมื่อการท่องเที่ยวกลายเป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาลปัจจุบันมุ่งส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เกิดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” และ นโยบายรถไฟความเร็วสูงเชียงใหม่-กรุงเทพ ก็เป็นอีกหนึ่งนโยบายที่ส่งผลต่อด้านการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ถือว่าเป็นจังหวัดอันดับต้นๆในประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวกลุ่ม จีน ใต้

หวัน ที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเลือกที่จะเดินทางมาสัมผัสวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์ และอำเภอสะเมิงที่มีเทศกาลประจำปีที่โด่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวในแต่ละปีได้จำนวนมาก ได้แก่ เทศกาลงานสตรอเบอร์รี่ของดีอำเภอสะเมิง ที่จัดขึ้นในเดือน กุมภาพันธ์ ของทุกปี และเทศกาลงานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ ที่จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี และ ในปัจจุบันนั้นกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเปลี่ยนจากมุ่งเข้าสู่ตัวเมืองหันมาให้ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร ซึ่งอำเภอที่ได้โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษสะเมิงนั้นก็ตรงกับเป้าหมายที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ต้องการมาสัมผัส นอกจากนี้อำเภอสะเมิงนั้นยังได้รับการอุดหนุนงบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอีกด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสที่เกี่ยวของกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิงดังนี้

ศิลปกร วชิราวงศ์ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ได้กล่าวว่า “นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ปี 2561 “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” ในรัฐบาลปัจจุบันนี้ถือว่าเป็นโอกาสสำคัญนะ ทำให้นักเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อำเภอของเราก็จะได้รับผลประโยชน์จากนโยบายนี้เช่นกัน เพราะอำเภอเราก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายแหล่งเช่นกัน เช่น ฟาร์มตัวอย่างแม่ตุงติง พระธาตุผาส้มนี่ก็สวย อุทยานแห่งชาติขุนขานนี้ก็มีกิจกรรมเดินป่า แล้วอีกหลายๆที่ที่สวยครับ แล้วอำเภอสะเมิงของเราก็มีเทศกาลประจำปีที่โด่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวในแต่ละปีได้จำนวนมาก ได้แก่ เทศกาลงานสตรอเบอร์รี่ งานเทศกาลงานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ เป็นต้นครับ สิ่งเหล่านี้เป็นโอกาสที่สามารถดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่อำเภอของเราได้ครับ”

นายเตมะสิน ตียเกษม ผู้จัดการ ฮอไรซันคลับ โรงแรมแซงกริล่า เชียงใหม่ ได้กล่าวว่า

“นโยบายรถไฟความเร็วสูงเชียงใหม่-กรุงเทพนี้ก็เป็นอีกหนึ่งนโยบายที่ส่งผลต่อโอกาสด้านการท่องเที่ยวนะครับแล้วก็จังหวัดเชียงใหม่ถือว่าเป็นจังหวัดอันดับต้นๆในประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวกลุ่ม จีน ใต้หวัน ที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเลือกที่จะเดินทางมาสัมผัสวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์ อีกด้วย เพราะจากประสบการณ์การทำงานของผมนักท่องเที่ยวชาวจีน ชาวต่างชาติฝั่งยุโรป โดยเฉพาะคนมีเงินจะชอบท่องเที่ยวรูปแบบเกษตรครับ อำเภอสะเมิงเป็นจุดหมายหนึ่งที่นักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาเที่ยวครับ”

นายเกษมศักดิ์ สุนพรพันธ์ ปลัดอำเภอสะเมิง ได้กล่าวว่า “อำเภอของเราได้มีโครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษสะเมิงครับ นอกจากนี้อำเภอสะเมิงของเรายังได้รับการอุดหนุนงบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นโอกาสเพื่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอีกด้วยครับผม”

ผลการวิเคราะห์ อุปสรรคภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้นถึงแม้ว่าแน่นอนว่าอำเภอสะเมิงก็ได้รับผลกระทบดังกล่าว ถึงแม้มีการรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกต่างๆก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้เท่าที่ควรและการเข้ามาของนายทุนจากนอกพื้นที่ที่เข้ามาทำธุรกิจ เข้ามาขยายพื้นที่ชุมชนเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง และด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบฟาร์มมีราคาสูงขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิงดังนี้

นางสาวติชิลา กลับอำไพ ตัวแทนจาก ไร่ในขุนเขา ได้กล่าวว่า “อุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอนั้น หนูมองว่า การเข้ามาของนายทุนจากนอกพื้นที่ที่เข้ามาทำธุรกิจ เข้ามาขยายพื้นที่ชุมชนเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง เป็นปัญหาใหญ่นะค่ะ เราควรแก้ไขในจุดนี้ร่วมกัน เพราะการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นต้องมีแปลงเกษตร หากไม่มีน้ำก็ทำการเกษตรไม่ได้มันส่งผลกระทบกันหมดค่ะ”

นายจักริน กาวันนะ ตัวแทนจาก ไร่นภ-ภูผา ได้กล่าวว่า “ผมเป็นคนที่เกิดที่นี้แล้วก็สานต่อกิจการของพ่อเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของอำเภอสะเมิงที่มีการเข้ามาจากผู้คนภายนอก นายทุนฝรั่ง เข้ามาซื้อที่ดิน แบบเงียบของเราไปเยอะมากๆแล้ว บริเวณรอบๆไร่ของผมโดนซื้อไปหมดแล้วครับ ตรงนี้น่าเป็นห่วงนะครับ เขาจะเอาพื้นที่ตรงนั้นไปทำอย่างไรก็ได้ ถ้าหากไม่ควบคุมดีๆ อนาคตอำเภอสะเมิงจะกลายไปเป็นแบบอำเภอปายนะครับ”

นางสมศรี วิเศษแก้ว เกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ได้กล่าวว่า “ป้าก็อยากทำฟาร์มสเตย์มากค่ะ ป้ามีพื้นที่เกษตรมีลำห้วย มีวิวที่สวยค่ะแต่ติดตรงราคาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ พวกปูน อิฐ ทรายต่างๆ มันแพงมากค่ะ ตอนนี้ป้าเลยคิดจะลองทำแบบฝรั่งดูจะลองหาวัสดุธรรมชาติมาสร้างดูก่อนแล้วพอมีกำไรค่อยทำให้มันอยู่ได้นานๆ ค่ะ”

จากการสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงในเบื้องต้นนั้นสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ SWOT เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าสู่การกำหนดกลยุทธ์ มีรายละเอียดดังตารางที่ 51

ตารางที่ 51 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าสู่การกำหนดกลยุทธ์

จุดแข็ง	S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ
(Strength)	S2 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงมีลักษณะโดนเด่นและแตกต่างจากที่อื่น
	S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม
	S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์
	S5 สตรอเบอร์รี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย
	S6 ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลายและได้มาตรฐาน
	S7 ความยินดีของประชากรในการตอนรับนักท่องเที่ยว
	S8 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
	S9 ความสามารถทางด้านภาษาที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ
	S10 มีฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหลายแห่ง
	S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด
	S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน
จุดอ่อน	W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ
(Weakness)	W2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องฟาร์มสเตย์ของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน
	W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน
	W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น
	W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง
	W6 ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมยากต่อการพัฒนา
	W7 ปัญหาเรื่องไฟป่าและหมอกควัน
	W8 การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร
	W9 การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ
	W11 ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม
	W12 ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
	W13 แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
	w14 เข้ามาทำธุรกิจของนายทุนจากข้างนอก
โอกาส	O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤต
(Opportunity)	ด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก
	O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน
	งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่
	O3 โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ
	O4 ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร
	O5 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน”
	O6 ได้รับการขนาดนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย
	O7 งานเทศกาลประจำปีที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานสตรอเบอรี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ
	O8 ความสนใจของประชากรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์
	09 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ
	010 การให้ความสนใจเข้ามาส่งเสริมและศึกษาจากหน่วยงานการศึกษาจากภายนอก
อุปสรรค	T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ
(Threat)	T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น
	T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจปะเทศไทย
	T4 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น
	T5 ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง

หลังจากที่มีการประเมินสภาพแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ SWOT ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคแล้ว ก็จะนำมาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมตริกซ์ โดยใช้ตารางที่เรียกว่า โดย TOWS Matrix เป็นตารางการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดออกมาเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ประเภทต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 52

ตารางที่ 52 การจับคู่ TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน **ปัจจัยภายนอก**	**จุดแข็ง** **(Strength)**	**จุดอ่อน** **(Weakness)**
โอกาส **(Opportunity)**	(S1 S3 S4 S5 S8 S11 S12 O2 O3 O4 O7 O8 O9) **กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม**	(W1 W2 W3 W4 W5 W8 W9 W10 O1 O2 O10) **กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** (W1 W3 W10 O1 02 010) **กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว**
อุปสรรค **(Threat)**	(S1 S11 T1 T2 T3 T5) **กลยุทธ์การมีส่วนร่วม** (S1 S2 S3 S4 S5 S6 S7 S9 S10 S12 T2 T3) **กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์**	(W2 W12 T1 T4) **กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์**

หมายเหตุ S หมายถึง Strength W หมายถึง Weakness O หมายถึง Opportunity T หมายถึง Threat

กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม จุดแข็ง โอกาส (SO) กลยุทธ์เชิงรุก

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาสของอำเภอสะเมิง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ ผู้วิจัยจึงนำผลจากการวิเคราะห์จุดแข็งและโอกาส โดยนำจุดแข็งในด้านวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นต้นทุนที่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอสะเมิงแล้ว ผสานกับโอกาสจากภายนอก เช่นการได้รับการส่งเสริมงบประมาณพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน กระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบัน ซึ่งนำ

โอกาสจากภายนอกเหล่านี้มาเสริมสร้างกับต้นทุนที่มีอยู่เดิม ได้เป็น กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม โดยมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สิ่งแรกที่ต้องมีสำรวจ คือ ต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในชุมชนได้ ชุมชนแต่ละชุมชนในอำเภอสะเมิงนั้นมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวที่สูงเมื่อได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐเช่น ทางอำเภอ ทางอบต.และหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ นั้นก็จะมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวสูงขึ้น โอกาสในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อ้ำภอสะเมิงก็จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้ง่าย ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะทุนเดิมที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นภูเขา น้ำตก ป่าไม้ วัฒนธรรม การกิน การแต่งกาย การพูด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ กลุ่มชาติพันธุ์ ผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป ในที่นี้จะจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอสะเมิงนั้นได้ชื่อว่าเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีทรัพยากรสมบูรณ์ อากาศที่เย็นสบาย จนได้รับการขนานนามว่าได้รับการขนานนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย และยังถือว่าเป็นอำเภอหนึ่งในจังวัดเชียงใหม่ที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเดินทางเข้าถึงตัวอำเภอได้สะดวกมากว่าอำเภออื่นๆอีกหลายอำเภอเช่น อำเภอเชียงดาวเป็นต้น และยังมีพืชเศรษฐกิจหลักที่ได้รับการยอมรับในระดับประเทศ นั้นคือ สตรอเบอรี่ ซึ่งการันตีได้เป็นอย่างดีว่ามีทรัพยากรทางธรรมชาติเพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ และในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างที่ยั่งยืนนั้น แนวทางที่สำคัญในการจัดการเพื่อให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม เพื่อสนับสนุนทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรโดยต้องให้ความสำคัญกับชุมชน ให้เกิดความตระหนักถึงศักยภาพของทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวิภาพในท้องถิ่น การสร้างความเข็มแข็งของชุมชนในอำเภอสะเมิง เพื่อรักษาทั้งทรัพยากรให้สืบทอดต่อไปอย่างที่ยั่งยืน มีความรู้เท่าทันเพื่อสามารถปกป้องทรัพยากรและผลประโยชน์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น การควบคุมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะจุดที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ฉะนั้นการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้น จะต้องไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และในทางกลับกันการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นต้องเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรที่สำคัญนี้ไว้ควบคู่กับการท่องเที่ยว โดยทางอำเภอสะเมิงนั้นมี นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด อยู่แล้วซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวของเห็นและตระหนักถึงทรัพยากรตรงนี้ผ่านการเรียนรู้โดยมีหน่วยงานราชการในพื้นที่เป็นตัวกำหนดกิจกรรมนั้นๆ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล เพื่อนำกลับมาแก้ไขต่อไป

ทุนทางสังคม เกิดจาการรวมตัวระหว่างกลุ่มคน สถาบันที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ องค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน คือ

คน ต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านการอบรม กิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานราชการในพื้นจัดขึ้นมา เช่น “กิจกรรมสร้างองค์ความรู้มุ่งสู่วิถีเกษตรแบบฟาร์มสเตย์” โดยเป็นกิจกรรมที่สร้างองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ โดยนำเอาผู้ที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภออยู่แล้ว เช่น ไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และรวมถึงนักวิชาการที่มีองค์ความรู้ในด้านนี้ เช่น นักวิชาการทางด้ายการท่องเที่ยวจากมหลาวิทยาลัยที่ใช้พื้นที่อำเภอสะเมิงเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย อย่างเช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้ที่สนใจ สอนตั้งแต่เรื่องแนวทางการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปจนถึงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์ม และติดตามผล แก้ไขปัญหา จนบรรลุผลสำเร็จ ผู้นำชุมชนต้องมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางระหว่างชาวบ้านที่สนใจและที่ทำฟาร์มสเตย์อยู่แล้วกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ ฉะนั้นผู้นำชุมชนต้องมีองค์ความรู้พื้นฐานในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ หน่วยงานราชการในท้องถิ่นจะต้องจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน เช่น “กิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว” จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนทุกชุมชนเพื่อให้รับรู้และเข้าใจถึงการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สร้างความเชื่อมโยงระหว่าง ชาวบ้าน – ผู้นำชุมชน – หน่วยงานราชการในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง

สถาบัน/หน่วยงาน มีบทบาทในการสนับสนุนแผนผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ โดยหลักจะเน้น สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน หน่วยงานราชการในพื้นที่ รวมไปถึงหน่วยงานเอกชนที่มีบทบาทในด้านการท่องเที่ยวเที่ยว แต่ละสถาบันต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้มีความพร้อมอยู่เสมอ

สถาบันครอบครัว จากากรศึกษา Best practice นั้นพบว่า ฟาร์มสเตย์ในพืน้ที่อำเภอสะเมิงที่ประสบความสำเร็จนั้นบริหารโดยคนในครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวนั้นเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคมแต่ถือว่าสำคัญที่สุดที่ต้องคอยให้กำลังใจและสนับสนุน โดยเฉพาะครอบครัวของเกษตรกรที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์หรือประกอบกิจการอยู่แล้วต้องคอยให้การสนับสนุนพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการ องค์ความรู้ มีแผนที่ส่งผลให้การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและที่ดำเนินกิจการอยู่แล้วมุ่งสู่ความสำเร็จ

สถาบันชุมชน จากการศึกษาความพร้อมพบว่า ความพร้อมในระดับชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชุมชน เพราะสถาบันชุมชนนั้นเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์หน่วยงานต่างๆในชุมชน เช่น สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โรงเรียน วัด ต้องมีความพร้อม

ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และอาจรวมตัวกันตั้งเป็นร้านค้าชุมชนนำของที่เป็นจุดเด่นอย่างเช่น นำเอาผลิตทางการเกษตรที่มีเยอะในชุมชนของตนนำมาแปรรูปให้เกิดมูลค่ามาวางขายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาได้เลือกซื้อ เป็นการทำให้ชุมชนมีรายได้อีกทางหนึ่ง ชุมชนสามารถศึกษาความสำเร็จของกลุ่ม OTOP ที่ประสบความสำเร็จจนมีชื่อเสียงโด่งดัง เพื่อเป็นแบบอย่างในการจัดตั้งกลุ่มของชุมชนตนเองได้และที่สำคัญชุมชนจะต้องยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว

หน่วยงานราชการในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่าความพร้อมในระดับอำเภออยู่ในระดับปานกลาง โดยศักยภาพด้านการบริหารจัดการนั้นอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด เนื่องจากอำเภอเป็นสถาบันที่เป็นกลไกสำคัญที่คอยสนับสนุนคนที่มีความสนใจและประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้ว โดยเฉพาะอำเภอถือว่าเป็นหน่วยงานราชการที่สำคัญในการแปลงนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อสนองความต้องการ พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวของอำเภอ โดยจะต้องเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบใหม่เช่นการท่องเที่ยวแบบฟาร์มเสตย์ซึ่งเป็นกระแสอยู่ในขนาดนี้ด้วยทรัพยากรแล้วอำเภอสะเมิงเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบนี้เป็นอย่างมาก อำเภอจะต้องกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณที่ได้มาอย่างทั่วถึงเพื่อให้ในการประชาสัมพันธ์ พัฒนาตั้งแต่ตัวบุคคลไปจนถึงภาพลักษณ์การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ให้โดนเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยว ติดตามและประเมินผล โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ ว่าเป็นอย่างไรนำข้อค้นพบมาพัฒนาต่อไป

หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับการคมนาคม การค้า ธุรกิจการท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีผลต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวต้องตื่นตัวปละพัฒนาขีดความสามารถในการดึงดูด และรองรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจเพราะหากนักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่ดีแล้วก็จะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อธุรกิจหรือหน่วยงานของตน และควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตรเป็นอย่างมาก อำเภอสะเมิงด้วยทรัพยากรความพร้อมในด้านต่างๆ ถือเป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้เดินทางมายังอำเภอสะเมิงได้อย่างแน่นอน และแน่นอนว่าหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับผลประโยชน์ไปด้วย อาจจะส่งเสริมผ่านการอุดหนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานราชการในพื้นที่นำไปจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ หรือให้การสนับสนุนโดยตรงกับผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ที่ยังขาดปัจจัยด้านต่างๆ วัฒนธรรม อำเภอสะเมิงเป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธ์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมไปถึงมีประเพณีเทศกาลสำคัญประจำปีเช่น งานสตรอเบอร์รี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากในแต่ละปี และเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ

ฟาร์มสเตย์โดยใช้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น เป็นจุดดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ที่สำคัญนั้นจะต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟูพัฒนาและต่อยอดให้สอดคล้องกับสมัยปัจจุบัน ด้วยการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้น เสน่ห์ที่สำคัญคือการที่นักท่องเที่ยวนั้นได้มาเรียนรู้ สัมผัสกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญา เรียนรู้วัฒนธรรม จำจึงเป็นอย่างมากที่จะต้องอนุรักษ์ ปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเกิดความหวงแหนภูมิใจที่จะรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ ผ่าน โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมของเรา โดยให้ทุกโรงเรียนมีชั่วโมงการเรียนรู้ควบคู่การทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตภูมิปัญญา วัฒนธรรมต่างๆของอำเภอสะเมิง

องค์ความรู้ การประกอบกิจการฟาร์มสเตย์นั้นนอกจากจำเป็นต้องมีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวแล้วนั้น ความรู้ในด้านอื่นๆ ก็จำเป็นอย่างมาก เช่นความรู้ความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว องค์ความรู้ในการบริหารงาน เป็นต้น เนื่องจากการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์นั้น จะต้องเจอกับปัญหาในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเกิดจากฟาร์ม จากนักท่องเที่ยว หรือปัจจัยจากภายนอก เกษตรกรที่จะประกอบกิจการ และ ที่ทำอยู่แล้วจะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างรวมเร็วนั้นจำเป็นที่ต้องใช้องค์ความรู้การตัดสินใจที่ดีเพื่อผ่านปัญหานั้นไปได้ และเพื่อพัฒนาต่อยอดให้ฟาร์มของเราโดนเด่นกว่าที่อื่น หน่วยงานราชการในพื้นที่จำเป้นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมองค์ความรู้ในการจัดทำฟาร์มเสตย์ให้กับผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์และผู้ที่สนใจ ผ่านการอบรมอย่างเข้มข้น โดยผู้ที่มีความรู้ด้าน การท่องเที่ยว การเกษตร การจัดการฟาร์ม ผู้ประกอบกิจการฟาร์มที่ได้มาตรฐานจากข้างนอกเพื่อให้ กลุ่มเป้าหมายนั้นตกผลึกด้านองค์ความรู้ในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ รายละเอียดดังตารางที่ 53

ตารางที่ 53 แสดงการจับคู่จุดแข็ง โอกาส (SO)

จุดแข็ง (Strength)	โอกาส (Opportunity)	จุดแข็ง + โอกาส (Opportunity)
S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S2 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงมีลักษณะโดนเด่นและแตกต่างจากที่อื่น S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์ S5 สตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย S6 ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลายและได้มาตรฐาน S7 ความยินดีของประชากรในการตอนรับนักท่องเที่ยว S9 ความสามารถทางด้านภาษาที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ S10 มีฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหลายแห่ง S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน	O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ O3 โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ O4 ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร O5 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” O6 ได้รับการขนาดนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย O7 งานเทศกาลประจำปีที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานสตรอเบอรี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ O8 ความสนใจของประชากรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 09 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ 010 การให้ความสนใจเข้ามาส่งเสริมและศึกษาจากหน่วยงานการศึกษาจากภายนอก	S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์ S5 สตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย S8 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ O3 โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ O4 ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร O7 ได้รับการขนาดนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย O8 งานเทศกาลประจำปีที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานสตรอเบอรี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ O9 ความสนใจของประชากรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จุดอ่อน โอกาส (WO) กลยุทธ์เชิงพัฒนา/แก้ไข

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อน เป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาส เป็นปัจจัยเชิงบวก ในที่นี้จึงนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบของอำเภอสะเมิง คือ นำโอกาสจากภายนอก เช่นการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐ รวมไปถึงอำเภอสะเมิงเป็นพื้นที่ที่ได้รับความสนใจจากทั้ง หน่วยงานการศึกษา และนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เข้ามาพัฒนาและเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอ และ จุดอ่อนของอำเภอสะเมิง เช่น เส้นทางการคมนาคมภายในอำเภอสะเมิงและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่างๆ หลายแห่ง ยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำโอกาสเหล่านี้มากำจัดจุดอ่อนหรือนำโอกาสนี้ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้เป็น กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ถึงแม้ว่าการเดินทางมายังอำเภอสะเมิงนั้นจะมาการคมนาคมและระบบขนส่งมวลชนที่สะดวกแล้วแต่เส้นทางการคมนาคมและระบบการขนส่งในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากลักษณะด้านภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบสูงภูเขาที่เกิดดินถล่ม หน้าผาหินสไลด์อยู่บ่อยครั้ง ทำให้ยากต่อการพัฒนาและเพื่อกำหนดเขตการจัดการด้านการท่องเที่ยวมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการให้เพียงพอและเหมาะสมโดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาสิ่งก่อสร้างให้กลมกลืนกับสภาพดั้งเดิมหรือธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมควรให้มีความสะดวกต่อการเดินทางมากที่สุดและเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวง่ายที่สุดทั้งนี้เส้นทางคมนาคม ควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวด้วยหน่วยงานราชการในพื้นที่ต้องจัดหางบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานในส่วนนี้ หรืออาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหาทางที่ดีที่สุดร่วมกันและในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ถึงแม้จะเป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนแต่ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสะดวกและปลอดภัย อำเภอสะเมิงที่ได้รับ การอุดหนุนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวงบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ควรจะนำมาใช้ประโยชน์ผ่านโครงการจัดระเบียบการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ที่มีการจัดวางผังเมืองที่ดีโดยเฉพาะการวางผังเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งการ ปรับปรุง และรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักเพื่อเป็นจุดศูนย์กลางแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในอำเภอสะเมิงนั้นยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก ที่เมื่อพูดถึงอำเภอสะเมิงก็จะคิดถึงสถานที่ท่องเที่ยวนั้น นอกจากนั้นต้องมีกำหนดผังของชุมชนเมืองและนายทุนจากข้างนอกไม่ให้ขยายเข้าไปทำลายพื้นที่ทางการเกษตรรวมไปถึงทรัพยากรทางธรรมชาติ และจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตรสำนึกตามกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์เพื่อกำหนดเขตการจัดการด้านการท่องเที่ยวมี

การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการให้เพียงพอและเหมาะสมโดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาสิ่งก่อสร้างให้กลมกลืนกับสภาพดั้งเดิมหรือธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมควรให้มีความสะดวกต่อการเดินทางมากที่สุดและเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวง่ายที่สุดทั้งนี้เส้นทางคมนาคม ควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวด้วย รายละเอียดดังตารางที่ 54

ตารางที่ 54 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน โอกาส (WO)

จุดอ่อน (Weakness)	**โอกาส** (Opportunity)	**จุดอ่อน + โอกาส** (Weakness) + (Opportunity)
W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ W2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องฟาร์มสเตย์ W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง W6 ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมยากต่อการพัฒนา W7 ปัญหาเรื่องไฟป่าและหมอกควัน W8 การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร W9 การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ W11 ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม W12 ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร W13 แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ O3 โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ O4 ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร O5 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” O6 ได้รับการขนาดนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย O7 งานเทศกาลประจำปีที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานสตรอเบอรี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ O8 ความสนใจของประชากรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 09 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ 010 การให้ความสนใจเข้ามาส่งเสริมและศึกษาจากหน่วยงานการศึกษาจากภายนอก	W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤต ด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ 010 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ

กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว จุดอ่อน โอกาส (WO) กลยุทธ์เชิงพัฒนา/แก้ไข

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อน เป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาส เป็นปัจจัยเชิงบวก ในที่นี้จึงนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบของอำเภอสะเมิง ปัจจัยเชิงบวกหรือโอกาสจากภายนอก เช่น เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน แก้ไขด้วยการนำงบประมาณที่ได้จาก การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ จัดสรรเข้าพัฒนาและปรับปรุงการคมนาคม การขยายตัวของพื้นที่เมือง แก้ไขด้วยการนำกระแส เข้าไปปลุกฝังให้กับคนในชุมชนกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และการที่อำเภอสะเมิงนั้นไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่นสามารถพัฒนาโดยอาศัยนโยบายการส่งเสริมจากรัฐ ให้เข้ามาส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดศูนย์กลาง ได้เป็น กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานการท่องเที่ยวคือข้อกำหนดเกณฑ์ของ สินค้าด้านการท่องเที่ยว ระบุลักษณะสำคัญ/ประสิทธิภาพ/คุณภาพ (ดัชนีชี้วัด)/รวมถึงวิธีทดสอบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินว่าคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ สินค้า ด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยว/การบริการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว (Smart OTOP village.สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, 2549) ในอำเภอสะเมิงนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยที่ประเด็นด้านความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวจะมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก แต่หลายยังยังคงไม่ได้มาตรฐานในด้านการให้บริการ ด้านความปลอดภัย ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่นม่อนอังเกตุ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีจุดชมวิวสวยงามแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างจริงจัง น้ำตกห้วยตาด ที่เป็นน้ำตกขนาดกลางมีจำนวน 2 ชั้น สูงประมาณ 10 และ 30 เมตร มีน้ำไหลตลอดปีแต่ยังไม่ได้มีการพัฒนาระบบสาธาณูปโภคขั้นพื้นฐาน และยังไม่ได้จัดให้มี ป้ายเตือน ป้ายบอกทางต่างๆ การสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวนั้นก็เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงซึ่งส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบฟาร์มสเตย์ด้วย และมาตรฐานของในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน นักท่องเที่ยวทั่วไปจะกังวลว่าจะไม่ปลอดภัย กินไม่ได้ นอนไม่หลับ การมีมาตรฐานการท่องเที่ยวจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่ช่วยในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวยิ่งมาตรฐานการท่องเที่ยวได้รับการรับรองมาตรฐานระหว่างประเทศ (International stand) ยิ่งสร้างความเชื่อมั่นได้มากยิ่งขึ้น โดยการที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ขั้นแรกควรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ หลังจากที่มั่นใจถึงความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัยแล้วควรจะทำความร่วมมือจากหน่วยงานที่เชี่ยวชาญในด้านการตรวจสอบมาตรฐานของการท่องเที่ยว เช่นร่วมกับ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้ามามีส่วนในการพัฒนา ประสิทธิภาพ/คุณภาพของสิ้นค้า รวมถึงเข้ามา

ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิงอยู่แล้วนั้น โดยขอความร่วมมือให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งถือว่าเป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตความอยู่ของประชาชนอำเภอสะเมิงดีขึ้น รายละเอียดดังตารางที่ 55

ตารางที่ 55 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน โอกาส (WO)

จุดอ่อน (Weakness)	**โอกาส** (Opportunity)	**จุดอ่อน + โอกาส** (Weakness) + (Opportunity)
W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ W2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องฟาร์มสเตย์ W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง W6 ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมยากต่อการพัฒนา W7 ปัญหาเรื่องไฟป่าและหมอกควัน W8 การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร W9 การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ W11 ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม W12 ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร W13 แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ O3 โครงการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ O4 ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ และเชิงเกษตร O5 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” O6 นโยบายรถไฟความเร็วสูงเชียงใหม่-กรุงเทพ O7 ได้รับการขนาดนามว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์แห่งหนึ่งของเมืองไทย O8 งานเทศกาลประจำปีที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานสตรอเบอรี่ของดีอำเภอสะเมิง งานสรงน้ำพระธาตุม่อนเปี๊ยะ O9 ความสนใจของประชากรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ 010 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ 011 การให้ความสนใจเข้ามาส่งเสริมและศึกษาจากหน่วยงานการศึกษาจากภายนอก	W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ O1 กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของโลก O2 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ 010 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐ

กลยุทธ์การมีส่วนร่วม จุดแข็ง อุปสรรค (ST) กลยุทธ์ป้องกัน

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็ง เป็นปัจจัยเชิงบวก และมีอุปสรรค เป็นปัจจัยเชิงลบ กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของอำเภอสะเมิง เป็นการนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค เช่น อำเภอสะเมิงมีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำทำให้ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้งทำให้ชาวบ้านที่จะทำการเกษตรต้องไปใช้เครื่องสูบน้ำและบรรทุกน้ำมาจากแหล่งน้ำอื่นซึ่งทำให้ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น ป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้โดยทางอำเภอซึ่งมี นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุดอยู่แล้ว ซึ่งนำนโยบายนี้ไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียคือ ประชาชน/เจ้าของพื้นที่ ภาคเอกชน ภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ นักท่องเที่ยว เข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมสิ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิง ได้เป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ควรเป็นการจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานราชการในพื้นที่ ผู้ที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เกษตรกรในพื้นที่ร่วมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเป็นต้น เพื่อพัฒนาและลดปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่นั้นจะต้องรวมมือกันแก้ไขอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ที่ดีและดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนี้ การมีส่วนร่วมในชุมชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าสะเมิงได้ชื่อว่ามีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์แต่จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ายังมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่ยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตที่มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำส่งผลให้เกิดปัญหาขาดน้ำในการธรรมการเกษตรในหน้าแล้งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ปริมาณเท่าที่ต้องการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ดังนั้นต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกและร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น โดยใช้ประโยชน์จากนโยบายของอำเภอที่มีอยู่คือ นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด จัดสรรงบประมาณบางส่วนมาจัดทำ โครงการรักธรรมชาติรักบ้านเกิด เพื่อความยั้งยืน โดยใช้ความร่วมมือของหน่วยงานด้านการศึกษา เช่นโรงเรียน ก.ศ.น ในชุมชนกับ ผู้นำชุมชน จัดทำเวทีให้ความรู้พร้อมกิจกรรมสร้างฝ่ายกันน้ำในบริเวณลำห้วย ลำธาร และส่งเสริมการอนุรักษ์ เพิ่มพื้นที่ป่า โดยเริ่มจากเยาว์ชน ไปจนถึงผู้ใหญ่ คนชรา ในชุมชน ผ่านการควบคุมและดูแลโดยเจ้าหน้าจากอำเภอ และในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวเริ่มต้นจากระดับรากหญ้ากล่าวคือ เกษตร การให้ความสำคัญกับเกษตรกรในชุมชนอย่างเท่าเทียมทั้งกลุ่มเกษตรกรหรือผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์และกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์หรือแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ที่มีอยู่เดิมแล้ว ทุกกลุ่มต่างบทบาทและ

ความสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น ความเป็นเจ้าของพื้นที่ ผู้ต้อนรับนักท่องเที่ยว ผู้จำหน่ายสินค้า เจ้าของบ้านพักผู้ให้ บริการด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นกลไกในกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงจำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ กันเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลต่างๆ เริ่มตั้งแต่ การเริ่มต้นเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รับรู้ถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ การปฏิบัติตน การมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมดำเนินการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์การตรวจสอบการทำงานของกลุ่มจัดการท่องเที่ยวการร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ และในปัจจุบันนั้นปัญหาเศรษฐกิจโลก ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างซึ่งแน่นอนการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบไปด้วย ดังนั้นการแก้ปัญหาในจุดนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับผู้กำหนดนโยบายในท้องถิ่นตนเองมาก ก่อนอื่นต้องมาหาสิ่งที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้ลดต้นทุนก่อน การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้น ที่สำคัญคือจะต้องมีบ้านพัก ที่รับรองนักท่องเที่ยว ควรนำเอาวัสดุทางธรรมชาติที่มีมาสร้างเป็นบ้านพัก สร้างการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การจัดกิจกรรมนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย โดยการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับบุคคล 4 กลุ่ม คือ

1. ประชาชน/เจ้าของพื้นที่ ต้องให้การต้อนรับและยินดีต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ภายในพื้นที่ของตน นอกจากนั้นควรให้ความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรผู้ที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เพราะการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนเจ้าของพื้นที่ในท้องถิ่น นอกจากเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผลดีต่อชุมชนแล้ว ยังทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับคนในพื้นที่ เช่นประชาชนในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพค้าขาย รถรับจ้างด้วย ธุรกิจร้านค้าร้านกาแฟ อีกด้วย

2. ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากนักท่องเที่ยว กลุ่มที่ประกอบธุรกิจด้านการคมนาคม กลุ่มธุรกิจจัดกลุ่มทัวร์ เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่สามารถแนะนำและให้บริการนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสะเมิงได้ โดยกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ในปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจที่จะแนะนำให้กับนักท่องเที่ยวได้มาเรียนรู้วิถีชีวิต การทำเกษตรกรรมของเกษตรกร ซึ่งนอกจากสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่แล้วภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะได้รับผลประโยชน์ด้วยเช่นกัน

3. ภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา จากการศึกษาพบว่าความพร้อมในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงพบว่าโดยรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นภาครัฐควร เข้ามา ส่งเสริมและพัฒนา ควบคุม และดูแล หรือกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การ

พัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงสามารถดึงดูนักท่องเที่ยวและสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ และประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงส่งเสริมให้ผู้ที่ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้วประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์มากกว่าในปัจจุบัน

4. นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดก็ได้ว่าได้ เพราะการท่องเที่ยวจะที่ยั่งยืนไม่ขึ้นอยู่กับว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนหรือไม่ คือสามารถวัดได้ที่จำนวนของนักท่องเที่ยวหรือการเป็นนักท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดคือ นักท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนส่วนหนึ่งในการทำการท่องเที่ยวให้ที่ยั่งยืนเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยนักท่องเที่ยวที่ดีด้วยนักท่องเที่ยวที่ดีต้องมีการเตรียมความพร้อมสอบถามเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวล่วงหน้าและรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 56

ตารางที่ 56 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง อุปสรรค (ST)

จุดแข็ง (Strength)	**อุปสรรค (Threat)**	**จุดแข็ง + อุปสรรค (Strength) + (Threat)**
S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S2 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงมีลักษณะโดนเด่นและแตกต่างจากที่อื่น S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์ S5 สตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย S6 ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลายและได้มาตรฐาน S7 ความยินดีของประชากรในการตอนรับนักท่องเที่ยว S8 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม S9 ความสามารถทางด้านภาษาที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ S10 มีฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหลายแห่ง S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน S13 เส้นทางการคมนาคมที่ใช้เดินทางมายังตัวอำเภอมีความสะดวก	T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจปะเทศไทย T4 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น T5 ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง	S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจปะเทศไทย T5 ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง

กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และโฆษณา จุดแข็ง อุปสรรค (ST) กลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็ง เป็นปัจจัยเชิงบวก และมีอุปสรรค เป็นปัจจัยเชิงลบ โดยอำเภอสะเมิงต้องนำเอาจุดแข็งจากภายใน ต้านและตรึงภาวะคุกคามจากภายนอก เช่น ปัจจัยด้านต้นทุนและด้านการบริการที่สูงขึ้น ในที่นี้จะกล่าวถึงต้นทุนในการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวยังพื้นที่อำเภอสะเมิง ซึ่งแก้ไขด้วยการนำจุดแข็งทั้งด้านวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แม้แต่ชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอสะเมิงใช้เป็นเครื่องมือในการ โฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผ่านการให้บริการที่ดีต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว เป็นต้น ได้เป็น กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และโฆษณา โดยมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการด้านการตลาดและการบริการ ในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้นต้องคำนึงถึงประเด็นของสิ่งแวดล้อม มิใช่คำนึงถึงแต่กำไรหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับเท่านั้น เพื่อไม่ให้บริโภคทางการท่องเที่ยว มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติการส่งเสริมและผลักดันให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการตลาดและการบริการทุกอย่างต้องประสานและสอดคล้องอย่างกลมกลืนให้มากที่สุดการเดินทางการท่องเที่ยวจึงจะสมบูรณ์แบบได้ และนักท่องเที่ยวพึงพอใจซึ่งการจัดการด้านการตลาดและการบริการต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และโฆษณาประกอบด้วยโดยการดึงเอาสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ลักษณะเด่นของภูมิประเทศความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธ์ ชื่อเสียงด้านสตรอเบอร์รี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลาย สินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน รวมกับความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มานำเสนอผ่านสื่อโฆษณาที่ปัจจุบันที่มีหลากหลายช่องท่องทางหากแต่ในปัจจุบันในด้วยปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสื่อที่มีคนชมมองนั้นต้องใช้เงินจำนวนมากในการใช้พื้นที่ตรงนั้นประชาสัมพันธ์ ด้านการตล ดังนั้นเพื่อเป็นการลดต้นทุน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการในพื้นที่ ผู้ประกอบการ และประชากรในพื้นที่ เข้ามีส่วนรวมในการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง เช่น ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรทางเว็บไซต์ของอำเภอ สอดแทรกไปในเวทีการประชุมต่างๆที่จัดขึ้น นำเสนอผ่านทางงานเทศกาลประจำปี ให้บริการที่ดีกับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ต้นทางยังปลายทางกล่าวคือ ตั้งแต่นักท่องเที่ยวมาถึงยังพื้นที่อำเภอสะเมิง ประชาชนขาวอำเภอสะเมิงที่มีความยินดีต่อการที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังพื้นที่ให้การต้องรับคอยให้คำแนะนำอย่างสุภาพเป็นกันเอง ไปจนถึงบริการที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พึงพอใจ เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดี จนกลับมาเที่ยวซ้ำ และทำให้นักท่องเที่ยวเอาไปประชาสัมพันธ์ต่อแบบปากต่อปาก ทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่ม และเพื่อให้การจัดการ

เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วสะดวก และรับข่าวสารอย่างถูกต้องการพัฒนาด้านการตลาดท่องเที่ยวต้องมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเดิมอยู่เสมอหากไม่สามารถหาสินค้าใหม่ได้ เช่นการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่มีลักษณะเป็นของท้องถิ่น ให้มีความชัดเจนและมีเอกลักษณ์มีการกำหนดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้ชัดเจน และจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวการบริการต้องเน้นคุณภาพและคำนึงถึงวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ รายละเอียดดังตารางที่ 57

ตารางที่ 57 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง อุปสรรค (ST)

จุดแข็ง (Strength)	อุปสรรค (Threat)	จุดแข็ง+อุปสรรค (Strength) + (Threat)
S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S2 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงมีลักษณะโดนเด่นและแตกต่างจากที่อื่น S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์ S5 สตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย S6 ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลายและได้มาตรฐาน S7 ความยินดีของประชากรในการตอนรับนักท่องเที่ยว S8 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม S9 ความสามารถทางด้านภาษาที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ S10 มีฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหลายแห่ง S11 นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่การควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน S13 เส้นทางการคมนาคมที่ใช้เดินทางมายังตัวอำเภอมีความสะดวก	T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจปะเทศไทย T4 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น T5 ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง	S1 มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ S2 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงมีลักษณะโดนเด่นและแตกต่างจากที่อื่น S3 มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม S4 มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธ์ S5 สตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิงเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย S6 ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรมีความหลากหลายและได้มาตรฐาน S7 ความยินดีของประชากรในการตอนรับนักท่องเที่ยว S9 ความสามารถทางด้านภาษาที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ S10 มีฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหลายแห่ง S12 มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้มาตรฐาน T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจปะเทศไทย

กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ จุดอ่อน อุปสรรค (WT) กลยุทธ์เชิงรับ หมายถึง การจับคู่ระหว่างจุดอ่อน กับอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงลบทั้งคู่ ซึ่งอำเภอสะเมิงต้องมีกลยุทธ์ที่สามารถกำจัดจุดอ่อนได้และสามารถป้องกันอุปสรรคได้ด้วยในคราวเดียวกัน ซึ่งในอำเภอสะเมิงนั้นมีจุดอ่อนหลายปัจจัยใจหนึ่งในนั้นคือ ด้านเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้และขาดการเอาใจใส่ในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกษตร ฉะนั้นทางอำเภอต้องเป็นผู้จัดให้มีการอบรมและพัฒนาบุคคลเหล่านี้เพื่อเป็นแก่นนำในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ และภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยหลังจากบุคคลเหล่าได้ผ่านการอบรมศึกษาดูงานแล้วจะสามารถให้ความรู้ความเข้าใจและสามารถร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ได้เป็นกลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าผู้นำ เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าของกิจการและผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำเหล่านี้มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยผลจากการศึกษาความพร้อมพบว่าผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ยังมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำเภอสะเมิงที่ยังขาดผู้นำที่มีองค์ความรู้ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำให้นำเหล่านี้ตระหนักถึงความสำคัญและผลประโยชน์ที่จะได้รับหากเกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ขึ้น ซึ่งนอกจากการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนไม่ทางตรงก็ทางอ้อมแล้ว ก็ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกรักธรรมชาติทรัพยากรป่าต้นน้ำที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ยังช่วยลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในปัจจุบันได้อีกด้วย และเมื่อผู้นำในองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องนี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญแล้วก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำเหล่านี้ผ่านการเรียนรู้และโดยจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ เช่น บ้านไร่ไออรุณ จังหวัดระยอง เป็นฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อสียงโด่งดังในระดับประเทศ หลังจากการศึกษาดูงานแล้วนั้น ผู้นำจะต้องนำองค์ความรู้ที่ได้มาร่วมกันจัดทำเป็นคู่มือหรือหนังสื่อแนะนำเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรของตนได้เรียนรู้และปฏิบัติตาม และผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์น่าจะเป็น ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ การเป็นแบบอย่าง ผู้นำแบบนี้มีอำนาจในตัว กระตุ้นให้คนเสียสละกระตือรือร้นที่จะร่วมมือ ผู้ตามต้องการทำตาม ไว้ใจเชื่อมั่นสูงมากในวิสัยทัศน์ ความใส่ใจเพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคล แสดงความเข้าใจ รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการพัฒนา ปฏิบัติ การกระตุ้นยกระดับความต้องการเพื่อพัฒนาต่อไป และการกระตุ้นปัญญา

คิดถึงปัญหาโดยวิธีการใหม่ และการคิดได้ด้วยตนเอง และนี้เป็นอีกหนึ่งปัจจัยจะทำให้การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงนั้นประสบผลสำเร็จ รายละเอียดดังตารางที่ 58

ตารางที่ 58 แสดงการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน อุปสรรค (WT)

จุดอ่อน (Weakness)	**อุปสรรค** (Threat)	**จุดอ่อน+อุปสรรค** (Weakness) + (Threat)
W1 ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ W2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องฟาร์มสเตย์ W3 เส้นทางการคมนาคมในอำเภอสะเมิงไม่ได้มาตรฐาน W4 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดเด่น W5 การขยายตัวของพื้นที่เมือง W6 ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมยากต่อการพัฒนา W7 ปัญหาเรื่องไฟป่าและหมอกควัน W8 การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร W9 การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม W10 ภาพลักษณ์ของการเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ W11 ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม W12 ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ T2 ต้นทุนปัจจัยการผลิตและการบริการที่สูงขึ้น T3 ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจประเทศไทย T4 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น T5 ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง	W2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องฟาร์มสเตย์ W12 ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความเอาใจใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร T1 มีการบุกรุกป่าไม้ที่อยู่ในแหล่งต้นน้ำ T4 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงเดิมยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เนื่องจากปัญหาด้านการคมนาคมและขาดการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ภายหลังจากที่ภาครัฐเริ่มให้การสนับสนุนและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น จังหวัดเชียงใหม่ที่เปรียบเสมือนศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคเหนืออยู่แล้ว จึงส่งผลให้อำเภอสะเมิงได้รับความนิยมมากกว่าในอดีต เนื่องด้วย การคมนาคมที่เริ่มมีความสะดวกสบายมากขึ้น มีบรรยากาศและธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ จึงได้มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงใน 2 มิติคือ 1.การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว และ 2.ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ ความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.27 อันดับที่ 2 คือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.03 อันดับ 3 คือคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา มีค่าเฉลี่ย 2.95 อันดับ 4 คือ ศักยภาพการบริหารการจัดการ มีค่าเฉลี่ย 2.76 และอันดับ 5 คือ ความพร้อมในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 2.69

กิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง มีกระบวนการปฏิบัติอย่างไรถึงประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการ ในการศึกษาฟาร์มสเตย์ทั้ง 3 แห่งพบว่ากระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดีที่มีร่วมกันและเหมือนกัน ได้แก่ 1.ผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจน การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม 2.วัตถุดิบที่โดเด่นของไร่ทั้ง 3 แห่งสามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูปที่มีคุณภาพ 3.กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ 4.ความมีประสิทธิภาพของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวและการบรรยายและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ 5.ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติบำบัดของฟาร์มเกษตร เช่น สาธิตวิธีการทำแปลงเกษตร จัดกิจกรรมเก็บผลไม้ภายในไร่ 6.มีการพัฒนาแนวทางการทำเกษตรแบบไร้ขีดจำกัด โดยการต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีให้สามารถนำไปขายต่อในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระดับสากลได้ในอนาคต

จากการศึกษาเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ โดยแบ่งเป็น 6 กลยุทธ์ ดังนี้

1. กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สิ่งแรกที่ต้องสำรวจ คือ ต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชมชนหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน โดยในที่นี้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอสะเมิงมีทรัพยากรสมบูรณ์ อากาศเย็นสบาย มี

เส้นทางคมนาคมที่สะดวก และมีพืชเศรษฐกิจอย่างสตรอเบอร์รี่ ซึ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน แนวทางสำคัญคือ ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้เกิดความตระหนักถึงศักยภาพของทรัพยากร เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ที่จะสามารถปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ของชุมชนได้ รวมถึงการควบคุมกิจกรรมต่างๆที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากร ดังนั้น การสร้างฟาร์มสเตย์จะต้องทำไปพร้อมๆกับการอนุรักษ์และดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องเร่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน กำหนดกิจกรรม ติดตาม และประเมินผลเพื่อนำกลับมาแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป และ ทุนทางสังคม ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ คน สถาบันหรือหน่วยงาน วัฒนธรรม และองค์ความรู้ องค์ประกอบทั้งหมดนี้คือ ทุนทางสังคมที่มีอยู่จะสามารถพัฒนาควบคู่ไปกับการทำฟาร์สเตย์ในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จได้

2. กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจุบันเส้นทางการคมนาคมและระบบขนส่งก็ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เพราะจากลักษณะภูมิประเทศที่ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้นเส้นทางคมนาคมควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานราชการในพื้นที่จะต้องจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาหรืออาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหาทางออกร่วมกัน ในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ แม้จะเป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนแต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งอำเภอสะเมิงที่ได้รับการอุดหนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ควรจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะการ ปรับปรุง และรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกตามกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยหลักในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

3. กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว ในอำเภอสะเมิงนั้น มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย แต่หลายอย่างยังคงไม่ได้มาตรฐานทั้งในด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัย ดังนั้น การมีมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ควรทำความร่วมมือจากหน่วยงานที่เชี่ยวชาญในด้านการตรวจสอบมาตรฐานของการท่องเที่ยว เช่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาประสิทธิภาพ คุณภาพของสินค้า รวมถึงเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การมีส่วนร่วม แม้ว่าอำเภอสะเมิง จะได้ชื่อว่ามีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์แต่ยังคงมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่ยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตที่มีการบุกรุกป่าไม้ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ปริมาณเท่าที่ควร และนั้นก็เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ดังนั้นต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกและความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ประโยชน์จาก นโยบายด้าน

การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของอำเภอ ที่มีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมไว้ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณบางส่วนมาจัดทำ โครงการรักธรรมชาติรักบ้านเกิดเพื่อความยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่จัดทำเวทีให้ความรู้ พร้อมจัดกิจกรรม เช่น สร้างฝ่ายกั้นน้ำในบริเวณลำธาร และส่งเสริมการอนุรักษ์เพิ่มพื้นที่ป่า โดยเริ่มจากเยาว์ชนไปจนถึงผู้ใหญ่คนชราในชุมชน ผ่านการควบคุมและดูแลโดยเจ้าหน้าที่จากอำเภอ

5. กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และโฆษณา การจัดการด้านการตลาดนั้นต้องไม่คำนึงถึงกำไรหรือผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว เพื่อป้องกันไม่ให้การเติบโตด้านการท่องเที่ยว มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในพื้นที่ ซึ่งการส่งเสริมและผลักดันให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการตลาดและการบริการต้องประสานและสอดคล้องกัน จึงจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นสมบูรณ์และนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจได้ ซึ่งการจัดการด้านการตลาดและการบริการต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และโฆษณา โดยดึงเอาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธ์ ชื่อเสียงด้านสตรอเบอร์รี่ของอำเภอสะเมิง ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร เป็นต้น แต่การใช้สื่อโฆษณาอย่างโทรทัศน์ บิลบอร์ด จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูง ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ และประชากรในพื้นที่ เข้ามามีส่วนรวมในการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง อาทิ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางเว็บไซต์ของอำเภอหรือสอดแทรกไปในเวทีการประชุมต่างๆที่จัดขึ้น นำเสนอผ่านทางงานเทศกาลประจำปี รวมถึงการให้บริการที่ดีกับนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้เกิดความประทับใจจนอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ และทำให้นักท่องเที่ยวเอาไปประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากได้อีกด้วย ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีและประหยัดต้นทุนมากที่สุด

6. กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้นำชุมชน เจ้าของกิจการและผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำเหล่านี้มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม อำเภอสะเมิงยังขาดผู้นำที่มีองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำเหล่านี้ผ่านการเรียนรู้และจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ อย่างเช่น บ้านไร่ไออรุณ จังหวัดระยอง ซึ่งถือเป็นฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงอันดับต้นๆของประเทศไทย หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ผู้นำจะต้องนำองค์ความรู้ที่ได้มาร่วมกันจัดทำเป็นคู่มือหรือหนังสือแนะนำเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรได้เรียนรู้และปฏิบัติตาม ที่สำคัญคือ ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์น่าจะเป็น ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง

มีลักษณะสำคัญ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ช่วยกระตุ้นให้คนในองค์กรเสียสละ กระตือรือร้นที่จะร่วมมือกัน มีความใส่ใจในเพื่อนร่วมงาน แสดงความเข้าใจ รับรู้ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการพัฒนาด้วยวิธีการใหม่ๆ และสร้างสรรค์ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงประสบผลสำเร็จ

ตัวแบบ (Model) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อำเภอสะเมิง

จากผลการศึกษางานวิจัย เรื่องความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ จากการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และได้พัฒนาตัวแบบ (Model) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแบบนี้เป็นตัวแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อำเภอสะเมิงนี้ ซึ่งจะเกี่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์โดยอาศัยความเชื่อโยงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความพร้อมและแนวทางการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ สามารถอธิบายได้ดังนี้ ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นต้องอาศัยความพร้อมในหลายด้านตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ปัจจัย 5 ด้านคือ คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ , คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศักยภาพการบริหารการจัดการ ความพร้อมในการให้บริการ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ซึ่งในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นต้องอาศัยความพร้อมใน 4 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน ระดับอำเภอ ซึ่งในแต่ละระดับนั้นต้องมีความพร้อมในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กล่าวคือ ในระดับบุคคล เกษตรกรควรมีแผนในการปรับปรุงพื้นที่ของตนให้มีความพร้อมต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ และควรมีความรู้ด้านการทำการเกษตรที่แปลกใหม่และแตกต่างจากที่อื่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับพนักงานและนักท่องเที่ยวได้ และต้องเป็นผู้นำที่ดีในการพัฒนากิจการฟาร์มสเตย์ของตนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ในระดับฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มที่จะพัฒนาหรือดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์นั้นต้องเป็นพื้นที่มีความสมบูรณ์สวยงามและผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ ต้องเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยสามารถให้ความสะดวกสบายและควรเป็นพื้นที่ที่สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายเพื่อให้บริการแก่นักเที่ยวเมื่อเดินทางมาพักได้ ระดับชุมชม ชุมชนที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย รวมไปถึงมีผลผลิตทางการเกษตรและวัฒนธรรมที่โดดเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่นๆจะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มในพื้นที่ชุมชน และในระดับชุมชนควรมีข้อมูลเรื่องกฎข้อบังคับต่างๆ ของแต่ละชุมชนเพื่อแจ้งให้แก่

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ละเพื่อความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว และระดับอำเภอต้องมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ควรเน้นไปที่การส่งเสริมและพัฒนาโดยต้องดูแลและควบคุมเกษตรกรที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ยู่แล้วและเกษตรกรที่จะประอบกิจการฟาร์มสเตย์ไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ และควรมีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรผู้นำชุมชนและเกษตรกรเพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ รวมไปถึงต้องเป็นหน่วยงานหลักในการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ในความพร้อมทั้ง 4 ระดับนี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับเกษตรกร และผู้ที่ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้ว เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ และในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ต่างๆ หากในพื้นที่นั้นๆมีการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้วก็ควรจะศึกษาถึงกระบวนการในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ที่ดีในพื้นที่นั้นๆ เพื่อนำมาเป็นมารตราฐานในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ของเกษตรกรที่สนใจและนำมาเป็นข้อมูลประกอบการเสนอกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่นั้นๆ เราจะทราบว่ากิจการฟาร์มสเตย์ที่ดำเนินอยู่แล้วนั้นนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกระบวนการปฏิบัติที่ดีหรือไม่นั้น ผู้วิจัยควรใช้วิธีการสอบถามจากู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวทั้งในพื้นทีและนักท่องเที่ยว และควรพิจารณาโดยใช้ การค้นหา Best Practice ตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดี ซึ่งประกอบกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน บทบาททางสังคม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนปฏิบัติการ วิธีการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice ปัจจัยเกื้อหนุน วัตถุประสงค์หลักของการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ โดยพิจราณาร่วมกับการส่งเสริมจากภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของนโยบายการท่องเที่ยวข้องภาครัฐ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับอำเภอ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของฟาร์ม และกลยุทธ์สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญญาในการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ได้ นั้นมีดังนี้ คือ 1. กลยุทธ์ส่งสริมต้นทุนเดิม การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สิ่งแรกที่ต้องมีสำรวจ คือ ต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในชุมชนได้ ชุมชนแต่ละชุมชนในอำเภอสะเมิงนั้นมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวที่สูงเมื่อได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐเช่น ทางอำเภอ ทาง อบต. และหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ นั้นก็จะมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวสูงขึ้น โอกาสในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ก็จะมีโอกาสที่จะ

ประสบความสำเร็จได้ง่าย ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะทุนเดิมที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นภูเขา น้ำตก ป่าไม้ วัฒนธรรม การกิน การแต่งกาย การพูด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ กลุ่มชาติพันธุ์ ผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป หลังจากการสำรวจแล้วเราก็สามารถระบุได้ว่าในพื้นที่นั้นๆ ควรมีการพัฒนาส่งเสริมต้นทุนด้านไหนเพื่อให้เป็นจุดแข็งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆ 2. กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเส้นทางคมนาคมควรให้มีความสะดวกต่อการเดินทางมากที่สุดและเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวง่ายที่สุดทั้งนี้เส้นทางคมนาคม ควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวด้วยหน่วยงานราชการในพื้นที่ต้องจัดหางบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานในส่วนนี้ หรืออาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหาทางที่ดีที่สุดร่วมกันและในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ถึงแม้จะเป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนแต่ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสะดวกและปลอดภัย 3. กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว การสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวนั้นก็เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงซึ่งส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ด้วย และมาตรฐานของในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนนักท่องเที่ยวทั่วไปจะกังวลว่าจะไม่ปลอดภัย กินไม่ได้ นอนไม่หลับ การมีมาตรฐานการท่องเที่ยวจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่ช่วยในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว 4. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ควรเป็นการจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานราชการในพื้นที่ ผู้ที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เกษตรกรในพื้นที่ ร่วมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเป็นต้น เพื่อพัฒนาและลดปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่นั้นจะต้องรวมมือกันแก้ไขอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ที่ดีและดึงดูดนักท่องเที่ยว 5.กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และโฆษณา ในปัจจุบันการทำธุรกิจจำเป็นที่จะต้องมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ซึ่งในปัจจุบันการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ดังนั้นในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำฟาร์มสเตย์ หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภายนอกทั้ง รัฐและเอกชนที่ได้รับผลประโยชน์ต้องช่วยกันโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของเกษตรกร และตัวเกษตรกรเองก็มีวิธีในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของตนเองได้โดยการให้บริการที่ดีไม่หวังผลกำไรมากเกินควรเมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจแล้วทำให้เกิดการนำไปบอกต่อผ่านโลกออนไลน์ที่มีอิทธิพลมากในปัจจุบัน เกิดการมาเที่ยวซ้ำรวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

อีกทางหนึ่ง 6.กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าผู้นำ เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าของกิจการและผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำเหล่านี้มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเนื่องจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ยังถือว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ของประเทศไทยทำให้ผู้นำเหล่านี้ยังขาดองค์ความรู้ในการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ จึงต้องมีการพัฒนาผู้นำ อาจจะมีการจัดให้มีการศึกษาดูงาน และนำองค์ความรู้ที่ได้นั้นมาเป็นนำองค์ความรู้ที่ได้มาร่วมกันจัดทำเป็นคู่มือหรือหนังสื่อแนะนำเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรของตนได้เรียนรู้และปฏิบัติตาม Model นี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ผู้ที่ดำเนินกิจการฟาร์มอยู่แล้ว และเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชน ธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยว ตลาด/ร้านค้าต่างๆ นักท่องเที่ยว หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

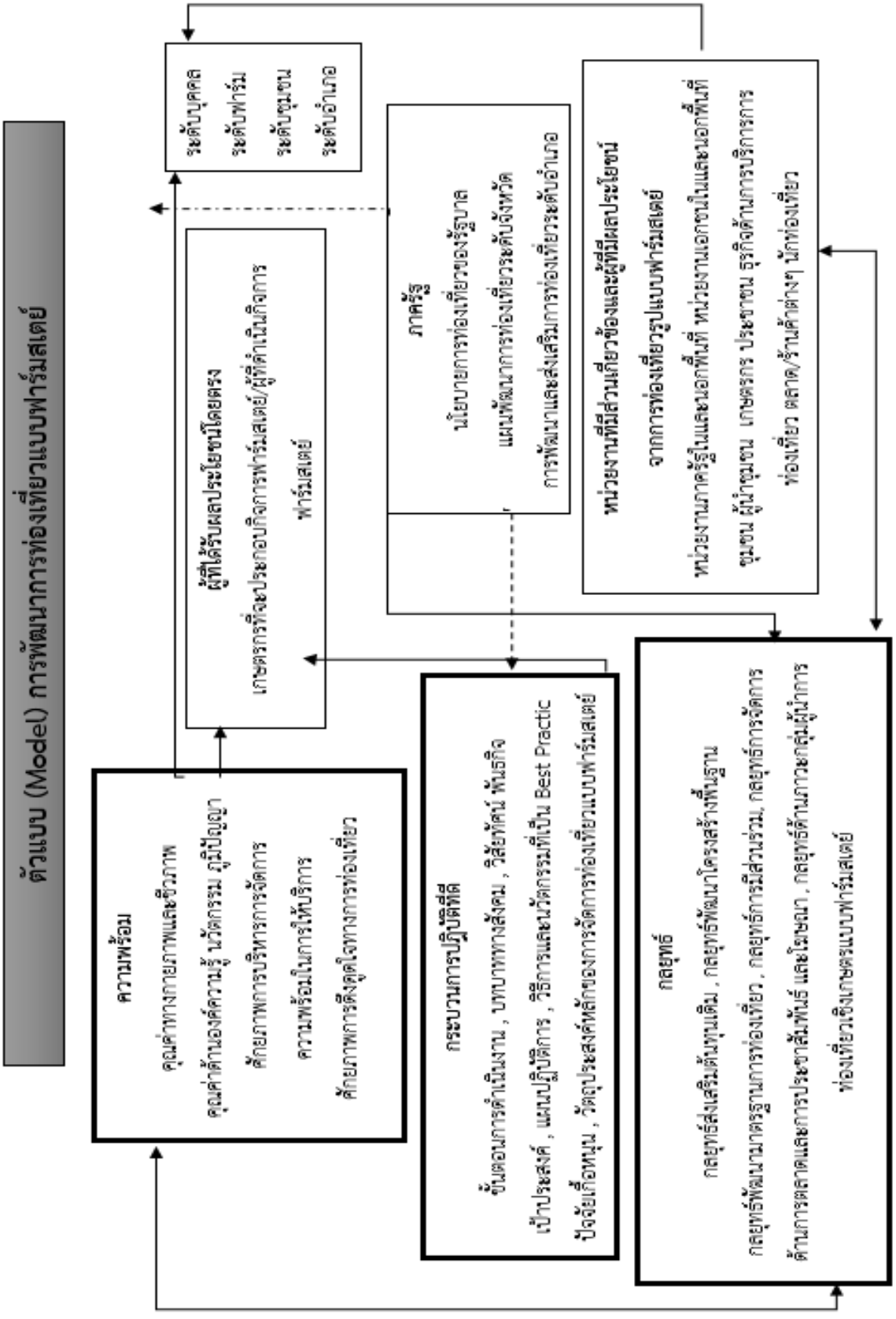

ภาพที่ 10 ตัวแบบ (Model) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง รวมทั้งเสนอแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ซึ่งเป็นเทคนิคทางสังคมศาสตร์ที่ใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้เป็นไปอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผล

จากการศึกษาเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาสรุปผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามในการวิจัยได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความพร้อมของผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

สถานการณ์การท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เนื่องจากปัญหาด้านการคมนาคมและขาดการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนจึงเป็นกลุ่มที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงเกษตรเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ภาครัฐเริ่มให้การสนับสนุนและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น จังหวัดเชียงใหม่ที่เปรียบเสมือนศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคเหนืออยู่แล้ว จึงส่งผลให้อำเภอสะเมิงได้รับความนิยมมากกว่าในอดีตมาก เนื่องด้วยระยะทางที่ไม่ไกล การคมนาคมที่เริ่มมีความสะดวกสบายมากขึ้น มีบรรยากาศและธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงในเรื่องการผลิตสตรอเบอร์รี่ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ทำให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันดับต้นๆของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเชียงใหม่อย่างรวดเร็ว จากความนิยมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอำเภอสะเมิงเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาด้าน

การท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงใน 2 มิติคือ 1.) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก่อสร้างเส้นทางคมนาคม รวมถึงแหล่งน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว 2.) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิง เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเกษตรปลอดสารพิษ โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมุ่งเน้นเรื่องการเกษตรปลอดสารเคมี เช่น สร้างกระแสการท่องเที่ยวโดยการจัดงานสตรอเบอร์รี่และของดีอำเภอสะเมิงร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตรและผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยสู่มือผู้บริโภค เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการพัฒนาและงบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงก็ยังคงมีอยู่ นั่นคือ ยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในบางส่วน จึงได้มีการประชุมร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการไปสู่การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรม และเกษตรปลอดภัย เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังคงมีวิถีแบบดั้งเดิม เช่น มีการเผาป่า บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขต่อไป

สำหรับความพร้อมของผู้สนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำถามการวิจัยข้อที่ 1 จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดเป็น อันดับ 1 คือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ ค่าเฉลี่ย 3.27 เนื่องจากการทำฟาร์มสเตย์จำเป็นต้องคำนึงถึงความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของสถานที่ โดยพื้นที่นั้นต้องเป็นพื้นที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ มีความหลากหลายของพืชพันธ์ทางการเกษตร เป็นแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้ อีกทั้งประชาชนในท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลอดจนการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ดำเนินกิจการต้องคำนึงและเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้พบเห็น อันดับ 2 คือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.03 จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันไร่สตรอเบอร์รี่มีเยอะขึ้น การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นต้องอาศัยความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรม เพื่อสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งที่เคยมาและยังไม่เคยมา นอกจากการรักษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวไว้ให้สวยงามอยู่ตลอดแล้ว การสร้างวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของกิจการฟาร์มสเตย์ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะนอกจากธรรมชาติจะสร้างความสวยงามในตัวเองแล้ว มนุษย์ยังเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมและปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและเหมาะสมได้ เพื่อให้เกิดการจดจำแก่

นักท่องเที่ยว อันดับ 3 คือ คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ค่าเฉลี่ย 2.95 เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมและศักยภาพภายในท้องถิ่นประกอบกัน เพื่อสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนออกมา ไม่ว่าจะเป็นสินค้า แหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายทางทรัพยากร วัฒนธรรม ประเพณี งานประจำปี อาหาร ซึ่งหากทำด้านนี้ได้สำเร็จ นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี อันดับ 4 คือ ศักยภาพการบริหารการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.76 จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า การบริหารที่ดีจะทำให้ปัจจัยด้านอื่นๆ ดีไปด้วย ทำให้เกิดความพร้อมในการให้ความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักเที่ยว ส่งผลให้ฟาร์มสเตย์มีภาพลักษณ์ที่ดี นักท่องเที่ยวก็อยากกลับมาเที่ยวอีกครั้ง และอาจจะทำให้เกิดการพูดถึงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสะเมิงกันแบบปากต่อปากมากขึ้น อันดับ 5 คือ ความพร้อมในการให้บริการ ค่าเฉลี่ย 2.69 จากการศึกษาพบว่า ด้านการบริการถือเป็นตัวช่วยสำคัญในการจัดกิจการฟาร์มสเตย์ เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ คือ การให้บริการที่ครบครัน สะดวก ปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับการเดินทางมาเยือนและไม่รู้สึกเสียดายกับค่าบริการที่เสียไป เกิดความประทับใจและอยากจะกลับมาอีกครั้ง และเมื่อพิจารณาความพร้อมของแต่ละปัจจัยในแต่ละระดับสามารถสรุปได้ดังนี้

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 3.18 รองลงมาคือระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 ตามด้วยระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 และระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 3.18 รองลงมาคือระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 ตามด้วยระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 และระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 รองลงมาคือ ระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.91 ตามด้วยระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.67 และระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านความพร้อมในการให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 รองลงมาคือระดับอำเภอมี

ค่าเฉลี่ยที่ 2.68 ตามด้วยระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 และระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.21 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 3.82 รองลงมาคือระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 ตามด้วยระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 และระดับฟาร์ม

จากการศึกษาความพร้อมของแต่ละปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ในระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และ ระดับอำเภอนั้น สามารถสรุปได้ว่าความพร้อมส่วนใหญ่ของแต่ละด้านในแต่ละระดับอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า ความพร้อมด้านคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา ในระดับฟาร์ม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก , ความพร้อมด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในระดับอำเภอ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก และ ความพร้อมด้านความพร้อมในการให้บริการในระดับอำเภอ มีความพร้อมในระดับน้อย ความพร้อมด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในระดับฟาร์ม มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาความพร้อมของเกษตรกรในการปรกอบกิจการฟาร์มสเตย์ แยกตามระดับสามารถสรุปได้ดังนี้

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.12 รองลงมาคือศักยภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ความพร้อมในการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.12 รองลงมาคือศักยภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ความพร้อมในการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.65 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 รองลงมาคือคุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.32 ความ

พร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 ศักยภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.91 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับอำเภออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและควรมีความพร้อมมากที่สุดคือ ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยที่ 3.82 คุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.23 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 ความพร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.68 ศักยภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 ตามลำดับ

จากการศึกษาระดับวามพร้อมในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์โดยแยกความพร้อมตามระดับคือ ระดับบุคคล ระดับฟาร์ม ระดับชุมชน และ ระดับอำเภอ ผลการศึกษาพบว่าความพร้อมส่วนใหญ่ในแต่ละด้านของแต่ละระดับความพร้อมของแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า ความพร้อมระดับฟาร์มในด้านคุณภาพทางกายภาพและชีวภาพอยู่ในระดับมาก และความพร้อมระดับฟาร์มในด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย และด้านความพร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับน้อย , ความพร้อมระดับอำเภอในด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากและศักยภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

2. กิจการฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่มีกระบวนการปฏิบัติอย่างไรถึงประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการ จากการศึกษาพบว่า ผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ มีผลกระทบต่อชุมชนในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เนื่องจากช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำต้นแบบที่ดีมาเป็นแนวทางในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ของเกษตรกรที่สนใจในอนาคต ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามในวัตถุประสงค์ที่ 1 และและพิจารณาโดยใช้ การค้นหา Best Practice ตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี มาปรับใช้ในในการวิเคราะห์ค้นหาฟาร์มสเตย์ที่ดีที่สุดรวมไปถึงนำค่าเฉลี่ยทางสถิติในระดับบุคคลและระดับฟาร์มมาพิจารณาร่วมด้วย จึงได้คำตอบเป็นฟาร์มสเตย์ทั้งหมด 3 ที่ คือ 1. ไร่นภ-ภูผา 2.ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน 3.ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง โดยสามารถสรุปกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้ดังนี้

ไร่นภ-ภูผา เจ้าของฟาร์มสเตย์เป็นผู้นำที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ทำให้การบริหารจัดการองค์กรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย มีระเบียบแบบแผน และมีความคล่องตัวในการ

ดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินงานพนักงานทุกคนจะถูกแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน โดยวัตถุดิบหลักของฟาร์มแห่งนี้คือ ไร่สตรอเบอร์รี่ ที่นำมาแปรรูปอย่างหลากหลาย ทั้งในรูปแบบของผลไม้แห้ง ผลไม้สด แยมและน้ำสตรอเบอร์รี่ ซึ่งช่วยสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและคนในท้องถิ่น และในการดำเนินงาน มีการถ่ายทอดความรู้ตั้งแต่การปลูกพืชเชิงเกษตรปลอดสารพิษ จนถึงการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ การนำแปรรูปให้แก่นักท่องเที่ยว บุคคลทั่วไป นักเรียน นักศึกษาให้ได้รับชม โดยมีพนักงานของไร่คอยนำเที่ยวและบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องของการเกษตรปลอดสารพิษ วัฒนธรรมในชุมชน ประเพณีของคนในท้องถิ่น ซึ่งในส่วนนี้เอง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเกิดความประทับใจในประสบการณ์และความรู้ใหม่ๆที่ได้รับ อีกทั้งยังได้ชิมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สดใหม่จากไร่

ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน เจ้าของฟาร์มสเตย์มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย มีระเบียบแบบแผน ส่วนวัตถุดิบหลักของไร่วงศ์วานคือ ไร่สตรอเบอร์รี่ปลอดสารพิษที่นำมาปลูกหลากหลายสายพันธุ์และแปรรูปหลายรูปแบบ ทั้งแยม น้ำผลไม้ ผลไม้สด ผลไม้แห้ง โดยยังคงมีการพัฒนาสินค้าและวัตถุดิบจากไร่เกษตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสินค้าเหล่านี้ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นทั้งบางรายที่รับสินค้าไปขายต่อและคนในท้องถิ่นที่เข้ามาทำงานภายในไร่ อีกทั้งในกระบวนการผลิตยังได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจเข้าชมให้ได้รับชมอย่างใกล้ชิด เพราะทางเจ้าของไร่ต้องการแนะแนวทางเหล่านี้เพื่อลดค่าครองชีพ เช่น การทำเกษตรในที่แคบ หรือการทำไร่สตรอเบอร์รี่ปลอดสาพิษ เป็นต้น โดยมีพนักงานบรรยายถึงกระบวนต่างๆให้ฟัง นอกจากนี้ ยังมีรีสอทบริการอยู่ภายในไร่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพักพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งร้านอาหาร ช่องทางการติดต่อ รถรับ – ส่งนักท่องเที่ยวจากขนส่งกลางอำเภอ และกิจกรรมให้เข้าร่วม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาดื่มด่ำกับธรรมชาติโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือช่วงเทศกาล หรือหากใครที่ชอบกางเต้นท์ ตั้งแคมป์นอนท่ามกลางธรรมชาติก็มีให้บริการเช่นกัน ทั้งนี้ทางไร่วงศ์วานยังได้สร้างความแปลกใหม่คือ พนักงานทุกคนจะพูดภาษาเหนือ หากไม่เข้าใจก็จะทำการแปลให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ เพื่อเป็นการสร้างความแปลกใหม่และเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสด้วยตนเอง

ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง เจ้าของฟาร์มสเตย์มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย เกิดผลเป็นรูปธรรม ส่วนวัตถุดิบหลักของไร่คือ ไร่สตรอเบอร์รี่ปลอดสารพิษที่นำมาปลูกหลากหลายสายพันธุ์และแปรรูปเพื่อนำมาจำหน่าย ทั้งแยม น้ำผลไม้ ผลไม้สด ผลไม้แห้ง เมล็ด พันธุ์ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของฟาร์มสเตย์ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ติดต่อสอบถามรายละเอียดหรือสำรองที่พัก โดยจุดเด่นคือ สถานที่พักจะสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติที่หาได้จากท้องถิ่น ซึ่งสร้างหลังคาด้วยใบตองตึง สร้างตัวบ้านด้วยไม้และไม้ไผ่ เมื่อเข้าไปพักแล้วจะให้ความรู้สึกแบบอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ ซึ่งเป็นจุดเด่นของไร่ที่แตกต่างจากฟาร์มสเตย์ทั่วๆไป

รวมถึงอาหารที่เป็นสไตล์ล้านนา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตแบบล้านนาจริงๆ อีกทั้งยังให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นกันเองจากคนในท้องถิ่น ซึ่งเจ้าของฟาร์มจะรับไว้เป็นพนักงานในไร่เพื่อให้คนท้องถิ่นมีรายได้ นอกจากนี้ ยังมีร้านกาแฟและเค้กรองรับสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่เป็นคอกาแฟและชื่นชอบของหวาน รวมถึงมุมถ่ายรูปสวยๆที่มีอยู่มากมายภายในไร่ โดยมีพนักงานให้ความดูแลและให้คำแนะนำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการอย่างดีและคุ้มค่ามากที่สุด โดยสรุปแล้วไร่ทั้ง 3 แห่งมีกระบวนการวิธีการปฏิบัติที่ดีที่มีร่วมกันและเหมือนกัน 6 ข้อหลักๆ ดังนี้ 1.เจ้าของฟาร์มสเตย์ เป็นผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจน การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม คล่องตัวดูแลง่าย แจกจ่ายงานกันทำ เพื่อไม่ให้เกิดความทับซ้อน 2.วัตถุดิบ เช่น สตรอเบอร์รี่ เป็นวัตถุดิบที่โดเด่นของไร่ทั้ง 3 แห่งที่สามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูปที่มีคุณภาพและสร้างรายได้ในท้องถิ่น 3.กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจร่วมถึงเกษตรที่ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาแปลงเกษตรของตนเองด้วย 4.ความมีประสิทธิภาพของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวและการบรรยายและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ 5.ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติบำบัดของฟาร์มเกษตร เช่น สาธิตวิธีการทำแปลงเกษตร สาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จัดกิจกรรมเก็บผลไม้ภายในไร่ 6.มีการพัฒนาแนวทางการทำเกษตรแบบไร้ขีดจำกัด โดยการต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีให้สามารถนำไปขายต่อในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระดับสากลได้ในอนาคต

3. ทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในอนาคต ควรเป็นอย่างไร จากการศึกษาเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ โดยแบ่งเป็น 6 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.กลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์สิ่งแรกที่ต้องสำรวจ คือ ต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน โดยในที่นี้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1. ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. ทุนทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอสะเมิงได้ชื่อว่าเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีทรัพยากรสมบูรณ์ อากาศเย็นสบาย มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก และมีพืชเศรษฐกิจอย่างสตรอเบอร์รี่ ซึ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนนั้น แนวทางสำคัญคือ ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้เกิดความตระหนักถึงศักยภาพของทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ที่จะสามารถปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ของชุมชนได้ รวมถึงการควบคุมกิจกรรมต่างๆที่อาจ

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากร เช่น มลพิษ การเผาป่า การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำมาสร้างเป็นที่พัก เป็นต้น ดังนั้น การสร้างฟาร์มสเตย์จะต้องทำไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์และดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องเร่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน กำหนดกิจกรรม ติดตาม และประเมินผลเพื่อนำกลับมาแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ทุนทางสังคม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1.คน ในที่นี้คือ ผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ผู้ที่สนใจ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน จะต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมที่หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้น เพื่อเรียนรู้และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนและธรรมชาติอยู่ร่วมกันและใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน 2.สถาบัน / หน่วยงาน มีบทบาทในการสนับสนุนแผนผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ โดยหลักจะเน้นสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน หน่วยงานราชการในพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานเอกชนที่มีบทบาทในด้านการท่องเที่ยว โดยแต่ละสถาบันต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้มีความพร้อมอยู่เสมอ 3. วัฒนธรรม ด้วยความที่อำเภอสะเมิงเป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และชาติพันธ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้น การประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จึงควรเน้นในเรื่องของการสัมผัสวิถีชีวิต เรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และที่สำคัญจะต้องทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และต่อยอดให้สอดคล้องกับปัจจุบัน โดยจะต้องปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเกิดความหวงแหนภูมิใจที่จะรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ผ่าน “โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมของเรา” และให้ทุกโรงเรียนมีชั่วโมงการเรียนรู้ควบคู่การทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่างๆ ของอำเภอสะเมิง 4.องค์ความรู้ นอกจากองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้ประกอบการจะต้องมีแล้ว องค์ความรู้ในด้านอื่นๆก็สำคัญเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริการ การบริหาร การจัดการ การประชาสัมพันธ์ และอีกหลายๆด้าน เนื่องจากการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จะต้องพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคหลากหลายรูปแบบ เช่น การเข้ามาของคู่แข่งที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ การบริหารจัดการบุคลากร ปัญหาเรื่องมลพิษในจังหวัดเชียงใหม่ที่จะเกิดขึ้นในทุกๆเดือนมีนาคม – พฤษภาคม เป็นต้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถ เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและต่อยอดให้กิจการโดดเด่น มีความแตกต่าง ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากจะเข้ามาเยี่ยมชมได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น

2. กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจุบันแม้ว่าการเดินทางมาอำเภอสะเมิงจะค่อนข้างสะดวกเมื่อเทียบกับในอดีต แต่เส้นทางการคมนาคมและระบบขนส่งก็ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เพราะจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบสูง เต็มไปด้วยป่าเขา ทำให้เกิดดินถล่มและหน้าผาหินสไลด์อยู่บ่อยครั้ง ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น เส้นทางคมนาคม ควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานราชการในพื้นที่จะต้องจัดหางบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานหรืออาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้องหาทางออกร่วมกัน และในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ แม้จะเป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนแต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งอำเภอสะเมิงที่ได้รับการอุดหนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ควรจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะการวางแผนผังเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว ปรับปรุง และรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ต้องมีการกำหนดผังของชุมชนเมืองและนายทุนจากข้างนอกไม่ให้ขยายเข้าไปทำลายพื้นที่ทางการเกษตร รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติ และจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกตามกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยหลักในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

3. กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว อำเภอสะเมิง มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย แต่หลายอย่างยังคงไม่ได้มาตรฐานทั้งในด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่าจะเดินทางมาเที่ยวหรือไม่ ดังนั้น การมีมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ ยิ่งมาตรฐานการท่องเที่ยวได้รับการรับรองมาตรฐานระหว่างประเทศ (International stand) ก็ยิ่งสร้างความเชื่อมั่นได้มากขึ้น โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ควรทำความร่วมมือจากหน่วยงานที่เชี่ยวชาญในด้านการตรวจสอบมาตรฐานของการท่องเที่ยว เช่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาประสิทธิภาพ / คุณภาพของสินค้า รวมถึงเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยขอความร่วมมือให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตความอยู่ของประชาชนอำเภอสะเมิงดีขึ้น

4. กลยุทธ์การมีส่วนร่วม แม้ว่าอำเภอสะเมิง จะได้ชื่อว่ามีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ แต่ยังคงมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่ยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตที่มีการบุกรุกป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ปริมาณเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ดังนั้น ต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกและความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ประโยชน์จากนโยบายของอำเภอที่มีอยู่คือ “นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์” ที่มีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมไว้ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณบางส่วนมาจัดทำ “โครงการรักธรรมชาติรักบ้านเกิดเพื่อความยั่งยืน” โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานด้านการศึกษา เช่น โรงเรียน ก.ศ.น ในชุมชน ผู้นำชุมชน จัดทำเวทีให้ความรู้ พร้อมกิจกรรมสร้างฝ่ายกั้นน้ำในบริเวณลำห้วย ลำธาร และส่งเสริมการอนุรักษ์เพิ่มพื้นที่ป่าโดยเริ่มจากเยาว์ชนไปจนถึงผู้ใหญ่ คนชราในชุมชน ผ่านการควบคุมและดูแลโดยเจ้าหน้าที่จากอำเภอ นอกจากนี้ ในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ควรเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า การให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนอย่างเท่าเทียม ทั้งกลุ่มประชาชนที่เป็น

ผู้จัดการท่องเที่ยวและกลุ่มที่เป็นเจ้าของพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันในภายหลัง 5.กลยุทธ์การจัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และโฆษณา การจัดการด้านการตลาด ต้องไม่คำนึงถึงกำไรหรือผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว เพื่อป้องกันไม่ให้การเติบโตด้านการท่องเที่ยว มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในพื้นที่ ซึ่งการส่งเสริมและผลักดันให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการตลาดและการบริการต้องประสานและสอดคล้องกัน จึงจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นสมบูรณ์และนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจได้ ซึ่งการจัดการด้านการตลาดและการบริการต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และโฆษณา โดยดึงเอาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธ์ ชื่อเสียงด้านสตรอเบอรี่ของอำเภอสะเมิง ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นต้น แต่การใช้สื่อโฆษณาอย่างโทรทัศน์ บิลบอร์ด จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูง ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ และประชากรในพื้นที่ เข้ามามีส่วนรวมในการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง อาทิ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางเว็บไซต์ของอำเภอหรือสอดแทรกไปในเวทีการประชุมต่างๆที่จัดขึ้น นำเสนอผ่านทางงานเทศกาลประจำปี รวมถึงการให้บริการที่ดีกับนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้เกิดความประทับใจจนอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ และทำให้นักท่องเที่ยวเอาไปประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากได้อีกด้วย ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีและประหยัดต้นทุนมากที่สุด นอกจากนี้ ยังต้องมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเดิมอยู่เสมอ เช่น พัฒนาสินค้าของที่ระลึกให้มีความชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ กำหนดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อให้การท่องเที่ยวไม่น่าเบื่อหรือจำเจเกินไป

6.กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้นำอย่างเช่น ผู้นำชุมชน เจ้าของกิจการและผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำเหล่านี้มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม อำเภอสะเมิงยังขาดผู้นำที่มีองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำเหล่านี้ผ่านการเรียนรู้และจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ อย่างเช่น บ้านไร่ไออรุณ จังหวัดระยอง ซึ่งถือเป็นฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงอันดับต้นๆของประเทศไทย หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ผู้นำจะต้องนำองค์ความรู้ที่ได้มาร่วมกันจัดทำเป็นคู่มือหรือหนังสือแนะนำเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรได้เรียนรู้และปฏิบัติตาม ที่สำคัญคือ ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์น่าจะเป็น ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ช่วยกระตุ้นให้คนในองค์กรเสียสละ กระตือรือร้นที่จะร่วมมือกัน มีความใส่ใจในเพื่อนร่วมงาน แสดงความเข้าใจ รับรู้ความรู้สึก

นึกคิด ความต้องการพัฒนาด้วยวิธีการใหม่ๆ และสร้างสรรค์ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงประสบผลสำเร็จ

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จากงานวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

จากการศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้นพบว่ามีความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้ จากการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์นั้นสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม โดยสรุปจากความหมายที่มีนักวิชาการได้ให้ไว้ สรุปความหมายได้ว่า ความพร้อมหมายถึง การดำเนินกิจกรรมบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ โดยเป็นไปตามคุณสมบัติที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมฟาร์มสเตย์ ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในหน้าที่ 25 ได้แก่ การเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ไม่กระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ให้คนในชุมชนมามีส่วนร่วมในกิจกรรม สร้างจิตสำนึกในการเคารพและรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม ตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชนให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว และสุดท้ายคือ เป็นการท่องเที่ยวที่สอนให้นักท่องเที่ยวเคารพในความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม กล่าวคือ กิจการฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่เพียงแต่จะสร้างรายได้ให้กับชุมชนและคนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้สัมผัสกับธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาของคนในชุมชน และที่สำคัญคือ กิจกรรมในฟาร์มสเตย์ยังช่วยให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากได้เรียนรู้การทำแปลงเกษตร การปลูกพืชแปลงเล็กปลอดสารเคมีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในรั้วบ้านได้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมายที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสกับความหลากหลายทางชีวภาพในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม ในส่วนของคุณสมบัติที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมฟาร์มสเตย์ โดย (ฟาร์มสเตย์เอเชีย, 2560: ระบบออนไลน์) บอกไว้ว่าการทำฟาร์มสเตย์นั้น ต้องเป็นแหล่งที่ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียดด้านสังคม และวัฒนธรรมในชุมชน อันเนื่องมาจากความพยายามนำความทันสมัยแบบตะวันตก เข้ามาสู่ชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พร้อมกับดึงสำนึกร่วมของคนในชุมชนออกไปด้วยการกลืนสมาชิกในชุมชนให้อยู่กับความทันสมัยดังกล่าว อันจะนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นตามมาอีกเป็นจำนวนมาก และยังต้องเป็นแหล่งที่สร้างจิตสำนึกในการเคารพและรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม ตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชน

ให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาสถานการณ์ความพร้อมการท่องเที่ยวพบว่า อำเภอสะเมิงมีนโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยง หรืองดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกกระทบ หรือฟื้นตัวได้ยาก ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบ และกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม และสอดคล้องกับ แนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในส่วนของ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดย (กุลวดี ละม้ายจีน, 2552: 89) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ในที่นี้สอดคล้องกับข้อที่ว่าความสามารถในการเข้าถึง หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย และ สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่างๆ โดยผลจาการศึกษาพบว่า อำเภอสะเมิงนั้นเห็นถึงความสำคัญองค์ประกอบด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีนโยบายแผนงานด้านการท่องเที่ยว ในส่วนของอำเภอสะเมิงมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวใน 2 มิติ หนึ่งในนั้นคือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ก่อสร้างเส้นทางคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดย (วารัชต์ มัธยมบุรุษ, 2552: 99) ซึ่งได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาระดับความพร้อมในการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในระดับชุมชน เนื่องจากชมชุนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่นั้นๆ เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังฟาร์มสเตย์ในแหล่งชมุชนนั้นๆ ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ระดับชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อแล้วพบว่า ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 และคุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.90 และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม และเพลิดเพลินในสวนเกษตร อีกทั้งยังได้รับความรู้และประสบการณ์ รวมถึงจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น กล่าวคือ การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จะเน้นในเรื่องของการดำเนินกิจการไปพร้อมๆกับการให้ความรู้เรื่องพืชเกษตรปลอดสารเคมี และการปลูกพืชแปลงเล็ก เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อยู่อาศัยของตนเองได้ง่าย ตัวอย่างเช่น ไร่วงศ์วาน เจ้าของไร่จะจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจมาเข้าชมกระบวนการปลูกและการผลิตพืชปลอดสารเคมี อาทิ การปลูกพืชผักสวนครัวแปลงเล็ก การปลูกผักผลไม้ในพื้นที่แคบ ฯลฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้และอาจช่วยลดค่าใช้จ่ายได้ในอนาคต และสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในส่วนของ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดย (กุลวดี ละม้ายจีน ,2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หนึ่งในนั้นคือ ความดึงดูดใจ หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่างๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา กล่าวคือ การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ในอำเภอสะเมิงนั้นจำเป็นต้องมีสิ่งดึงดูดในไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามายังพื้นที่ และผลจากการศึกษาความพร้อมของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยพบว่า ด้านศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีความพร้อมมาเป็นอันดับที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ 3.03 จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันไร่สตรอเบอร์รี่มีเยอะขึ้น การดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นต้องอาศัยความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรม เพื่อสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งที่เคยมาและยังไม่เคยมา นอกจากการรักษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวไว้ให้สวยงามอยู่ตลอดแล้ว การสร้างวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของกิจการฟาร์มสเตย์ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะนอกจากธรรมชาติจะสร้างความสวยงามในตัวเองแล้ว มนุษย์ยังเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมและปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและเหมาะสมได้ เพื่อให้เกิดการจดจำแก่นักท่องเที่ยว

ผลจากการศึกษาการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดังนี้ ผลจากจากศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ และสามารถสรุปได้ ว่าแนวคิดนี้กล่าวถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตผลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ลำเนา จากการศึกษามีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวมาก เนื่องจากการทำฟาร์มสเตย์ของอำเภอสะเมิง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อนในวันหยุด ได้เรียนรู้ด้านการเกษตรที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่บ้าน รวมทั้งการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวิถีชีวิตของคนในอำเภอสะเมิง ไม่ว่าจะเป็นภาษาเหนือ อาหารล้านนา การแต่งกาย และเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบต่างๆ เช่น การเก็บสตรอเบอร์รี่ ชมการแปรรูปผักผลไม้ ทดลองปลูกพืชแปลงเล็ก การปั่นจักรยานชมทัศนียภาพรอบๆบริเวณ เป็นต้น เห็นได้จากการจัดกิจกรรมของ ไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ซึ่งจะเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับธรรมชาติและคนในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรและพนักงานภายในไร่ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้สัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตรประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นไปในตัว และจากการศึกษางานวิจัยนี้ยังพบว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาแบบจัดกิจกรรมท่องเที่ยวไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากร และเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่นอกจากจะมาเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุดแล้วยังได้รับความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เรียนรู้การปลูกแปลงเกษตรแบบปลอดสารพิษ เพื่อนำไปลดภาระค่าใช้จ่ายหรือเพื่อนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจในอนาคต และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในส่วนองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดย (วรรณา วงษ์วานิช, 2546) ได้จำแนกออกเป็น 5 ประการดังต่อไปนี้ 1. จะต้องเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง หรือประสบความสำเร็จทางด้านใดด้านหนึ่งทางการเกษตร 2. เป็นสถานที่ที่มีความพร้อมที่จะบริการ หรือจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเฉพาะความสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมได้ 3. มีวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้นำชมสถานที่ และบริการด้านความสะดวกปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว 4. นักท่องเที่ยวควรจะรู้ถึงข้อปฏิบัติ และข้อความละเว้น และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อให้สถานที่นั้นมีสภาพแวดล้อมที่ดี 5. นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และประสบการณ์ตามที่ตั้งไว้ โดยผลจากการศึกษาการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงทั้งสามแห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศโดยมีนักท่องเที่ยวเข้าพักเพิ่มขึ้นทุกปี และละครหรือภาพยนตร์ใช้พื้นที่เป็นโลเคชั่นในการถ่ายทำ และมีผลผลิตที่สามารถแปรรูปได้อย่างหลากหลายเช่น สตรอเบอร์รี่ จากการศึกษาพบยังพบว่ามีความพร้อมในระดับบุคคลและระดับฟาร์ม ดังนี้ ไร่นภ-ภูผา พบว่า ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.44 และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.44 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน พบว่า ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.40 และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.36 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ระดับบุคคล อยู่ที่ 3.36

และระดับฟาร์มอยู่ที่ 3.32 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลทั้งสองระดับแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก และนอกจากยังมีบุคลากรที่เป็นคนในครอบครัวและคนในพื้นที่ที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างคล่องแคล่วเนื่องจากเป็นประชาชนในพื้นที่มีองค์ความรู้ด้านการเกษตรเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมี กฎและข้อควรรู้ในการมาเข้าพักยังฟาร์มสเตย์ของแต่ละแห่ง รวมไปถึงมีกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันเพื่อให้นักท่องเที่ยวสนุกสนานเพลินเพลินไปพร้อมกับการเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกรของแต่ละฟาร์ม และสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในส่วนของความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย (นิออน ศรีสมยง, 2544: 88) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ 2 ด้าน คือ 1. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ เมื่อนักท่องเที่ยวมีการเดินทาง มีรายจ่ายจากค่าที่พัก ร้านอาหาร และค่าใช้จ่ายจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆ เกิดเป็นรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นผลพลอยได้ไปยังเกษตรกรทั้งหมดล้วนเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น 2. ความสำคัญต่อสังคม เมื่อเกษตรกรมีรายได้ที่เป็นผลพลอยได้มาจากการท่องเที่ยวนอกจากรายไดประจำจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ ทีดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของตนเองช่วยลดการละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด เป็นการอนุรักษ์ในอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในท้องถิ่นและคนต่างท้องถิ่น เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยกันอนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอันเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยโดยเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งของคุณจักริน กาวันนะ เจ้าของไร่นภ-ภูผา ที่ได้กล่าวว่า “ผมถูก ทางชุมชน คาดหวังว่าเราจะทำให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่อำเภอนี้เยอะครับ มันเป็นการสร้างรายได้ทางอ้อมให้กับชาวบ้านด้วย ฟาร์มเราจ้างพนักงานส่วนใหญ่ก็เป็นคนแถวๆนี้แหละครับ” และบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งของ คุณสมหวัง วงศ์วาน เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน ที่ได้กล่าวว่า “เรามีแนวคิดในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆกับฟาร์มของเราเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวอย่างแหล่งท่องเที่ยวอื่นในขณะที่พักกับเราได้ครับ เพื่อเป็นการกระจ่ายรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย” และบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งของ คุณทองใบ ขัตตะละ เจ้าของไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ที่ได้กล่าวว่า “ฟาร์มของเรายังมีบ้านพักที่สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นค่ะ แรงงานก็มาจากคนในท้องถิ่นนี่แหละค่ะ นอกจากเป็นการประหยัดต้นทุนในการสร้างบ้านพักแล้วยังสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่อีกค่ะ” ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการประกอบกิจการฟาร์สเตย์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในพื้นที่อำเภอสะเมิงนั้น นอกจากสามารถสาร้างรายได้ให้เป็นเกษตรกรแล้วยังเป็นการกระจ่ายราได้สู่ชุมชนอีกด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์ โดย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ,2547) ได้อธิบายถึง ฟาร์มสเตย์ ว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยึดเอาที่พักเป็นศูนย์กลางโดยจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวมีการให้บริการในด้านอาหาร

การนำเที่ยว กิจกรรมทางวัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน มุ่งเผยแพร่วัฒนาธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำอาชีพ และขยายออกไปถึงธรรมชาติถิ่นที่อยู่ฟาร์มสเตย์ จะต้องความพร้อมสำหรับการแบ่งปันพื้นที่ของบ้านพักอาศัยให้บริการกับนักท่องเที่ยว เปรียบเหมือนสมาชิกหรือญาติของเจ้าของบ้าน โดยเน้นการให้โอกาสความเป็นส่วนตัวมากพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบการศึกษาการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ทั้ง 3 แห่งในพื้นที่อำเภอสะเมิง กล่าวคือทั้ง 3 ฟาร์มนี้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์บนพื้นที่บ้านที่ทำเกษตรกรรมของตนเอง โดยมีบ้านพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในบริเวณบ้านและแปลงเกษตรของเจ้าของกิจการ โดยการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรกรรม วิถีชีวิต ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเห็นกับเจ้าของฟาร์มมีความเป็นส่วนตัวมากพอสมควร อัตราค่าเช่าจะอยู่ในระดับต่ำ และมีบริการด้านอาหารรวมทั้งนำชมการทำเกษตรกรรมด้วย และยังสอดคล้องกับ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดี โดย (วิชิต ชาวะหา, 2555: 66) ได้กล่าวถึงคำนิยามของ Best Practice ว่าเป็นการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในกระบวนการทำงาน หรือดำเนินธุรกิจขององค์กร ผ่านกระบวนการ ระยะเวลาที่เหมาะสม จนกระทั่งแน่ใจว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ทำให้เกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างยั่งยืนได้ สอดคล้องกับผลจากศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของการวิเคราะห์บริบทความคาดหวังของหน่วยงาน/สังคม/ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในการพิจารณาเลือกองค์กรที่มีการปฏิบัติที่ดี ในที่นี้เป็นขั้นตอนในการเลือกที่จะศึกษาการปฏิบัติที่ดีของกิจการฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ไร่วงศ์วานของเราเป็นเจ้าแรกที่พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์กว่าจะประสบความสำเร็จนั้น เจอปัญหาและอุปสรรคไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ ปัญหาในเรื่องของคู่แข่ง ปัญหาในเรื่องของโรคภัยของพืช จากบ้านพักเล็กๆ เพียง 4-5 หลังจนตอนนี้มีบ้านพักทั้งหมด 16 หลังและยังมีร้านอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการนักท่องเที่ยวจากเมื่อก่อนปลูกแค่สตรอเบอร์รี่ ตอนนี้มีการปลูกอินทผาลัม มัลเบอร์รี่ กล้วย และยังมีจุดชมวิวไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเพลินเพลิน และยังสอดคล้องกับแนวคิด Best Practice โดย (วรโชค ไชยวงศ์, 2553: 69) ได้กล่าวว่า วิธีปฏิบัติในกระบวนการธุรกิจ โดยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจขององค์กร เพื่อทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ส่งผลให้ผลลัพธ์ในการดำเนินงานเป็นไปอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ และช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาการปฏิบัติที่ดีที่มีร่วมกันและเหมือนกันของกิจการฟาร์มสเตย์ทั้ง 3 แห่ง แบ่งออกเป็น 6 ข้อ ดังนี้ 1. เจ้าของฟาร์มสเตย์ เป็นผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจขององค์กรอย่างชัดเจน การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม คล่องตัวดูแลง่าย แจกจ่ายงานกันทำ เพื่อไม่ให้เกิดความทับซ้อน 2. วัตถุดิบ เช่น สตรอเบอร์รี่ เป็นวัตถุดิบที่โดเด่นของไร่ทั้ง 3 แห่ง ที่สามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลาย เป็นผลไม้ทานเล่น ใช้ประกอบอาหาร เป็นสินค้าแปรรูปที่มีคุณภาพและสร้างรายได้ในท้องถิ่น 3. กระบวนการถ่ายทอดความรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็น

กระบวนการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ ร่วมถึงเกษตรที่ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาแปลงเกษตรของตนเองด้วย 4. ความมีประสิทธิภาพของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวและการบรรยายและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ 5. ผ่อนคลายด้วยกิจกรรมธรรมชาติบำบัดของฟาร์มเกษตร เช่น สาธิตวิธีการทำแปลงเกษตร สาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จัดกิจกรรมเก็บผลไม้ภายในไร่ 6. มีการพัฒนาแนวทางการทำเกษตรแบบไร้ขีดจำกัด โดยการต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีให้สามารถนำไปขายต่อในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระดับสากลได้ในอนาคต และยังสอดคล้องกับแนวการบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ได้กล่าวถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจ และการประเมินแล้วว่าเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง แม้เจ้าของไร่จะเป็นคนละคน แต่สิ่งที่มีเหมือนกันคือ วิสัยทัศน์ในการดำเนินกิจการที่ไร่ทุกแห่งจะต้องมี เพื่อให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและมีระเบียบแบบแผน เกิดการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน อีกทั้งวัตถุดิบหลักภายในไร่ แม้จะเป็นสตรอเบอร์รี่ แต่ก็มีการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถแปรรูปได้หลากหลาย และยังมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว และความรู้ในด้านการเกษตรปลอดสารพิษ เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปพัฒนาและปฏิบัติได้จริง

ทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในอนาคต ควรเป็นอย่างไร ผลการศึกษาเพื่อเสนอกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิงมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดังนี้ จากการศึกษาและได้เสนอกลยุทธ์พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในส่วนของความสำคัญของการท่องเที่ยวโดย (ฉันทัช วรรณถนอม, 2552: 63) ได้สรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ในที่นี้จะกล่าวถึง 2 ด้าน เนื่องจากมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดจากผลการศึกษา คือด้านสังคมและวัฒนธรรม หากสังคมใดต้องการเปลี่ยนตัวเองจากสังคมเดิมตามปกติมาเป็นสังคมที่เปิดกว้างพร้อมรับการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สังคมนั้นก็จะยิ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นหลายเท่าตัว เนื่องจากการท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจหลายฝ่าย ต้องเกี่ยวข้องกับคนหลายคน ต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความต้องการของคนที่หลากหลายผลของการท่องเที่ยวอาจไม่ได้ส่งผลต่อการทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด แต่อาจค่อยๆ ซึมซับอย่างช้าๆ ธุรกิจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภาคต่างๆที่มีความล่อแหลมต่อความรับผิดชอบในวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ จึงควรตระหนัก หมั่นสังเกตติดตาม พัฒนานำวัฒนธรรมในสิ่งที่ดี และวัฒนธรรมภายนอกที่แตกต่างจากของตนมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแต่ต้องไม่ลืมคุณค่าวัฒนธรรมเดิมของ

ตนด้วย และด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ย่อมทำให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นเหตุให้มีการมีการช่วยกันรักษาสภาพภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และสามารถอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อันเป็นการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ส่งเสริมต้นทุนเดิม ส่งเสริมและพัฒนาต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน โดยในที่นี้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ทุนทางสังคม โดยบทบาทความสำคัญด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ อำเภอสะเมิงมีทรัพยากรสมบูรณ์ อากาศเย็นสบาย มีพืชเศรษฐกิจอย่างสตรอเบอร์รี่ ซึ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนนั้น แนวทางสำคัญคือ ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้เกิดความตระหนักถึงศักยภาพของทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ที่จะสามารถปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ของชุมชนได้ รวมถึงการควบคุมกิจกรรมต่างๆที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากร เช่น มลพิษ การเผาป่า การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำมาสร้างเป็นที่พัก เป็นต้น ดังนั้น การสร้างฟาร์มสเตย์จะต้องทำไปพร้อมๆกับการอนุรักษ์และดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย และบทบทบาทความสำคัญทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับ ทุนทางสังคมซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. คน ในที่นี้คือ ผู้จะต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมที่หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้น เพื่อเรียนรู้และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนและธรรมชาติอยู่ร่วมกันและใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน 2. สถาบัน/หน่วยงาน มีบทบาทในการสนับสนุนแผนผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ โดยแต่ละสถาบันที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้มีความพร้อมอยู่เสมอ 3. วัฒนธรรม ด้วยความที่อำเภอสะเมิงเป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และชาติพันธ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้น การประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จึงควรเน้นในเรื่องของการสัมผัสวิถีชีวิต เรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และที่สำคัญจะต้องทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และต่อยอดให้สอดคล้องกับปัจจุบัน 4.องค์ความรู้ นอกจากองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้ประกอบการจะต้องมีแล้ว องค์ความรู้ในด้านอื่นๆก็สำคัญเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริการ การบริหาร การจัดการ การประชาสัมพันธ์ และอีกหลายๆด้าน เนื่องจากการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์จะต้องพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคหลากหลายรูปแบบ และสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวในส่วนขององค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดย (กุลวดี ละม้ายจีน, 2552: 41) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้

นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับ กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน คือ ความสามารถในการเข้าถึง หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ กลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจุบันแม้ว่าการเดินทางมาอำเภอสะเมิงจะค่อนข้างสะดวกเมื่อเทียบกับในอดีต แต่เส้นทางการคมนาคมและระบบขนส่งก็ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เพราะจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบสูง ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น เส้นทางคมนาคม ควรกำหนดรูปแบบให้พอเหมาะกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานราชการในพื้นที่จะต้องจัดหางบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานหรืออาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหาทางออกร่วมกัน และในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ แม้จะเป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนแต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม และยังสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวในส่วนขององค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดย (วรรณา วงษ์วานิช, 2539: 33) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจึงประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 อย่าง หนึ่งในนั้นคือ ข้อที่ว่า ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมือง เช่นการแนะนำของเจ้าหน้าที่ประเทศ การระเรียบทางศุลกากร ระเบียบ ในการท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ กลยุทธ์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว กล่าวคือ อำเภอสะเมิง มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย แต่หลายอย่างยังคงไม่ได้มาตรฐานทั้งในด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่าจะเดินทางมาเที่ยวหรือไม่ ดังนั้น การมีมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้และสอดคล้องกับแนวคิดฟาร์มเสตย์ ในส่วนของ การท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในต่างประเทศ โดย (สุรเชษฎ์ เชษฐมาส และดรรชนี เอมพันธุ์, 2556: 50) ได้กล่าวถึงรูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศออสเตรเลีย ออสเตรเลียเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้ถูกนำไปใช้เป็นฐานรากของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจนได้รับการยอมรับในระดับสากล เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และวิธีการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของออสเตรเลียที่เป็นหัวใจหลักสะท้อนถึงความสำเร็จนั้นเป็นในเรื่องของการ

ประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ได้แก่หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบดูแลจัดการแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมัคคุเทศก์ องค์กรภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ชุมชนท้องถิ่นโดยที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายหรือสมาพันธ์ ตลอดจนการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐกับธุรกิจเอกชนในบางกรณี หรือบางแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ในลักษณะของพันธมิตรด้านการท่องเที่ยว ออสเตรเลียพยายามพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายในรูปแบบสินค้าและการบริการ ภายใต้กรอบทรัพยากร 3 ส่วนหลัก ได้แก่ เมืองหรือนคร ชนบท หรือ ฟาร์มเกษตรและธรรมชาติ โดยทุกส่วนมีบทบาทเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ การบริหารจัดการ และการตลาด ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์การมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถึงแม้ว่าอำเภอสะเมิง จะได้ชื่อว่ามีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ แต่ยังคงมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่ยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตที่มีการบุกรุกป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ปริมาณเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ดังนั้น ต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกโดยจัดทำ “โครงการรักธรรมชาติรักบ้านเกิดเพื่อความยั่งยืน” โดยการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับบุคคล 4 กลุ่ม คือ ประชาชน/เจ้าของพื้นที่ ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวกลุ่มบุคคล ภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ นักท่องเที่ยว ทุกกลุ่มที่กล่าวมานี้ ต่างบทบาทและความสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น ความเป็นเจ้าของพื้นที่ ผู้ต้อนรับนักท่องเที่ยว ผู้จำหน่ายสินค้า เจ้าของบ้านพักผู้ให้บริการด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นกลไกในกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงจำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ กันเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลต่างๆ เริ่มตั้งแต่ การเริ่มต้นเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รับรู้ถึงนโยบายวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ การปฏิบัติตน การมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมดำเนินการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์การตรวจสอบการทำงานของกลุ่มจัดการท่องเที่ยวการร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ และสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในส่วนของความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดย (จิวรรณา บุญศรีวงศ์, 2553: 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 7 ประการ หนึ่งในนั้นคือ การจัดการเชิงกลยุทธ์ ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน ความได้เปรียบทางการแข่งขันนี้ สามารถเกิดขึ้นจากการนำเสนอสินค้า และบริการที่มีคุณภาพ การนำเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณค่าค่า เหมาะสมกับราคาการจัดการเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นความพยายามในการแข่งขันกับศักยภาพของตนเอง หรือในเชิงเปรียบเทียบกับองค์การอื่นๆ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายตามความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะช่วยสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่องค์การ และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในส่วนขององค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว โดย (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549: 89) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีอุปทานทางการท่องเที่ยว

หรือแหล่งท่องเที่ยวก่อน และจึงใช้การตลาดท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว จากนั้นนักท่องเที่ยวจะใช้ธุรกิจท่องเที่ยวอันประกอบด้วยธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยใช้วิธีการขนส่งเป็นพาหนะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว และบริการของธุรกิจท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์การจัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และโฆษณา กล่าวคือ การจัดการด้านการตลาด ต้องไม่คำนึงถึงกำไรหรือผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว เพื่อป้องกันไม่ให้การเติบโตด้านการท่องเที่ยว มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในพื้นที่ ซึ่งการส่งเสริมและผลักดันให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการตลาดและการบริการต้องประสานและสอดคล้องกัน จึงจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นสมบูรณ์และนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจได้ ซึ่งการจัดการด้านการตลาดและการบริการต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และโฆษณา โดยดึงเอาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธ์ ชื่อเสียงด้านสตรอเบอร์รี่ของอำเภอสะเมิง และผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นต้น และการให้บริการที่ดีกับนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้เกิดความประทับใจจนอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ และทำให้นักท่องเที่ยวเอาไปประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากได้อีกด้วย ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีและประหยัดต้นทุนมากที่สุด นอกจากนี้ ยังต้องมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเดิมอยู่เสมอ เช่น พัฒนาสินค้าของที่ระลึกให้มีความชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ กำหนดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อให้การท่องเที่ยวไม่น่าเบื่อหรือจำเจเกินไป แต่อย่างไรก็ตามยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในส่วนของลักษณะสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546: 55) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ไว้ว่า ในการบริหารหรือการจัดการทั่วไป หน้าที่ของผู้บริหาร จะประกอบด้วยการวางแผน การจัดการองค์การ การชี้นำ และการควบคุมประเมินผล โดยจะพิจารณาและคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยภายนอกองค์การ เช่น สภาวะแวดล้อมภายนอก สภาวะเศรษฐกิจ กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ คู่แข่งขัน และการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นต้น การบริหารโดยทั่วไปจะเน้นหนักที่การบริหารภายในองค์การมากกว่า ในขณะที่การจัดการเชิงกลยุทธ์จะเน้นหนักที่การแข่งขันระหว่างองค์การต่างๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในระยะยาว ส่วนการบริหารงานโดยทั่วไป จะมุ่งเน้นการสร้างความได้เปรียบในระยะสั้น โดยให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน ทางการเงิน และการจัดการองค์การภายในเป็นหลัก การจัดการเชิงกลยุทธ์ จะทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดโอกาสหรือข้อจำกัด รวมทั้งมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างแนวคิดในการปรับปรุงทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์การให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าความพร้อมด้านผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ เช่น ข้อที่ว่า อำเภอของท่านมีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา

ผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าในการรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.48 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.25 และในภาพรวมระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.92 รองลงมาคือ ระดับชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่ 2.91 ตามด้วยระดับฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.67 และระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยที่ 2.56 ซึ่งอยู่โดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงนำผลจากการศึกษามากำหนดเป็น กลยุทธ์ด้านภาวะกลุ่มผู้นำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้นำอย่างเช่น ผู้นำชุมชน เจ้าของกิจการและผู้ที่สนใจประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำเหล่านี้มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม อำเภอสะเมิงยังขาดผู้นำที่มีองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์มสเตย์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำเหล่านี้ผ่านการเรียนรู้และจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านฟาร์มสเตย์ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จ หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ผู้นำจะต้องนำองค์ความรู้ที่ได้มาร่วมกันจัดทำเป็นคู่มือหรือหนังสือแนะนำเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรได้เรียนรู้และปฏิบัติตาม และผลจากการศึกษาพบว่ายังไม่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดย (นิศา ชัชกุล, 2550: 13) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่านอกจากการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่นั้น นอกจากปัจจัยทั้ง 3 ที่กล่าวมานั้น ยังมีอีก 1 ปัจจัยที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์คือ การทำกิจกรรมในพื้นที่เกษตรกรรมของฟาร์มสเตย์ ที่เดินทางมาเข้าพักด้วย ซึ่งในการศึกษาการปฏิบัติที่ดีทั้ง 3 ฟาร์มพบว่าทุกฟาร์มต่างมีกิจกรรมที่ไว้รองรับนักท่องเที่ยว และยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับฟาร์มสเตย์ในส่วนของการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ในต่างประเทศ โดย (ปาริชาต ชัยศร, 2547: 90) ได้กล่าวว่ารูปแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศนิวซีแลนด์ ในนิวซีแลนด์มีเจ้าของฟาร์มมากกว่า 1,000 แห่ง ในระหว่างประเทศ 1988 ในการบริการที่พักให้กับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งหน้ามาเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานกับทิวทัศน์แห่งท้องทุ่งของประเทศเป็นหลัก สาเหตุที่มาให้บริการฟาร์มสเตย์นั้น เป็นความสนใจส่วนตัวที่ต้องการพบปะผู้คนหลากหลายวัฒนธรรม และต้องการหารายได้เพิ่มเข้าครอบครัว ฟาร์มสเตย์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยเพียงคืนละ 6 คน ซึ่งเกษตรกรได้ให้ความเห็นว่าการท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ จะประสบความสำเร็จมากกว่าการให้บริการกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจาก

นักท่องเที่ยวที่ชอบความสงบ มีความสุขกับการชื่นชมวิวทิวทัศน์ในฟาร์ม และต้องการความเป็น ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่าฟาร์มสเตย์ที่ประสบความสำเร็จทั้ง 3 ฟาร์มนั้นพยามที่จะสร้างจุดดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ฟาร์มสเตย์ของตนจำนวนมากโดยการสร้างบ้านพักเพิ่ม มีการเพิ่มกิจกรรมที่โดนเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากทำให้มีกำไรมากขึ้น แล้วยังมีผลต่อพนักงานของแต่ละฟาร์มสเตย์ที่ส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนและมีรายได้หลักจากการเป็นพนักงานในฟาร์ม และยังสามารถกระจ่ายรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

ผลจากการวิจัยยังพบว่ามีความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นดังนี้ จากการศึกษาพบว่า อำเภอสะเมิงนั้นมีอยู่หลายชนเผ่าและหลากหลายวัฒนธรรม โดยสิ่งที่เห็นได้ชัดคือ จากแบบสอบถามพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากอยู่ที่ 3.94 ซึ่งผู้วิจัยได้ยกมากล่าวถึงแล้วในบทที่ 4 คือ ไร่ไผ่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง การจัดกิจกรรมของไร่จะเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เช่น การปลูกไร่สตรอเบอร์รี่ปลอดสารพิษที่ทางไร่นำมาปลูกหลากหลายสายพันธุ์และการนำมาแปรรูปให้กลายเป็นแยมผลไม้ ผลไม้อบแห้ง หรือการที่สถานที่พักสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ไม่ต้องไปหาซื้อจากพื้นที่อื่น อย่างเช่นหลังคาที่ปูด้วยใบตองตึง ตัวบ้านที่ทำด้วยไม้และไม้ไผ่ ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปพักแล้วจะทำให้รู้สึกเย็นสบายและให้ความรู้สึกได้อยู่ใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น รวมถึงการให้บริการอาหารแบบล้านนา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตแบบล้านนา อีกทั้งเจ้าของฟาร์มจะรับคนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นพนักงานภายในไร่ เพื่อเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ เกิดการจ้างงานโดยที่ไม่ต้องไปทำงานตามหัวเมืองใหญ่ๆ เมื่อคนในท้องถิ่นเห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีประโยชน์ต่อชุมชน เพราะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ก่อให้เกิดรายได้ ก่อให้เกิดการจ้างงาน ก่อให้เกิดอาชีพก็จะเรียนรู้ที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเอาไว้ให้ยั่งยืนและอยู่ร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรส ปราบไพรี (2544: 55) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการโฮมสเตย์ที่อยู่ภายใต้พื้นฐานของการคิดที่เข้าใจระบบนิเวศ ความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของพื้นที่ การไม่คิดทำลายสมดุลของธรรมชาติ โดยใช้แนวคิดของการจัดการอย่างยั่งยืน และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ คือ ความยั่งยืนของทรัพยากร การกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน การสร้างอาชีพและการกระจายรายได้ ในขณะเดียวกัน การที่นักท่องเที่ยวพักอาศัยอยู่ในชุมชน ก็เป็นการเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชนทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกิน ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้ชุมชนสามารถหาทางออกในการจัดการทั้งเชิงรับและเชิงรุกเกี่ยวกับโฮมสเตย์ เพื่อปกป้องทรัพยากรและผลประโยชน์ของชุมชน โดยรวมได้ อีกทั้ง จากแบบสอบถามพบว่า ความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค การคมนาคมอื่นๆมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับกลาง 3.38 เนื่องจากภายใต้การสนับสนุนจากงบประมาณส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ส่งผลให้อำเภอสะเมิงได้รับความนิยมมากกว่าในอดีตมาก เพราะเส้นทางคมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น มีแผนที่แผนผังชัดเจน ขับรถมาไม่ไกลจากตัวเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงวันหยุดหรือช่วงเทศกาล นอกจากนี้ ยังมีโรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพียงพอ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบปานกลางจำนวน 113 คน แสดงให้เห็นถึง ในพื้นที่อำเภอสะเมิงในส่วนของตำบลสะเมิงใต้ ซึ่งเปรียบเสมือนเขตเมืองของอำเภอ มีความพร้อมในด้านนี้มากที่สุดแต่ในส่วนพื้นที่อื่นๆยังไม่พร้อมเท่าที่ควรในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันทนา ฉิมบ้านดอน (2552: 8) ที่ได้ศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางใบไม้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จากผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ทำวิจัยนั้น แต่ก่อนเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ยากต่อการเข้าถึง มีเพียงการสัญจรทางน้ำเท่านั้นและการคมนาคมก็ไม่สะดวก แต่เมื่อมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถานีตำรวจ โรงพยาบาล จากการสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า ทำให้การเดินทางสะดวกสบาย จึงได้รับการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้ จากแบบสอบถามพบว่า เจ้าของฟาร์มและผู้ที่สนใจธุรกิจฟาร์มสเตย์ให้ความสำคัญกับคุณภาพทางกายภาพและชีวภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.42 (มาก) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าประเด็นชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.94 มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น อุทยาน น้ำตก ทะเลหมอก และจุดชมวิว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.69 มีความโดดเด่นในด้านการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.32 ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.31 เนื่องจากการทำฟาร์มสเตย์จำเป็นต้องคำนึงถึงความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของสถานที่ เพราะเป็นจุดส่งเสริมที่ทำให้การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ได้รับความนิยม โดยพื้นที่นั้นต้องเป็นพื้นที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและมอบประสบการณ์ใหม่ๆแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งคนในท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลอดจนการใช้เทคนิคนวัตกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและมีเอกลักษณ์ เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ต้องคำนึง เพราะเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้พบเห็น ทั้งนี้ ไร่นภ-ภูผา ไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วาน และไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง ซึ่งได้จากการสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ก็ให้ความสำคัญกับคุณภาพทางกายภาพและชีวภาพ เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมากที่สุด เหมาะแก่การมาพักผ่อน อย่างเช่นสถานที่พักที่สร้างโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสกับธรรมชาติ เช่น การเก็บสตรอเบอร์รี่จากไร่ การทำแปลงเกษตรปลอดสารพิษ การประกอบอาหารโดยใช้วัตถุดิบที่อยู่ภายในไร่ และการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของคนในชุมชนอย่างการทานอาหารล้านนา โดยพนักงานภายในไร่ล้วนแต่

เป็นคนในพื้นที่ เพื่อเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการฟาร์มสเตย์ มีอาชีพ และรู้สึกว่าไม่ต้องออกจากพื้นที่เพื่อไปหางานทำที่อื่น อีกทั้งยังให้ความรู้ในเรื่องการทำเกษตรปลอดสารพิษแบบแปลงเล็ก และการนำผักผลไม้มาแปรรูปเพื่อนำไปขาย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในที่ดินทำกินของตนเองได้แทนที่จะขายให้กับนายหน้าค้าที่ดิน ในส่วนนี้จะทำให้คนในพื้นที่เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อนุรักษ์และรักษาไว้ให้เกิดความยั่งยืน เพื่อผลประโยชน์ของอำเภอสะเมิงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holland และคณะ (1997: 23) ที่ได้ทำการสำรวจเรื่อง A Survey of Farmstay Tourism in Newzealand เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มสเตย์ในประเทศนิวซีแลนด์ ผลการสำรวจพบว่า การดำเนินการท่องเที่ยวของพวกเขา ให้ความสำคัญกับเรื่องสภาพแวดล้อมและความหลากหลายทางธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ การที่นิวซีแลนด์มีธรรมชาติที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์ ถือเป็นจุดเด่นสำคัญที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ได้รับความนิยม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพินรัตน์ จงกล และคณะ (2557: 99) ที่ได้ศึกษาถึงกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกของท้องถิ่นมีความสำคัญมากที่สุด และด้านการให้บริการมีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยเรื่องนี้ เพราะจากการศึกษาพบว่า ด้านการให้บริการมีความพร้อมน้อยที่ใน 5 ปัจจัยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.69 เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์สะท้อนให้เห็นถึงในอำเภอสะเมิงยังมีผู้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อยู่น้อยโดยมีทั้งหมด 16 ราย จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 325 ราย ดังนั้นเมื่อยังไม่มีการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์จึงทำให้ยังไม่มีแผนหรือการให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพา คำวิเศษณ์ (2554: 78) ได้ศึกษาถึง ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วท่ง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน เช่น การเดินทางสะดวก ชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคอย่างครบครัน อยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชน มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาตลอดจนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ อยู่ ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องนี้เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมในการดำเนินการท่องเที่ยวระดับชุมชน อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ปัจจัยอยู่ที่ 3.14 เนื่องจากอำเภอสะเมิงนั้นมีการกระจายตัวของแต่ละชุมชนและด้วยความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมรมไปถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นพื้นที่ราบสูงภูเขาส่งผลให้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวทำได้ยากลำบาก รวมทั้งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jill 2001 อ้างถึงใน (ศิรินภา ขาวผ่องอำไพ, 2560: 44) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวฟาร์ม ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวฟาร์มนั้นเป็นธุรกิจขนาดเล็ก นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นคนในชุมชน และเจ้าของฟาร์มสเตย์มีแนวคิดอยากให้นักท่องเที่ยวจากที่อื่นเข้ามาเที่ยว โดยเป็นผู้

คัดเลือกนักท่องเที่ยวและกำหนดช่วงเวลาให้เข้าพักโดยไม่ผ่านคนกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ คือจากการศึกษาผมว่า เกษตรกรที่ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้วนั้นต้องการให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของตนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยว และให้มีความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวโดยมีค่าเฉลี่ยความพร้อมมาเป็นอันดับที่ 2ของปัจจัยทั้ง 5 ด้าน อยู่ที่ 3.03 และมีแนวคิดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวในอนาคตโดยความร่วมมือจากทั้งภาคเอกชน ภาครัฐและเกษตรกร ในพื้นที่ โดยมีไร่สตรอเบอร์รี่วงศ์วานเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยนี้พบว่ายังมีปัจจัยหลายด้านจากหลายภาคส่วนที่ควรพัฒนาและแก้ไข โดยมีรายละเอียดดังต่อนี้ ในส่วนของหน่วยงานรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นยังไม่มีการลงพื้นที่หรือเข้ามาพูดคุยกับผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์อย่างจริงจัง และในส่วนของสำหรับเกษตรกรที่ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบกิจการนั้นจะต้องพัฒนาฟาร์มของตนให้น่าดึงดูดอยู่เสมอเพื่อสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสามารถแก้ไขปัญหาที่เข้ามาได้นั้น จึงควรมีการอบรม / พัฒนาทางด้านการบริหารจัดการและการบริการทางการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อถ่ายทอดให้แก่พนักงานเพื่อเป็นประโยชน์ในการรองรับนักท่องเที่ยวและควรพัฒนากิจกรรมทีแปลกใหม่และแตกต่างจากที่อื่นอีกด้วย และในส่วนของเกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ แบ่งตามระดับ ดังนี้ ในระดับบุคคล เนื่องจากเกษตรกรที่สนใจจะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์นั้นยังขาดจุดเด่นในการจะทำฟาร์มเสตย์ของตน ดังนั้นจึงควรหาจุดเด่นของอำเภอสะเมิงที่นอกเหนือจากการปลูกไร่สตรอเบอร์รี่ ในระดับฟาร์ม เนื่องจากเกษตรกรที่สนใจนั้นยังไม่มีแผนในการพัฒนากิจการอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การปลูกสตรอเบอร์รี่หรือปลูกพืชเกษตรเพียงอย่างเดียว หากสนใจที่จะพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้นั้นควรทำการศึกษาจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำฟาร์มเสตย์ โดยศึกษาจากพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ฟาร์มของตน ในระดับชุมชน เนื่องจากภายในชุมชน ยังขาดความเป็นระเบียบ ไม่มีกฎกติกาที่บังคับใช้ปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินกิจการภายในอำเภอสะเมิงเป็นไปอย่างเป็นระเบียบและทิศทางเดียวกัน ควรจะกำหนดข้อบังคับในระดับชุมชนด้วย และในระดับอำเภอ เนื่องจากอำเภอสะเมิงยังขาดจุดเด่นที่ใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ส่วนมากจะเน้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างการไปเที่ยวชมแปลงปลูกสตรอเบอร์รี่ อย่างไรก็ตาม ภายในอำเภอยังสามารถต่อยอดกิจกรรมได้อีกมาก เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การจัดกิจกรรมแคมป์ปิ้งในช่วงฤดูหนาว การจัดงานเทศกาล

ประจำปี ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆนอกเหนือจากนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรเข้ามาเที่ยวในอำเภอสะเมิงมากขึ้น และจากการศึกษายังพบว่า ควรดูแลพื้นที่ให้ทั่วถึง เพราะจากการที่ผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่มาพบว่า บางฟาร์มที่ดำเนินกิจการอยู่ ไม่ได้รับการดูแลจากทางอำเภอสะเมิงเท่าที่ควร ในขณะที่บางแห่งได้รับการดูแลอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้น ทางอำเภอควรจัดตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านและเจ้าของกิจการ รวมถึงต้องพัฒนาแบบแผนและใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่กำหนดนโยบายและไม่มีการติดตามผลงาน ข้อเสนอแนะสำหรับจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถแบ่งรายละเอียดดังข้อต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ในด้านนโยบายควรมีการจัดการประชุมในชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ให้กับคนในชุมชน โดยจะต้องเป็นกิจการที่ช่วยส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีรายได้ ไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และต้องส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงอนุรักษ์ธรรมชาติของท้องถิ่นไปในตัว

1.2 หน่วยงานรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกับทางผู้ประกอบการในการพัฒนาที่พักแรม โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมของราคา มีการกำหนดราคาที่พักอย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์อยู่แล้ว

2.1 ควรมีการอบรม/พัฒนาทางด้านการบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวให้แก่พนักงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.2 ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มเสตย์ของตนให้มีความแตกต่างจากที่อื่น เช่น การปลูกพืชผลในฟาร์มและสินค้าแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายแตกต่างจากที่อื่น และควรจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวอื่นๆภายในอำเภอสะเมิง เช่น ชมไร่สตรอเบอร์รี่ปลอดสารพิษ เยี่ยมชมหมู่บ้านชาวเผ่า ปั่นจักรยานรอบหมู่บ้าน ปีนเขา ชมพระอาทิตย์ ทั้งนี้เพื่อขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ แบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

3.1 ระดับบุคคล เกษตรกรที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ควรหาจุดเด่นของอำเภอสะเมิงที่นอกเหนือจากการปลูกไร่สตรอเบอร์รี่ อาจจะพัฒนาให้มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือแนวผจญภัยเพิ่มขึ้น เพื่อให้แตกต่างจากกิจการฟาร์มสเตย์ที่มีอยู่ก่อนหน้าเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.2 ระดับฟาร์ม เพื่อที่จะพัฒนากิจการฟาร์มสเตย์ เกษตรกรที่สนใจควรพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้โดยควรศึกษาจากผู้ที่ประสบ

ความสำเร็จในการทำฟาร์มเสตย์ โดยศึกษาจากพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ฟาร์มของตน เพ่อนำความรู้มาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน

3.3 ระดับชุมชน เพื่อให้การดำเนินกิจการภายในอำเภอสะเมิงเป็นไปอย่างเป็นระเบียบและทิศทางเดียวกัน ควรจะกำหนดข้อบังคับในระดับชุมชนด้วย และภายในอำเภอยังสามารถต่อยอดกิจกรรมได้อีกมาก เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การจัดกิจกรรมแคมป์ปิ้งในช่วงฤดูหนาว การจัดงานเทศกาลประจำปี ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรเข้ามาเที่ยวในอำเภอสะเมิงมากขึ้น

3.4 ระดับอำเภอ ทางอำเภอควรจัดตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านและเจ้าของกิจการ รวมถึงต้องพัฒนาแบบแผนและใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่กำหนดนโยบายและไม่มีการติดตามผลงาน

4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป

4.2 ควรศึกษาผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอสะเมิง เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้มาพัฒนาและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากผลกระทบด้านลบ

4.3 ควรมีการศึกษาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.4 ควรค้นหาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เนื่องจากอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2553. **แหล่งท่องเที่ยวภาคกลาง**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.stou.ac.th/tourism/Achivemay/topic.htm (8 พฤษภาคม 2561).

กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2555. **รูปแบบการท่องเที่ยว**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://thai.tourismthailand.org/home (12 พฤษภาคม 2561).

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. 2560. **สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่.

กุลวดี ละม้ายจีน. 2552. **วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: องค์ประกอบของการท่องเที่ยว**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

เกริกยศ ชลายนเดชะ และ ชูชัย ศรชานิ. 2549. **การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในการวางแผนกลยุทธ์และการพัฒนาคุณภาพบริการของโรงพยาบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เกริกยศ ชลายนเดชะ. 2546. **แนวคิดในการบริหารเชิงกลยุทธ์**. นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547. **การพัฒนาระบบราชการ**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คู่มือการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. 2557. **ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จงกล ประพินรัตน์, แสนศักดิ์ ศิริพานิช, ประโมจนีย์ ชูตา และป้องศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง. 2557.

จริยพันธุ์ อุ้ยไพบูลย์สวัสดิ์. 2555. **ความเป็นไปได้ของการทำที่พักแบบ Farm Stay ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา**. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จิวรรณา บุญศรีวงศ์. 2553. **การบริหารองค์การ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.gotoknow.org/posts/340098 (12 พฤษภาคม 2561).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทัช วรรณถนอม. 2552. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สามลดา.

ซีเอ็ดบุคเซนเตอร์.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์. 2552. **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

เดชา โต้งสูงเนิน. 2543. **การบริหารจัดการการท่องเที่ยวการเกษตร: กรณีศึกษาบ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เดโช สวนานนท์. 2512. **ปทานุกรมจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: อักษรบริหาร.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.

ธนวันต์ สิทธิไทย. 2557. **กลยุทธ์การพัฒนาการตลาดบริการเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทย-มาเลเซียเพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันในการเปิดเสรีการค้าอาเซียน**.

ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกูล. 2555. **แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี**. นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548. **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ:

ธำรง บัวศรี. 2531. **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

นฤตพงศ์ ไชยวงศ์. 2540. **ความพร้อมในการจัดการป่าชุมชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิคม จารุมณี. 2544. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.

นิศา ชัชกุล. 2550. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ**:** สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิออน ศรีสมยง. 2544. **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญพา คำวิเศษณ์. 2554. **ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. วิทยาลัยราชพฤกษ์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

บูรชัย ศิริมหาสาคร. 2548. **การจัดการความรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุคเซนเตอร์.

ใบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และมุขสุดา พูลสวัสดิ์. 2556. **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ประกาศิต สุวรรณชฎ. 2541. **การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์และการบริการของแหล่งท่องเที่ยวในเขตภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประจวบ กันธิยะ และปิ่นนาถ เจริญผล. 2560. **การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชียงใหม่ในปี 2561**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://baania.com/th/article/ (5 สิงหาคม 2561).

ประพินรัตน์ จงกล และคณะ. 2557. **กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ประสงค์ ประไพตระกูล. 2560. **การอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืช หลักสูตรหมอพืชอัจฉริยะฯ ภายใต้โครงการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.ryt9.com/s/prg/2754638

ปาริชาต ชัยศร. 2547. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิ่นนาถ เจริญ. 2560. **แอ่วเชียงใหม่ครั้งใหม่ไม่เหมือนเดิม**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

พนิต เข็มทอง. 2556. **การวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พลอยศรี โปราณานนท์. 2540. **การท่องเที่ยวเบื้องต้น**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัชรี สวนแก้ว. 2536. **จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: บริษัท ดวงกมล จำกัด.

พิทยะ ศรีวัฒนสาร. 2553. **ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว**. [ระบบออนไลน์].

พิมพา หิรัญกิตติ และคณะ. 2557. **พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. เพชรบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ไพฑูรย์ พงศะบุตร และวิลาสวงศ์ พงศะบุตร. 2536. **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ฟาร์มสเตย์เอเชีย. 2560. **ความเป็น FARM STAY ASIA**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.farmstayasia.com (13 พฤษภาคม 2561).

มธุรส ปราบไพรี. 2544. โฮมสเตย์กับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. **จุลสารการท่องเที่ยว**, 20(4), 53-54.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวนศาสตร์. 2548. **ศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี คณะวิทยาการจัดการ. 2552. **HOME STAY – FARM STAY.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.oocities.org/tourismclub2005/home_stay.htm (8 พฤษภาคม 2561).

มายด์ฟูลฟาร์ม (สวนแห่งสติ). 2561. **ข้อมูลมายด์ฟูลฟาร์ม**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.mindfulfarmers.org/index-thai.html (5 สิงหาคม 2561).

มนตรี สิงห์สุวรรณ. 2556. **การวางแผนกลยุทธ์**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มนรัตน์ สารภาพ. 2556. **แนวคิดเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://oknation.nationtv.tv/blog/guidepong/2009/11/04/entry-3 (10 มกราคม 2562)

รัตนากร นันทนา. 2536. **ลักษณะโครงสร้างและเศรษฐกิจครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้านเขตจังหวัดนนทบุรี โรงพยาบาลศรีธัญญา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไร่ นภ ภูผา. 2560. **ไร่สตรอเบอรี่ นภ-ภูผา อำเภอสะเมิง**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.topchiangmai.com/trip (5 สิงหาคม 2561).

ไร่ในขุนเขา. 2561. **ข้อมูลทั่วไปของไร่ในขุนเขา**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.facebook.com/pg/naikhunkhao/about/?ref=page_internal

ไร่สตรอเบอร์รี่ไผ่สีทอง. 2561. **ชีวิตดี๊ดีที่ไร่สตรอเบอร์รีไผ่สีทอง**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.edtguide.com/review/ (5 สิงหาคม 2561).

เลิศพร ภาระสกุล. 2555. **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณา วงษ์วานิช. 2539. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิศาสตร์

วรรณา ศิลปอาชา. 2558. **บริบทของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศไทย**. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรางคณา ผลประเสริฐ. 2550. **การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการบริหารโรงพยาบาล**. นครนายก: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วราภรณ์ รักวิจัย. 2535. **การศึกษาก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วันทนา ฉิมบ้านดอน. 2552. **การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางใบไม้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารัชต์ มัธยมบุรุษ. 2552. **รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วิชิต ชาวะหา. 2555. การจัดการความรู้. **เอกสารการอบรม ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วี.อินเตอร์พริ้น.

วิโรจน์ ฉิมมี. 2560. **แนวคิดเกี่ยวกับฟาร์มสเตย์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.facebook.com/PorLaewDeeTheCreator/posts/%E0%B8% (2 กุมภาพันธ์ 2562).

วีระพล ทองมา และ นวลจันทร์ ทองมา. 2551. **กลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วรโชค ไชยวงศ์. 2553. **ความหมายของตัวแบบที่ดี (Best Practices)**. [ระบบออนไลน์] www.theocm.co.uk/research.asp (10 ธันวาคม 2559).

ศิรินภา ขาวผ่องอำไพ. 2560. **วิธีการปฏิบัติที่ดีและความเชื่อมโยงกับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา สินมานะฟาร์มสเตย์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2546. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: ซีบริษัท ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.

ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดเชียงใหม่. 2559. **ลักษณะของการท่องเที่ยว**. เชียงใหม่: ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดเชียงใหม่.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2556. **Best Practice คืออะไร**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.ptpi.ro.th (30 สิงหาคม 2560).

สมยศ นาวีการ. 2544. **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุคเซนเตอร์.

สมิตาภา สถิรเจริญกุล และยุพิน พิทยาวัฒนชัย. 2554. **กลยุทธ์การตลาดและการจัดการเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจท่องเที่ยว: กรณีศึกษากองการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ:

สยามรัฐออนไลน์. 2550. **ทัวร์เชิงเกษตรรัฐออริกอน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.siamraj.com (30 สิงหาคม 2560).

สารานุกรมออนไลน์. 2556. **ความหมายฟาร์มสเตย์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://guru.sanook.com/search/%E0%B8%9F%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B9%8C/ (10 มกราคม 2562).

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2554. **รูปแบบของฟาร์มสเตย์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่. 2556. **สถิตินักท่องเที่ยว**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://chiangmai.old.nso.go.th (1 สิงหาคม 2561).

สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอสะเมิง. 2558. **ประวัติความเป็นมา**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2557. **คู่มือการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.agrotourism.doae.go.th (1 เมษายน 2560).

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่. 2559. **ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาละนันทนาการจังหวัดเชียงใหม่**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.cm-mots.com/ (1 สิงหาคม 2561).

สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง. 2558. **ข้อมูลการสำรวจผู้ถือครองทำการเกษตร ปี 2558** เชียงใหม่: สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. 2560. **กลุ่มงานยุทธศาสตร์ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่**

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่. 2560. **การท่องเที่ยวและการเกษตร** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.ndoae.doae.go.th/ (5 สิงหาคม 2561).

สิทธิศักดิ์ พฤกษ์ปิติกุล. 2546. **การบริหารกลยุทธ์และผลสัมฤทธิ์ขององค์กรด้วยวิธี Balance Scorecard**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สุรเชษฎ์ เชษฐมาส และดรรชนี เอมพันธุ์. 2556. **เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.dnp.go.th/ (10 ธันวาคม 2559).

สุวัตร สิทธิหล่อ. 2558. ท่องเที่ยวไทยก้าวไกลอาเซียน. **วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร**, 10(2), 1-4.

สุวินัย น่วมเจริญ. 2556. **การพัฒนาศักยภาพการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่นเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสรี วังส์ไพจิตร. 2534. **จุดหักเหของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. แหล่งที่มา http://tourismindustrydpu.blogspot.com/2010/06/blog-post.html

อัศวิน แสงพิกุล. 2546. **การท่องเที่ยวเชิงเกษตร: ท่องเที่ยวสวนผลไม้ไทย**. กรุงเทพฯ:

อารี พันธ์มณี. 2537. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทอ้อแกรมมี่ จำกัด.

Abbass, F. 2003. **Strategic Management: Formulation,Implementation and Control in a Dynamic Environment.** New York: McGraw-Hill.

Barrow, R. & Milburn, B. 1990. **A Critical Dictionary of Educational Concepts**. 2nd ed. New York: Teachers college.

FN Nnadiand CD Akwiwu. 2005. Potentials of Agro-Tourism for Rural Development in Nigeria. **Journal of Agriculture and Social Research**. 5, 96-106.

Good, C. V. 1973. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill.

Goldberg, D. 1997. **Conservation and Agriculture**. New York: Prentice Hall. http://www.district.cdd.go.th/samoeng/ (12 May 2018).

Holland, D., & Martin, A. & Shakur, M. 1997. **A Survey of Farm Stay Tourism in New Zealand**. [Online]. Avarible http://economics-finance.massey.ac.nz (1 August 2018).

Jill, A. L. 2001. **Strategic management: building and sustaining competitive advantage**. New York: Harper and Row Publications.

Paresh, V. & Bhujbal, M. B. 2012. Agro-Tourism A Specialized Rural Tourism: Innovative Product of Rural Market. **International Journal of Business and Management Tomorrow**, 5, 1-12.

Pearce, J. A. & Robinson, R. B. 2009. **Strategic Management: Formulation, Implementation, and Control**. New York: McGraw-Hill Higher Education.

Pitts, R. A. & Lei, D. 2000. **Strategic management: building and sustaining competitive advantage**. New York: Harper and Row Publications.

Robbins, S. P. & Coulter, M. 2007. The Effect of Strategic Orientation on Organizational Performance: The Mediating Role of Innovation. **International Journal of Communications, Network and System Sciences**, 9(11), 78.

Skinner, C. E. 1965. **Educational Psychology**. New York: Prentice Hall.

Thorndike, S. & Hagen, E. 1969. **Measurement and Evaluation in Psycology and Education by Robert L**. 3rd ed. New York: Wiley.

Thompson, A. A. & Strickland, A. J. 2003. **Strategic management: concepts and cases**. New York: McGraw-Hill.

United Nations World Tourism Organization. 1992. **General Tourism**. New York: Prentice Hall.

Watson, M. & Hooley, T. 2013. **Contemporary Theories of Career Development: International Perspectives**. New York: Prentice Hall.

Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. 2002. **Strategic Management and Business Policy**. New York: Prentice Hall.

Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row Publications.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง

“ความพร้อมและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ในพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่”

โดย นายพีรพนธ์ รัตนคม นักศึกษาปริญญาโท สาขานโยบายและการบริหารสาธารณะ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

****

แบบสอบถามชุดนี้เป็นการศึกษาวิจัยในหลักสูตรปริญญาโท ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม เป็นเทคนิคทางสังคมศาสตร์ที่ใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยในการนำไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของท่านไว้เป็นความลับและจะไม่ทำให้ท่านก่อเกิดปัญหาไม่ว่ากรณีใด จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

<u>คำชี้แจง</u>

1.แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นจาก เกษตรกรในพื้นที่อำเภอ เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวและความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

2.แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับความพร้อม และ ลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเสนอแนะการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตามความเป็นจริง มีทั้งหมด 15 ข้อคำถาม

1. **เพศ**

   ( ) ชาย ( ) หญิง

2. **อายุ**

   ( ) ต่ำกว่า 20 ปี ( ) 21 - 30 ปี ( ) 31- 40 ปี ( ) 41 – 50 ปี ( ) มากกว่า 60 ปี

3. **สถานภาพ**

   ( ) โสด ( ) สมรส ( ) หม้าย ( ) หย่าร้าง

4. **จำนวนสมาชิกในครอบครัว (นับรวมตัวท่าน)**

   ( ) 1 คน ( ) 2 - 4 คน ( ) 5 คนขึ้นไป

5. **ที่อยู่**

   ( ) ตำบลสะเมิงใต้ ( ) ตำบลสะเมิงเหนือ ( ) ตำบลหยั่งเมิน

   ( ) ตำบลบ่อแก้ว ( ) ตำบลแม่สาบ

6. **วุฒิการศึกษา**

   ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา ( ) อนุปริญญา

   ( ) ระดับปริญญา [ ] ปริญญาตรี [ ] สูงกว่าปริญญาตรี

7. **ลักษณะการถือครองที่ดิน**

   ( ) ที่ดินเป็นของตนเอง ( ) ที่ดินไม่ใช่ของตนเอง [ ] เช่า [ ] ใช้ระโยชน์ในที่ดินของคนอื่น

8. **จำนวนที่ดินที่ถือครอง**

   ( ) ต่ำกว่า 5 ไร่ ( ) 5-10ไร่ ( ) 10-20ไร่ ( ) มากกว่า20ไร่

9. **รูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน**

   ( ) ทำฟาร์มเกษตร

   ( ) ประกอบกิจการอื่นๆ

   ( ) ไม่ใช้

10. อาชีพหลัก

( ) เกษตรกรรม ( ) ค้าขาย ( ) รับราชการ ( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้างทั่วไป

( ) ประกอบอาชีพอื่นๆ

11. อาชีพรอง

( ) เกษตรกรรม ( ) ค้าขาย ( ) รับราชการ ( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้างทั่วไป

( ) ประกอบอาชีพอื่นๆ

12. รายได้ต่อเดือน

( ) ไม่เกิน 50,000 บาท ( ) 50,001 – 100,000 บาท

( ) 100,001 – 200,000 บาท ( ) 200,001 บาทขึ้นไป

13. ท่านมีการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

( ) ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์ โปรดระบุ

ชื่อฟาร์มสเตย์.....

ที่ตั้งของพื้นที่ฟาร์มสเตย์.....

( ) ไม่ได้ประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

14. ฟาร์มสเตย์ของท่านเคยได้รับรางวัล

( ) เคย โปรดระบุรางวัลที่เคย

ได้รับ.....

( ) ไม่เคย

15. ท่านมีความสนใจที่จะประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

( ) ไม่สนใจ

( ) สนใจ

ส่วนที่ 2 แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความพร้อมของเกษตรกรในการประกอบกิจการฟาร์มสเตย์

กรุณากาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดและเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ ตามความเป็นจริง

ระดับของการให้คะแนนดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยที่ 1 คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ					
ระดับบุคคล					
1.1 ท่านเคยได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือ ใบประกาศเกียรติคุณทางด้านการเกษตร					
1.2 ท่านมีแผนในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์					
1.3 ท่านมีกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นคุณภาพสูงขึ้น					
1.4 ท่านมีแผนในการจัดการให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวภายในฟาร์มกับสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพขอบเขตไม่เกิดผลกระทบซึ่งกันและกัน					
1.5 ท่านมีการจัดการฟาร์มในด้านการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
ระดับฟาร์ม					
1.6 พื้นที่ฟาร์มของท่าน มีความสมบูรณ์สวยงาม					
1.7 สภาพอากาศในพื้นที่ฟาร์มของท่านมีอากาศที่บริสุทธิ์สดชื่น เย็นสบาย					
1.8 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการ					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
สะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน					
1.9 ฟาร์มของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ					
1.10 ผลผลิตทางการเกษตรในฟาร์มของท่านมีคุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้					
ระดับชุมชน					
1.11 ชุมชนของท่านมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย					
1.12 ชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น อุทยาน น้ำตก ทะเลหมอก และจุดชมวิว					
1.13 ชุมชนของท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
1.14 ชุมชนของท่านมีการทำการเกษตรที่มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น					
1.15 ชุมชนของท่านมีความโดดเด่นในด้านการเกษตร					
ระดับอำเภอ					
1.16 อำเภอของท่านให้ความสำคัญในเรื่องของมลภาวะ					
1.17 อำเภอของท่านมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่หรือให้ความรู้ทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ภายในอำเภอแก่นักท่องเที่ยว					
1.18 อำเภอของท่านมีการจัดทำ เอกสารสำหรับเผยแพร่ข้อมูลทางด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบฟาร์ม เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ของอำเภอ					
1.19 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
1.20 อำเภอของท่านมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดึงดูด					
ปัจจัยที่ 2 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา					
ระดับบุคคล					
2.1 ท่านมีองค์ความรู้ทางการทำการเกษตร ที่สะท้อนภูมิปัญญา มีเอกลักษณ์ของชุมชน					
2.2 ท่านมีองค์ความรู้ที่แตกต่างจากคนอื่นสำหรับใช้ในการทำการเกษตร					
2.3 ท่านนำความรู้ด้านทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการทำการเกษตร					
2.4 ท่านได้รับการยอมรับยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำการเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน					
2.5 ท่านมีองค์ความรู้เพียงพอเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว					
ระดับฟาร์ม					
2.6 ในฟาร์มของท่านมีการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรของฟาร์ม					
2.7 ฟาร์มของท่านมีความโดดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.8 ฟาร์มของท่านมีการทำการเกษตรแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์					
2.9 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายนอก					
2.10 ฟาร์มของท่านมีการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายใน					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
ระดับชุมชน					
2.11 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่ภายนอก					
2.12 ชุมชนของท่านมีการถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่					
2.13 ชุมชนของท่านมี กฎ กติกาและแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรม					
2.14 ชุมชนของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท่องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว					
2.15 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม					
ระดับอำเภอ					
2.16 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดการฟาร์ม เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร					
2.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร					
2.18 อำเภอของท่านมีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าในการรองรับนักท่องเที่ยว					
2.19 อำเภอของท่านให้ความสำคัญ ในการอนุรักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.20 อำเภอของท่านมีการบริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว					
ปัจจัยที่ 3 ศักยภาพการบริหารการจัดการ					
ระดับบุคคล					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
3.1 ท่านมีแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว					
3.2 ท่านมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว					
3.3 ท่านมีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์เพื่อการพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว					
3.4 ท่านมีแผนในการจัดการควบคุมเพื่อให้การพัฒนาฟาร์มของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จนสำเร็จ					
3.5 ท่านมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวท่านเองให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่าน					
ระดับฟาร์ม					
3.6 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดพื้นที่สำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ					
3.7 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดจำนวนนักท่องเทียวในเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของฟาร์ม					
3.8 ฟาร์มของท่านมีการจัดจำหน่ายสินค้าของฝากที่ระลึก					
3.9 ฟาร์มของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ					
3.10 ฟาร์มของท่านมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว					
ระดับชุมชน					
3.11 ชุมชนของท่านมีองค์กรหรือกลไก ที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนภายในชุมชน เพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว					
3.12 คนภายในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
ท่องเที่ยว					
3.13 ชุมชนของท่านมีกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชน					
3.14 ชุมชนของท่านมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว					
3.15 ชุมชนของท่านมีการตลาดและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชน					
ระดับอำเภอ					
3.16 อำเภอของท่านมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
3.17 อำเภอของท่านมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
3.18 อำเภอของท่านมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
3.19 อำเภอของท่านมีมาตรการ ในการดูแล ควบคุม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในอำเภอ					
3.20 อำเภอของท่านมีการควบคุมดูแลระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ					
ปัจจัยที่ 4 ความพร้อมในการให้บริการ					
ระดับบุคคล					
4.1 ท่านมีการพัฒนาทักษะของท่านเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
4.2 ท่านมีการเตรียมแผนในการต้อนรับและสร้าง					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
ความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยว					
4.3 ท่านมีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการแก่นักท่องเที่ยว					
4.4 ท่านมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ภาษา วัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ					
4.5 ท่านมีแผนการจัดเตรียมสิ่งอวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น โทรศัพท์ส่วนกลาง อินเตอร์เนต ไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ในฟาร์มของท่าน					
ระดับฟาร์ม					
4.6 ภายในฟาร์มของท่านมีที่พักไว้รับรองนักท่องเที่ยว					
4.7 ฟาร์มของท่านมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ทางเดินเท้า,ห้องน้ำ,ที่นั่งพักและป้ายสื่อความหมาย)					
4.8 ฟาร์มของท่านมีบริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียง					
4.9 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการด้านอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย					
4.10 ฟาร์มของท่านมีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยว					
ระดับชุมชน					
4.11 ชุมชนของท่านมีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
4.12 ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยว					
4.13 ชุมชนของท่านมีการป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยว					
4.14 ชุมชนของท่านมีบทบาทในการจัดการ ดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว					
4.15 ชุมชนของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน					
ระดับอำเภอ					
4.16 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมให้ความรู้ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
4.17 อำเภอของท่านมีการจัด อบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านภาษา แก่ผู้ประกอบกิจการหรือผู้สนใจที่จะประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้					
4.18 อำเภอของท่านมีโครงการเพื่อป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจาการท่องเที่ยว					
4.19 อำเภอของท่านเป็นสื่อกลางในการบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในอำเภอ					
4.20 อำเภอของท่านมี โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพียงพอไว้รองรับนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน					
ปัจจัยที่ 5 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
ระดับบุคคล					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
5.1 ท่านมีเทคนิคในการให้ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากและแปลกใหม่					
5.2 ท่านมีการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น เว็บไซด์ โฮมเพจ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว					
5.3 ท่านมีแผนในการจัดเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่แตกต่างและแปลกใหม่					
5.4 ท่านมีการเตรียมแผนในด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มของท่าน					
5.5 ท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ					
ระดับฟาร์ม					
5.6 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว					
5.7 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมโดดเด่นเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว					
5.8 ฟาร์มของท่านมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยว					
5.9 ฟาร์มของท่านมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น					
5.10 ฟาร์มของท่านมีการให้บริการที่เหมาะสมและคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยว					
ระดับชุมชน					
5.11 ชุมชนของท่านมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าชุมชน ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว					

ประเด็นคำถาม	ระดับความพร้อม				
	5	4	3	2	1
5.12 ชุมชนของท่านมีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5.13 ชุมชนของท่านมีการจัดกิจกรรมให้กับบุคคลภายนอกเข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของชุมชน					
5.14 ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่บงบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชน					
5.15 ชุมชนของท่านมีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆให้กับคนภายในชุมชน เพื่อถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน					
ระดับอำเภอ					
5.16 อำเภอของท่านมีงานเทศกาลต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่อื่นให้เดินทางมาท่องเที่ยว					
5.17 อำเภอท่านสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวก					
5.18 อำเภอของท่านมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป					
5.19 อำเภอมีของท่านวัฒนธรรมที่โดนเด่นบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นอำเภอ					
5.20 อำเภอมีของท่านมีหลากหลาย ของกลุ่มชาติพันธ์ ซึ้งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญและจำเป็นของปัจจัยแต่ละด้านต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์

ท่านคิดว่าปัจจัยใดใน 5 ปัจจัยข้างต้นที่ท่านคิดว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจการฟาร์มสเตย์ของท่าน โปรดระบุตัวเลขเรียงลำดับตามความสำคัญ 1 ถึง 5 พร้อมระบุเหตุผลประกอบ

( ) ปัจจัยที่ 1 คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ

หมายถึง ความสวยงามและความสมบูรณ์ และอากาศที่บริสุทธิ์สดชื่น เย็นสบาย ของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงความหลากหลายของพืชพันธ์ทางการเกษตร การใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและมีคามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

ระบุเหตุผล.....

.....

.....

( ) ปัจจัยที่ 2 คุณค่าด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญา

หมายถึง ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ที่สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อเผยแพรให้นักท่องเที่ยวที่เดินเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุม

ระบุเหตุผล.....

.....

.....

( ) ปัจจัยที่ 3 การให้บริหารการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์ม

หมายถึง การกำหนดแผนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์อย่างเป็นระบบเพื่อให้พร้อมต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบกับทรัพยากรทางธรรมชาติ และเพื่อบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

ระบุเหตุผล.....

.....

.....

( ) ปัจจัยที่ 4 ความพร้อมในการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์ม

หมายถึง ความพร้อมในการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเที่ยวให้เกิดความความประทับใจ และให้นักท่องเที่ยวรู้คุ้มค่ากับค่าบริการที่เสียไป เพื่อให้นักท่องเที่ยวนำข้อมูลด้านการบริการที่ดีไปเผยแพร่

ระบุเหตุผล.....

.....

.....

( ) ปัจจัยที่ 5 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

หมายถึง ความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรม วิธีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รวมไปถึงอากาศที่บริสุทธิ์ และ ทรัพยากรทางธรรมชาติสวยงาม

ระบุเหตุผล.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

บรรณานุกรม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายพีรพนธ์ รัตนคม

เกิดเมื่อ 25 ธันวาคม 2536

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2557	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประวัติการทำงาน -